

GUJARAT BILL NO. 25 OF 2017.

**THE GUJARAT GOODS AND SERVICES
TAX BILL, 2017.**

A BILL

to make a provision for levy and collection of tax on intra-State supply of goods or services or both and the matters connected therewith or incidental thereto.

સન ૨૦૧૭નું ગુજરાત વિધેયક ક્રમાંક : ૨૫ .

ગુજરાત માલ અને સેવા વેરા વિધેયક, ૨૦૧૭.

રાજ્યાંતર્ગત માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને પૂરા પાડવાના સંબંધમાં વેરો લેવા અને વસૂલ કરવા અથવા તેની સાથે સંકળાયેલી અથવા તેને આનુષંગિક બાબતો માટેની જોગવાઈ કરવા બાબત વિધેયક.

આથી, ભારતના ગણરાજ્યના અડસઠમા વર્ષમાં નીચેનો અધિનિયમ કરવામાં આવે છે:-

પ્રકરણ ૧

પ્રારંભિક

૧. (૧) આ અધિનિયમ ગુજરાત માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ, ૨૦૧૭ કહેવાશે.
- (૨) તે સમગ્ર ગુજરાતને લાગુ પડે છે.
- (૩) તે, રાજ્ય સરકાર, રાજપત્રમાં જાહેરનામાથી, નક્કી કરે તેવી તારીખે અમલમાં આવશે:

ટૂંકી સંજ્ઞા,
વ્યાપ્તિ અને
આરંભ.

પરંતુ આ અધિનિયમની જુદી જુદી જોગવાઈઓ માટે જુદી જુદી તારીખો નક્કી કરી શકાશે અને આ અધિનિયમના આરંભને લગતી એવી જોગવાઈના

કોઈ સંદર્ભનો અર્થ તે જોગવાઈના અમલમાં આવવાના સંદર્ભ તરીકે કરવો જોઈશે.

વ્યાખ્યા. ૨. આ અધિનિયમમાં, સંદર્ભથી અન્યથા અપેક્ષિત ન હોય, તો-

- (૧) “દાવાયોગ્ય હક”નો મિલકત તબદીલી અધિનિયમ,૧૮૮૨ની કલમ ૩માં સન ૧૮૮૨નો તેનો જે અર્થ કરવામાં આવ્યો છે તે જ અર્થ થશે; ૪થો.
- (૨) “માલ પહોંચાડવાનું સરનામું” એટલે માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને પહોંચાડવા માટેનું, રજિસ્ટર થયેલ વ્યક્તિએ કાઢી આપેલા વેરા ભરતિયા પર દર્શાવેલું, આવા માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને લેનારનું સરનામું;
- (૩) “રેકર્ડ પરનું સરનામું” એટલે પુરવઠાકારના રેકર્ડમાં ઉપલબ્ધ હોય તેવું, લેનારનું સરનામું;
- (૪) “ન્યાયનિર્ણય સત્તાધિકારી (ચુકાદો આપનાર અધિકારી)” એટલે આ અધિનિયમ હેઠળ કોઈ હુકમ કરવા અથવા નિર્ણય આપવા માટે નિમાયેલા અથવા અધિકૃત કરેલા કોઈ સત્તાધિકારી, પણ તેમાં કમિશનર, ફેરતપાસ સત્તાઅધિકારી, એડવાન્સ રૂલિંગ માટેના સત્તાધિકારી, એડવાન્સ રૂલિંગ માટેના અપીલ સત્તાધિકારી (એપેલેટ અધિકારી), અપીલ સત્તાધિકારી (એપેલેટ અધિકારી) અને અપીલ (એપેલેટ) ટ્રિબ્યુનલનો સમાવેશ થતો નથી;
- (૫) “એજન્ટ” એટલે બીજી કોઈ વ્યક્તિ વતી માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને પૂરી પાડવાનો અથવા લેવાનો ધંધો કરતી કોઈ વ્યક્તિ અને તેમાં આડતિયા, દલાલ, કમિશન એજન્ટ, અઈશિયા, ડેલ કેડર એજન્ટ (ખરીદારની સધ્ધરના એજન્ટ), હરાજી કરનાર અથવા બીજા કોઈ વેપારી એજન્ટનો સમાવેશ થાય છે;
- (૬) “એકંદર ટર્નઓવર” એટલે (કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા જેના પર વિપરીત ચાર્જ (reverse charge)ને આધારે વેરો ભરવાપાત્ર થતો હોય તેવા આવક-પુરવઠા (inward supplies)નું મૂલ્ય બાદ કરતા) તમામ વેરાપાત્ર

પુરવઠાનું, મુક્તિ આપેલા પુરવઠા (exempt supplies)નું, માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના નિકાસનું અને સરખા કાયમી ખાતા નંબર ધરાવતી વ્યક્તિઓના રાજ્યની અંદરના પુરવઠાનું, અખિલ ભારત ધોરણે ગણતરી કરવાનું એકંદર મૂલ્ય, પણ તેમાં કેન્દ્રીય વેરા, રાજ્ય વેરા, સંઘ રાજ્યક્ષેત્ર વેરા, સંકલિત વેરા અને ઉપકરનો સમાવેશ થતો નથી;

- (૭) “ખેડૂત” એટલે-
- (ક) પોતાના શ્રમ દ્વારા, અથવા
- (ખ) કુટુંબના શ્રમ દ્વારા, અથવા
- (ગ) રોકડ અથવા વસ્તુ સ્વરૂપે વેતન ચૂકવીને, નોકર (સેવક) દ્વારા અથવા અંગત દેખરેખ હેઠળ અથવા કુટુંબના કોઈ સભ્યની અંગત દેખરેખ હેઠળ, ભાડે રાખેલા મજૂર દ્વારા જમીનની ખેતી કરતી કોઈ વ્યક્તિ અથવા તેવું હિંદુ અવિભક્ત કુટુંબ;
- (૮) “અપીલ સત્તાધિકારી (એપેલેટ ઓથોરિટી)” એટલે અપીલની સુનાવણી કરવા માટે નિમાયેલા અથવા અધિકૃત કરાયેલા અને કલમ ૧૦૭માં ઉલ્લેખ કરેલા સત્તાધિકારી;
- (૯) “અપીલ (એપેલેટ) ટ્રિબ્યુનલ” એટલે કલમ ૧૦૯માં ઉલ્લેખેલું સેવા વેરા અપીલ ટ્રિબ્યુનલ;
- (૧૦) “નિયત દિવસ” એટલે આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ જે તારીખે અમલમાં આવશે તે તારીખ;
- (૧૧) “આકારણી” એટલે આ અધિનિયમ હેઠળ વેરા જવાબદારી નક્કી કરવી અને તેમાં સ્વ-આકારણી, ફેર-આકારણી, કામચલાઉ આકારણી, સંક્ષિપ્ત આકારણી અને યથાબુદ્ધિ આકારણીનો સમાવેશ થાય છે;
- (૧૨) “સંલગ્ન ઉદ્યોગ-સાહસ”નો, આવક-વેરા અધિનિયમ, ૧૯૬૧ની કલમ ૯૨-ક-માં તેનો જે અર્થ કરવામાં આવ્યો છે તે જ અર્થ થશે;
- (૧૩) “ઓડિટ” એટલે જાહેર કરેલા ટર્નઓવર, ચૂકવેલા વેરા, દાવો કરેલા રિફંડ અને મેળવેલા ઈનપુટ વેરા શાખની યથાર્થતા અંગે ખરાઈ કરવા

સન ૧૯૬૧નો
૪૩મો.

માટે અને આ અધિનિયમ અને તે હેઠળ કરેલા નિયમોની જોગવાઈ અનુસાર તેણે કરેલી પૂર્તતાનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે, આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમો અથવા તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા બીજા કોઈ કાયદા હેઠળ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ દ્વારા નિભાવવામાં આવતા અથવા પૂરા પાડવામાં આવતા રેકર્ડ, પત્રકો અને બીજા દસ્તાવેજોની તપાસ;

(૧૪) “અધિકૃત બેંક” એટલે વેરો અથવા આ અધિનિયમ હેઠળ ભરવાપાત્ર બીજી કોઈ રકમ વસૂલ કરવા માટે, કેન્દ્ર સરકારે અધિકૃત કરેલી બેંક અથવા બેંકની શાખા;

(૧૫) “અધિકૃત પ્રતિનિધિ” એટલે કલમ ૧૧૬ હેઠળ ઉલ્લેખ્યા પ્રમાણેના પ્રતિનિધિ;

(૧૬) “બોર્ડ” એટલે કેન્દ્રીય મહેસૂલ-બોર્ડ અધિનિયમ, ૧૯૬૩ હેઠળ રચાયેલું કેન્દ્રીય આબકારી અને જકાત બોર્ડ;

સન ૧૯૬૩નો
૫૪મો.

(૧૭) “ધંધા”માં નીચેની બાબતોનો સમાવેશ થાય છે:-

(ક) નાણાકીય લાભ માટે હોય કે ન હોય તેવો કોઈ વ્યાપાર, વાણિજ્ય, ઉત્પાદન પ્રક્રિયા, ધંધો-રોજગાર, વ્યવસાય, ઉદ્યોગ-સાહસ, હોડ (wager) અથવા તેના જેવી બીજી કોઈ પ્રવૃત્તિ;

(ખ) પેટા-ખંડ (ક) સાથે સંકળાયેલી અથવા તેના આનુષંગિક અથવા તેને સંલગ્ન કોઈ પ્રવૃત્તિ અથવા લેવડદેવડ;

(ગ) પેટા-ખંડ (ક)ના સ્વરૂપની કોઈ પ્રવૃત્તિ અથવા લેવડદેવડ, પછી આવી લેવડદેવડનું પ્રમાણ, તેની સંખ્યા (frequency), તેનું સાતત્ય અથવા તેની નિયમિતતા હોય કે ન હોય;

(ઘ) ધંધો શરૂ કરવા અથવા બંધ કરવા સાથે સંકળાયેલા કેપિટલ ગુરૂઝ (મૂડીગત માલ) અને સેવા સહિતના માલનો પુરવઠો અથવા તેનું સંપાદન;

- (ચ) ક્લબ, એસોસિએશન, મંડળી અથવા આવા કોઈ મંડળ દ્વારા પોતાના સભ્યોને (ફાળા અથવા બીજા કોઈ અવેજને બદલે) સુવિધા અથવા લાભો પૂરા પાડવા;
  - (છ) અવેજને બદલે, કોઈ જગ્યામાં વ્યક્તિઓનો પ્રવેશ;
  - (જ) કોઈ હોદ્દો ધરાવનાર તરીકે કોઈ વ્યક્તિએ, પોતાના વ્યાપાર, ધંધા અથવા વ્યવસાયની પ્રગતિ દરમિયાન અપનાવેલી હોય તેવી તેના દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવતી સેવા;
  - (ઝ) કોઈ રેસ ક્લબ દ્વારા, આવી ક્લબમાંના બુક મેકરને, ટોટલાઈઝેટર અથવા લાઈસન્સ સ્વરૂપે આપવામાં આવતી સેવા;
  - (ટ) કેન્દ્ર સરકાર, રાજ્ય સરકાર અથવા કોઈ સ્થાનિક સત્તામંડળ જેમાં જાહેર સત્તામંડળ તરીકે રોકાયેલ હોય તેવી તેમના દ્વારા હાથ ધરવામાં આવતી કોઈ પ્રવૃત્તિ અથવા લેવડદેવડ;
- (૧૮) “વેપાર કાર્યક્ષેત્ર (business vertical)” એટલે કોઈ વ્યક્તિગત માલ અથવા સેવા પૂરી પાડવાની અથવા સંબંધિત માલ અથવા સેવા જૂથમાં પૂરી પાડવાની કામગીરીમાં રોકાયેલું હોય તેવું ઉદ્યોગ-સાહસનું વિશિષ્ટ ઘટક, કે જે બીજા વેપાર કાર્યક્ષેત્રના જોખમ અને મળતર કરતાં જુદા પ્રકારના જોખમ અને મળતરને અધીન હોય.

સ્પષ્ટીકરણ.- આ ખંડના હેતુઓ માટે, માલ અથવા સેવા સંબંધિત છે કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે વિચારણામાં લેવાની બાબતોમાં નીચેની બાબતોનો સમાવેશ થાય છે:-

- (ક) માલ અથવા સેવાનો પ્રકાર;
- (ખ) ઉત્પાદનની પ્રક્રિયાનો પ્રકાર;
- (ગ) માલ અથવા સેવાના ગ્રાહકોનો પ્રકાર અથવા તેનો વર્ગ;
- (ઘ) માલનું વિતરણ કરવા માટે અથવા સેવા પૂરી પાડવા માટે વપરાતી પદ્ધતિ;

- (ચ) બેંકિંગ, વીમા અથવા જાહેર ઉપયોગિતાની સેવા સહિત (જ્યાં પણ લાગુ પડતા હોય ત્યાં તેવા) નિયમનકારી માળખાનો પ્રકાર;
- (૧૯) “કેપિટલ ગુડ્ઝ (મૂડીગત માલ)” એટલે ઈનપુટ વેરા શાખનો દાવો કરતી વ્યક્તિના હિસાબના ચોપડામાં જે માલની કિંમતનું મૂડીમાં રૂપાંતર કરવામાં આવ્યું હોય અને ધંધો આગળ વધારવામાં જેનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હોય અથવા ઉપયોગ કરવા ધાર્યું હોય તેવો માલ;
- (૨૦) “પ્રાસંગિક વેરાપાત્ર વ્યક્તિ” એટલે ધંધાની પ્રગતિ દરમિયાન, જ્યાં પોતાના ધંધાનું કોઈપણ નિયત સ્થળ આવેલું ન હોય તેવા વેરાપાત્ર પ્રદેશમાં, મુખ્ય એજન્ટ તરીકે અથવા બીજી કોઈ હેસિયતથી, પ્રસંગોપાત, માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને પૂરા પાડવા સહિતની લેવડદેવડ કરતી હોય તેવી વ્યક્તિ;
- (૨૧) “કેન્દ્રીય વેરો” એટલે કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમની કલમ ૯ હેઠળ લેવામાં આવતો કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરો;
- (૨૨) “ઉપકર”નો, માલ અને સેવા વેરા (રાજ્યોને વળતર આપવા) બાબત અધિનિયમમાં તેનો જે અર્થ કરવામાં આવ્યો છે તે જ અર્થ થશે;
- (૨૩) “ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ” એટલે ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ અધિનિયમ, ૧૯૪૯ની કલમ ૨-ની પેટા-કલમ (૧)ના ખંડ (ખ)માં વ્યાખ્યા કર્યા પ્રમાણેના ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ; સન ૧૯૪૯નો
૩૮મો.
- (૨૪) “કમિશનર” એટલે કલમ ૩ હેઠળ નિમાયેલા રાજ્ય વેરા કમિશનર અને તેમાં કલમ ૩ હેઠળ નિમાયેલા રાજ્ય વેરાના મુખ્ય કમિશનર અથવા અગ્ર વેરા કમિશનરનો સમાવેશ થાય છે;
- (૨૫) “બોર્ડના કમિશનર” એટલે કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમની કલમ ૧૬૮માં ઉલ્લેખેલા કમિશનર;
- (૨૬) “કોમન (સામાન્ય) પોર્ટલ” એટલે કલમ ૧૪૬માં ઉલ્લેખેલ સામાન્ય માલ અને સેવા વેરા ઈલેક્ટ્રોનિક પોર્ટલ;

સન ૧૯૮૦નો
૫૬મો.

- (૨૭) “કામકાજના સામાન્ય દિવસો” એટલે કેન્દ્ર સરકાર અથવા ગુજરાત સરકારે રાજપત્રિત રજા તરીકે જાહેર કરેલા ન હોય તેવા કમશઃ આવતા દિવસો;
- (૨૮) “કંપની સેક્ટરી” એટલે કંપની સેક્ટરી અધિનિયમ, ૧૯૮૦ની કલમ ૨-ની પેટા-કલમ (૧)ના ખંડ (ગ)માં વ્યાખ્યા કર્યા પ્રમાણેના કંપની સેક્ટરી;
- (૨૯) “સક્ષમ સત્તાધિકારી” એટલે સરકાર જાહેર કરે તેવા સત્તાધિકારી;
- (૩૦) “સંયુક્ત પુરવઠો” એટલે ધંધાના સામાન્ય ક્રમમાં, સામાન્ય રીતે જેને એક બીજા સાથે જોડીને, પેક કરીને પૂરા પાડવામાં આવતા હોય તેવા, માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના અથવા તેના કોઈ સંયોજનના, વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ લેનારને કરેલા બે અથવા વધુ વેરાપાત્ર પુરવઠાવાળો પુરવઠો, જેમાંનો એક મુખ્ય પુરવઠો હોય છે;

ઉદાહરણ: માલને પેક કરીને વીમા સાથે તેની હેરફેર કરવામાં આવે, ત્યારે માલનો પુરવઠો, પેકિંગની સામગ્રી, હેરફેર અને વીમો એ સંયુક્ત પુરવઠો છે અને માલનો પુરવઠો એ મુખ્ય પુરવઠો છે.

- (૩૧) માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના પુરવઠાના સંબંધમાં “અવેજ”માં, નીચેની બાબતોનો સમાવેશ થાય છે:-

(ક) માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના પુરવઠાના સંબંધમાં, તેની સામેના પ્રતિભાવમાં (સામેની પ્રતિક્રિયા તરીકે) અથવા તેના પ્રલોભન માટે, (પુરવઠો) લેનાર અથવા બીજી કોઈ વ્યક્તિએ, નાણાકીય સ્વરૂપે અથવા અન્યથા કરેલી અથવા કરવાની હોય તેવી કોઈ ચુકવણી પણ તેમાં કેન્દ્ર સરકાર અથવા રાજ્ય સરકાર દ્વારા આપવામાં આવતી કોઈ સબસિડી (સહાયકી)નો સમાવેશ થશે નહિ;

(ખ) માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના પુરવઠાના સંબંધમાં, તેની સામેના પ્રતિભાવમાં (સામેની પ્રતિક્રિયા તરીકે) અથવા તેના પ્રલોભન માટે, (પુરવઠો) લેનાર અથવા બીજી કોઈ વ્યક્તિએ, કરેલા કોઈ કૃત્ય માટેનું અથવા કોઈ કૃત્ય બંધ કરવા માટેનું

નાણાકીય મૂલ્ય પણ તેમાં કેન્દ્ર સરકાર અથવા રાજ્ય સરકાર દ્વારા આપવામાં આવતી કોઈ સબસિડીનો સમાવેશ થશે નહિ:

પરંતુ પુરવઠાકાર, માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના પુરવઠાના સંબંધમાં આપવામાં આવતી અનામત રકમને, સદરહુ પુરવઠા માટેના અવેજ તરીકે ગણવા માટેની અરજી કરે તે સિવાય, સદરહુ અનામત રકમને, આવા પુરવઠા માટે કરવામાં આવેલી ચુકવણી તરીકે ગણવી જોઈશે નહિ;

(૩૨) “માલનો નિરંતર પુરવઠો” એટલે કોઈ કરાર હેઠળ, વાયર, કેબલ, પાઈપલાઈન અથવા બીજી નળી (નીક)ના માધ્યમથી અથવા તેવા માધ્યમ સિવાય, સતત અથવા આવર્તિત ધોરણે, પૂરા પાડવામાં આવતા અથવા પૂરા પાડવાનું કબૂલ કરવામાં આવ્યું હોય તેવા અને જેના માટે પુરવઠાકાર, (પુરવઠો) લેનારને નિયમિત ધોરણે અથવા સમયાંતરે ભરતિયું મોકલતા હોય તેવા માલનો પુરવઠો અને તેમાં સરકાર, જાહેરનામાથી નિર્દિષ્ટ કરે તેવી શરતોને અધીન હોય તેવા માલના પુરવઠાનો સમાવેશ થાય છે;

(૩૩) “સેવાનો નિરંતર પુરવઠો” એટલે કોઈ કરાર હેઠળ, સમયાંતરે ચુકવણી કરવાની જવાબદારી હોય તેવી, ત્રણ મહિનાથી વધુની મુદત માટે, સતત અથવા આવર્તિત ધોરણે, પૂરી પાડવામાં આવતી અથવા પૂરી પાડવાનું કબૂલ કરવામાં આવ્યું હોય તેવી સેવાનો પુરવઠો અને તેમાં સરકાર, જાહેરનામાથી નિર્દિષ્ટ કરે તેવી શરતોને અધીન હોય તેવી સેવાનો સમાવેશ થાય છે;

(૩૪) “વાહન”માં, કોઈ વહાણ, વિમાન અને વાહનનો સમાવેશ થાય છે;

(૩૫) “કોસ્ટ એકાઉન્ટન્ટ” એટલે કોસ્ટ અને વર્કસ એકાઉન્ટન્ટ અધિનિયમ, ૧૯૫૯-ની કલમ ૨-ની પેટા-કલમ (૧)ના ખંડ (ગ)માં વ્યાખ્યા કર્યા પ્રમાણેના કોસ્ટ એકાઉન્ટન્ટ;

સન ૧૯૫૯નો
૨૩મો.

(૩૬) “કાઉન્સિલ” એટલે સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૭૯-ક હેઠળ સ્થપાયેલી માલ અને સેવા વેરા કાઉન્સિલ;

સન ૨૦૦૦નો
૨૧મો.

- (૩૭) “જમા નોંધ” એટલે કલમ ૩૪-ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ કાઢી આપેલો દસ્તાવેજ;
- (૩૮) “ઉધાર નોંધ” એટલે કલમ ૩૪-ની પેટા-કલમ (૩) હેઠળ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ કાઢી આપેલો દસ્તાવેજ;
- (૩૯) “માની લીધેલો નિકાસ” એટલે કલમ ૧૪૭ હેઠળ જાહેર કરવામાં આવે તેવો માલનો પુરવઠો;
- (૪૦) “મુકરર સત્તાધિકારી” એટલે કમિશનર દ્વારા જાહેર કરવામાં આવે તેવા સત્તાધિકારી;
- (૪૧) “દસ્તાવેજ”માં, કોઈપણ પ્રકારના લેખિત અથવા મુદ્રિત રેકર્ડનો અને ઈન્ફરમેશન ટેકનોલોજી અધિનિયમ, ૨૦૦૦ની કલમ ૨-ના ખંડ (બ)માં વ્યાખ્યા કર્યા પ્રમાણેના ઈલેક્ટ્રોનિક રેકર્ડનો સમાવેશ થાય છે;
- (૪૨) ભારતમાં ઉત્પાદિત થયેલા અને નિકાસ કરાયેલા કોઈ માલના સંબંધમાં “પરત વેરો” એટલે આયાત કરેલ કોઈ ઈનપુટ અથવા આવા માલની બનાવટમાં વપરાયેલા કોઈ આંતરિક ઈનપુટ અથવા ઈનપુટ સેવા પર લેવાપાત્ર શુલ્ક, વેરા અથવા ઉપકર પર આપવામાં આવતું રિબેટ (વળતર);
- (૪૩) “ઈલેક્ટ્રોનિક રોકડ ખાતાવહી” એટલે કલમ ૪૯ની પેટા-કલમ (૧)માં ઉલ્લેખેલ ઈલેક્ટ્રોનિક રોકડ ખાતાવહી;
- (૪૪) “ઈલેક્ટ્રોનિક વાણિજ્ય” એટલે ડિજિટલ અથવા ઈલેક્ટ્રોનિક નેટવર્ક પર, ડિજિટલ પેદાશ સહિત માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને પૂરા પાડવા;
- (૪૫) “ઈલેક્ટ્રોનિક વાણિજ્ય ઓપરેટર” એટલે ઈલેક્ટ્રોનિક વાણિજ્ય માટે ડિજિટલ અથવા ઈલેક્ટ્રોનિક સુવિધા અથવા પ્લેટફોર્મની માલિકી ધરાવતી અથવા તેનું સંચાલન કરતી અથવા તેનો વહીવટ કરતી કોઈ વ્યક્તિ;

- (૪૬) “ઈલેક્ટ્રોનિક જમા ખાતાવહી” એટલે કલમ ૪૯ની પેટા-કલમ (૨)માં ઉલ્લેખેલ ઈલેક્ટ્રોનિક જમા ખાતાવહી;
- (૪૭) “મુક્તિ આપેલો પુરવઠા (exempt supplies)” એટલે જેનો વેરાનો દર શૂન્ય હોય અથવા સંકલિત માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમની કલમ ૧૧ અથવા કલમ ૬ હેઠળ જેને સંપૂર્ણતઃ વેરામાંથી મુક્તિ આપી શકાય તેવા કોઈ માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેનો પુરવઠો અને તેમાં બિન-વેરાપાત્ર પુરવઠાનો સમાવેશ થાય છે;
- (૪૮) “વિદ્યમાન કાયદો” એટલે આ અધિનિયમના આરંભ પહેલાં, માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને પરનો શુલ્ક અથવા વેરો લેવાને અને તેને વસૂલ કરવાને (ઉઘરાવવાને) લગતા, વિધાનમંડળ અથવા એવા કાયદા, જાહેરનામા, હુકમ, નિયમ અથવા વિનિયમ કરવાની સત્તા ધરાવતા સત્તાધિકારી અથવા વ્યક્તિ દ્વારા કરવામાં અથવા તૈયાર કરવામાં આવેલ કોઈ કાયદો, જાહેરનામું, હુકમ, નિયમ અથવા વિનિયમ;
- (૪૯) “કુટુંબ” એટલે,-
- (૧) કોઈ વ્યક્તિના પતિ/પત્ની અને બાળકો, અને
  - (૨) કોઈ વ્યક્તિ પર સંપૂર્ણ અથવા મુખ્યત્વે આશ્રિત હોય તેવા સદરહુ વ્યક્તિના માતા-પિતા, દાદા-દાદી, ભાઈઓ અને બહેનો;
- (૫૦) “ધંધાનું નિયત સ્થળ” એટલે સેવા પૂરી પાડવા માટે અથવા તેની પોતાની જરૂરિયાત માટે સેવા મેળવવા અને તેનો ઉપયોગ કરવા માટે, માનવ અને ટેકનિકલ સાધનોના સંદર્ભમાં કાયમી અને યોગ્ય માળખું ધરાવતું હોય તેવું (ધંધાના રજિસ્ટર થયેલા સ્થળ સિવાયનું) કોઈ સ્થળ;
- (૫૧) “ફંડ” એટલે કલમ ૫૭ હેઠળ સ્થપાયેલું ગ્રાહક કલ્યાણ ફંડ;
- (૫૨) “માલ” એટલે નાણાં અને જામીનગીરી સિવાયની દરેક પ્રકારની જંગમ મિલકત, પણ તેમાં દાવાપાત્ર હક, વિકસતા પાક અને પુરવઠો પૂરો પાડતા પહેલાં અથવા પુરવઠાના કરાર હેઠળ (જમીનથી) અલગ કરવાનું કબૂલ કરવામાં આવ્યું હોય તેવા ઘાસચારા અને જમીન સાથે જોડાયેલી અથવા જમીનનો ભાગ બનતી વસ્તુઓ;

- (૫૩) “સરકાર” એટલે ગુજરાત સરકાર;
- સન ૨૦૧૭નો
૧૫મો. (૫૪) “માલ અને સેવા વેરા (રાજ્યોને વળતર આપવા) બાબત અધિનિયમ” એટલે માલ અને સેવા વેરા (રાજ્યોને વળતર આપવા) બાબત અધિનિયમ, ૨૦૧૭;
- (૫૫) “માલ અને સેવા વેરા વ્યવસાયી” એટલે કલમ ૪૮ હેઠળ એવા વ્યવસાયી તરીકે કાર્ય કરવા માટે માન્ય કરવામાં આવેલ તેવી કોઈ વ્યક્તિ;
- સન ૧૯૭૬નો
૮૦મો. (૫૬) “ભારત” એટલે સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૧-માં ઉલ્લેખેલ ભારતનો સંઘ રાજ્યક્ષેત્ર, તેનો પ્રાદેશિક જળવિસ્તાર, આવા જળવિસ્તાર નીચેની જમીન અને ભૂગર્ભ સ્તર, ખંડીય સમુદ્રતળપટ્ટી, પ્રાદેશિક જળવિસ્તાર, ખંડીય સમુદ્રતળપટ્ટી, સુવાંગ આર્થિક ક્ષેત્ર અને અન્ય દરિયાઈ ક્ષેત્ર અધિનિયમ, ૧૯૭૬ હેઠળના સુવાંગ આર્થિક ક્ષેત્ર અથવા બીજા કોઈ દરિયાઈ ક્ષેત્ર અને તેના સંઘ રાજ્યક્ષેત્ર અને પ્રાદેશિક જળવિસ્તાર ઉપરનો હવાઈ વિસ્તાર;
- સન ૨૦૧૭નો
૧૫મો. (૫૭) “સંકલિત માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ” એટલે સંકલિત માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ, ૨૦૧૭;
- (૫૮) “સંકલિત વેરો” એટલે સંકલિત માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ લેવામાં આવતો સંકલિત માલ અને સેવા વેરો;
- (૫૯) “ઈનપુટ” એટલે ધંધાની પ્રગતિ દરમિયાન પુરવઠાકાર દ્વારા વાપરવામાં આવતો અથવા વાપરવા ધાર્યું હોય તેવો કેપિટલ ગુડ્ઝ સિવાયનો કોઈ માલ;
- (૬૦) “ઈનપુટ સેવા” એટલે ધંધાની પ્રગતિ દરમિયાન પુરવઠાકાર દ્વારા વાપરવામાં આવતી અથવા વાપરવા ધાર્યું હોય તેવી કોઈ સેવા;
- (૬૧) “ઈનપુટ સેવા વિતરણકર્તા” એટલે ઈનપુટ સેવા મળ્યા બદલ કલમ ૩૧ હેઠળ કાઢી આપવામાં આવેલ વેરા ભરતિયા સ્વીકારે અને માલ અથવા

સેવા અથવા તે બંનેના પુરવઠાકારની કચેરીનો હોય તે જ કાયમી ખાતા નંબર ધરાવતા વેરાપાત્રમાલ અથવા સેવાના પુરવઠાકારને, સદરહુ સેવા પર ચૂકવેલ કેન્દ્રીય વેરા, રાજ્ય વેરા, સંકલિત વેરા અથવા સંઘ રાજ્યક્ષેત્ર વેરાની શાખનું વિતરણ કરવાના હેતુ માટે, ઠરાવેલો દસ્તાવેજ કાઢી આપે તેવા માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના પુરવઠાકારની કચેરી;

(૬૨) રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિના સંબંધમાં “ઈનપુટ વેરો” એટલે માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના તેને પૂરા પડાયેલ પુરવઠા ઉપર લેવામાં આવતો કેન્દ્રીય વેરો, રાજ્ય વેરો, સંકલિત વેરો અથવા સંઘ રાજ્યક્ષેત્ર વેરો અને તેમાં નીચેના વેરાનો સમાવેશ થાય છે-

(ક) માલની આયાત પર લેવામાં આવતો સંકલિત માલ અને સેવા વેરો;

(ખ) કલમ ૯-ની પેટા-કલમો (૩) અને (૪)ની જોગવાઈઓ હેઠળ ભરવાપાત્ર વેરો;

(ગ) સંકલિત માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમની કલમ ૫-ની પેટા-કલમો (૩) અને (૪)ની જોગવાઈઓ હેઠળ ભરવાપાત્ર વેરો; અથવા

(ઘ) કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમની કલમ ૯ની પેટા-કલમો (૩) અને (૪)ની જોગવાઈઓ હેઠળ ભરવાપાત્ર વેરો,

પણ તેમાં પતાવટ-વેરા (composition levy) હેઠળ ચૂકવેલા વેરાનો સમાવેશ થતો નથી.

(૬૩) “ઈનપુટ વેરા શાખ” એટલે ઈનપુટ વેરાની શાખ;

(૬૪) “માલના રાજ્યાંતર્ગત પુરવઠા”નો, સંકલિત માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમની કલમ ૮-માં તેનો જે અર્થ કરવામાં આવ્યો છે તે જ અર્થ થશે;

- (૬૫) “સેવાના રાજ્યાંતર્ગત પુરવઠા”નો, સંકલિત માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમની કલમ ૮-માં તેનો જે અર્થ કરવામાં આવ્યો છે તે જ અર્થ થશે;
- (૬૬) “ભરતિયું” અથવા “વેરા ભરતિયું” એટલે કલમ ૩૧-માં ઉલ્લેખેલ વેરા ભરતિયું;
- (૬૭) કોઈ વ્યક્તિના સંબંધમાં “આવક-પુરવઠો (inward supplies)” એટલે અવેજથી અથવા અવેજ વગર, ખરીદીથી, સંપાદન કરીને અથવા બીજા કોઈ માધ્યમથી, માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને મેળવવા;
- (૬૮) “છૂટક કામ (જોબ વર્ક)” એટલે રજિસ્ટર થયેલી બીજી વ્યક્તિની માલિકીના માલ પર કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા કરવામાં આવતી કોઈ ક્રિયા અથવા પ્રક્રિયા અને “છૂટક કામદાર (જોબ વર્ક કરનાર)”નો અર્થ તદનુસાર કરવામાં આવશે;
- (૬૯) “સ્થાનિક સત્તામંડળ” એટલે-
- (ક) સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૪૩ના ખંડ (ઘ)માં વ્યાખ્યા કર્યા પ્રમાણેની પંચાયત;
- (ખ) સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૪૩-ઘ-ના ખંડ (ચ)માં વ્યાખ્યા કર્યા પ્રમાણેની નગરપાલિકા;
- (ગ) નગરપાલિકા સમિતિ, જિલ્લા પરિષદ, જિલ્લા બોર્ડ અને કેન્દ્ર સરકાર અથવા કોઈ રાજ્ય સરકાર દ્વારા નગરપાલિકા અથવા સ્થાનિક ફંડનું નિયંત્રણ અને સંચાલન જેને સોંપવામાં આવેલ હોય અથવા જે તેને કાયદેસર રીતે હકદાર હોય તેવું બીજું કોઈ સત્તામંડળ;
- (ઘ) કેન્ટોનમેન્ટ અધિનિયમ, ૨૦૦૬ની કલમ ૩માં વ્યાખ્યા કર્યા પ્રમાણેનું કેન્ટોનમેન્ટ બોર્ડ;

સન ૨૦૦૬નો
૪૧મો.

- (ચ) સંવિધાનની છઠ્ઠી અનુસૂચિ હેઠળ રચાયેલી પ્રાદેશિક કાઉન્સિલ અથવા જિલ્લા કાઉન્સિલ;
- (છ) સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૩૭૧ હેઠળ રચાયેલું વિકાસ બોર્ડ; અથવા
- (જ) સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૩૭૧ક હેઠળ રચાયેલી પ્રાદેશિક કાઉન્સિલ;

(૭૦) “સેવા લેનારનું સ્થળ” એટલે-

- (ક) જેના માટે રજિસ્ટ્રેશન કરાવવામાં આવ્યું હોય તેવી ધંધાની જગ્યાએ પુરવઠો મેળવવામાં આવે, ત્યારે ધંધાની તેવી જગ્યાનું સ્થળ;
- (ખ) જેના માટે રજિસ્ટ્રેશન કરાવવામાં આવ્યું હોય તેવી ધંધાની જગ્યા સિવાયની જગ્યાએ (ધંધાના બીજા કોઈ નિયત સ્થળે) પુરવઠો મેળવવામાં આવે, ત્યારે ધંધાનું એવું નિયત સ્થળ;
- (ગ) ધંધાની જગ્યા હોય કે ધંધાનું નિયત સ્થળ હોય તેવા એક કરતાં વધુ નિયત સ્થળોએ પુરવઠો મેળવવામાં આવે, ત્યારે પુરવઠો મેળવવા માટે મોટાભાગે પ્રત્યક્ષ રીતે સંબંધિત હોય તેવું નિયત સ્થળ; અને
- (ઘ) આવી જગ્યાઓ ન હોય, ત્યારે સેવા લેનારના સામાન્ય રહેઠાણનું સ્થળ;

(૭૧) “સેવા પૂરી પાડનારનું સ્થળ” એટલે-

- (ક) જેના માટે રજિસ્ટ્રેશન કરાવવામાં આવ્યું હોય તેવી ધંધાની જગ્યાએથી સેવા પૂરી પાડવામાં આવે, ત્યારે ધંધાની આવી જગ્યાનું સ્થળ;
- (ખ) જેના માટે રજિસ્ટ્રેશન કરાવવામાં આવ્યું હોય તેવી ધંધાની જગ્યા સિવાયની જગ્યાએથી (ધંધાના બીજા કોઈ નિયત સ્થળેથી) સેવા પૂરી પાડવામાં આવે, ત્યારે ધંધાનું એવું નિયત સ્થળ;

(ગ) ધંધાની જગ્યા હોય કે ધંધાનું નિયત સ્થળ હોય તેવા એક કરતાં વધુ નિયત સ્થળોએથી સેવા પૂરી પાડવામાં આવે, ત્યારે સેવા પૂરી પાડવા સાથે મોટાભાગે પ્રત્યક્ષ રીતે સંબંધિત હોય તેવું નિયત સ્થળ; અને

(ઘ) આવી જગ્યાઓ ન હોય, ત્યારે સેવા પૂરી પાડનારના સામાન્ય રહેઠાણનું સ્થળ;

(૭૨) “ઉત્પાદન” એટલે જે પ્રક્રિયાને પરિણામે ચોક્કસ નામ, સ્વરૂપ અને ઉપયોગ ધરાવતી નવી બનાવટ ઉત્પન્ન થાય તેવી, કાચા માલ અથવા ઈનપુટની કોઈપણ રીતે કરવામાં આવતી પ્રક્રિયા અને “ઉત્પાદક” એ શબ્દનો તદનુસાર અર્થ કરવામાં આવશે;

(૭૩) “બજાર-મૂલ્ય” એટલે પુરવઠો લેનાર અને પૂરો પાડનાર એકબીજા સાથે સંબંધ ધરાવતા ન હોય, ત્યારે સમાન પ્રકાર અને ગુણવત્તાવાળા માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને, એક જ સમયે અથવા તે સમયની આસપાસના સમયે અને એક જ વાણિજ્ય સ્તરે મેળવવા માટે, પુરવઠો લેનારે ચૂકવવાની થતી હોય તેવી પૂરેપૂરી રકમ;

(૭૪) “મિશ્ર પુરવઠો” એટલે કોઈ વેરાપાત્ર વ્યક્તિ દ્વારા, એક જ કિંમતે પૂરા પાડવામાં આવતા, માલ અથવા સેવા અથવા એકબીજા સાથેના સંયોજનથી તૈયાર કરવામાં આવેલા તેના કોઈ મિશ્રણ (સંયોજન)ના, સંયુક્ત પુરવઠો ન હોય તેવા, બે અથવા વધુ વ્યક્તિગત પુરવઠા;

ઉદાહરણ: કેનમાં ભરેલા ખોરાક, મીઠાઈ, ચોકલેટ, કેક, સૂકા મેવા, વાયુમિશ્ર પીણાં અને ફળોના રસનું પેકેજ એક જ કિંમતે પૂરું પાડવામાં આવે, ત્યારે તે મિશ્ર પુરવઠો ગણાય છે. આ વસ્તુઓ પૈકીની દરેક વસ્તુ અલગથી પૂરી પાડી શકાય છે અને તે બીજી કોઈ વસ્તુ પર આધારિત નથી. જો આ વસ્તુઓ અલગ અલગ પૂરી પાડવામાં આવે, તો તે મિશ્ર પુરવઠો ગણાશે નહિ.

(૭૫) “નાણાં” એટલે કોઈ જવાબદારીની ચુકવણી કરવા માટે અવેજ તરીકે વપરાતા અથવા બીજા અંકિત મૂલ્યનો ભારતીય કાયદેસર ચલણમાં વિનિમય કરવા માટે વપરાતા ભારતીય કાયદેસર ચલણ અથવા કોઈ

વિદેશી ચલણ, ચેક, પ્રોમિસરી નોટ, વિનિમયપત્ર, શાખ-પત્ર, ડ્રાફ્ટ, ચુકવણી હુકમ, પ્રવાસી ચેક, મની ઓર્ડર, પોસ્ટલ અથવા ઇલેક્ટ્રોનિક ભરણું અથવા રિઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયાએ માન્ય કરેલા બીજા કોઈ ખત, પણ તેના સિક્કાવિષયક ચલણ માટે ધરાવવામાં આવેલ કોઈ ચલણનો તેમાં સમાવેશ થતો નથી;

(૭૬) “મોટર વાહન”નો, મોટર વાહન અધિનિયમ, ૧૯૮૮ની કલમ ૨-ના ખંડ (૨૮)માં તેનો જે અર્થ કરવામાં આવ્યો છે તે જ અર્થ થશે;

સન ૧૯૮૮નો
પદ્મો.

(૭૭) “બિન-નિવાસી વેરાપાત્ર વ્યક્તિ” એટલે મુખ્ય માલિક (પ્રિન્સિપાલ) તરીકે અથવા એજન્ટ તરીકે અથવા બીજી કોઈ હેસિયતથી, માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને પૂરી પાડવા સહિતની લેવડદેવડ પ્રસંગોપાત કરતી હોય પણ જેના ધંધાનું કોઈપણ નિયત સ્થળ અથવા રહેઠાણ ભારતમાં આવેલું ન હોય તેવી કોઈ વ્યક્તિ;

(૭૮) “બિન-વેરાપાત્ર પુરવઠો” એટલે આ અધિનિયમ હેઠળ અથવા સંકલિત માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ વેરાને પાત્ર ન હોય તેવો માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેનો પુરવઠો;

(૭૯) “બિન-વેરાપાત્ર પ્રદેશ” એટલે વેરાપાત્ર પ્રદેશની બહાર આવેલો પ્રદેશ;

(૮૦) “જાહેરનામું” એટલે રાજપત્રમાં પ્રસિદ્ધ થયેલું જાહેરનામું અને ‘જાહેર કરવું’ અને ‘જાહેર કરેલું’ એ શબ્દપ્રયોગોનો તદનુસાર અર્થ કરવામાં આવશે;

(૮૧) “બીજા પ્રદેશો”માં, રાજ્યની બહાર આવેલા અને ખંડ (૧૧૪)ના પેટા-ખંડો (ક) થી (ચ)માં ઉલ્લેખેલા પ્રદેશો સિવાયના પ્રદેશોનો સમાવેશ થાય છે;

(૮૨) વેરાપાત્ર વ્યક્તિના સંબંધમાં “ઉત્પાદન (આઉટપુટ) વેરો” એટલે, વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ અથવા તેના એજન્ટે તૈયાર કરેલા માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના વેરાપાત્ર પુરવઠા પર, આ અધિનિયમ હેઠળ લેવાપાત્ર વેરો, પણ વિપરીત ચાર્જ (reverse charge)ને આધારે તેણે ભરવાપાત્ર વેરાનો તેમાં સમાવેશ થતો નથી;

(૮૩) વેરાપાત્ર વ્યક્તિના સંબંધમાં “જાવક પુરવઠો (outward supply)” એટલે આવી વ્યક્તિ દ્વારા ધંધાની પ્રગતિ દરમિયાન, વેચાણ, તબદીલી, વસ્તુવિનિમય, વિનિમય, લાઈસન્સ, ભાડા, ભાડાપટા અથવા નિકાલથી અથવા બીજી કોઈ પદ્ધતિથી, કરવામાં આવેલો અથવા કરવાનું કબૂલ કરવામાં આવ્યું હોય તેવો, માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેનો પુરવઠો;

(૮૪) “વ્યક્તિ”માં નીચેનાનો સમાવેશ થાય છે-

(ક) વ્યક્તિ;

(ખ) હિન્દુ અવિભક્ત કુટુંબ;

(ગ) કંપની;

(ઘ) પેઢી;

(ચ) મર્યાદિત જવાબદારી ભાગીદારી;

(છ) ભારતમાં અથવા ભારત બહાર આવેલું, સંસ્થાપિત હોય કે ન હોય તેવું, વ્યક્તિઓનું એસોસિએશન અથવા વ્યક્તિઓનું મંડળ;

(જ) કોઈ કેન્દ્રીય અધિનિયમ, રાજ્ય અધિનિયમ અથવા પ્રાંતીય અધિનિયમથી અથવા તે હેઠળ સ્થપાયેલું કોઈ કોર્પોરેશન અથવા કંપની અધિનિયમ, ૨૦૧૩ની કલમ ૨-ના ખંડ (૪૫)માં વ્યાખ્યા કર્યા પ્રમાણેની સરકારી કંપની;

(ઝ) ભારતની બહારના કોઈ દેશના કાયદાથી અથવા તે હેઠળ સંસ્થાપિત થયેલું કોઈ સંસ્થાપિત મંડળ;

(ટ) સહકારી મંડળીને લગતા કોઈ કાયદા હેઠળ રજિસ્ટર થયેલી સહકારી મંડળી;

(ઠ) સ્થાનિક સત્તામંડળ;

(ડ) કેન્દ્ર સરકાર અથવા રાજ્ય સરકાર;

સન ૨૦૧૩નો
૧૮મો.

(ઢ) મંડળી રજિસ્ટ્રેશન અધિનિયમ, ૧૮૬૦ હેઠળ વ્યાખ્યા કર્યા પ્રમાણેની મંડળી; સન ૧૮૬૦નો ૨૧મો.

(ત) ટ્રસ્ટ; અને

(થ) ઉપર જણાવેલી કક્ષા પૈકી કોઈપણ કક્ષામાં ન આવતી હોય તેવી દરેક કૃત્રિમ કાનૂની વ્યક્તિ;

(૮૫) “ઘંધાના સ્થળ”માં નીચેનાનો સમાવેશ થાય છે-

(ક) સામાન્ય રીતે જ્યાંથી ઘંધો ચલાવવામાં આવતો હોય તે સ્થળ અને તેમાં વખાર, ગોદામ અથવા વેરાપાત્ર વ્યક્તિ જ્યાં પોતાના માલનો સંગ્રહ કરતો હોય અથવા માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને મેળવતો હોય તેવા બીજા કોઈ સ્થળનો સમાવેશ થાય છે; અથવા

(ખ) વેરાપાત્ર વ્યક્તિ જે સ્થળે પોતાના હિસાબના ચોપડા નિભાવતો હોય તે સ્થળ; અથવા

(ગ) વેરાપાત્ર વ્યક્તિ, જે સ્થળે એજન્ટ મારફત ઘંધામાં રોકાયેલી હોય તેવું ગમે તે નામે ઓળખાતું સ્થળ;

(૮૬) “માલ પૂરો પાડવાનું સ્થળ” એટલે સંકલિત માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમના પ્રકરણ ૫-માં ઉલ્લેખ્યા પ્રમાણેનું માલ પૂરો પાડવાનું સ્થળ;

(૮૭) “ઠરાવેલું” એટલે કાઉન્સિલની ભલામણો ઉપરથી આ અધિનિયમ હેઠળ કરેલા નિયમોથી ઠરાવેલું;

(૮૮) “મુખ્ય માલિક (પ્રિન્સિપાલ)” એટલે જે વ્યક્તિ વતી એજન્ટ, માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને પૂરા પાડવાનો અથવા મેળવવાનો ઘંધો કરતો હોય તે વ્યક્તિ;

(૮૯) “ઘંધાનું મુખ્ય સ્થળ” એટલે રજિસ્ટ્રેશનના પ્રમાણપત્રમાં ઘંધાના મુખ્ય સ્થળ તરીકે નિર્દિષ્ટ કરેલું ઘંધાનું સ્થળ;

(૯૦) “મુખ્ય પુરવઠો” એટલે સંયુક્ત પુરવઠાનો મુખ્ય ભાગ હોય અને તે સંયુક્ત પુરવઠાનો ભાગ બનતા બીજા કોઈ પુરવઠા જેને આનુષંગિક હોય તેવો માલ અથવા સેવાનો પુરવઠો;

(૯૧) આ અધિનિયમ હેઠળ કરવાના કોઈ કાર્યના સંબંધમાં “યોગ્ય અધિકારી” એટલે કમિશનર અથવા કમિશનરે જેને તે કાર્ય સોંપેલ હોય તેવા રાજ્ય વેરા અધિકારી;

(૯૨) “ત્રિમાસ” એટલે કેલેન્ડર વર્ષના માર્ચ, જૂન, સપ્ટેમ્બર અને ડિસેમ્બર મહિનાના છેલ્લા દિવસે પૂરી થતી, લાગલાગટ ત્રણ કેલેન્ડર મહિનાની મુદત;

(૯૩) માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને “લેનાર” એટલે-

(ક) માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને પૂરી પાડવા બદલ અવેજ ચૂકવવાપાત્ર હોય, ત્યારે તે અવેજ ચૂકવવા માટે જવાબદાર હોય તે વ્યક્તિ;

(ખ) માલ પૂરો પાડવા બદલ કોઈપણ અવેજ ચૂકવવાપાત્ર ન હોય, ત્યારે જે વ્યક્તિને માલ મોકલવામાં આવે અથવા ઉપલભ્ય કરવામાં આવે તે અથવા જે વ્યક્તિને માલનો કબજો આપવામાં આવે અથવા માલ ઉપયોગ માટે આપવામાં આવે અથવા ઉપલભ્ય કરવામાં આવે તે વ્યક્તિ; અને

(ગ) સેવા પૂરી પાડવા બદલ કોઈપણ અવેજ ચૂકવવાપાત્ર ન હોય, ત્યારે જે વ્યક્તિને સેવા આપવામાં આવે તે વ્યક્તિ,

અને જેને માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને પૂરા પાડવામાં આવેલ હોય તેવી વ્યક્તિના કોઈ ઉલ્લેખનો અર્થ, પુરવઠો લેનારના ઉલ્લેખ તરીકે કરવો જોઈશે અને તેમાં માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને લેનાર વતી, તે તરીકે કાર્ય કરતા એજન્ટનો સમાવેશ થશે;

- (૯૪) “રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ” એટલે કલમ ૨૫ હેઠળ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, પણ તેમાં યુનિક આઈડેન્ટિટી નંબર (unique identity number) ધરાવતી હોય તેવી વ્યક્તિનો સમાવેશ થતો નથી;
- (૯૫) “વિનિયમો” એટલે કાઉન્સિલની ભલામણ ઉપરથી આ અધિનિયમ હેઠળ સરકારે કરેલા વિનિયમો;
- (૯૬) માલના સંબંધમાં “ખસેડવો” એટલે-
- (ક) માલના પુરવઠાકાર દ્વારા અથવા આવા પુરવઠાકાર વતી કાર્ય કરતી બીજી કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા ડિલિવરી માટે માલ મોકલવો; અથવા
- (ખ) માલ લેનાર દ્વારા અથવા આવા લેનાર વતી કાર્ય કરતી બીજી કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા માલ સ્વીકારવો (મેળવવો);
- (૯૭) “પત્રક” એટલે આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોથી અથવા તે હેઠળ ઠરાવેલું અથવા અન્યથા પૂરું પાડવું જરૂરી હોય તેવું કોઈ પત્રક;
- (૯૮) “વિપરીત ચાર્જ (reverse charge)” એટલે સંકલિત માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમની કલમ ૯-ની પેટા-કલમ (૩) અથવા પેટા-કલમ (૪) અથવા કલમ ૫-ની પેટા-કલમ (૩) અથવા પેટા-કલમ (૪) હેઠળ માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના પુરવઠાકારને બદલે, માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેનો પુરવઠો લેનાર દ્વારા વેરો ચૂકવવાની જવાબદારી;
- (૯૯) “ફેરતપાસ સત્તાધિકારી” એટલે કલમ ૧૦૮માં ઉલ્લેખેલા નિર્ણય અથવા હુકમોની ફેરતપાસ માટે નિમાયેલા અથવા અધિકૃત કરેલા સત્તાધિકારી;
- (૧૦૦) “અનુસૂચિ” એટલે આ અધિનિયમ સાથે જોડેલી અનુસૂચિ;
- (૧૦૧) “સિક્યુરિટી”નો, સિક્યુરિટી સોદા (નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૫૬-ની કલમ ૨-ના ખંડ (ઝ)માં, તેનો જે અર્થ કરવામાં આવ્યો છે તે જ અર્થ થશે;
- (૧૦૨) “સેવા” એટલે માલ, નાણાં અને સિક્યુરિટી સિવાયની ગમે તે વસ્તુ પણ તેમાં નાણાંના ઉપયોગને લગતી અથવા જેના માટે અલગથી અવેજ

સન ૧૯૫૬નો
૪૨મો.

લેવામાં આવતો હોય તેવા, રોકડથી અથવા બીજી કોઈ પદ્ધતિથી એક સ્વરૂપ, ચલણ અથવા અંકિત મૂલ્યમાંથી બીજા સ્વરૂપ, ચલણ અથવા અંકિત મૂલ્યમાં નાણાંના રૂપાંતરને લગતી પ્રવૃત્તિઓનો સમાવેશ થાય છે;

(૧૦૩) “રાજ્ય” એટલે ગુજરાત રાજ્ય;

(૧૦૪) “રાજ્ય વેરો” એટલે આ અધિનિયમ હેઠળ લેવામાં આવતો વેરો;

(૧૦૫) માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના સંબંધમાં “પુરવઠાકાર” એટલે સદરહુ માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને પૂરી પાડનાર વ્યક્તિ અને તેમાં પૂરા પાડવામાં આવેલા માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના સંબંધમાં આવા પુરવઠાકાર વતી તે તરીકે કાર્ય કરતા એજન્ટનો સમાવેશ થશે;

(૧૦૬) “વેરા મુદત” એટલે જે મુદત માટે પત્રક ભરવાનું હોય તે મુદત;

(૧૦૭) “વેરાપાત્ર વ્યક્તિ” એટલે કલમ ૨૨ અથવા કલમ ૨૪ હેઠળ રજિસ્ટર થયેલી અથવા રજિસ્ટર થવાને પાત્ર વ્યક્તિ;

(૧૦૮) “વેરાપાત્ર પુરવઠો” એટલે આ અધિનિયમ હેઠળ વેરાપાત્ર હોય તેવો માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેનો પુરવઠો;

(૧૦૯) “વેરાપાત્ર પ્રદેશ” એટલે આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ જેને લાગુ પડતી હોય તેવો પ્રદેશ;

(૧૧૦) “દૂરસંચાર સેવા” એટલે કોઈ સંકેત, સિગ્નલ, લેખ, આકૃતિ અને ધ્વનિ મોકલીને અથવા મેળવીને અથવા તાર, રેડિયો, દૃશ્ય અથવા બીજા ઇલેક્ટ્રો મેગ્નેટિક સાધનો દ્વારા કોઈપણ પ્રકારની માહિતીના માધ્યમથી, વપરાશકારોને ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવતી (ઇલેક્ટ્રોનિક મેઈલ, વોઈસ મેઈલ, ડેટા સર્વિસ, ઓડિયો ટેક્સ્ટ સર્વિસ, વિડિયો ટેક્સ્ટ સર્વિસ, રેડિયો પેજિંગ અને સેલ્યુલર મોબાઈલ ટેલિફોન સર્વિસ સહિતની) કોઈપણ પ્રકારની સેવા;

(૧૧૧) “કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ” એટલે કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ, ૨૦૧૭;

સન ૨૦૧૭નો
૧૨મો.

(૧૧૨) “રાજ્યમાંનું ટર્નઓવર” એટલે કોઈ વેરાપાત્ર વ્યક્તિ દ્વારા રાજ્યની અંદર કરવામાં આવેલા (કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા જેના પર વિપરિત ચાર્જના આધારે વેરો ચૂકવવાપાત્ર હોય તેવા આવક પુરવઠાના મૂલ્યને બાદ કરતા) તમામ વેરાપાત્ર પુરવઠા અને મુક્તિ આપેલા પુરવઠાનું, સદરહુ વેરાપાત્ર વ્યક્તિ દ્વારા રાજ્યમાંથી માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના કરવામાં આવતા નિકાસ અને માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના આંતરરાજ્ય પુરવઠાનું એકંદર મૂલ્ય પણ તેમાં કેન્દ્રીય વેરા, રાજ્ય વેરા, સંઘ રાજ્યક્ષેત્ર વેરા, સંકલિત વેરા અને ઉપકરનો સમાવેશ થતો નથી;

(૧૧૩) “રહેઠાણનું સામાન્ય સ્થળ” એટલે-

(ક) કોઈ વ્યક્તિના કિસ્સામાં, સામાન્ય રીતે જે સ્થળે તે રહેતો હોય તે સ્થળ;

(ખ) બીજા કિસ્સામાં, જે સ્થળે વ્યક્તિ સંસ્થાપિત થયેલ હોય અથવા અન્યથા કાયદેસર રીતે રચાયેલ હોય તે સ્થળ;

(૧૧૪) “સંઘ રાજ્યક્ષેત્ર” એટલે -

(ક) આંદામાન અને નિકોબાર ટાપુ;

(ખ) લક્ષદ્વીપ;

(ગ) દાદરા અને નગરહવેલી;

(ઘ) દમણ અને દીવ;

(ચ) ચંદીગઢ; અને

(છ) અન્ય રાજ્યક્ષેત્ર;

સ્પષ્ટીકરણ.- આ અધિનિયમના હેતુઓ માટે, પેટા-ખંડો (ક) થી (છ)માં નિર્દિષ્ટ કરેલ દરેક સંઘ રાજ્યક્ષેત્ર એ અલગ સંઘ રાજ્યક્ષેત્ર ગણાશે.

(૧૧૫) “સંઘ રાજ્યક્ષેત્ર વેરો” એટલે સંઘ રાજ્યક્ષેત્ર માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ લેવામાં આવતો સંઘ રાજ્યક્ષેત્ર માલ અને સેવા વેરો;

- (૧૧૬) “સંઘ રાજ્યક્ષેત્ર માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ” એટલે સંઘ રાજ્યક્ષેત્ર માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ, ૨૦૧૭;
- (૧૧૭) “કાયદામાન્ય પત્રક” એટલે જેના પર સ્વયં આકારણી કરેલ વેરો સંપૂર્ણપણે ચૂકવવામાં આવેલ હોય તેવું, કલમ ૩૯ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ રજૂ કરેલું પત્રક;
- (૧૧૮) “વાઉચર” એટલે માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને પૂરી પાડવા માટે અવેજ તરીકે અથવા આંશિક અવેજ તરીકે જે ખત સ્વીકારવાની જવાબદારી હોય તેવું ખત અને તેમાં પૂરા પાડવાના માલ અથવા સેવા અથવા તેના સંભવિત પુરવઠાકારની ઓળખ, આવા ખતના ઉપયોગ માટેની બોલીઓ અને શરતો સહિત, ખત ઉપર અથવા સંબંધિત દસ્તાવેજીકરણમાં દર્શાવેલી હોય;
- (૧૧૯) “બાંધકામ કરાર (વર્ક્સ કોન્ટ્રાક્ટ)” એટલે કોઈ સ્થાવર મિલકતના નિર્માણ, બાંધકામ, તેની રચના, તેના બાંધકામ પૂરા કરવા, સ્થાવર મિલકત ઊભી કરવા, તેની સ્થાપના, તેને સજ્જ કરવા, સુધારવા, તેમાં ફેરફાર કરવા, તેની મરામત કરવા, તેને નિભાવવા, તેનો જીર્ણોદ્ધાર કરવા, તેમાં પરિવર્તન કરવા અથવા તેને બનાવવા માટેનો કરાર અને આવા કરારની અમલબજવણીમાં (માલ સ્વરૂપે અથવા બીજા કોઈ સ્વરૂપે) માલને લગતી મિલકતની તબદીલીનો સમાવેશ થાય છે;
- (૧૨૦) આ અધિનિયમમાં વાપરેલા અને વ્યાખ્યાયિત ન કરેલા, પણ સંકલિત માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ, કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ, સંઘ રાજ્યક્ષેત્ર માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ તથા માલ અને સેવા વેરા (રાજ્યોને વળતર આપવા) બાબત અધિનિયમમાં વ્યાખ્યાયિત કરેલા શબ્દો અને શબ્દપ્રયોગોનો, તે અધિનિયમોમાં તેમનો જે અર્થ કરવામાં આવ્યો છે તે જ અર્થ થશે.

પ્રકરણ ૨
વહીવટ

આ અધિનિયમ
હેઠળના
અધિકારીઓ.

૩. સરકારે, આ અધિનિયમના હેતુઓ માટે, જાહેરનામાથી, નીચે જણાવેલા વર્ગના અધિકારીઓ નીમવા જોઈશે:-

- (ક) રાજ્ય વેરા મુખ્ય કમિશનર/ અગ્ર કમિશનર/ કમિશનર,
- (ખ) રાજ્ય વેરા ખાસ કમિશનર,
- (ગ) રાજ્ય વેરા અધિક કમિશનરો,
- (ઘ) રાજ્ય વેરા સંયુક્ત કમિશનરો,
- (ચ) રાજ્ય વેરા નાયબ કમિશનરો,
- (છ) રાજ્ય વેરા મદદનીશ કમિશનર, અને
- (જ) પોતે ઉચિત ગણે તેવા બીજા કોઈ વર્ગના અધિકારીઓ:

પરંતુ ગુજરાત મૂલ્યવર્ધિત વેરા અધિનિયમ, ૨૦૦૩ હેઠળ નિમાયેલા અધિકારીઓ, આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ નિમાયેલા હોવાનું ગણાશે.

સન ૨૦૦૫નો
ગુજરાતનો
૧લો.

અધિકારીઓની
નિમણૂક.

૪. (૧) કલમ ૩ હેઠળ સરકાર જાહેર કરે તેવા અધિકારીઓ ઉપરાંત, સરકાર, પોતાને ઉચિત જણાય તેવી વ્યક્તિઓને, આ અધિનિયમ હેઠળના અધિકારીઓ તરીકે નીમી શકશે.

(૨) કમિશનરને સમગ્ર રાજ્ય પર હક્કમત રહેશે, ખાસ કમિશનર અને અધિક કમિશનરને, તેમને સોંપવામાં આવેલા તમામ અથવા તે પૈકીના કોઈ કાર્યના સંબંધમાં, સમગ્ર રાજ્ય પર અને રાજ્ય સરકાર તેવો આદેશ કરે, ત્યારે તેના કોઈ સ્થાનિક વિસ્તાર પર હક્કમત રહેશે અને બીજા તમામ અધિકારીઓને, નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવી શરતોને અધીન રહીને, સમગ્ર રાજ્ય પર અથવા કમિશનર, હુકમથી, નિર્દિષ્ટ કરે તેવા સ્થાનિક વિસ્તારો પર હક્કમત રહેશે.

અધિકારીઓની
સત્તા.

૫. (૧) રાજ્ય વેરા અધિકારી, કમિશનર નાંખે તેવી શરતો અને નિયંત્રણોને અધીન રહીને, આ અધિનિયમ હેઠળ તેમને મળેલી અથવા તેમને સોંપવામાં આવે તેવી સત્તા વાપરી શકશે અને તેવી ફરજો બજાવી શકશે.

- (૨) રાજ્ય વેરા અધિકારી, પોતાના તાબાના બીજા કોઈ અધિકારીને આ અધિનિયમ હેઠળ સોંપવામાં અથવા આપવામાં આવેલી સત્તા વાપરી શકશે અને તેવી ફરજો બજાવી શકશે.
- (૩) કમિશનર, પોતે આ અર્થે નિર્દિષ્ટ કરે તેવી શરતો અને તેવા નિયંત્રણોને અધીન રહીને, પોતાની સત્તા, પોતાના તાબાના બીજા કોઈ અધિકારીને સોંપી શકશે.
- (૪) આ કલમમાં ગમે તે મજકૂર હોય તેમ છતાં, અપીલ સત્તાઅધિકારી, બીજા કોઈ રાજ્ય વેરા અધિકારીને મળેલી સત્તા વાપરી જોઈશે નહિ અથવા તેમને સોંપવામાં આવેલી ફરજો બજાવી જોઈશે નહિ.
૬. (૧) આ અધિનિયમની જોગવાઈઓને બાધ આવ્યા સિવાય, કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ નિમાયેલા અધિકારીઓને, સરકાર, કાઉન્સિલની ભલામણોને આધારે, જાહેરનામાથી, નિર્દિષ્ટ કરે તેવી શરતોને અધીન રહીને, આ અધિનિયમના હેતુઓ માટે, યોગ્ય અધિકારીઓ તરીકે અધિકૃત કર્યા છે.
- (૨) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ બહાર પાડેલા જાહેરનામામાં નિર્દિષ્ટ કરેલી શરતોને અધીન રહીને,-
- (ક) યોગ્ય અધિકારી આ અધિનિયમ હેઠળ હુકમ બહાર પાડે, ત્યારે તેઓએ, સદરહુ અધિનિયમથી અધિકૃત કર્યા પ્રમાણે, કેન્દ્રીય વેરાના હક્કમત અધિકારીની જાણ હેઠળ, કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ પણ હુકમ બહાર પાડવો જોઈશે;
- (ખ) કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળના યોગ્ય અધિકારીએ કોઈ વિષયવસ્તુ ઉપર કોઈ કાર્યવાહી શરૂ કરી હોય, ત્યારે આ અધિનિયમ હેઠળના યોગ્ય અધિકારીએ તે જ વિષયવસ્તુ ઉપર કોઈપણ કાર્યવાહી શરૂ કરવી જોઈશે નહિ.
- (૩) જ્યાં લાગુ પડતું હોય ત્યાં, આ અધિનિયમ હેઠળ નિમાયેલા કોઈ અધિકારીએ કરેલા કોઈ હુકમની સુધારણા, અપીલ અને ફેરતપાસ

કેન્દ્રીય વેરાના અધિકારીઓને, અમુક સંજોગોમાં યોગ્ય અધિકારીઓ તરીકે અધિકૃત કરવા બાબત.

માટેની કોઈ કાર્યવાહી, કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ નિમાયેલા અધિકારી સમક્ષ કરવી જોઈશે નહિ.

પ્રકરણ ૩

વેરો લેવા અને વસૂલ કરવા બાબત

પુરવઠાનું ક્ષેત્ર. ૭.

(૧) આ અધિનિયમના હેતુઓ માટે, “પુરવઠો” એ શબ્દપ્રયોગમાં નીચેની બાબતોનો સમાવેશ થાય છે-

(ક) કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા ધંધાની પ્રગતિ દરમિયાન અવેજને બદલે કરવામાં આવતા અથવા કરવાનું કબૂલ કરવામાં આવતા વેચાણ, તબદીલી, વસ્તુવિનિમય, વિનિમય, લાઈસન્સ, ભાડું, ભાડાપટો અથવા નિકાલ જેવા માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના તમામ સ્વરૂપના પુરવઠા;

(ખ) ધંધાની પ્રગતિ દરમિયાન હોય કે ન હોય તેવી, અવેજને બદલે સેવા મેળવવી;

(ગ) અવેજ સિવાય કરવામાં આવતી અથવા કરવાનું કબૂલ કરવામાં આવતી અનુસૂચિ ૧-માં નિર્દિષ્ટ કરેલી પ્રવૃત્તિઓ; અને

(ઘ) અનુસૂચિ ૨-માં ઉલ્લેખ્યા પ્રમાણેની માલના પુરવઠા અથવા સેવાના પુરવઠા તરીકે ગણવામાં આવતી પ્રવૃત્તિઓ.

(૨) પેટા-કલમ (૧)માં ગમે તે મજકૂર હોય તેમ છતાં,-

(ક) અનુસૂચિ ૩-માં નિર્દિષ્ટ કરેલી પ્રવૃત્તિઓ અથવા લેવડદેવડને; અથવા

(ખ) કેન્દ્ર સરકાર, રાજ્ય સરકાર અથવા કોઈ સ્થાનિક સત્તામંડળ જેમાં જાહેર સત્તામંડળ તરીકે રોકાયેલ હોય તેવી, કાઉન્સિલની ભલામણોને આધારે સરકાર જાહેર કરે તેવી, તેમના દ્વારા હાથ ધરવામાં આવતી તેવી પ્રવૃત્તિઓ અથવા લેવડદેવડને;

માલના પુરવઠા અથવા સેવાના પુરવઠા તરીકે ગણવામાં આવશે નહિ.

(૩) પેટા-કલમો (૧) અને (૨)ની જોગવાઈઓને અધીન રહીને, સરકાર, કાઉન્સિલની ભલામણોને આધારે, જાહેરનામાથી,-

(ક) સેવાના પુરવઠા તરીકે નહિ, પણ માલના પુરવઠા તરીકે ગણાતી; અથવા

(ખ) માલના પુરવઠા તરીકે નહિ, પણ સેવાના પુરવઠા તરીકે ગણાતી, લેવડદેવડ નિર્દિષ્ટ કરી શકશે.

૮. સંયુક્ત અથવા મિશ્ર પુરવઠા પરની વેરાની જવાબદારી નીચેની રીતે નક્કી કરવી જોઈશે:-

સંયુક્ત અને મિશ્ર પુરવઠા પરની વેરાની જવાબદારી.

(ક) જેમાંનો એક પુરવઠો મુખ્ય પુરવઠો હોય તેવા બે કે વધુ પુરવઠાવાળા સંયુક્ત પુરવઠાને, આવા પુરવઠા પૈકીના મુખ્ય પુરવઠા તરીકે ગણવો જોઈશે; અને

(ખ) બે અથવા વધુ પુરવઠાવાળા મિશ્ર પુરવઠાને, જે પુરવઠાના વેરાનો દર વધુ હોય તેવા પુરવઠા પૈકીના ચોક્કસ પુરવઠા તરીકે ગણવો જોઈશે.

૯. (૧) પેટા-કલમ (૨)ની જોગવાઈઓને અધીન રહીને, માનવ ઉપયોગ માટેના મધ્યકચુક્ત દારૂના પુરવઠા સિવાયના, માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના કરવામાં આવતા તમામ આંતરરાજ્ય પુરવઠા પર, કલમ ૧૫ હેઠળ નક્કી કરેલા મૂલ્યએ અને સરકાર દ્વારા કાઉન્સિલની ભલામણોના આધારે જાહેર કરવામાં આવે તેવા વધુમાં વધુ વીસ ટકાના દરે, ગુજરાત માલ અને સેવા વેરા તરીકે ઓળખાતો વેરો ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે લેવો જોઈશે અને વસૂલ કરવો જોઈશે તથા વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ તે વેરો ભરવો જોઈશે.

વેરો લેવા અને વસૂલ કરવા બાબત.

(૨) કાચા પેટ્રોલિયમ, હાઈ સ્પીડ ડીઝલ, (સામાન્ય રીતે પેટ્રોલ તરીકે જાણીતા) મોટર સ્પિરિટ, કુદરતી ગેસ અને વિમાનચાલન માટેના ટર્બાઈન બળતણના પુરવઠા પરનો રાજ્ય વેરો, કાઉન્સિલની ભલામણ પરથી, સરકાર જાહેર કરે તેવી તારીખથી અમલમાં આવે તે રીતે લેવો જોઈશે.

- (૩) સરકાર, કાઉન્સિલની ભલામણોને આધારે, જાહેરનામાથી, માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના પુરવઠાના વર્ગ નિર્દિષ્ટ કરી શકશે, જેના પરનો વેરો, આવા માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને લેનાર દ્વારા વિપરીત ચાર્જ (reverse charge)ને આધારે ભરવો જોઈશે અને આ અધિનિયમની તમામ જોગવાઈઓ, આવી પુરવઠો લેનારને, જાણે તે આવા માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના પુરવઠાના સંબંધમાં વેરો ભરવા માટે જવાબદાર વ્યક્તિ હોય તે રીતે, લાગુ પડશે.
- (૪) રજિસ્ટર થયેલ ન હોય તેવા પુરવઠાકાર દ્વારા, રજિસ્ટર થયેલ વ્યક્તિને, વેરાપાત્ર માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને પૂરા પાડવાના સંબંધમાં ભરવાનો રાજ્ય વેરો, આવી વ્યક્તિ દ્વારા પુરવઠો લેનાર તરીકે વિપરીત ચાર્જ (reverse charge)ને આધારે ભરવો જોઈશે અને આ અધિનિયમની તમામ જોગવાઈઓ, આવી પુરવઠો લેનારને, જાણે તે આવા માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના પુરવઠાના સંબંધમાં વેરો ભરવા માટે જવાબદાર વ્યક્તિ હોય તે રીતે, લાગુ પડશે.
- (૫) સરકાર, કાઉન્સિલની ભલામણોને આધારે, જાહેરનામાથી, સેવાના પુરવઠાના વર્ગ નિર્દિષ્ટ કરી શકશે, જેના આંતરરાજ્ય પુરવઠા પરનો વેરો, જો આવી સેવા ઇલેક્ટ્રોનિક કોમર્સ ઓપરેટર દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવેલ હોય, તો તેમના દ્વારા ચૂકવવો જોઈશે અને આ અધિનિયમની તમામ જોગવાઈઓ, આવા ઇલેક્ટ્રોનિક કોમર્સ ઓપરેટરને, જાણે તે આવી સેવાના પુરવઠાના સંબંધમાં વેરો ભરવા માટે જવાબદાર વ્યક્તિ હોય તે રીતે, લાગુ પડશે:

પરંતુ ઇલેક્ટ્રોનિક કોમર્સ ઓપરેટર, વેરાપાત્ર પ્રદેશમાં ભૌતિક રૂપે હાજર ન હોય, ત્યારે વેરાપાત્ર પ્રદેશમાં કોઈપણ હેતુ માટે આવા ઇલેક્ટ્રોનિક કોમર્સ ઓપરેટરનું પ્રતિનિધિત્વ કરતી કોઈ વ્યક્તિ, વેરો ભરવા માટે જવાબદાર ગણાશે:

વધુમાં, પરંતુ ઇલેક્ટ્રોનિક કોમર્સ ઓપરેટર, વેરાપાત્ર પ્રદેશમાં ભૌતિક રૂપે હાજર ન હોય અને સદરહુ પ્રદેશમાં તેના કોઈ પ્રતિનિધિ પણ ન હોય, ત્યારે આવા ઇલેક્ટ્રોનિક કોમર્સ ઓપરેટરે, વેરો ભરવાના હેતુ

માટે વેરાપાત્ર પ્રદેશમાં કોઈ વ્યક્તિની નિમણૂક કરવી જોઈશે અને આવી વ્યક્તિ વેરો ભરવા માટે જવાબદાર ગણાશે.

૧૦. (૧) આ અધિનિયમમાં વિરુદ્ધનો ગમે તે મજકૂર હોય તેમ છતાં, પણ કલમ ૯-ની પેટા-કલમો (૩) અને (૪)ની જોગવાઈઓને અધીન રહીને, અગાઉના નાણાકીય વર્ષમાં જેનું એકંદર ટર્નઓવર પચાસ લાખ રૂપિયા કરતાં વધુ ન રહ્યું હોય તેવી રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, પોતે ભરવાપાત્ર વેરાને બદલે, ઠરાવવામાં આવે તેવા પણ-

- (ક) ઉત્પાદકના કિસ્સામાં, રાજ્યમાંના ટર્નઓવરના એક ટકાથી વધુ નહિ તેટલા દરે,
(ખ) અનુસૂચિ ૨-ના પરિચ્છેદ ૬-ના ખંડ (ખ)માં ઉલ્લેખેલ પુરવઠો મોકલવામાં રોકાયેલી વ્યક્તિના કિસ્સામાં, રાજ્યના ટર્નઓવરના અઠી ટકાથી વધુ નહિ તેટલા દરે, અને
(ગ) બીજા પુરવઠાકારના કિસ્સામાં, રાજ્યમાંના ટર્નઓવરના અર્ધા ટકાથી વધુ નહિ તેટલા દરે,

ઠરાવવામાં આવે તેવી શરતો અને નિયંત્રણોને અધીન રહીને, ગણતરી કરેલી રકમ ચૂકવવાનો વિકલ્પ પસંદ કરી શકશે:

પરંતુ સરકાર, જાહેરનામાથી, પચાસ લાખ રૂપિયાની સદરકુ મર્યાદા, કાઉન્સિલ ભલામણ કરે તેવી એક કરોડ રૂપિયાથી વધારે નહિ તેટલી મર્યાદા સુધી વધારી શકશે.

- (૨) રજિસ્ટર થયેલ વ્યક્તિ,

- (ક) જો તે અનુસૂચિ ૨-ના પરિચ્છેદ ૬-ના ખંડ (ખ)માં ઉલ્લેખેલ પુરવઠા સિવાયની સેવાનો પુરવઠો મોકલવામાં રોકાયેલી ન હોય;
(ખ) જો તે આ અધિનિયમ હેઠળ વેરાને પાત્ર ન હોય તેવા માલનો કોઈ પુરવઠો મોકલવામાં રોકાયેલી ન હોય;
(ગ) જો તે માલનો કોઈ આંતરરાજ્ય જાવક પુરવઠો મોકલવામાં રોકાયેલી ન હોય;

(ઘ) જો તે કલમ પર હેઠળ જેણે સ્થળ પર વેરો વસૂલ કરવાનો હોય તેવા ઈલેક્ટ્રોનિક કોમર્સ ઓપરેટર મારફત માલનો કોઈ પુરવઠો મોકલવામાં રોકાયેલો ન હોય; અને

(ચ) જો તે કાઉન્સિલની ભલામણ પરથી સરકાર દ્વારા જાહેર કરવામાં આવે તેવા માલનો ઉત્પાદક ન હોય,

-તો તે, પેટા-કલમ (૧) હેઠળનો વિકલ્પ પસંદ કરવા માટે પાત્ર ગણાશે:

પરંતુ એક કરતા વધુ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિઓ (આવક વેરા અધિનિયમ, ૧૯૬૧ હેઠળ કાઢી આપવામાં આવેલો) એક સરખો કાયમી ખાતા નંબર ધરાવતી હોય, ત્યારે રજિસ્ટર થયેલી આવી તમામ વ્યક્તિઓ, પેટા-કલમ (૧) હેઠળ વેરો ભરવાનો વિકલ્પ પસંદ કરે તે સિવાય, રજિસ્ટર થયેલી આવી વ્યક્તિ તે પેટા-કલમ હેઠળની યોજનાનો વિકલ્પ પસંદ કરવા માટે પાત્ર ગણાશે નહિ.

સન ૧૯૬૧નો
૪૩ મો.

(૩) રજિસ્ટર થયેલ વ્યક્તિએ પેટા-કલમ (૧) હેઠળ ઉપયોગ કરેલ વિકલ્પ, નાણાકીય વર્ષ દરમિયાન જે તારીખે તેનું એકંદર ટર્નઓવર, પેટા-કલમ (૧) હેઠળ નિર્દિષ્ટ કરેલી મુદતથી વધી જાય તે તારીખથી અમલમાં આવે તે રીતે રદ થશે.

(૪) પેટા-કલમ (૧)ની જોગવાઈઓ લાગુ પડતી હોય તેવી વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ, પોતે મોકલેલા પુરવઠા પર લેનાર પાસેથી કોઈ વેરો વસૂલ કરવો જોઈશે નહિ અથવા તે ઈનપુટ વેરાની કોઈ શાખ મેળવવા માટે પણ હકદાર રહેશે નહિ.

(૫) યોગ્ય અધિકારીને એમ માનવાને કારણ હોય કે વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ, પાત્ર ન હોવા છતાં પેટા-કલમ (૧) હેઠળનો વેરો ભરેલ છે, તો આવી વ્યક્તિ, આ અધિનિયમની બીજી કોઈ જોગવાઈઓ હેઠળ પોતાના દ્વારા ભરવાપાત્ર હોય તેવા કોઈ વેરા ઉપરાંત, શિક્ષાને પાત્ર થશે અને વેરાની રકમ અને શિક્ષા નક્કી કરવા માટે કલમ ૭૩ અને કલમ ૭૪ની જોગવાઈઓ ઉચિત, ફેરફાર સાથે લાગુ પડશે.

૧૧. (૧) સરકારને ખાતરી થાય કે એમ કરવું જાહેર હિતમાં જરૂરી છે, ત્યારે તે, કાઉન્સિલની ભલામણને આધારે, જાહેરનામાથી, સામાન્ય રીતે, કોઈ નિર્દિષ્ટ વિગતોવાળા માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેને, સંપૂર્ણપણે અથવા તેમાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવી શરતોને અધીન રહીને, એવા જાહેરનામામાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવી તારીખથી અમલમાં આવે તેમ, તેની ઉપર લેવાપાત્ર સંપૂર્ણ વેરો અથવા તેનો કોઈ ભાગ ભરવામાંથી, મુક્તિ આપી શકશે. વેરો ભરવામાંથી મુક્તિ આપવાની સત્તા.
- (૨) સરકારને ખાતરી થાય કે એમ કરવું જાહેર હિતમાં જરૂરી છે, ત્યારે તે, કાઉન્સિલની ભલામણને આધારે, દરેક કિસ્સામાં ખાસ હુકમથી, આવા હુકમમાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવા અપવાદરૂપ પ્રકારના સંજોગો હેઠળ, જેના પર વેરો લેવાપાત્ર હોય તેવા કોઈ માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેને વેરો ભરવામાંથી મુક્તિ આપી શકશે.
- (૩) સરકાર, પેટા-કલમ (૧) હેઠળ બહાર પાડેલા કોઈ જાહેરનામા અથવા પેટા-કલમ (૨) હેઠળ બહાર પાડેલા હુકમના કાર્યક્ષેત્ર અથવા તેના લાગુ પડવા સંબંધે સ્પષ્ટતા કરવાના હેતુ માટે તેમ કરવું પોતાને જરૂરી અથવા ઈષ્ટ જણાય, તો પેટા-કલમ (૧) હેઠળ જાહેરનામું અથવા પેટા-કલમ (૨) હેઠળ હુકમ બહાર પાડવાના એક વર્ષની અંદર, કોઈ પણ સમયે, જાહેરનામાથી, આવા જાહેરનામા અથવા યથાપ્રસંગ, હુકમમાં સ્પષ્ટીકરણ દાખલ કરી શકશે અને આવા દરેક સ્પષ્ટીકરણની, જાણે તે હંમેશા આવા પ્રથમ જાહેરનામા અથવા યથાપ્રસંગ, હુકમનો ભાગ હોય તેવી જ અસર રહેશે.
- (૪) કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમની કલમ ૧૧ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ, કાઉન્સિલની ભલામણ પરથી, કેન્દ્ર સરકારે બહાર પાડેલું કોઈ જાહેરનામું અથવા સદરહુ કલમની પેટા-કલમ (૨) હેઠળ બહાર પાડેલો હુકમ, આ અધિનિયમ હેઠળ બહાર પાડેલું જાહેરનામું અથવા યથાપ્રસંગ, બહાર પાડેલો હુકમ હોવાનું ગણાશે.

સ્પષ્ટીકરણ.- આ કલમના હેતુઓ માટે, કોઈ માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના સંબંધમાં, તેના પર લેવાપાત્ર સંપૂર્ણ વેરા અથવા તેના કોઈ ભાગમાંથી સંપૂર્ણપણે મુક્તિ આપવામાં આવેલ હોય, ત્યારે આવી માલ અથવા સેવા અથવા

તે બંને પૂરા પાડતી રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ, માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના આવા પુરવઠા પર, વાસ્તવિક (અસરકારક) દર કરતાં વધુ દરે વેરો વસૂલ કરવો જોઈશે નહિ.

પ્રકરણ ૪

પુરવઠાનો સમય અને તેનું મૂલ્ય (કિંમત)

માલના
પુરવઠાનો
સમય.

૧૨. (૧) માલ પર વેરો ભરવાની જવાબદારી, આ કલમની જોગવાઈઓ અનુસાર નક્કી કર્યા મુજબ, માલ પૂરો પાડવાના સમયે ઉદ્ભવશે.

(૨) માલના પુરવઠાનો સમય, નીચે જણાવેલી તારીખોથી પહેલાંનો રહેશે:-

(ક) પુરવઠાકારે ભરતિયું કાઢી આપ્યાની તારીખ અથવા કલમ ૩૧ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ જે છેલ્લી તારીખે પુરવઠાના સંબંધમાં તેણે ભરતિયું કાઢી આપવાનું હોય તે છેલ્લી તારીખ; અથવા

(ખ) જે તારીખે પુરવઠાકાર, પુરવઠાના સંબંધમાં ચુકવણીના નાણાં મેળવે તે તારીખ:

પરંતુ વેરાપાત્ર માલના પુરવઠાકાર, વેરા ભરતિયામાં દર્શાવેલી રકમ કરતાં એક હજાર રૂપિયા સુધીની વધારે રકમ મેળવે, ત્યારે આવી વધારાની રકમના પ્રમાણમાં પુરવઠાનો સમય, સદરહુ પુરવઠાકારના વિકલ્પને આધારે, આવી વધારાની રકમના સંબંધમાં ભરતિયું કાઢી આપ્યાની તારીખ રહેશે.

સ્પષ્ટીકરણ ૧.- ખંડો (ક) અને (ખ)ના હેતુઓ માટે, “પુરવઠો” ભરતિયા અથવા યથાપ્રસંગ, ચુકવણીથી જેટલા પ્રમાણમાં તે આવરી લેવામાં આવેલ હોય તેટલા પ્રમાણમાં કરવામાં આવ્યો હોવાનું ગણાશે.

સ્પષ્ટીકરણ ૨.- ખંડ (ખ)ના હેતુઓ માટે, “જે તારીખે પુરવઠાકાર પુરવઠાના સંબંધમાં ચુકવણીના નાણાં મેળવે તે તારીખ” એટલે જે તારીખે તેના હિસાબના ચોપડામાં ચુકવણીની નોંધ કરવામાં આવેલ હોય તે તારીખ અથવા જે તારીખે તેના બેંકના ખાતામાં ચુકવણીનાં નાણાં જમા કરવામાં આવેલ હોય તે તારીખ, બેમાંથી જે વહેલું હોય તે તારીખ.

(૩) જેના સંબંધમાં વિપરીત ચાર્જ (reverse charge)ને આધારે વેરો ભરવામાં આવેલ હોય અથવા ભરવાની જવાબદારી હોય તેવા પુરવઠાના કિસ્સામાં, પુરવઠાનો સમય, નીચે જણાવેલી તારીખોથી પહેલાંનો રહેશે:-

(ક) માલ મળ્યાની તારીખ; અથવા

(ખ) માલ લેનારના હિસાબના ચોપડામાં નોંધવામાં આવી હોય તેવી નાણાંની ચુકવણીની તારીખ અથવા જે તારીખે તેના બેંકના ખાતામાંથી ચુકવણીનાં નાણાં ઉધારવામાં આવેલ હોય તે તારીખ, બેમાંથી જે વહેલું હોય તે તારીખ; અથવા

(ગ) પુરવઠાકાર દ્વારા ભરતિયું અથવા ગમે તે નામે ઓળખાતા બીજા કોઈ દસ્તાવેજ કાઢી આપ્યાની તારીખથી ત્રીસ દિવસ પછી તરત આવતી તારીખ;

(ઘ) પરંતુ ખંડ (ક), ખંડ (ખ) અથવા ખંડ (ગ) હેઠળ પુરવઠાનો સમય નક્કી કરવાનું શક્ય ન હોય, ત્યારે પુરવઠાનો સમય, પુરવઠો મેળવનાર (માલ લેનાર)ના હિસાબના ચોપડામાં કરેલી નોંધની તારીખ ગણાશે.

(૪) પુરવઠાકાર દ્વારા વાઉચરના પુરવઠાના કિસ્સામાં, પુરવઠાનો સમય-

(ક) તે સમયે પુરવઠો ઓળખપાત્ર હોય, તો વાઉચર કાઢી આપ્યાની તારીખ; અથવા

(ખ) બીજા તમામ કિસ્સામાં, વાઉચરની મુક્તિની તારીખ;

(૫) પેટા-કલમ (૨), પેટા-કલમ (૩) અથવા પેટા-કલમ (૪)ની જોગવાઈઓ હેઠળ સમય નક્કી કરવાનું શક્ય ન હોય, ત્યારે પુરવઠાનો સમય-

(ક) મુદતી પત્રક રજૂ કરવાનું હોય, તેવા કિસ્સામાં, આવું પત્રક રજૂ કરવામાં આવે તે તારીખ; અથવા

(ખ) બીજા કોઈ કિસ્સામાં, વેરો ભરવામાં આવ્યો હોય તે તારીખ.

(૬) કોઈ અવેજની વિલંબિત ચુકવણી માટે, વ્યાજ, વિલંબ-ફી અથવા શિક્ષા કરવાની રીતથી પુરવઠાના મૂલ્યમાં વધારાને સંબંધિત હોય તેટલા પ્રમાણમાં પુરવઠાનો સમય, પુરવઠાકાર આવા મૂલ્યમાં જે તારીખે વધારો મેળવે, તે તારીખ ગણાશે.

૧૩. (૧) સેવાઓ ઉપર વેરો ભરવાની જવાબદારી, આ કલમની જોગવાઈઓની બોલીઓમાં નક્કી કર્યા મુજબ, પુરવઠાના સમયે રહેશે.

સેવાઓ પૂરી પાડવાનો સમય.

(૨) સેવાઓ પૂરી પાડવાનો સમય, નીચેની તારીખ કરતાં વહેલો રહેશે:-

- (ક) પુરવઠાકારે કાઢી આપવાના ભરતિયાની તારીખ, કલમ ૩૧ની પેટા-કલમ (૨) હેઠળ ઠરાવેલી મુદતની અંદર ભરતિયું કાઢી આપવામાં આવ્યું હોય, તો તે અથવા ચુકવણી મળ્યાની તારીખ, બેમાંથી જે વહેલું હોય; તે અથવા
- (ખ) સેવાની જોગવાઈની તારીખ, કલમ ૩૧ની પેટા-કલમ (૨) હેઠળ ઠરાવેલી મુદતની અંદર ભરતિયું કાઢી આપવામાં આવ્યું હોય, તો તે અથવા ચુકવણી મળ્યાની તારીખ, બેમાંથી જે વહેલું હોય; તે અથવા
- (ગ) ખંડ (ક) અથવા ખંડ (ખ) ની જોગવાઈઓ જ્યાં લાગુ પડતી ન હોય તે કિસ્સામાં, પ્રાપ્ત કરનાર, તેની હિસાબપોથીમાં સેવાઓની પહોંચ જે તારીખે દર્શાવે, તે તારીખ:

પરંતુ વેરાપાત્ર સેવાના પુરવઠાકાર, વેરા ભરતિયામાં દર્શાવી હોય તેટલી રકમ કરતાં વધારે એક હજાર રૂપિયા સુધીની રકમ મેળવે, તો આવી વધારાની રકમના પ્રમાણ મુજબ પુરવઠાનો સમય, સદરહુ પુરવઠાકાર વિકલ્પ આપે તે પ્રમાણે, આવી વધારાની રકમના સંબંધમાં ભરતિયું કાઢી આપ્યાની તારીખ રહેશે.

સ્પષ્ટીકરણ.- ખંડો (ક) અને (ખ)ના હેતુ માટે-

- (૧) પુરવઠો તેટલા પ્રમાણમાં તૈયાર કર્યો હોવાનું ગણાશે જેટલો ભરતિયામાં અથવા યથાપ્રસંગ, ચુકવણીમાં આવરી લીધો હોય;
- (૨) “ચુકવણી મળ્યાની તારીખ” એ પુરવઠાકારના હિસાબના ચોપડા (હિસાબપોથી)માં ચુકવણીની નોંધ જે તારીખે કરવામાં આવી હોય તે તારીખ અથવા જે તારીખે તેના બેંકના ખાતામાં ચુકવણી જમા કરવામાં આવી હોય તે તારીખ, બેમાંથી જે વહેલું બને તે.

(૩) પુરવઠાના કિસ્સામાં, જેના સંબંધમાં વેરો ભરવામાં આવ્યો હોય અથવા ફેરફાર કરેલા ચાર્જના આધારે વેરો ભરવાને જવાબદાર હોય, તો પુરવઠાનો સમય નીચેની તારીખ પહેલા રહેશે:-

- (ક) પ્રાપ્ત કરનારના હિસાબના ચોપડામાં ચુકવણીની નોંધ જે તારીખે કરવામાં આવી હોય તે તારીખ અથવા જે તારીખે તેના બેંકના ખાતામાં ચુકવણી ઉધારવામાં આવી હોય તે તારીખ, બેમાંથી જે વહેલું બને તે; અથવા

(ખ) ભરતિયું અથવા બીજા કોઈ દસ્તાવેજ, પુરવઠાકારે તેને બદલે જે કોઈ નામે કાઢી આપ્યો હોય, તે કાઢી આપ્યાની તારીખથી ત્યાર પછીના તરત સાઠ દિવસે આવતી તારીખ:

પરંતુ ખંડ (ક) અથવા ખંડ (ખ) હેઠળ પુરવઠાનો સમય નક્કી કરવાનું શક્ય ન હોય, ત્યારે પુરવઠાનો સમય, પુરવઠો પ્રાપ્ત કરનારના હિસાબના ચોપડા (હિસાબપોથી)માં જે તારીખ નોંધવામાં આવી હોય તે તારીખ રહેશે:

વધુમાં, સંલગ્ન ઉદ્યોગ-સાહસ દ્વારા આપવાના પુરવઠાના કિસ્સામાં, સેવાનો પુરવઠાકાર, ભારત બહાર આવ્યો હોય, તો પુરવઠાનો સમય, પુરવઠો પ્રાપ્ત કરનારના હિસાબના ચોપડામાં જે તારીખ નોંધવામાં આવી હોય તે તારીખ અથવા ચુકવણીની જે તારીખ હોય તે તારીખ, બેમાંથી જે વહેલું હોય, તે તારીખ રહેશે.

(૪) પુરવઠાકારે કરેલા વાઉચરના પુરવઠાના કિસ્સામાં, પુરવઠાનો સમય-

(ક) તે સમયે પુરવઠો ઓળખપાત્ર હોય, તો વાઉચર કાઢી આપ્યાની તારીખ; અથવા

(ખ) બીજા તમામ કિસ્સામાં, વાઉચરની મુક્તિની તારીખ;

(૫) પેટા-કલમ (૨), પેટા-કલમ (૩) અથવા પેટા-કલમ (૪)માં નિર્દિષ્ટ કરેલી રીતે સેવાના પુરવઠા માટે સમય નક્કી કરવાનું શક્ય ન હોય, ત્યારે પુરવઠાનો સમય-

(ક) મુદતી પત્રક રજૂ કરવાનું હોય, તેવા કિસ્સામાં, આવું પત્રક રજૂ કરવામાં આવે તે તારીખ; અથવા

(ખ) બીજા કોઈ કિસ્સામાં, વેરો ભરવામાં આવ્યો હોય તે તારીખ.

(૬) કોઈ અવેજની વિલંબિત ચુકવણી માટે, વ્યાજ, વિલંબ-ફી અથવા શિક્ષા કરવાની રીતથી પુરવઠાના મૂલ્યમાં વધારાને સંબંધિત હોય તેટલા પ્રમાણમાં પુરવઠાનો સમય, પુરવઠાકાર આવા મૂલ્યમાં જે તારીખે વધારો મેળવે, તે તારીખ ગણાશે.

૧૪. કલમ ૧૨ અથવા કલમ ૧૩માં ગમે તે મજકૂર હોય તેમ છતાં, માલ અથવા સેવાના પુરવઠાના અથવા તે બંનેના સંબંધમાં વેરાના દરમાં ફેરફાર હોય, તો પુરવઠાનો સમય, નીચેની રીતે નક્કી કરવો જોઈશે:-

(ક) વેરાના દરમાં ફેરફાર કરવામાં આવે તે પહેલાં, માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેનો પુરવઠો પૂરો પાડવામાં આવ્યો હોય, તેવા કિસ્સામાં,-

માલ અથવા
સેવાના
પુરવઠાના
સંબંધમાં
વેરાના દરમાં
ફેરફાર બાબત.

- (૧) વેરાના દરમાં ફેરફાર કરવામાં આવે ત્યાર પછી, તે માટેનું ભરતિયું કાઢી આપવામાં આવ્યું હોય અને ચુકવણી પણ મેળવેલી હોય, ત્યારે પુરવઠાનો સમય, ચુકવણી મળ્યાની તારીખ અથવા ભરતિયું કાઢી આપ્યાની તારીખ, બેમાંથી જે વહેલું હોય, તે તારીખ રહેશે; અથવા
- (૨) વેરાના દરમાં ફેરફાર કરવામાં આવે તે પહેલાં ભરતિયું કાઢી આપવામાં આવ્યું હોય, પરંતુ ચુકવણી, વેરાના દરમાં ફેરફાર કરવામાં આવે ત્યાર પછી મેળવેલી હોય, ત્યારે પુરવઠાનો સમય, ભરતિયું કાઢી આપ્યાની તારીખ રહેશે; અથવા
- (૩) વેરાના દરમાં ફેરફાર કરવામાં આવે તે પહેલાં ચુકવણી મેળવેલી હોય, પરંતુ તે માટેનું ભરતિયું વેરાના દરમાં ફેરફાર કરવામાં આવે ત્યાર પછી કાઢી આપવામાં આવ્યું હોય, ત્યારે પુરવઠાનો સમય, ચુકવણી મળ્યાની તારીખ રહેશે; અથવા
- (ખ) વેરાના દરમાં ફેરફાર કરવામાં આવે ત્યાર પછી, માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્ને પૂરા પાડવામાં આવ્યા હોય તેવા કિસ્સામાં,-
- (૧) વેરાના દરમાં ફેરફાર કરવામાં આવે ત્યાર પછી, ચુકવણી પણ મેળવેલી હોય, પરંતુ ભરતિયું, વેરાના દરમાં ફેરફાર કરવામાં આવે તે પહેલાં કાઢી આપવામાં આવ્યું હોય, ત્યારે પુરવઠાનો સમય, ચુકવણી મળ્યાની તારીખ રહેશે; અથવા
- (૨) વેરાના દરમાં ફેરફાર કરવામાં આવે તે પહેલાં ભરતિયું કાઢી આપવામાં આવ્યું હોય, પરંતુ ચુકવણી, વેરાના દરમાં ફેરફાર કરવામાં આવે ત્યાર પછી મેળવેલી હોય, ત્યારે પુરવઠાનો સમય, ભરતિયું કાઢી આપ્યાની તારીખ રહેશે; અથવા
- (૩) વેરાના દરમાં ફેરફાર કરવામાં આવે ત્યાર પછી ભરતિયું કાઢી આપવામાં આવ્યું હોય પરંતુ ચુકવણી, વેરાના દરમાં ફેરફાર કરવામાં આવે તે પહેલાં મેળવેલી હોય, ત્યારે પુરવઠાનો સમય, ચુકવણી મળ્યાની તારીખ રહેશે :

પરંતુ ચુકવણી મળ્યાની તારીખ, આવી (રકમ) વેરાના દરમાં ફેરફાર થયાની તારીખથી ચાર કામકાજના દિવસ પછી બેંક ખાતામાં જમા કરવામાં આવી હોય, તો બેંક ખાતામાં (રકમ) જમા કર્યાની તારીખ રહેશે.

સ્પષ્ટીકરણ.- આ કલમના હેતુ માટે, “ચુકવણી મળ્યાની તારીખ” એ, પુરવઠાકારના હિસાબના ચોપડામાં જે તારીખે ચુકવણીની નોંધ કરવામાં આવી હોય તે તારીખ અથવા જે તારીખે તેના બેંક ખાતામાં (રકમ) જમા કરવામાં આવી હોય તે તારીખ, બેમાંથી જે વહેલું હોય, તે તારીખ ગણાશે.

૧૫. (૧) માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્નેના પુરવઠાનું મૂલ્ય, પુરવઠાકાર અને પુરવઠો પ્રાપ્ત કરનાર સંબંધિત ન હોય અને કિંમત જ પુરવઠા માટે એકમાત્ર અવેજ હોય, ત્યારે સદરહુ માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્નેના પુરવઠા માટે ખરેખર ચૂકવેલી અથવા ચૂકવવાપાત્ર જે કિંમત હોય, તે કિંમતની લેવડદેવડનું મૂલ્ય રહેશે.

વેરાપાત્ર
પુરવઠાનું
મૂલ્ય (કિંમત).

(૨) પુરવઠાના મૂલ્યમાં-

- (ક) આ અધિનિયમ, કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ તથા માલ અને સેવા વેરા (રાજ્યને વળતર) અધિનિયમ સિવાયના, તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઈ કાયદા હેઠળ લેવામાં આવેલા કોઈ વેરા, શુલ્ક, ઉપકર, ફી અને ખર્ચ (ચાર્જિસ) પુરવઠાકાર દ્વારા અલગથી વસૂલ કરવામાં આવ્યા હોય, તો તેનો;
- (ખ) આવા પુરવઠાના સંબંધમાં પુરવઠાકાર ચૂકવવા માટે જવાબદાર હોય, તેવી કોઈ રકમ, પરંતુ જે પુરવઠો પ્રાપ્ત કરનાર દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલ હોય અને માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્ને માટે ચૂકવેલી અથવા ચૂકવવાપાત્ર ખરેખર કિંમતમાં તેનો સમાવેશ થયો ન હોય, તો તેનો;
- (ગ) પુરવઠો પ્રાપ્ત કરનાર પાસેથી પુરવઠાકારે ચાર્જ કરેલા કમિશન અને માલ ભરવાના (પેકિંગ) ખર્ચ સહિતના આનુષંગિક ખર્ચનો, માલ અથવા સેવા પુરવઠાના વિતરણ વખતે અથવા તે પહેલાં, માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્નેના પુરવઠાના સંબંધમાં પુરવઠાકારે કરેલા કોઈ કામ માટે ચાર્જ (વસૂલ) કરેલી કોઈ રકમનો;
- (ઘ) કોઈ પુરવઠા માટેના કોઈ અવેજની વિલંબિત ચુકવણી માટેના વ્યાજની(રકમ) અથવા વિલંબિત ફી અથવા દંડનો; અને

(ચ) કેન્દ્ર સરકારે અને રાજ્ય સરકારે પૂરી પાડેલ સબસિડી (સહાયકી) સિવાયની કિંમત સાથે સીધી સંકળાયેલી સબસિડીનો.

સમાવેશ કરવો જોઈશે.

સ્પષ્ટીકરણ.- આ પેટા-કલમના હેતુ માટે, સબસિડીની રકમમાં, સબસિડી પ્રાપ્ત કરનાર પુરવઠાકારના પુરવઠાના મૂલ્યનો સમાવેશ કરવો જોઈશે.

(૩) પુરવઠાના મૂલ્યમાં કોઈ વળતરનો સમાવેશ થશે નહિ, કે જે-

(ક) આવા પુરવઠાના સંબંધમાં કાઢી આપેલા ભરતિયામાં યોગ્ય રીતે નોંધ કરીને પુરવઠો આપતા પહેલા અથવા તે વખતે આપવામાં આવ્યું હોય; તો અને

(ખ) (૧) આવો પુરવઠો આપતી વખતે અથવા તે પહેલાં કરેલ કોઈ કરારની બોલીમાં આવું વળતર નક્કી કરવામાં આવ્યું હોય અને અને ખાસ કરીને તે સંબંધિત ભરતિયા સાથે સંકળાયેલું હોય; તો અને

(૨) પુરવઠાકારે કાઢી આપેલા દસ્તાવેજના આધારે વળતરના કારણે હોય તે મુજબ પુરવઠો પ્રાપ્ત કરનાર દ્વારા ઇનપુટ વેરા શાખ, ઉલટાવવામાં આવી હોય; તો

પુરવઠો મોકલવામાં આવ્યો હોય તે પછી આપવામાં આવેલા તેવા કોઈ ડિસ્કાઉન્ટનો સમાવેશ થશે નહિ.

(૪) માલ અથવા સેવા અથવા બન્નેના પુરવઠાનું મૂલ્ય, પેટા-કલમ (૧) હેઠળ નક્કી કરી શકાશે નહિ, તે ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે નક્કી કરવું જોઈશે;

(૫) પેટા-કલમ (૧) અથવા પેટા-કલમ (૪)માં ગમે તે મજફૂર હોય તેમ છતાં, કાઉન્સિલની ભલામણથી સરકાર જાહેર કરે તેવા પુરવઠાનું મૂલ્ય, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે નક્કી કરવું જોઈશે.

સ્પષ્ટીકરણ.- આ અધિનિયમના હેતુ માટે,-

(ક) વ્યક્તિઓ “સંબંધિત વ્યક્તિઓ” હોવાનું ગણાશે, જો-

(૧) તેવી વ્યક્તિઓ, એક બીજાના ધંધાના અધિકારીઓ અથવા ડિરેક્ટર હોય;

(૨) તેવી વ્યક્તિઓ, ધંધામાં કાયદાકીય રીતે માન્ય ભાગીદાર હોય;

(૩) તેવી વ્યક્તિઓ, માલિક (કામે રાખનાર) અને કર્મચારી હોય;

- (૪) તે પ્રત્યક્ષ અથવા પરોક્ષ રીતે, આઉટસ્ટેન્ડિંગ વોટિંગ સ્ટોકની અથવા શેર અથવા તે બંને પર પચીસ ટકા અથવા તેથી વધારે માલિકી ધરાવતી હોય, નિયંત્રણ ધરાવતી હોય અથવા કબજો ધરાવતી હોય તેવી કોઈ વ્યક્તિ હોય;
- (૫) તે બે પૈકીમાંથી એક પ્રત્યક્ષ અથવા પરોક્ષ રીતે બીજા ઉપર નિયંત્રણ ધરાવતી હોય;
- (૬) તે બન્ને ઉપર પ્રત્યક્ષ અથવા પરોક્ષ રીતે કોઈ ત્રીજી વ્યક્તિનું નિયંત્રણ હોય;
- (૭) તે બન્ને સાથે મળીને પ્રત્યક્ષ અથવા પરોક્ષ રીતે ત્રીજી વ્યક્તિ ઉપર નિયંત્રણ ધરાવતી હોય; અથવા
- (૮) તેઓ તે જ કુટુંબના સભ્યો હોય;
- (ખ) “વ્યક્તિ” એ શબ્દમાં કાયદામાન્ય વ્યક્તિઓનો પણ સમાવેશ થાય છે.
- (ગ) એક બીજાના ધંધામાં સંકળાયેલી હોય એવી વ્યક્તિઓ પૈકીની કોઈ ધંધામાંની એક વ્યક્તિ, બીજાનો (બીજી વ્યક્તિનો) ગમે તે રીતે વર્ણવેલો, એકમાત્ર એજન્ટ અથવા એકમાત્ર વિતરણકર્તા અથવા એકમાત્ર વિશેષાધિકારી હોય તેવી વ્યક્તિઓ, સંબંધિત વ્યક્તિઓ હોવાનું ગણાશે.

પ્રકરણ ૫

ઇનપુટ વેરા શાખ

૧૬. (૧) દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, કલમ ૪૯માં ઠરાવવામાં આવે અને નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવી શરતો અને નિયંત્રણોને અધીન રહીને, તેને માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્નેનો કોઈ પુરવઠો કે જે તેના ધંધાના કામકાજ અથવા તેની પ્રગતિ માટે વાપરવામાં આવતો હોય અથવા વાપરવાનો ઇરાદો હોય, તેની ઉપર ચાર્જ કરવામાં આવેલા ઇનપુટ વેરાની શાખ લેવા માટે હકદાર થશે અને સદરહુ રકમ, આવી વ્યક્તિના ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ લેજર (વીજાણુ શાખ ખાતાવહી)માં જમા કરવી જોઈશે.

ઇનપુટ વેરા શાખ લેવા માટેની યોગ્યતા અને શરતો.

(૨) આ કલમમાં ગમે તે મજદૂર હોય તેમ છતાં, રજિસ્ટર થયેલી કોઈપણ વ્યક્તિ, માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્નેના કોઈ પુરવઠાના સંબંધમાં કોઈ ઇનપુટ વેરાની શાખ માટે હકદાર રહેશે, સિવાય કે,-

(ક) તે આ અધિનિયમ હેઠળ રજિસ્ટર થયેલા પુરવઠાકારે કાઢી આપેલું વેરા ભરતિયું અથવા ઉધારપત્રનો કબજો ધરાવતો હોય અથવા ઠરાવવામાં આવે તેવા બીજા વેરો ભરવાના દસ્તાવેજોનો કબજો ધરાવતો હોય;

(ખ) તેણે માલ અથવા સેવા અથવા બન્ને મેળવેલી હોય.

સ્પષ્ટીકરણ.- આ ખંડના હેતુ માટે, એવું માનવામાં આવશે કે પુરવઠાકાર દ્વારા પ્રાપ્ત કરનારને અથવા બીજી કોઈ વ્યક્તિને, આવા રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, પછી તે માલની હેરફેર પહેલા અથવા તે દરમિયાન, માલના માલિકીહકના દસ્તાવેજોની તબદીલીથી અથવા અન્યથા રીતે એજન્ટ તરીકે અથવા અન્યથા કામ કરતો હોય, તેના આદેશ પર માલનું જ્યારે વિતરણ કરવામાં આવે, ત્યારે રજિસ્ટર થયેલ વ્યક્તિએ માલ મેળવેલો છે:

(ગ) કલમ ૪૧ની જોગવાઈઓને અધીન રહીને, આવા પુરવઠાના સંબંધમાં ચાર્જ (વસૂલ) કરવામાં આવેલો વેરો, સરકારને, રોકડમાં અથવા સદરહુ પુરવઠાના સંબંધમાં મળવાપાત્ર ઇનપુટ વેરા શાખની ઉપયોગિતાથી ખરેખર ચુકવણી કરવામાં આવી હોય; અને

(ઘ) તેણે કલમ ૩૯ હેઠળ પત્રક રજૂ કર્યું હોય:

પરંતુ ભરતિયા સામે માલ અનેક હપ્તામાં મેળવ્યો હોય, ત્યારે રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, છેલ્લા જથ્થા અથવા હપ્તાની પહોંચને આધારે શાખ લેવા માટે હકદાર રહેશે.

વધુમાં, પુરવઠો પ્રાપ્ત કરનાર, માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્નેના પુરવઠાકારને ચુકવણી કરવામાં નિષ્ફળ રહે, તો ફેરફાર કરેલા ચાર્જના અધારે વેરો ભરવાપાત્ર હોય તેવા પુરવઠા સિવાય, પુરવઠાના મૂલ્ય ઉપર ભરવાપાત્ર વેરા સહિત પુરવઠાના મૂલ્ય માટેની રકમ, પુરવઠાકાર દ્વારા ભરતિયું કાઢી આપવામાં આવે તે તારીખથી એકસો એંસી દિવસની મુદતની અંદર, પ્રાપ્ત કરનારે મેળવેલી ઇનપુટ વેરા શાખની જેટલી રકમ હોય તેટલી રકમ તેની આઉટપુટ વેરા જવાબદારીમાં તેના વ્યાજ સહિત, ઠરાવવામાં આવેલી રીતે ઉમેરવી જોઈશે :

વળી, માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્નેના, તેના ઉપર ભરવાપાત્ર વેરા સહિતના પુરવઠા મૂલ્ય સામે ભરવાની થતી રકમ ભર્યેથી, પુરવઠો પ્રાપ્ત કરનાર, ઇનપુટ વેરાની શાખ મેળવવા માટે હકદાર રહેશે.

સન
૧૯૬૧નો

(૩) રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, આવક વેરા અધિનિયમ, ૧૯૬૧ની જોગવાઈઓ હેઠળ મૂડીગત માલ તથા પ્લાન્ટ અને મશિનરી(યંત્રસામગ્રી) ની કિંમતના વેરા ઘટક ઉપર ઘસારા ચાર્જનો દાવો કર્યો હોય, તો સદરહુ વેરા ઘટક ઉપર ઇનપુટ વેરા શાખની મંજૂરી આપવી જોઈશે નહિ.

(૪) રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, આવું ભરતિયું અથવા આવા ઉધારપત્રને લગતું ભરતિયું જે નાણાકીય વર્ષને લાગુ પડતું હોય તે નાણાકીય વર્ષ પૂરું થયા પછી સપ્ટેમ્બર મહિના માટે કલમ ૩૯ હેઠળ પત્રક રજૂ કરવાની અથવા સંબંધિત વાર્ષિક પત્રક રજૂ કરવાની નિયત તારીખ અથવા બન્નેમાંથી જે વહેલી હોય, તે તારીખ પછી, માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્નેના પુરવઠા માટે, કોઈ ભરતિયું અથવા ઉધારપત્રના સંબંધમાં ઇનપુટ વેરા શાખ લેવા માટે હકદાર રહેશે નહિ.

૧૭. (૧) રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ દ્વારા આંશિક રીતે ધંધાના હેતુ માટે અને આંશિક રીતે બીજા હેતુ માટે માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્નેનો ઉપયોગ કરવામાં આવતો હોય, તો શાખની રકમ, તેના ધંધાના હેતુઓ માટે આપવા યોગ્ય હોય તેટલા પ્રમાણમાં ઇનપુટ વેરા પૂરતો મર્યાદિત રહેશે.

શાખ અને
બ્લોક કરેલા
શાખની
વહેંચણી
બાબત.

(૨) રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ દ્વારા, આ અધિનિયમ હેઠળ અથવા સંકલિત માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ શૂન્ય દરવાળા પુરવઠા સહિતના વેરાપાત્ર પુરવઠાને આંશિક રીતે અસર થાય તે માટે અને આંશિક રીતે સદરહુ અધિનિયમ હેઠળ મુક્તિ આપવામાં આવી હોય તેવા પુરવઠાને અસર થાય તે માટે, માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્નેનો ઉપયોગ કરવામાં આવતો હોય, તો શાખની રકમ, શૂન્ય દરવાળા પુરવઠા સહિતના સદરહુ વેરાપાત્ર પુરવઠા માટે આપવા યોગ્ય હોય તેટલા પ્રમાણમાં ઇનપુટ વેરા પૂરતી મર્યાદિત રહેશે.

(૩) પેટા-કલમ (૨) હેઠળ મુક્તિ આપવામાં આવ્યા હોય તેવા પુરવઠાનું મૂલ્ય, ઠરાવવામાં આવે તેટલું રહેશે અને તેમાં પુરવઠો પ્રાપ્ત કરનાર, વિપરીત ચાર્જના આધારે વેરો ભરવા, જામીનગીરીથી લેવડદેવડ કરવા, જમીનનું વેચાણ કરવા અને અનુસૂચિ ૨-ના પરિચ્છેદ ૫-ના ખંડ (ખ) ને અધીન રહીને, મકાનનું વેચાણ કરવા માટે જવાબદાર હોય તેવા પુરવઠાનો સમાવેશ થાય છે;

(૪) અનામત સ્વીકારીને, લોન અથવા પેશગી વધારીને સેવાઓ પૂરી પડવામાં રોકાયેલી નોન-બેંકિંગ નાણાકીય કંપની સહિતની બેંકિંગ કંપની અથવા નાણાકીય સંસ્થા પાસે, પેટા-કલમ (૨)ની જોગવાઈઓનું પાલન કરવાનો અથવા દર મહિને, તે મહિનાના

ઇનપુટ, મૂડીગત માલ અને ઇનપુટ સેવાઓ ઉપરની યોગ્ય ઇનપુટ વેરા શાખના પચાસ ટકા રકમ જેટલી રકમ મેળવવાનો વિકલ્પ રહેશે અને બાકીનું રદ થશે:

પરંતુ એક વાર જે વિકલ્પ ઉપયોગમાં લીધો હોય, તે વિકલ્પ, નાણાકીય વર્ષના બાકીના ભાગ માટે પાછો ખેંચી શકાશે નહિ:

વધુમાં, પચાસ ટકાની મર્યાદા, સમાન કાયમી ખાતા નંબર ધરાવતી રજિસ્ટર થયેલી કોઇ વ્યક્તિ બીજી રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિને પુરવઠો આપે, તે પુરવઠા ઉપર ભરવાના વેરાને લાગુ પડશે નહિ.

(પ) કલમ ૧૭ની પેટા-કલમ (૧) અને કલમ ૧૮ની પેટા-કલમ (૧)માં ગમે તે મજફૂર હોય તેમ છતાં, ઇનપુટ વેરા શાખ, નીચેની બાબતના સંબંધમાં ઉપલબ્ધ રહેશે નહિ:-

(ક) મોટર વાહન અને બીજા વાહન સિવાય કે તેમનો ઉપયોગ-

(૧) નીચેના વેરાપાત્ર પુરવઠો પૂરો પાડવા માટે થયો હોય:-

(ક) આવા મોટર વાહનો અથવા વાહનોના વધુ પુરવઠા માટે થયો હોય; અથવા

(ખ) ઉતાડૂઓની હેરફેર માટે થયો હોય; અથવા

(ગ) આવા મોટરવાહનો અથવા બીજા વાહનોના ચલાવવા (ડ્રાઇવીંગ) ઉડ્ડયન (ફ્લાઇંગ), દિશાસૂચન (નેવીગેટીંગ) ની તાલીમ આપવા માટે થયો હોય.

(૨) માલની હેરફેર માટે થયો હોય;

(ખ) નીચેના માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્નેનો પુરવઠો:-

(૧) રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ દ્વારા, કોઇ ચોક્કસ વર્ગના માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્નેનો બાહ્ય વેરાપત્ર પુરવઠો પૂરો પાડવા માટે અથવા વેરાપાત્ર સંયુક્ત અથવા મિશ્ર પુરવઠાના ભાગ તરીકે, તે જ વર્ગના માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્નેના આવક-પુરવઠાનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હોય તે સિવાય, ખોરાક અને પીણા, બાહ્ય આહાર વ્યવસ્થા, સૌંદર્ય સારવાર, આરોગ્ય સેવા, કોસ્મેટિક (સૌંદર્ય પ્રસાધન) અને પ્લાસ્ટિક સર્જરી (શસ્ત્રક્રિયા) ;

(૨) ક્લબ, હેલ્થ અને ફિટનેસ સેન્ટરનું સભ્યપદ;

(૩) રેન્ટ-એ-કેબ, જીવન વીમો અને આરોગ્ય વીમો હોય, તે સિવાય-

(ક) સરકાર, તત્સમયે અમલમાં હોય, તેવા કાયદા હેઠળ માલિકે તેના કર્મચારીઓને પૂરી પાડવી અનિવાર્ય હોય તેવી સેવાઓ જાહેર કરે; અથવા

(ખ) રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ દ્વારા, કોઈ ચોક્કસ વર્ગના માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેનો બાહ્ય વેરાપત્ર પુરવઠો પૂરો પાડવા માટે અથવા વેરાપત્ર સંયુક્ત અથવા મિશ્ર પુરવઠાના ભાગ તરીકે, તે જ વર્ગના માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેનો આવો આવક-પુરવઠો; અને

(ઠ) કર્મચારીને રજા અથવા વતન પ્રવાસ રાહત જેવા આપવામાં આવતા પ્રવાસ લાભો.

(ગ) બાંધકામ કરાર સેવા, બાંધકામ કરાર સેવાના વધુ પુરવઠા માટેની ઇનપુટ સેવા હોય, ત્યારે (પ્લાન્ટ અને મશિનરી સિવાયની) સ્થાવર મિલકતના બાંધકામ માટે પૂરી પાડવામાં આવતી બાંધકામ કરાર સેવા;

(ઘ) વેરાપત્ર વ્યક્તિ દ્વારા, (પ્લાન્ટ અથવા મશિનરી સિવાયની) સ્થાવર મિલકતના બાંધકામ માટે તેના પોતાના હિસાબમાં આવા માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેનો ઉપયોગ, ધંધાના કામકાજમાં અથવા પ્રગતિમાં કરવામાં આવ્યો હોય તે સહિત, જ્યારે માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને મેળવવામાં મેળવવામાં આવ્યા હોય.

સ્પષ્ટીકરણ.- ખંડો (ગ) અને (ઘ)ના હેતુઓ માટે, “બાંધકામ” એ શબ્દમાં, મૂડીકરણના પ્રમાણમાં સદરહુ સ્થાવર મિલકતમાં પુનઃ બાંધકામ, સમારકામ, વધારો અથવા ફેરફાર અથવા મરામતનો સમાવેશ થાય છે;

(ચ) કલમ ૧૦ હેઠળ જેના ઉપર વેરો ભરવામાં આવ્યો હોય, તે માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને;

(છ) બિન-નિવાસી વેરાપત્ર વ્યક્તિએ મેળવેલ, તેણે આયાત કરેલા માલ સિવાયના માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને;

(જ) અંગત વપરાશ માટે વાપરેલો માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને;

(ઝ) બક્ષિસ અથવા નિઃશુલ્ક નમૂના રૂપે ગુમાવેલા, ચોરાઈ ગયેલા, નાશ થયેલા, દુરસ્ત કરેલા અથવા નિકાલ કરેલા માલ;

(ટ) કલમો ૭૪, ૧૨૯ અને ૧૩૦ની બોલી મુજબ ભરેલો કોઇ વેરો.

(ડ) સરકાર, પેટા-કલમો (૧) અને (૨)માં ઉલ્લેખેલી શાખ જે રીતે આપી હોય તેવી ઠરાવેલી રીતે આપી શકશે.

સ્પષ્ટીકરણ.- આ પ્રકરણ અને પ્રકરણ ૬ના હેતુઓ માટે, “ પ્લાન્ટ અને મશિનરી” એ શબ્દો એટલે પાયા અથવા માળખાકીય સહાયથી જમીન સાથે જોડેલા સાધન, સાધનસામગ્રી અને મશિનરી કે જેનો ઉપયોગ, માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્નેનો બાહ્ય પુરવઠો તૈયાર કરવા માટે થતો હોય અને તેમાં આવા પાયાનો અથવા માળખાકીય સહાયનો સમાવેશ થાય છે, પરંતુ-

(૧) જમીન, બાંધકામ અથવા બીજા આંતરિક માળખાનો;

(૨) ટેલિકોમ્યુનિકેશન ટાવર; અને

(૩) કારખાના જગ્યા બહાર લગાડેલી પાઇપલાઇન.

ખાસ સંજોગોમાં ૧૮. (૧) ઠરાવવામાં આવે તેવી શરતો અને નિયંત્રણને અધીન રહીને,

શાખની
ઉપલબ્ધતા
બાબત.

(ક) કોઇ વ્યક્તિ નોંધણી (રજિસ્ટ્રેશન) માટે જવાબદાર બને, તે તારીખથી ત્રીસ દિવસની અંદર, આ અધિનિયમ હેઠળ તેણે નોંધણી માટે અરજી કરી હોય અને આવી નોંધણી કરી આપવામાં આવી હોય, તો તે આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ વેરો ભરવા માટે જે તારીખથી જવાબદાર બને, તે તારીખ પહેલા તરત આવતા દિવસે જથ્થા (સ્ટોક)માં રાખવામાં આવેલા ઇનપુટ અને જથ્થા (સ્ટોક)માં રાખેલા અર્ધ-તૈયાર કરેલા અથવા પૂર્ણ તૈયાર કરેલા માલમાં સમાવિષ્ટ હોય તે ઇનપુટની શાખ લેવા માટે હકદાર થશે;

(ખ) કલમ ૨૫-ની પેટા-કલમ (૩) હેઠળ નોંધણી (રજિસ્ટ્રેશન) કરાવે તે વ્યક્તિ, નોંધણી (રજિસ્ટ્રેશન) કરવામાં આવી હોય, તે તારીખ પહેલા તરત આવતા દિવસે સ્ટોકમાં રાખવામાં આવેલા ઇનપુટ અને સ્ટોકમાં રાખેલા અર્ધ-તૈયાર કરેલા અથવા પૂર્ણ તૈયાર કરેલા માલમાં સમાવિષ્ટ હોય તે ઇનપુટની શાખ લેવા માટે હકદાર થશે;

(ગ) કલમ ૧૦ હેઠળ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, વેરો ભરવાનું બંધ કરે, ત્યારે તે કલમ ૯ હેઠળ વેરો ભરવા માટે જે તારીખથી જવાબદાર બને, તે તારીખ પહેલા તરત આવતા દિવસે સ્ટોકમાં રાખવામાં આવેલ ઇનપુટ, સ્ટોકમાં રાખેલા અર્ધ-તૈયાર કરેલા અથવા પૂર્ણ તૈયાર કરેલા માલમાં સમાવિષ્ટ હોય તે ઇનપુટ અને મૂડીગત માલ ઉપર ઇનપુટ વેરા શાખ લેવા માટે હકદાર થશે.

પરંતુ મૂડીગત માલ ઉપરની શાખ, ઠરાવવામાં આવે તેટલી ટકાવારીના પોઇન્ટ મુજબ ઘટાડવી જોઇશે;

(ઘ) રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ દ્વારા મુક્તિ આપવામાં આવેલા માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્ને વેરાપાત્ર પુરવઠો બને, ત્યારે આવી વ્યક્તિ, આવો પુરવઠો જે તારીખથી વેરાપાત્ર બને, તે તારીખ પહેલા તરત આવતા દિવસે સ્ટોકમાં રાખવામાં આવેલા ઇનપુટ, આવા મુક્તિ આપેલા સ્ટોક સંબંધિત રાખવામાં આવેલા અર્ધ-તૈયાર કરેલા અથવા પૂર્ણ તૈયાર કરેલા માલમાં સમાવિષ્ટ હોય તે ઇનપુટ અને આવા મુક્તિ આપેલા પુરવઠા માટે જ વાપરવામાં આવતા મૂડીગત માલ ઉપર ઇનપુટ શાખ લેવા માટે હકદાર થશે;

પરંતુ મૂડીગત માલ ઉપરની શાખ, ઠરાવવામાં આવે તેટલી ટકાવારીના પોઇન્ટ મુજબ ઘટાડવી જોઇશે;

(ર) રજિસ્ટર થયેલ વ્યક્તિ, આવા પુરવઠાના સંબંધમાં કાઢી આપવામાં આવેલા વેરાના ભરતિયાની તારીખથી એક વર્ષની મુદત સમાપ્ત થાય ત્યાર પછી, માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્નેના કોઇ પુરવઠાના સંબંધમાં પેટા-કલમ (૧) હેઠળ ઇનપુટ વેરા શાખ લેવા માટે હકદાર રહેશે.

(૩) રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ કરેલી રચનામાં વેચાણ, જોડાણ, બિન-જોડાણ, એકીકરણ, જવાબદારીની તબદીલી માટે વિશિષ્ટ જોગવાઈઓ સાથે ધંધામાં પટે આપવાના અથવા તબદીલીના કારણે ફેરફાર થયો હોય, તો સદરહુ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિને, આવા વેચાણ કરેલા, જોડાણ કરેલા, બિન-જોડાણ કરેલા, એકીકરણ કરેલા, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે ધંધામાં પટે આપેલા અથવા તબદીલ કરેલા હોય તેવા તેના ઇલેક્ટ્રોનિક (વીજાણ) શાખ ખાતાવાહીમાં ઉપયોગ કર્યો ન હોય, તેમ બતાવતું હોય, તેવા ઇનપુટ વેરા શાખને તબદીલ કરવાની મંજૂરી આપવી જોઇશે.

(૪) કલમ ૧૦ હેઠળ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, જેણે ઇનપુટ વેરા શાખ ઉપલબ્ધ કર્યો હોય, તે વેરો ભરવા ઇચ્છતી હોય, ત્યારે અથવા તેણે પૂરા પાડેલા માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્નેને સંપૂર્ણ મુક્તિ આપવામાં આવેલી હોય, ત્યારે તેણે ઇલેક્ટ્રોનિક (વીજાણ) શાખ ખાતાવાહી અથવા ઇલેક્ટ્રોનિક (વીજાણ) રોકડ ખાતાવાહીમાં ઉધાર રાખીને, તેના દ્વારા આવો વિકલ્પ અમલમાં મૂકવામાં જે તારીખથી આવે તે તારીખ અથવા યથાપ્રસંગ, આવી મુક્તિ જે તારીખે આપવામાં આવે તે તારીખ પહેલા તરત આવતા દિવસે, સ્ટોકમાં રાખવામાં આવેલા ઇનપુટ અને સ્ટોક સંબંધિત રાખવામાં આવેલા અર્ધ-તૈયાર કરેલા અથવા સંપૂર્ણ તૈયાર કરેલા માલમાં સમાવિષ્ટ હોય તે

ઇનપુટ અને મૂડીગત માલ ઉપર, ઠરાવવામાં આવે તેવી આવેલી ટકાવારીના પોઇન્ટ મુજબ ઇનપુટના સંબંધમાં ઘટાડેલી, ઇનપુટ વેરાની શાખને સમકક્ષ રકમ ભરવી જોઇશે:

પરંતુ આવી રકમની ચુકવણી પછી, ઇનપુટ વેરા શાખની સિલક, તેની ઇલેક્ટ્રોનિક (વીજાણ) શાખ ખાતાવાહીમાં કંઈ હોય તો, તે રકમ રદ થશે.

(૫) પેટા-કલમ (૧) હેઠળની શાખની રકમ અને પેટા-કલમ (૪) હેઠળની ભરવાપાત્ર રકમની, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે ગણતરી કરવી જોઇશે.

(૬) મૂડીગત માલ અથવા પ્લાન્ટ અને મશિનરી જેના ઉપર ઇનપુટ વેરા શાખ લેવામાં આવી હોય, તેના પુરવઠાના કિસ્સામાં, રજિસ્ટર થયેલ વ્યક્તિએ, ઠરાવવામાં આવે તેવા ટકાવારીના પોઇન્ટથી ઘટાડેલી અથવા સદરહુ મૂડીગત માલ અથવા પ્લાન્ટ અને મશિનરી ઉપર લેવામાં આવેલી અથવા કલમ ૧૫ હેઠળ નક્કી કરેલી આવા મૂડીગત માલ અથવા પ્લાન્ટ અને મશિનરીના લેવડદેવડ મૂલ્ય ઉપર લેવામાં આવેલી ઇનપુટ વેરા શાખને, બેમાંથી જે વધારે હોય, તેને સમકક્ષ રકમ ભરવી જોઇશે:

પરંતુ મજબૂત ઇંટો, ધાતુના બીબા અને નાણા પાડવાના બીબા, નક્શીકામવાળી અને જડિત વસ્તુઓને ભંગાર તરીકે પૂરી પાડવામાં આવી હોય, ત્યારે વેરાપાત્ર વ્યક્તિ, કલમ ૧૫ હેઠળ નક્કી કરેલા આવા માલના લેવડદેવડના મૂલ્ય ઉપર વેરો ભરી શકશે.

છૂટક કામ માટે મોકલેલ ઇનપુટ અને મૂડીગત માલ ઉપર ઇનપુટ વેરા શાખ.

૧૯. (૧) મુખ્ય માલિકે, ઠરાવવામાં આવે તેવી શરતો અને નિયંત્રણોને અધીન રહીને, છૂટક કામ માટે છૂટક કામદારને મોકલેલી ઇનપુટ (ઉત્પાદક સામગ્રી) ઉપર ઇનપુટ વેરા શાખ મંજૂર કરવી જોઇશે.

(૨) કલમ ૧૬ની પેટા-કલમ (૨)ના ખંડ (ખ)માં ગમે તે મજદૂર હોય તેમ છતાં, મુખ્ય માલિક, તેના ધંધાના સ્થળે પહેલા લાવ્યા વગર, છૂટક કામદારને છૂટક કામ માટે સીધું જ ઇનપુટ મોકલી આપે, તો તેવા ઇનપુટ ઉપર તે (મુખ્ય માલિક) ઇનપુટ વેરાની શાખ લેવા માટે જવાબદાર રહેશે.

(૩) છૂટક કામ માટે મોકલેલી ઇનપુટ (ઉત્પાદક સામગ્રી) મુખ્ય માલિકને, છૂટક કામ પૂર્ણ થાય ત્યાર પછી અથવા અન્યથા પરત મળી ન હોય અથવા તે મોકલ્યાના એક વર્ષની મુદતની અંદર કલમ ૧૪૩ની પેટા-કલમ (૧) ખંડ (ક) અથવા ખંડ (ખ) અનુસાર છૂટક કામદારના ધંધાના સ્થળથી પૂરું પાડવામાં આવ્યું ન હોય, તો તેમ હોવું ગણાશે કે આવી ઇનપુટ (ઉત્પાદક સામગ્રી) મુખ્ય માલિક દ્વારા છૂટક કામદારને જે દિવસે મોકલવામાં આવી હોય તે દિવસે સદરહુ ઇનપુટ પૂરી પાડવામાં આવ્યું છે:

પરંતુ ઇનપુટ જ્યારે પ્રત્યક્ષ રીતે છૂટક કામદારને મોકલવામાં આવી હોય, ત્યારે એક વર્ષની મુદત, છૂટક કામદાર જે તારીખથી ઇનપુટ મેળવે, તે તારીખથી ગણવી જોઈશે.

(૪) મુખ્ય માલિકે, ઠરાવવામાં આવે તેવી શરતો અને નિયંત્રણોને અધીન રહીને, છૂટક કામ માટે છૂટક કામદારને મોકલેલા મૂડીગત માલ ઉપર ઇનપુટ વેરા શાખ મંજૂર કરવી જોઈશે.

(૫) કલમ ૧૬ની પેટા-કલમ (૨)ના ખંડ (ખ)માં ગમે તે મજદૂર હોય તેમ છતાં, મુખ્ય માલિક, મૂડીગત માલને પહેલાં તેના ધંધાના સ્થળે છૂટક કામ માટે લાવ્યા વગર છૂટક કામ માટે કોઈ છૂટક કામદારને સીધો જ મોકલી દે તો પણ, મૂડીગત માલ ઉપર, ઇનપુટ વેરા શાખ લેવા માટે હકદાર થશે.

(૬) છૂટક કામ માટે મોકલેલા મૂડીગત માલ, મુખ્ય માલિકને, મોકલવામાં આવ્યાના ત્રણ વર્ષની મુદતની અંદર પાછો મળે નહિ, ત્યારે તેમ માનવામાં આવશે કે મુખ્ય માલિક દ્વારા છૂટક કામદારને આવો મૂડીગત માલ, જ્યારે સદરકુ માલ મોકલવામાં આવ્યો હતો તે દિવસે છૂટક કામદારને મુખ્ય માલિક દ્વારા પૂરો પાડવામાં આવ્યો હતો:

પરંતુ છૂટક કામદારને મૂડીગત માલ સીધો જ મોકલવામાં આવે, ત્યારે ત્રણ વર્ષની મુદત, છૂટક કામદાર જે તારીખથી મૂડીગત માલ મેળવે, તે તારીખથી ગણવી જોઈશે.

(૭) પેટા-કલમ (૩) અથવા પેટા-કલમ (૬)માંનો કોઈપણ મજદૂર છૂટક કામ માટે છૂટક કામદારને મોકલેલા ધાતુના બીબા અને નાણા પડવાના બીબા, નક્શીકામવાળી અને જડિત વસ્તુઓ અથવા સાધનોને લાગુ પડશે.

સ્પષ્ટીકરણ.- આ કલમના હેતુ માટે, “મુખ્ય માલિક” એટલે કલમ ૧૪૩માં ઉલ્લેખેલી વ્યક્તિ.

૨૦. (૧) ઇનપુટ સેવા વિતરકે, રાજ્ય વેરાની શાખનું રાજ્ય વેરા તરીકે અથવા સંકલિત વેરા તરીકે અને સંકલિત વેરો સંકલિત વેરા તરીકે અથવા રાજ્ય વેરા તરીકે, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે વિતરણ કરવામાં આવેલી ઇનપુટ વેરા શાખની રકમ ધરાવતા દસ્તાવેજ કાઢી આપીને, (શાખનું) વિતરણ કરવું જોઈશે.

ઇનપુટ સેવા વિતરણકર્તા દ્વારા શાખ વિતરણની રીત.

(૨) ઇનપુટ સેવા વિતરકે, નીચેની શરતોને અધીન રહીને, શાખનું વિતરણ કરવું જોઈશે:-

- (ક) શાખ પ્રાપ્ત કરનારને, ઠરાવવામાં આવે તેવી માહિતીનો સમાવેશ કરતા દસ્તાવેજ સામે શાખનું વિતરણ કરી શકાશે;
- (ખ) વિતરણ કરેલી શાખની રકમ, વિતરણ માટે ઉપલબ્ધ હોય તેવી શાખની રકમથી વધુ હોવી જોઈશે નહિ;
- (ગ) શાખ પ્રાપ્ત કરનારને આપવામાં આવેલી ઇનપુટ સેવાઓ ઉપર ચૂકવેલી વેરા શાખનું વિતરણ, તે શાખ પ્રાપ્ત કરનારને જ કરવું જોઈશે;
- (ઘ) એક કરતાં વધુ શાખ પ્રાપ્ત કરનાર વ્યક્તિઓને આપવામાં આવેલી ઇનપુટ સેવાઓ ઉપર ચૂકવેલી વેરા શાખનું વિતરણ, એવી શાખ પ્રાપ્ત કરનારની વચ્ચે કરવું જોઈશે જેમના માટે ઇનપુટ સેવા આપી શકાય અને આવું વિતરણ, સંબંધિત મુદત દરમિયાન એવી શાખ પ્રાપ્ત કરનારના રાજ્યમાંના અથવા સંઘ રાજ્યક્ષેત્રમાંના ટર્નઓવરના ભાગે પડતા આધારે, તેવી તમામ શાખ પ્રાપ્ત કરનારના એકંદર ટર્નઓવર કે જેમને આવી ઇનપુટ સેવા આપી શકાય તેમ હોય અને જે સંબંધિત સદરહુ મુદત દરમિયાન ચાલુ વર્ષમાં સક્રિય હોય;
- (ચ) તમામ શાખ પ્રાપ્ત કરનારને આપવામાં આવેલી ઇનપુટ સેવા ઉપર ચૂકવેલી વેરા શાખનો એવી શાખ પ્રાપ્ત કરનારની વચ્ચે વિતરણ કરવું જોઈશે અને આવું વિતરણ, સંબંધિત મુદત દરમિયાન તમામ શાખ પ્રાપ્ત કરનારના એકંદર ટર્નઓવર અને જે સદરહુ સંબંધિત મુદત દરમિયાન ચાલુ વર્ષમાં સક્રિય હોય, તેવા શાખ પ્રાપ્ત કરનારના રાજ્યમાંના ટર્નઓવર અથવા સંઘ રાજ્યક્ષેત્રમાંના ટર્નઓવરના ભાગે પડતા આધારે, વિતરણ કરવું જોઈશે.

સ્પષ્ટીકરણ- આ કલમના હેતુ માટે,-

(ક) “સંબંધિત મુદત” એટલે-

- (૧) શાખ પ્રાપ્ત કરનારને, જે વર્ષ દરમિયાન શાખનું વિતરણ કરવાનું હોય તે વર્ષના અગાઉના નાણાકીય વર્ષમાં પોતાના રાજ્યો અથવા સંઘ રાજ્યક્ષેત્રમાં ટર્નઓવર થયું હોય, તો સદરહુ નાણાકીય વર્ષ; અથવા
- (૨) શાખ પ્રાપ્ત કરનારી અમુક અથવા તમામ વ્યક્તિઓને, શાખનું વિતરણ કરવાનું હોય તે વર્ષ અગાઉના વર્ષના નાણાકીય વર્ષ

દરમિયાન, તેમના રાજ્યોમાંનું અથવા સંઘ રાજ્યક્ષેત્રમાંનું કોઈ ટર્નઓવર ન હોય, તો શાખ જે મહિના દરમિયાન આપવાની હોય તે મહિના અગાઉ શાખ પ્રાપ્ત કરનારી તમામ વ્યક્તિઓના આવા ટર્નઓવરની માહિતી ઉપલબ્ધ હોય, તેવો છેલ્લો ત્રિમાસ;

- (ખ) “શાખ પ્રાપ્ત કરનાર” એ શબ્દ એટલે ઇનપુટ સેવા તરીકે સમાન કાયમી ખાતા નંબર ધરાવતા માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્નેના પુરવઠાકાર;
- (ગ) આ અધિનિયમ હેઠળ વેરાપાત્ર માલ તેમજ વેરાપાત્ર ન હોય, તેવા માલના પુરવઠામાં સંકળાયેલી રજિસ્ટર થયેલી કોઈ વ્યક્તિના સંબંધમાં “ટર્નઓવર” એટલે સંવિધાનની સાતમી અનુસૂચિની યાદી ૧-ની નોંધ ૮૪ અને સદરહુ અનુસૂચિની યાદી ૨-ની નોંધ ૫૧ અને ૫૪ હેઠળ લેવાપાત્ર કોઈ શુલ્ક અથવા વેરાની રકમથી ઘટાડવામાં આવેલા ટર્નઓવરનું મૂલ્ય.

૨૧. ઇનપુટ સેવા વિતરણકર્તા, કલમ ૨૦-માંની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરીને, એવું વિતરણ કરે છે, જેના પરિણામસ્વરૂપ શાખના એક અથવા વધારે લેનારાને શાખનું વધારે વિતરણ થાય છે, ત્યારે આવી રીતે વધારે વિતરણ કરેલી શાખ, આવા શાખ લેનારા પાસેથી, વ્યાજ સહિત વસૂલ કરવું જોઈશે અને વસૂલ કરવા માટેની રકમ નક્કી કરવા અંગે કલમ ૭૩ અથવા યથાપ્રસંગ, કલમ ૭૪ ઉચિત ફેરફાર સાથે લાગુ પડશે.

વધારે વિતરણ કરેલી શાખ વસૂલ કરવાની પદ્ધતિ.

પ્રકરણ-૬

રજિસ્ટ્રેશન (નોંધણી)

૨૨. (૧) રાજ્યમાં માલ અથવા સેવા અથવા બન્નેનો વેરાપાત્ર પુરવઠો તૈયાર કરનાર દરેક પુરવઠાકાર, જો કોઈ નાણાકીય વર્ષમાં તેનું એકંદર ટર્નઓવર વીસ લાખ રૂપિયા કરતાં વધારે હોય, તો આ અધિનિયમ હેઠળ રજિસ્ટર થવાને હકદાર રહેશે:

રજિસ્ટ્રેશન માટે હકદાર વ્યક્તિઓ.

પરંતુ આવી કોઈ વ્યક્તિ, ખાસ વર્ગના રાજ્યોમાં કોઈ રાજ્યમાંથી માલ અથવા સેવા અથવા બન્નેનો વેરાપાત્ર પુરવઠો પૂરો પાડતી હોય, ત્યારે તેનું એકંદર ટર્નઓવર, દસ લાખ રૂપિયા કરતાં વધારે હોય, તો તે રજિસ્ટર થવાને હકદાર રહેશે.

(૨) દરેક વ્યક્તિ, નિયત દિવસ પહેલાના તરત આવતા દિવસે, વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ રજિસ્ટર થાય અથવા લાઇસન્સ ધરાવે, તો તે આ અધિનિયમ હેઠળ નિયત દિવસથી અમલમાં આવે તેમ રજિસ્ટર થવા માટે જવાબદાર રહેશે.

(૩) આ અધિનિયમ હેઠળ રજિસ્ટર થયેલી વેરાપાત્ર વ્યક્તિ દ્વારા ચલાવવામાં આવતો ધંધો, ઉત્તરાધિકાર અથવા અન્યથા કારણોસર બીજી વ્યક્તિને ચાલુ ધંધા તરીકે તબદીલ કરવામાં આવે, તો તબદીલીથી પ્રાપ્ત કરનાર અથવા યથાપ્રસંગ, ઉત્તરાધિકારી, આવી તબદીલી અથવા ઉત્તરાધિકાર અમલમાં આવે તે તારીખથી રજિસ્ટર થવા માટે જવાબદાર રહેશે.

(૪) પેટા-કલમો (૧) અને (૩)માં ગમે તે મજફૂર હોય તેમ છતાં, યોજના અથવા જોડાણની વ્યવસ્થા મંજૂર કરવા અંગેની તબદીલીના કિસ્સામાં અથવા યથાપ્રસંગ, બે અથવા વધુ કંપનીને અલગ પાડવાના કિસ્સામાં, ઉચ્ચ ન્યાયાલય (હાઇકોર્ટ), ટ્રિબ્યુનલના હુકમ અનુસાર અથવા અન્યથા, તબદીલીથી પ્રાપ્ત કરનાર, ઉચ્ચ ન્યાયાલય (હાઇકોર્ટ) અથવા ટ્રિબ્યુનલના આવા હુકમને અમલમાં મૂકીને, સંસ્થાપિત કરવા અંગેનું પ્રમાણપત્ર કંપનીના રજિસ્ટ્રાર જે તારીખે કાઢી આપે, તે તારીખથી રજિસ્ટર થવા માટે હકદાર રહેશે.

સ્પષ્ટીકરણ.- આ કલમના હેતુઓ માટે.-

(૧) “એકંદર ટર્નઓવર” એ શબ્દપ્રયોગમાં, વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ તૈયાર કરેલા તમામ પુરવઠાનો સમાવેશ થાય છે, પછી તે, તેણે પોતે તૈયાર કરેલો હોય કે તેના તમામ મુખ્ય માલિકોના બદલે તૈયાર કરેલો હોય તેનો સમાવેશ થાય છે.

(૨) રજિસ્ટર થયેલા છૂટક કામદાર દ્વારા છૂટક કામ પૂર્ણ થયા પછી, માલનો પુરવઠો, કલમ ૧૪૩માં ઉલ્લેખેલા મુખ્ય માલિક દ્વારા કરેલો માલનો પુરવઠો ગણાશે અને આવા માલના મૂલ્યનો, રજિસ્ટર થયેલા છૂટક કામદારના એકંદર ટર્નઓવરમાં સમાવેશ થશે નહિ.

(૩) “ખાસ વર્ગના રાજ્યો” એ શબ્દપ્રયોગ એટલે સંવિધાનની કલમ ૨૭૯ક-ના ખંડ (૪)ના પેટા-ખંડ (જ)માં નિર્દિષ્ટ કરેલ રાજ્યો.

રજિસ્ટ્રેશન માટે જવાબદાર ન હોય તેવી વ્યક્તિઓ . ૨૩. (૧) નીચેની વ્યક્તિઓ રજિસ્ટ્રેશન માટે જવાબદાર રહેશે નહિ:-

(ક) આ અધિનિયમ હેઠળ અથવા સંકલિત માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ વેરા માટે જવાબદાર ન હોય અથવા વેરાથી સંપૂર્ણ રીતે મુક્તિ મળેલી હોય, તેવો માલ અથવા સેવા અથવા બન્ને પૂરા પાડવાના ધંધા સાથે સંપૂર્ણપણે સંકળાયેલી કોઈ વ્યક્તિ;

(ખ) ખેડૂત, જમીનની ખેતીના ઉત્પાદનના પુરવઠાના પ્રમાણ મુજબ.

(૨) સરકાર, કાઉન્સિલની ભલામણ પર, જાહેરનામા દ્વારા, આ અધિનિયમ હેઠળ રજિસ્ટ્રેશન મેળવવામાંથી મુક્તિ આપી શકાય તેમ હોય, તેવી વ્યક્તિઓના વર્ગને નિર્દિષ્ટ કરી શકશે.

૨૪. કલમ ૨૨-ની પેટા-કલમ (૧)માં ગમે તે મજદૂર હોય તેમ છતાં, નીચેના વર્ગની વ્યક્તિઓને આ અધિનિયમ હેઠળ, રજિસ્ટર કરાવવું જરૂરી રહેશે.-

અમુક કિસ્સામાં
ફરજિયાત
રજિસ્ટ્રેશન
કરાવવા
બાબત.

- (૧) કોઈ આંતર રાજ્ય વેરાપાત્ર પુરવઠો તૈયાર કરનાર વ્યક્તિઓ;
- (૨) વેરાપાત્ર પુરવઠો તૈયાર કરનાર આકસ્મિક વેરાપાત્ર વ્યક્તિઓ;
- (૩) વિપરીત ચાર્જ હેઠળ જેને વેરો ભરવો આવશ્યક હોય તેવી વ્યક્તિઓ;
- (૪) કલમ ૮ની પેટા-કલમ (૫) હેઠળ જેને વેરો ભરવો આવશ્યક હોય તેવી વ્યક્તિઓ;
- (૫) વેરાપાત્ર પુરવઠો તૈયાર કરનાર બિન-નિવાસી વેરો ભરવાપાત્ર વ્યક્તિઓ;
- (૬) કલમ ૫૧ હેઠળ વેરાની કપાત કરવી જરૂરી હોય, તેવી વ્યક્તિઓ, આ અધિનિયમ હેઠળ અલગથી રજિસ્ટર થયેલી હોય કે ન હોય;
- (૭) એજન્ટ તરીકે અથવા અન્યથા, બીજી વેરાપાત્ર વ્યક્તિઓના બદલે, માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેનો વેરાપાત્ર પુરવઠો પૂરા પાડતી વ્યક્તિઓ;
- (૮) ઇનપુટ સેવા વિતરણકર્તા, આ અધિનિયમ હેઠળ અલગથી રજિસ્ટર થયેલો હોય કે ન હોય;
- (૯) કલમ ૫૨ હેઠળના સ્ત્રોત ઉપર વેરો ઉઘરાવવો આવશ્યક હોય તેવા ઇલેક્ટ્રોનિક વાણિજ્ય ઓપરેટર મારફત, કલમ ૮ની પેટા-કલમ (૫) હેઠળ નિર્દિષ્ટ કરેલા પુરવઠા સિવાયના માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને પૂરા પાડતી હોય, તેવી વ્યક્તિઓ;
- (૧૦) દરેક ઇલેક્ટ્રોનિક વાણિજ્ય ઓપરેટર;
- (૧૧) રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ સિવાયની, ભારત બહારના સ્થળથી ઓનલાઇન સૂચના અથવા માહિતી (ડેટા) આધારિત પ્રવેશ અથવા પુનઃપ્રાપ્તિ સેવાઓ ભારતમાં કોઈ વ્યક્તિને પૂરી પાડતી દરેક વ્યક્તિ;
- (૧૨) સરકાર દ્વારા કાઉન્સિલની ભલામણ પર જાહેર કરવામાં આવે તેવી બીજી વ્યક્તિ અથવા વ્યક્તિઓનો વર્ગ.

રજિસ્ટ્રેશન
માટેની
કાર્યરીતિ.

૨૫. (૧) કલમ ૨૨ અથવા કલમ ૨૪ હેઠળ રજિસ્ટર થવા જવાબદાર હોય, તેવી દરેક વ્યક્તિએ, તે જે તારીખથી રજિસ્ટ્રેશન કરાવવા માટે જવાબદાર બને તે તારીખથી ત્રીસ દિવસની મુદતની અંદર, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે અને તેવી શરતોને અધીન રહીને, રજિસ્ટ્રેશન કરાવવા માટે અરજી કરવી જોઈશે:

પરંતુ આકસ્મિક વેરાપાત્ર વ્યક્તિ અથવા બિન-નિવાસી વેરાપાત્ર વ્યક્તિ, ધંધાના આરંભના વધુમાં વધુ પાંચ દિવસ અગાઉ રજિસ્ટ્રેશન માટે અરજી કરી શકશે.

સ્પષ્ટીકરણ.- ભારતના રાજ્યક્ષેત્રીય સમુદ્ર (સાગર-ખંડ)થી પુરવઠો પૂરો પાડતી દરેક વ્યક્તિ, જ્યાં સમુચિત આધાર રેખાનું સૌથી નિકટવર્તી બિંદુ આવ્યું હોય, (તેવા દરિયાકાંઠાના) રાજ્યમાં રજિસ્ટ્રેશન મેળવવાનું રહેશે.

(૨) આ અધિનિયમ હેઠળ રજિસ્ટ્રેશન કરાવવા ઇચ્છતી વ્યક્તિને, એકનોંધી (single) રજિસ્ટ્રેશનની મંજૂરી આપવામાં આવશે:

પરંતુ રાજ્યમાં મલ્ટિપ્લ બિઝનેસ વર્ટિકલ (બહુવિધ વેપાર કાર્યક્ષેત્ર) ધરાવનાર વ્યક્તિને, ઠરાવવામાં આવે તેવી શરતોને અધીન રહીને, દરેક બિઝનેસ વર્ટિકલ (વેપાર કાર્યક્ષેત્ર) માટે અલગ રજિસ્ટ્રેશનની મંજૂરી આપી શકાશે.

(૩) કોઈ વ્યક્તિ, કલમ ૨૨ અથવા કલમ ૨૪ હેઠળ રજિસ્ટર થવા જવાબદાર ન હોય તેમ છતાં, પોતાને સ્વેચ્છાથી રજિસ્ટર કરાવી શકશે અને આ અધિનિયમની તમામ જોગવાઈઓ કે જે રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિને લાગુ પડતી હોય, તે આવી વ્યક્તિને લાગુ પડશે.

(૪) એક કરતા વધુ રજિસ્ટ્રેશન મેળવ્યું હોય અથવા તેને તે એક રાજ્યમાં અથવા સંઘ રાજ્યક્ષેત્રમાં અથવા એકથી વધુ રાજ્ય અથવા રાજ્યક્ષેત્રમાં મેળવવું જરૂરી હોય, તેવી વ્યક્તિને, આવા દરેક રજિસ્ટ્રેશનના સંબંધમાં, આ અધિનિયમના હેતુઓ માટે ભિન્ન વ્યક્તિ તરીકે ગણાવી જોઈશે.

(૫) કોઈ વ્યક્તિએ, કોઈ સંસ્થાના સંબંધમાં, રાજ્ય અથવા સંઘ રાજ્યક્ષેત્રમાં રજિસ્ટ્રેશન મેળવ્યું હોય અથવા મેળવવું જરૂરી હોય, તેની પાસે કોઈ બીજા રાજ્ય અથવા સંઘ રાજ્યક્ષેત્રમાં એક સંસ્થા સ્થાપિત કરેલી હોય, તો આવી સંસ્થાઓને, આ અધિનિયમના હેતુઓ માટે ભિન્ન વ્યક્તિઓની સંસ્થા તરીકે ગણવામાં આવશે.

(૬) દરેક વ્યક્તિ, રજિસ્ટ્રેશનની મંજૂરી મેળવવા પાત્ર થવા માટે, આવક વેરા અધિનિયમ, ૧૯૬૧ હેઠળ કાઢી આપવામાં આવેલો કાયમી ખાતા નંબર ધરાવતી હોવી જોઈશે:

સન ૧૯૬૧નો
૪૩મો .

પરંતુ કલમ ૫૧ હેઠળ વેરો કપાત કરવો જરૂરી હોય તેવી વ્યક્તિ, રજિસ્ટ્રેશન મેળવવા પાત્ર થવા માટે, કાયમી ખાતા નંબરને બદલે, સદરહુ અધિનિયમ હેઠળ કાઢી આપવામાં આવેલા વેરા કપાત અને વસૂલાત ખાતા નંબર રાખી શકશે.

(૭) પેટા-કલમ (૬)માં ગમે તે મજદૂર હોય તેમ છતાં, ઠરાવવામાં આવે તેવા બીજા દસ્તાવેજોના આધાર પર પેટા-કલમ (૧) હેઠળ બિન-નિવાસી વેરાપાત્ર વ્યક્તિને રજિસ્ટ્રેશનની મંજૂરી આપી શકાશે.

(૮) આ અધિનિયમ હેઠળ રજિસ્ટર થવાને જવાબદાર હોય, તેવી વ્યક્તિ, રજિસ્ટ્રેશન મેળવવામાં નિષ્ફળ જાય, તો યોગ્ય અધિકારી, આ અધિનિયમ હેઠળ લેવામાં આવે તેવા પગલાંને બાધ આવ્યા સિવાય અથવા તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઈ બીજા કાયદા હેઠળ, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે, તેવી વ્યક્તિને રજિસ્ટર કરવા માટેની કાર્યવાહી કરી શકશે.

(૯) પેટા-કલમ (૧) માં ગમે તે મજદૂર હોય તેમ છતાં,-

(ક) સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સંગઠનની કોઈ ખાસ એજન્સી અથવા સંયુક્ત રાષ્ટ્ર (વિશેષાધિકાર અને સુરક્ષિતતા) અધિનિયમ, ૧૯૪૭ હેઠળ જાહેર કરેલી બહુપક્ષીય નાણાકીય સંસ્થા અને સંગઠન, વિદેશી રાષ્ટ્રોના વાણિજ્ય-દૂતાવાસ અથવા રાજદૂતભવન; અને

(ખ) બીજી કોઈ વ્યક્તિ અથવા વ્યક્તિઓનો વર્ગને, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે અને તેવા હેતુઓ માટે, જેમાં તેમના દ્વારા પ્રાપ્ત કરવામાં આવેલા માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્નેના જાહેર કરેલા પુરવઠા ઉપર વેરાના રિફંડ સહિત, વિશિષ્ટ ઓળખ નંબર આપવામાં આવશે.

(૧૦) રજિસ્ટ્રેશન અથવા વિશિષ્ટ ઓળખ નંબર, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે અને તેટલી મુદતની અંદર, યોગ્ય ખરાઈ કર્યા પછી મંજૂર કરવામાં આવશે અથવા નામંજૂર કરવામાં આવશે.

(૧૧) રજિસ્ટ્રેશનનું પ્રમાણપત્ર, ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી તારીખથી અમલમાં આવે તે રીતે કાઢી આપવામાં આવશે.

(૧૨) રજિસ્ટ્રેશન અથવા વિશિષ્ટ ઓળખ નંબર, પેટા-કલમ (૧૦) હેઠળ ઠરાવવામાં આવે તેવી મુદતની સમાપ્તિ પછી, જો તે મુદતની અંદર અરજદારને કોઈપણ ખામી ન જણાય, તો મંજૂર કર્યો હોવાનું ગણાશે.

સન ૧૯૪૭નો
૪૬મો .

રજિસ્ટ્રેશન થયું
હોવાનું ગણાશે .

૨૬. (૧) કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ રજિસ્ટ્રેશન અથવા વિશિષ્ટ ઓળખ નંબરની મંજૂરી, કલમ ૨૫ની પેટા-કલમ (૧૦)માં નિર્દિષ્ટ કરેલ સમયની અંદર, રજિસ્ટ્રેશન અથવા વિશિષ્ટ ઓળખ માટેની અરજી નામંજૂર કરવામાં આવેલ નથી તે શરતને અધીન રહીને, આ અધિનિયમ હેઠળ રજિસ્ટ્રેશન અથવા વિશિષ્ટ ઓળખ નંબર અંગેની મંજૂરી આપી હોવાનું ગણાશે.

(૨) કલમ ૨૫ની પેટા-કલમ (૧૦)માં ગમે તે મજકૂર હોય તેમ છતાં, કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ રજિસ્ટ્રેશન અથવા વિશિષ્ટ ઓળખ નંબર માટેની અરજીની કોઈ નામંજૂરી, આ અધિનિયમ હેઠળ રજિસ્ટ્રેશન માટેની અરજીની નામંજૂરી હોવાનું ગણાશે.

આકસ્મિક
વેરાપાત્ર
વ્યક્તિ અને
બિન-નિવાસી
વેરાપાત્ર વ્યક્તિ
સંબંધિત ખાસ
જોગવાઈઓ.

૨૭. (૧) આકસ્મિક વેરાપાત્ર વ્યક્તિ અથવા બિન-નિવાસી વેરાપાત્ર વ્યક્તિને કાઢી આપેલું રજિસ્ટ્રેશન પ્રમાણપત્ર, રજિસ્ટ્રેશન માટેની અરજીમાં નિર્દિષ્ટ કરેલી મુદત માટે અથવા રજિસ્ટ્રેશન અમલમાં આવે તે તારીખથી નેવું દિવસ માટે, બેમાંથી જે વહેલું બને ત્યાં સુધી માન્ય રહેશે અને રજિસ્ટ્રેશનનું પ્રમાણપત્ર કાઢી આપવામાં આવે, ત્યાર પછી જ આવી વ્યક્તિએ, વેરાપાત્ર પુરવઠો તૈયાર કરવો જોઈશે:

પરંતુ યોગ્ય અધિકારી, સદરહુ વેરાપાત્ર વ્યક્તિ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલા પૂરતા કારણસર, નેવું દિવસની સદરહુ મુદત, નેવું દિવસથી વધુ નહિ તેટલી બીજી મુદત માટે વધારી શકાશે.

(૨) આકસ્મિક વેરાપાત્ર વ્યક્તિ અથવા બિન-નિવાસી વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ, કલમ ૨૫-ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ રજિસ્ટ્રેશન માટેની અરજી રજૂ કરતી વખતે, જે મુદત માટે રજિસ્ટ્રેશન માગવામાં આવ્યું હોય, તે મુદત માટે આવી વ્યક્તિની અંદાજિત વેરા જવાબદારીને સમકક્ષ રકમ જેટલો વેરો અગાઉથી જમા કરવો જોઈશે:

પરંતુ પેટા-કલમ (૧) હેઠળ સમય લંબાવી આપવાની માગ કરવામાં આવી હોય, ત્યારે આવી વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ, મુદત લંબાવી આપવાની માગ કરી હોય, તે મુદત માટે આવી વ્યક્તિની અંદાજિત વેરા જવાબદારીને સમકક્ષ વેરાની વધારાની રકમ જમા કરાવવી જોઈશે.

(૩) પેટા-કલમ (૨) હેઠળ જમા કરેલી રકમ, આવી વ્યક્તિની ઇલેક્ટ્રોનિક રોકડ ખાતાવહીમાં જમા કરવી જોઈશે અને કલમ ૪૯ હેઠળ જોગવાઈ કરેલી રીતે ઉપયોગમાં લેવી જોઈશે.

૨૮. (૧) દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ અને જેને વિશિષ્ટ ઓળખ નંબર આપવામાં આવ્યો હોય તેવી કોઈ વ્યક્તિએ, રજિસ્ટ્રેશન વખતે અથવા ત્યાર પછી રજૂ કરેલી માહિતીમાં કોઈ ફેરફાર હોય, તો તેની જાણ યોગ્ય અધિકારીને, ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં, તેવી રીતે અને તેવી મુદતની અંદર કરવી જોઈશે.

રજિસ્ટ્રેશનનો
સુધારો .

(૨) યોગ્ય અધિકારીએ, પેટા-કલમ (૧) હેઠળ રજૂ કરેલી અથવા તેમણે (યોગ્ય અધિકારીએ) સુનિશ્ચિત કરેલી માહિતીના આધારે, રજિસ્ટ્રેશનની વિગતોમાં, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે અને તેટલી મુદતની અંદર, રજિસ્ટ્રેશનમાં સુધારા મંજૂર કરવા જોઈશે અથવા નામંજૂર કરવા જોઈશે:

પરંતુ યોગ્ય અધિકારીની મંજૂરી, ઠરાવવામાં આવે તેવી વિગતોના સુધારાના સંબંધમાં લેવી જરૂરી રહેશે નહિ:

વધુમાં, યોગ્ય અધિકારીએ, વ્યક્તિને સુનાવણીની એક તક આપ્યા સિવાય, રજિસ્ટ્રેશનની વિગતોમાંના સુધારા માટેની અરજી નામંજૂર કરવી જોઈશે નહિ.

(૩) કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ સુધારાની કોઈ નામંજૂરી અથવા મંજૂરી, આ અધિનિયમ હેઠળ, નામંજૂર અથવા મંજૂર થયેલી ગણાશે.

૨૯. (૧) યોગ્ય અધિકારી, પોતાની મેળે અથવા રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ અથવા આવી વ્યક્તિના મૃત્યુના કિસ્સામાં, તેના કાયદામાન્ય વારસદારે કરેલી અરજીના આધારે, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે અને તેટલી મુદતની અંદર, નીચેના સંજોગોને લક્ષમાં લેતાં, રજિસ્ટ્રેશન રદ કરી શકશે,-

રજિસ્ટ્રેશન રદ
કરવા બાબત .

(ક) ધંધો, જેમાં માલિકનું મૃત્યુ થવાથી, કોઈ કાયદેસર એકમ સાથે જોડાણ થવાથી, જોડાણ હોતું બંધ થવાથી અથવા અન્યથા પતાવટ કરવાથી અથવા સંપૂર્ણપણે તબદીલ થાય; અથવા

(ખ) ધંધાની રચનામાં કોઈ ફેરફાર થયા હોય; અથવા

(ગ) કલમ ૨૫-ની પેટા-કલમ (૩) હેઠળ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ સિવાયની કોઈ વેરાપાત્ર વ્યક્તિ, કલમ ૨૨ અથવા કલમ ૨૪ હેઠળ રજિસ્ટ્રેશન માટે હવે જવાબદાર રહેશે નહિ.

(૨) યોગ્ય અધિકારી, પોતાને યોગ્ય જણાય તેવી કોઈ પાછલી તેવી તારીખ સહિતની તારીખથી રજિસ્ટ્રેશન રદ કરી શકશે, જ્યારે,-

- (ક) રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ, અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની ઠરાવવામાં આવે તેવી જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કર્યું હોય; અથવા
- (ખ) કલમ ૧૦ હેઠળ વેરો ભરનાર વ્યક્તિએ, કે જે લાગલાગટ ત્રણ વેરા મુદત માટે પત્રક રજૂ ન કર્યું હોય; અથવા
- (ગ) ખંડ (ખ)માં નિર્દિષ્ટ કરેલી વ્યક્તિ સિવાયની કોઈ વ્યક્તિએ, કે જે સતત છ મહિનાની મુદત સુધી પત્રક રજૂ ના કર્યું હોય; અથવા
- (ઘ) કલમ ૨૫-ની પેટા-કલમ (૩) હેઠળ સ્વૈચ્છિક રજિસ્ટ્રેશન કરાવ્યું હોય તેવી કોઈ વ્યક્તિ કે જેણે રજિસ્ટ્રેશનની તારીખથી છ મહિનાની અંદર ધંધો ચાલુ કર્યો ન હોય; અથવા
- (ચ) રજિસ્ટ્રેશન, દગા (છળકપટ)થી, જાણીબૂજીને આપેલા ખોટા નિવેદનથી અથવા સત્ય છુપાવીને મેળવ્યું હોય:

પરંતુ યોગ્ય અધિકારીએ, વ્યક્તિને સુનાવણીની તક આપ્યા સિવાય, રજિસ્ટ્રેશન રદ કરવું જોઈશે નહિ.

(૩) આ કલમ હેઠળનું રજિસ્ટ્રેશન રદ થાય તે બાબત, આ અધિનિયમ હેઠળ વેરો ભરવાની અને બીજા લેણાં ભરવાની જવાબદારીને અથવા આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમો હેઠળ, રદ કરવાની તારીખ અગાઉ કોઈ મુદત માટે, આવો કોઈ વેરો અથવા બીજા લેણાં, રદ કરવાની તારીખ પહેલાં અથવા ત્યાર પછી નક્કી કરવામાં આવે, તો તે વેરો ભરવા માટે વ્યક્તિની, કોઈ જવાબદારી અદા કરવાને અસર કરશે નહિ.

(૪) કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ, રજિસ્ટ્રેશનનું રદ થવું , તે આ અધિનિયમ હેઠળનું રજિસ્ટ્રેશનનું રદ થયું હોવાનું ગણાશે.

(૫) રજિસ્ટ્રેશન રદ કરવામાં આવ્યું હોય, તે દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, આવી રીતે જે તારીખે રદ કરવામાં આવે તે તારીખ અથવા આવા માલ ઉપર આઉટપુટ વેરો ભરવાપાત્ર જે તારીખે થાય તે તારીખ પહેલાની તરત આવતી તારીખે, સ્ટોકમાં રાખવામાં આવેલા ઇનપુટના અને સ્ટોકમાં રાખવામાં આવેલો અર્ધ-તૈયાર કરેલા અથવા સંપૂર્ણ તૈયાર કરેલા માલમાં સમાવિષ્ટ હોય તે ઇનપુટ અથવા મૂડીગત માલ અથવા પ્લાન્ટ અને મશિનરીમાં સમાવિષ્ટ હોય, તે ઇનપુટ, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે બેમાંથી જે વધુ હોય, તે રકમના સંબંધમાં, તે ઇનપુટ વેરા શાખને સમકક્ષ રકમ,

ઇલેક્ટ્રોનિક શાખ ખાતાવાહી અથવા ઇલેક્ટ્રોનિક રોકડ ખાતાવાહીમાં ઉધાર રાખીને ભરવી જોઇશે:

પરંતુ મૂડીગત માલ અથવા પ્લાન્ટ અને મશિનરીના કિસ્સામાં, વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ, સદરહુ મૂડીગત માલ અથવા પ્લાન્ટ અને મશિનરી ઉપર લેવામાં આવેલી, ઠરાવવામાં આવે તેવી ટકાવારીના પોઇન્ટ મુજબ ઇનપુટના સંબંધમાં ઘટાડેલી ઇનપુટ વેરા શાખને સમકક્ષ અથવા કલમ ૧૫ હેઠળ આવા મૂડીગત માલ અથવા પ્લાન્ટ અને મશિનરીના લેવડદેવડ મૂલ્ય ઉપરના વેરાને સમકક્ષ, બેમાંથી જે વધુ હોય, તે રકમ ભરવી જોઇશે.

(૬) પેટા-કલમ (૬) હેઠળ ભરવાપાત્ર રકમની, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે ગણતરી કરવી જોઇશે.

૩૦. (૧) ઠરાવવામાં આવે તેવી શરતોને અધીન રહીને, કોઇ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ કે જેનું રજિસ્ટ્રેશન, યોગ્ય અધિકારી દ્વારા આપમેળે રદ કરવામાં આવ્યું હોય, તે આવા અધિકારીને, રદ કરેલું રજિસ્ટ્રેશન રદબાતલ કરવા માટે, રદ કર્યાનો હુકમ બજાવ્યાની તારીખથી ત્રીસ દિવસની અંદર, ઠરાવેલી રીતે અરજી કરી શકશે.

રદ કરેલું
રજિસ્ટ્રેશન રદ
બાતલ કરવા
બાબત.

(૨) યોગ્ય અધિકારી, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે અને તેટલી મુદતની અંદર, હુકમથી, રદ કરેલું રજિસ્ટ્રેશન રદબાતલ કરી શકશે અથવા અરજી નામંજૂર કરી શકશે:

પરંતુ રદ કરેલું રજિસ્ટ્રેશન રદબાતલ કરવા અંગેની અરજી, અરજદારને સુનાવણીની તક આપ્યા સિવાય, નામંજૂર કરવી જોઇશે નહિ.

(૩) કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ, રદ કરેલું રજિસ્ટ્રેશન રદબાતલ કરવું, તે આ અધિનિયમ હેઠળ રદ કરેલું રજિસ્ટ્રેશન રદબાતલ કર્યું હોવાનું ગણાશે.

પ્રકરણ- ૭

વેરા ભરતિયું, શાખ અને ઉધાર નોંધ (પત્ર)

૩૧. (૧) વેરાપાત્ર માલ પૂરો પાડનાર રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ, તેવા સમય પહેલાં અથવા ત્યાર પછી,-

વેરા
ભરતિયું.

(ક) પ્રાપ્ત કરનારને પુરવઠા માટે, જેમાં પુરવઠામાં માલની હેરફેરનો સમાવેશ થતો હોય, તેમાં માલને દૂર કરતી વખતે; અથવા

(ખ) બીજા કોઇ કિસ્સામાં, માલની રવાનગી અથવા તે પુરવઠો પ્રાપ્ત કરનારને ઉપલબ્ધ કરી આપતી વખતે, વર્ણન, જથ્થો અને માલનું મૂલ્ય, તેના

પર વસૂલ કરેલો વેરો અને ઠરાવવામાં આવે તેવી બીજી વિગતો દર્શાવતું વેરા ભરતિયું કાઢી આપવું જોઈશે:

પરંતુ સરકારે, કાઉન્સિલની ભલામણ પર, જાહેરનામાથી, વેરા ભરતિયું કાઢી આપવામાં આવ્યું હોય, તે સંબંધમાં માલ અથવા પુરવઠાના વર્ગો (પ્રકારો), ઠરાવવામાં આવે તેટલા સમયમાં અને તેવી રીતે નિર્દિષ્ટ કરવા જોઈશે.

(૨) વેરાપાત્ર સેવા પૂરી પાડનાર રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ, સેવાની જોગવાઈ પહેલાં અથવા તે પછી, પરંતુ ઠરાવેલી મુદતની અંદર, વર્ણન, (જથ્થો અને માલનું) મૂલ્ય, તેના પર વસૂલ કરેલો વેરો અને ઠરાવવામાં આવે તેવી બીજી વિગતો દર્શાવતું વેરા ભરતિયું કાઢી આપવું જોઈશે:

પરંતુ સરકારે, કાઉન્સિલની ભલામણ પર, જાહેરનામાથી અને તેમાં જણાવેલી શરતોને અધીન રહીને, સેવાના વર્ગો (પ્રકારો) નિર્દિષ્ટ કરવા જોઈશે, કે જેના સંબંધમાં-

(ક) પુરવઠાના સંબંધમાં કાઢી આપવામાં આવેલો બીજા કોઈ દસ્તાવેજ, વેરા ભરતિયું હોવાનું ગણાશે; અથવા

(ખ) વેરા ભરતિયું કાઢી આપવું આવશ્યક ન હોય.

(૩) પેટા-કલમો (૧) અને (૨)માં ગમે તે મજદૂર હોય તેમ છતાં, -

(ક) રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, રજિસ્ટ્રેશન પ્રમાણપત્ર કાઢી આપ્યાની તારીખથી એક મહિનાની અંદર અને ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે, રજિસ્ટ્રેશન અમલમાં આવે તે તારીખથી, તેને રજિસ્ટ્રેશન પ્રમાણપત્ર કાઢી આપવામાં આવે તે તારીખ સુધી, શરૂઆતની મુદત દરમિયાન અગાઉથી કાઢી આપેલા ભરતિયા સામે સુધારેલું ભરતિયું કાઢી આપી શકશે;

(ખ) રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, પૂરા પાડવામાં આવેલા માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્નેનું મૂલ્ય, બસો રૂપિયા કરતાં ઓછું હોય, તો ઠરાવવામાં આવે તેવી શરતોને અધીન રહીને અને તેવી રીતે, વેરા ભરતિયું કાઢી આપી શકશે નહિ;

(ગ) મુક્તિ આપવામાં આવેલા માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને પૂરા પાડતી અથવા કલમ ૧૦ની જોગવાઈઓ હેઠળ વેરો ભરતી રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ, વેરા ભરતિયું બદલે, આવી વિગતો ધરાવતું અને ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે, પુરવઠાનું બિલ કાઢી આપવું જોઈશે:

પરંતુ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, પૂરા પાડવામાં આવેલા માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેનું મૂલ્ય, બસો રૂપિયા કરતાં ઓછું હોય, તો ઠરાવવામાં આવે તેવી શરતોને અધીન રહીને અને તેવી રીતે, પુરવઠાનું બિલ કાઢી આપી શકશે નહિ;

(ઘ) કોઈ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના સંબંધમાં અગ્રિમ ચુકવણી મળ્યેથી, આવી ચુકવણીના પુરાવારૂપે, ઠરાવવામાં આવે તેવી વિગતો ધરાવતી પહોંચ-વાઉચર અથવા બીજા દસ્તાવેજ કાઢી આપી શકશે;

(ચ) માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના સંબંધમાં અગ્રિમ (ચુકવણી) મેળવેલી હોય, ત્યારે રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ, પહોંચ-વાઉચર કાઢી આપે, પરંતુ ત્યાર પછી કોઈપણ પુરવઠો તૈયાર કરવામાં આવે નહિ અને તદનુસાર કોઈ પણ વેરા ભરતિયું કાઢી આપવામાં આવે નહિ, તો સદરહુ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, જેણે ચુકવણી કરેલી હોય તેવી વ્યક્તિને, આવી ચુકવણી સામે રિફંડ-વાઉચર કાઢી આપી શકશે;

(છ) કલમ ૯ની પેટા-કલમ (૩) અથવા પેટા-કલમ (૪) હેઠળ, વેરો ભરવા માટે જવાબદાર હોય તેવી કોઈ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ, તેના દ્વારા મેળવવામાં આવેલા માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને મળ્યાની તારીખે, માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના સંબંધમાં ભરતિયું કાઢી આપવું જોઈશે;

(જ) કલમ ૯ની પેટા-કલમ (૩) અથવા પેટા-કલમ (૪) હેઠળ, વેરો ભરવા માટે જવાબદાર હોય તેવી કોઈ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ, પુરવઠાકારને ચુકવણી કરતી વખતે, ચુકવણી વાઉચર કાઢી આપવું જોઈશે.

(ઝ) માલના નિરંતર પુરવઠાના કિસ્સામાં, હિસાબનું ક્રમવાર નિવેદન અથવા ક્રમવાર ચુકવણીનો સમાવેશ થતો હોય, ત્યારે આવું દરેક નિવેદન કરવામાં આવે અથવા યથાપ્રસંગ, આવી દરેક ચુકવણી મેળવવામાં આવે ત્યાર પહેલાં અથવા તે વખતે ભરતિયું કાઢી આપવું જોઈશે.

(પ) પેટા-કલમ (૩)ના ખંડ (ઘ)ની જોગવાઈઓને અધીન રહીને, સેવાના સેવાના નિરંતર પુરવઠાના કિસ્સામાં, -

- (ક) ચુકવણીની નિયત તારીખ, કરાર પરથી સુનિશ્ચિત કરી શકાય તેમ હોય, ત્યારે ભરતિયું, ચુકવણીની નિયત તારીખે અથવા તે પહેલાં કાઢી આપવું જોઈશે;
- (ખ) ચુકવણીની નિયત તારીખ, કરાર પરથી સુનિશ્ચિત કરી શકાય તેમ ન હોય, ત્યારે ભરતિયું, સેવા પૂરી પાડનારને ચુકવણી મળે તે પહેલાં અથવા તે વખતે કાઢી આપવું જોઈશે;
- (ગ) ચુકવણીને કોઈ ઘટના પૂર્ણ થાય તેની સાથે જોડવામાં આવે, ત્યારે ભરતિયું, તે ઘટના પૂર્ણ થાય તે તારીખે અથવા તે પહેલાં કાઢી આપવું જોઈશે.

(૬) કરાર હેઠળનો પુરવઠો પૂરો થાય તે પહેલાં સેવાનો પુરવઠો બંધ થઈ જાય તેવા કિસ્સામાં, ભરતિયું, પુરવઠો બંધ થાય તેવા સમયે કાઢી આપવું જોઈશે અને આવું ભરતિયું, આવી સમાપ્તિના પહેલાં આપવામાં આવેલા પુરવઠાના પ્રમાણ મુજબ કાઢી આપવું જોઈશે.

(૭) પેટા-કલમ (૧)માં ગમે તે મજદૂર હોય તેમ છતાં, વેચાણ અથવા પરત કરવા માટે મંજૂરી ઉપર મોકલવામાં આવતો અથવા લેવામાં આવતો માલ, પુરવઠો આપવામાં આવે તે પહેલાં દૂર કરવામાં આવે, ત્યારે ભરતિયું, પુરવઠો આપવામાં આવે તે પહેલાં અથવા તેના સમયે અથવા દૂર કરવામાં આવે તે તારીખથી છ મહિના સુધી, બેમાંથી જે વહેલું બને ત્યારે કાઢી આપવું જોઈશે.

સ્પષ્ટીકરણ.- આ કલમના હેતુઓ માટે, “વેરા ભરતિયું” એ શબ્દપ્રયોગના અર્થમાં, અગાઉ પૂરા પાડવામાં આવેલા પુરવઠાના સંબંધમાં પુરવઠાકારે કાઢી આપેલા કોઈ સુધારેલા ભરતિયાનો સમાવેશ થાય છે.

અનધિકૃત
વેરા વસૂલાત
પર પ્રતિબંધ.

૩૨. (૧) રજિસ્ટર થયેલી ન હોય તેવી કોઈ વ્યક્તિએ, માલના કોઈ પુરવઠા અથવા સેવા અથવા તે બન્નેના સંબંધમાં આ અધિનિયમ હેઠળ વેરા સ્વરૂપે કોઈ રકમની વસૂલાત કરવી જોઈશે નહિ.

(૨) આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની જોગવાઈઓ અનુસાર હોય તે સિવાય કોઈપણ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ વેરાની વસૂલાત કરવી જોઈશે નહિ.

33. આ અધિનિયમ અથવા તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઈ બીજા કાયદામાં ગમે તે મજદૂર હોય તેમ છતાં, અવેજના બદલામાં કોઈ પુરવઠો આપવામાં આવે ત્યારે, આવા પુરવઠા માટે વેરો ચૂકવવા માટે જવાબદાર હોય તેવી દરેક વ્યક્તિએ જે કિંમતે આવો પુરવઠો આપવામાં આવે તે કિંમતનો ભાગ બનશે તેવી વેરાની રકમ, મુખ્યત્વે, આકારણી, વેરા ભરતિયું અને અન્ય સમાન દસ્તાવેજોને લગતાં તમામ દસ્તાવેજોમાં દર્શાવવી જોઈશે. વેરા ભરતિયા અને અન્ય દસ્તાવેજોમાં વેરાની રકમ દર્શાવવા બાબત.

34. (૧) કોઈ માલનો પુરવઠો અથવા સેવાઓ અથવા તે બંને માટે વેરા ભરતિયું કાઢી આપ્યું હોય અને તે વેરા ભરતિયામાંની વેરાપાત્ર કિંમત અથવા તેમાં ચાર્જ કરેલો વેરો, આવા પુરવઠાના સંબંધમાં વેરાપાત્ર કિંમત અથવા તેમાં ચાર્જ કરેલા વેરાથી વધુ હોવાનું જણાય ત્યારે અથવા પૂરો પાડેલો માલનો પુરવઠો, લેનાર દ્વારા પરત કરવામાં આવે ત્યારે અથવા પૂરો પાડેલો માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને ઓછી કિંમતના હોવાનું જણાય ત્યારે, આવો માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને પૂરા પાડ્યા હોય તેવી કોઈ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, લેનારને ઠરાવવામાં આવે તેવી વિગતો સમાવતી જમા નોંધ કાઢી આપી શકશે. જમા નોંધ અને ઉધાર નોંધ.

(૨) માલના પુરવઠા અથવા સેવા અથવા તે બંનેના સંબંધમાં જમા નોંધ આપતી કોઈ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ, જે મહિના દરમિયાન આવી જમા નોંધ આપવામાં આવી હોય તે મહિના દરમિયાન પણ જે વર્ષમાં આવો પુરવઠો પૂરો પાડવામાં આવ્યો હોય તે નાણાકીય વર્ષના અંત પછીના સપ્ટેમ્બર મહિનાથી મોડું નહિ તેટલા સમય અથવા સંબંધિત વાર્ષિક પત્રક રજૂ કરવાની તારીખ, એ બેમાંથી જે વહેલું હોય તેટલા સમયની અંદર પત્રકમાં આવી જમા નોંધની વિગતો જાહેર કરવી જોઈશે અને ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે વેરા જવાબદારી સરભર કરવી જોઈશે:

પરંતુ આવા પુરવઠા પરના વેરા અને વ્યાજનું ભારણ, કોઈ બીજી વ્યક્તિ પર આગળ મોકલવામાં આવ્યું (નાંખવામાં આવ્યું હોય) હોય, તો પુરવઠાકારની ઉત્પાદન (પેદાશ) વેરા જવાબદારીમાં કોઈપણ ઘટાડો કરવો જોઈશે નહિ.

(૩) કોઈ માલના પુરવઠા અથવા સેવાઓ અથવા તે બંને માટે વેરા ભરતિયું આપ્યું હોય અને તે વેરા ભરતિયામાંની વેરાપાત્ર કિંમત અથવા તેમાં ચાર્જ કરેલો વેરો, આવા પુરવઠાના સંબંધમાં વેરાપાત્ર કિંમત અથવા તેમાં ચાર્જ કરેલા વેરાથી ઓછો હોવાનું જણાય ત્યારે, આવો માલ અથવા સેવા અથવા તે

બન્ને પૂરા પાડ્યા હોય તેવી કોઈ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, ઠરાવવામાં આવે તેવી વિગતો સમાવતી ઉધાર નોંધ લેનારને આપી શકશે.

(૪) માલના પુરવઠા અથવા સેવા અથવા તે બન્નેના સંબંધમાં ઉધાર નોંધ આપે તેવી કોઈ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ, જે મહિના દરમિયાન આવી ઉધાર નોંધ આપવામાં આવી હોય તે મહિના માટેના પત્રકમાં આવી ઉધાર નોંધની વિગતો જાહેર કરવી જોઈશે અને ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે વેરા જવાબદારી સરભર કરવી જોઈશે.

સ્પષ્ટીકરણ.- આ અધિનિયમના હેતુઓ માટે, “ઉધાર નોંધ” એ શબ્દપ્રયોગમાં, પૂરક ભરતિયાનો સમાવેશ થાય છે.

પ્રકરણ ૮

હિસાબો અને રેકર્ડ.

હિસાબો અને અન્ય રેકર્ડ. ૩૫. (૧) દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ, પોતાના ધંધાના મુખ્ય સ્થળે, રજિસ્ટ્રેશન પ્રમાણપત્રમાં જણાવ્યા પ્રમાણે, નીચે પ્રમાણેના ખરા અને સાચા હિસાબો રાખીને જાળવવા જોઈશે-

(ક) માલના ઉત્પાદન અથવા તે બનાવવા માટેના;

(ખ) માલના પુરવઠા અથવા સેવા અથવા તે બન્નેની આવક અથવા રવાનગીના;

(ગ) માલના સ્ટોકના;

(ઘ) લાભ લીધેલી ઇનપુટ વેરા શાખના;

(ચ) ચૂકવવાપાત્ર અને ચૂકવેલા આઉટપુટ વેરાના; અને

(છ) ઠરાવવામાં આવે તેવી અન્ય વિગતોના:

પરંતુ રજિસ્ટ્રેશન પ્રમાણપત્રમાં ધંધાના એકથી વધારે સ્થળ નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે ત્યારે, ધંધાના દરેક સ્થળને લગતાં હિસાબો ધંધાના તેવા સ્થળોએ રાખવા જોઈશે:

વધુમાં, રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે ઇલેક્ટ્રોનિક સ્વરૂપ (ફોર્મ)માં તેવા હિસાબો અને અન્ય વિગતો રાખી શકશે અને જાળવી શકશે.

(૨) માલના સંગ્રહ માટે ઉપયોગ કરાતી વખાર, ગોદામ અથવા બીજા કોઈ સ્થળના દરેક માલિક અથવા ઓપરેટર (પ્રચાલક) અને દરેક પરિવાહક

(ટ્રાન્સપોર્ટર) રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ છે કે નથી તેને ધ્યાનમાં લીધા સિવાય, તેણે, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે, માલ મોકલનાર, માલ લેનારના રેકર્ડ અને સંબંધિત માલની અન્ય વિગતો જાળવવી જોઈશે.

- (૩) કમિશનર, તેમાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવા હેતુ માટે વધારાના હિસાબો અથવા દસ્તાવેજો જાળવવા માટે વેરાપાત્ર વ્યક્તિઓનો વર્ગને જાહેર કરી શકશે.
- (૪) કમિશનરને એવું લાગે કે વેરાપાત્ર વ્યક્તિઓનો કોઈ વર્ગ, આ કલમની જોગવાઈઓ અનુસાર હિસાબો રાખવા અને તેને જાળવવાની સ્થિતિમાં નથી ત્યારે, તે, કારણોની લેખિતમાં નોંધ કરીને, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે હિસાબો જાળવવા માટે વેરાપાત્ર વ્યક્તિઓના તેવા વર્ગને પરવાનગી આપી શકશે.
- (૫) નાણાકીય વર્ષ દરમિયાન જેનું ટર્નઓવર ઠરાવેલ મર્યાદાથી વધી જાય તેવી દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ, પોતાના હિસાબો ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ અથવા કોસ્ટ એકાઉન્ટન્ટ પાસે ઓડિટ કરાવવા જોઈશે અને ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી રીતે ઓડિટ થયેલા વાર્ષિક હિસાબો, કલમ ૪૪ની પેટા-કલમ (૨) હેઠળ મેળ પત્રક અને તેવા અન્ય દસ્તાવેજોની નકલ રજૂ કરવી જોઈશે.
- (૬) કલમ ૧૭ની પેટા-કલમ (૫)ના ખંડ (ઝ)ની જોગવાઈઓને અધીન રહીને, રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ પેટા-કલમ (૧)ની જોગવાઈઓ અનુસાર માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેનો હિસાબ આપવામાં ચૂક કરે ત્યારે, યોગ્ય અધિકારી, જેનો હિસાબ આપવામાં આવ્યો ન હોય તેવા માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને પર ચૂકવવાપાત્ર વેરાની રકમ નિર્ધારિત કરવી જોઈશે, જાણે કે આવો માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને, આવી વ્યક્તિ દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવી હતી અને કલમ ૭૩ અથવા યથાપ્રસંગ, કલમ ૭૪ની જોગવાઈઓ, તેવા વેરાના નિર્ધારણ માટે ઉચિત ફેરફારો સાથે લાગુ પડશે.

હિસાબો રાખવાની મુદત. ૩૬. કલમ ૩૫ની પેટા-કલમ (૧)ની જોગવાઈઓ અનુસાર હિસાબી ચોપડા અથવા અન્ય રેકર્ડ રાખવા અને તેને જાળવવા ફરમાવ્યું હોય તેવી દરેક રજિસ્ટર

થયેલી વ્યક્તિએ, આવા હિસાબો અને રેકર્ડને લગતાં વર્ષ માટે વાર્ષિક પત્રક રજૂ કરવાની નિયત તારીખથી બોંતેર મહિના સુધી તેને જાળવી રાખવા જોઈશે:

પરંતુ અપીલ સત્તાધિકારી અથવા ફેરતપાસ સત્તાધિકારી અથવા અપીલ ટ્રિબ્યુનલ અથવા કોર્ટ સમક્ષ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ દ્વારા અથવા કમિશનર દ્વારા ફાઇલ કરેલી અપીલ અથવા ફેરતપાસ અથવા કોઈ અન્ય કાર્યવાહીઓના પક્ષકાર હોય તેવી અથવા પ્રકરણ ૧૯ હેઠળના ગુના માટે તપાસ હેઠળ હોય તેવી વ્યક્તિ, તેવી અપીલ અથવા ફેરતપાસ અથવા કાર્યવાહીઓ અથવા તપાસનો આખરી નિકાલ કર્યા પછી એક વર્ષની મુદત સુધી અથવા ઉપર નિર્દિષ્ટ કરેલી મુદત સુધી, એ બેમાંથી જે મોડું હોય તેટલી મુદત સુધી તેવી અપીલ અથવા ફેરતપાસ અથવા કાર્યવાહીઓ અથવા તપાસની વિષય-વસ્તુને લગતાં હિસાબી ચોપડાં અને અન્ય રેકર્ડ રાખી શકશે.

પ્રકરણ ૯

પત્રક

બહાર મોકલેલા
પુરવઠાની
વિગતો પૂરી
પાડવા બાબત.

૩૭. (૧) ઉત્પાદક સેવા પૂરી પાડનાર (ઇનપુટ સર્વિસ પ્રોવાઇડર) સિવાયની દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, વેરાપાત્ર બિન-નિવાસી વ્યક્તિ અથવા કલમ ૧૦; કલમ ૫૧ અથવા કલમ ૫૨ની જોગવાઈઓ હેઠળ વેરો ચૂકવતી વ્યક્તિએ ઇલેક્ટ્રોનિક રીતે, સદરહુ વેરા મુદત પછીના મહિનાના દસમા દિવસે અથવા તે પહેલાં વેરા મુદત દરમિયાન બહાર મોકલેલા માલના પુરવઠા અથવા આપેલી સેવા અથવા તે બન્નેની વિગતો, ઠરાવવામાં આવે તેવા સ્વરૂપમાં અને તેવી રીતે રજૂ કરવી જોઈશે અને આવી વિગતો, ઠરાવવામાં આવે તેટલા સમયમાં અને તેવી રીતે, સદરહુ પુરવઠાના લેનારને જણાવવી જોઈશે:

પરંતુ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિને, વેરા મુદત પછીના મહિનાના અગિયારમા દિવસથી પંદરમા દિવસ સુધીની મુદત દરમિયાન બહાર મોકલેલા પુરવઠાની વિગતો રજૂ કરવાની પરવાનગી આપવી જોઈશે નહિ:

વધુમાં, કમિશનર, કારણોની લેખિતમાં નોંધ કરીને, જાહેરનામાથી, તેમાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવી વેરાપાત્ર વ્યક્તિઓના તેવા વર્ગ માટે એવી વિગતો રજૂ કરવા માટેની સમય-મર્યાદા વધારી શકશે:

વળી, કેન્દ્રીય વેરા કમિશનરે જાહેર કરેલ સમય-મર્યાદાનો કોઈ વધારો, કમિશનરે જાહેર કર્યો હોવાનું ગણાશે.

(૨) જેને, કલમ ૩૮ની પેટા-કલમ (૩) હેઠળની વિગતો અથવા કલમ ૩૮ની પેટા-કલમ (૪) હેઠળ ઉત્પાદક સેવા પૂરી પાડનાર (ઇનપુટ સર્વિસ પ્રોવાઇડર)ની પુરવઠા આવકને લગતી વિગતો જણાવવામાં આવી હોય તેવી દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, વેરા મુદત પછીના મહિનાના સત્તરમા દિવસે અથવા તે પહેલાં પણ પંદરમા દિવસ પહેલાં નહિ તેટલા સમયમાં તેવી રીતે જણાવવામાં આવેલી વિગતો સ્વીકારી શકશે અથવા તેનો અસ્વીકાર કરી શકશે અને પેટા-કલમ (૧) હેઠળ તેણે રજૂ કરેલી વિગતો તદનુસાર સુધારેલી ગણાશે.

(૩) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ કોઇ વેરા મુદત માટેની અને કલમ ૪૨ અથવા કલમ ૪૩ હેઠળ અસંગત રહી હોય તેવી વિગતો રજૂ કરી હોય તેવી કોઇ રજિસ્ટર થયેલ વ્યક્તિએ, તેમાંની કોઇ ભૂલ અથવા ચૂક શોધી કાઢ્યેથી, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે તેવી ભૂલ અથવા ચૂક સુધારવી જોઇશે અને તેવી વેરા મુદત માટે રજૂ કરવાના પત્રકમાં, તેવી ભૂલ અથવા ચૂકના કારણે વેરાની ઓછી ચૂકવણી થાય તેવા કિસ્સામાં વેરો અને વ્યાજ, કોઇ હોય, તો તે ચૂકવવા જોઇશે:

પરંતુ પેટા-કલમ (૧) હેઠળ રજૂ કરેલી વિગતોના સંબંધમાં ભૂલ અથવા ચૂકમાં કોઇ સુધારા કરવાની પરવાનગી, જે વર્ષને લગતી તેવી વિગતો હોય તેવું નાણાકીય વર્ષ પુરું થયા પછીના સપ્ટેમ્બર મહિના માટે કલમમાં ૩૯ હેઠળ પત્રક રજૂ કર્યા પછી અથવા સંબંધિત વાર્ષિક પત્રક રજૂ કર્યા પછી, એ બેમાંથી જે વહેલું હોય તે પછી આપવી જોઇશે નહિ.

સ્પષ્ટીકરણ.- આ પ્રકરણના હેતુઓ માટે, “બહાર મોકલેલા પુરવઠાની વિગતો” એ શબ્દપ્રયોગમાં, કોઇપણ વેરા મુદત દરમિયાન બહાર મોકલેલા પુરવઠાના સંબંધમાં આપેલા ભરતિયા, ઉધાર નોંધો, જમા નોંધો અને સુધારેલા ભરતિયાની વિગતોનો સમાવેશ થાય છે.

૩૮. (૧) ઉત્પાદક સેવા પૂરી પાડનાર (ઇનપુટ સર્વિસ પ્રોવાઇડર) સિવાયની દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ અથવા વેરાપાત્ર બિન-નિવાસી વ્યક્તિ અથવા કલમ ૧૦; અથવા કલમ ૫૧ અથવા કલમ ૫૨ની જોગવાઈઓ હેઠળ વેરો ચૂકવતી વ્યક્તિએ, પોતાની પુરવઠા આવક અને જમા નોંધો અથવા ઉધાર નોંધોની વિગતો તૈયાર કરવા માટે કલમ ૩૭ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ બહાર મોકલેલા પુરવઠા અને જમા અથવા ઉધાર નોંધોને લગતી જણાવેલી વિગતો, જરૂરી હોય,

પુરવઠા
આવકની
વિગતો પૂરી
પાડવા બાબત.

તો તેની ખરાઈ કરવી જોઈશે, તેને માન્ય કરવી જોઈશે, તેમાં ફેરફાર કરવો જોઈશે અથવા તે કમી કરવી જોઈશે અને તેમાં, કલમ ૩૭ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ પુરવઠાકારે જાહેર કરેલી ન હોય તેવી, એવા પુરવઠાના સંબંધમાં તેણે મેળવેલી પુરવઠાની આવક અને જમા પત્રો અથવા ઉધાર પત્રોની વિગતોનો સમાવેશ કરી શકશે.

- (૨) ઉત્પાદક સેવા પૂરી પાડનાર (ઇનપુટ સર્વિસ પ્રોવાઇડર) સિવાયની દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ અથવા બિન-નિવાસી વેરાપાત્ર વ્યક્તિ અથવા કલમ ૧૦; અથવા કલમ ૫૧ અથવા કલમ ૫૨-ની જોગવાઈઓ હેઠળ વેરો ચૂકવતી વ્યક્તિએ, જેના પર આ અધિનિયમ હેઠળ રિવર્સ ચાર્જના (લેનાર પર નાણા આપવાની જવાબદારી નાંખવાના) આધારે વેરો ચૂકવવાપાત્ર થાય તેવા માલની પુરવઠા આવક અથવા સેવા આવક અથવા તે બન્ને આવક અને સંકલિત માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર અથવા જેના પર કસ્ટમ ટેરિફ અધિનિયમ, ૧૯૭૫ની કલમ ૩ હેઠળ સંકલિત માલ અને સેવા વેરો ચૂકવવાપાત્ર થાય તેવા માલની પુરવઠા આવક અથવા સેવા આવક અથવા તે બન્ને આવક અને ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી રીતે વેરા મુદત પછીના મહિનાના દસમા દિવસ પછી પણ તેના પંદરમા દિવસે અથવા તે પહેલાં વેરા મુદત દરમિયાન આવા પુરવઠાના સંબંધમાં મેળવેલી જમા નોંધો અથવા ઉધાર નોંધો સહિત વેરાપાત્ર માલની પુરવઠા આવક અથવા સેવાઓ અથવા તે બન્નેની વિગતો ઇલેક્ટ્રોનિક રીતે રજૂ કરવી જોઈશે:

પરંતુ કમિશનર, કારણોની લેખિતમાં નોંધ કરીને, જાહેરનામાથી, તેમાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવા વેરાપાત્ર વ્યક્તિઓના વર્ગ માટે તેવી વિગતો રજૂ કરવા માટેની સમય-મર્યાદા વધારી શકશે:

વધુમાં, કેન્દ્રીય વેરા કમિશનરે જાહેર કરેલો સમય-મર્યાદાનો કોઈ વધારો, કમિશનરે જાહેર કર્યો હોવાનું ગણાશે.

- (૩) લેનારે ફેરફાર કરેલી, કમી કરેલી અથવા સુધારેલી અને પેટા-કલમ (૨) હેઠળ રજૂ કરેલી પુરવઠાની વિગતોની જાણ, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે અને તેટલી સમયની અંદર સંબંધિત પુરવઠાકારને કરવી જોઈશે.

(૪) કલમ ૩૯ની પેટા-કલમ (૨) અથવા પેટા-કલમ (૪) હેઠળ રજૂ કરેલા પત્રકમાં લેનારે ફેરફાર કરેલી, કમી કરેલી અથવા સુધારેલી પુરવઠાની વિગતોની જાણ, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે અને તેટલી સમયની અંદર સંબંધિત પુરવઠાકારને કરવી જોઈશે.

(૫) પેટા-કલમ (૨) હેઠળ કોઈ વેરા મુદત માટેની અને કલમ ૪૨ અથવા કલમ ૪૩ હેઠળ અસંગત હોય તેવી વિગતો રજૂ કરી હોય તેવી કોઈ રજિસ્ટર થયેલ વ્યક્તિએ, તેમાંની કોઈ ભૂલ અથવા ચૂક શોધી કાઢ્યેથી, જે દરમિયાન તેવી ભૂલ અથવા ચૂક, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે ધ્યાનમાં આવે તેવી વેરા મુદતમાં તેવી ભૂલ અથવા ચૂક સુધારવી જોઈશે અને તેવી વેરા મુદત માટે રજૂ કરવાના પત્રકમાં, તેવી ભૂલ અથવા ચૂકના કારણે વેરાની ઓછી ચૂકવણી થાય તેવા કિસ્સામાં વેરો અને વ્યાજ, કોઈ હોય, તો તે ચૂકવવા જોઈશે:

પરંતુ પેટા-કલમ (૨) હેઠળ પૂરી પાડેલ વિગતોના સંબંધમાં ભૂલ અથવા ચૂકનો કોઈપણ સુધારા કરવાની, જે વર્ષને લગતી એવી વિગતો હોય તેવું નાણાકીય વર્ષ પુરું થયા પછીના સપ્ટેમ્બર મહિના સુધી કલમમાં ૩૯ હેઠળ પત્રક રજૂ કર્યા પછી અથવા સંબંધિત વાર્ષિક પત્રક રજૂ કર્યા પછી, એ બેમાંથી જે વહેલું હોય તે પછી કોઈ પરવાનગી આપવી જોઈશે નહિ.

૩૯. (૧) ઉત્પાદક સેવા પૂરી પાડનાર (ઇનપુટ સર્વિસ પ્રોવાઇડર) સિવાયની દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ અથવા બિન-નિવાસી વેરાપાત્ર વ્યક્તિ અથવા કલમ ૧૦: અથવા કલમ ૫૧ અથવા કલમ ૫૨ની જોગવાઈઓ હેઠળ વેરો ચૂકવતી વ્યક્તિએ, દરેક કેલેન્ડર મહિના અથવા તેના ભાગ માટે, ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી રીતે, દરેક કેલેન્ડર મહિના અથવા તેના ભાગ પછીના મહિનાના બારમા દિવસે અથવા તે પહેલાં માલના પુરવઠા અથવા સેવા અથવા તે બન્નેની આવક અને જાવક, લાભ લીધેલી ઇનપુટ વેરા શાખ, ચૂકવવાપાત્ર વેરો, ચૂકવેલો વેરો અને ઠરાવવામાં આવે તેવી અન્ય વિગતોનું પત્રક ઇલેક્ટ્રોનિક રીતે રજૂ કરવું જોઈશે.

પત્રકો રજૂ કરવા બાબત.

(૨) કલમ ૧૦ની જોગવાઈઓ હેઠળ વેરો ચૂકવતી રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ, દરેક ત્રિમાસ અથવા તેના ભાગ માટે, ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી રીતે, તેવો ત્રિમાસ પૂરો થયા પછીના અઢારમા દિવસની અંદર રાજ્યમાંનું

ર્નઓવર, માલના પુરવઠા અથવા સેવા અથવા તે બન્નેની આવક, ચૂકવવાપાત્ર વેરો અને ચૂકવેલા વેરાનું પત્રક ઇલેક્ટ્રોનિક રીતે રજૂ કરવું જોઈશે.

(૩) કલમ ૫૧ની જોગવાઈઓ હેઠળ મૂળ સ્થાને વેરો કાપવો જરૂરી હોય તેવી દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ, ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી રીતે, તેવો મહિનો પૂરો થયા પછીના દસમા દિવસની અંદર, જે મહિનામાં આવી કપાતો કરવામાં આવી હોય તે મહિના માટેનું પત્રક ઇલેક્ટ્રોનિક રીતે રજૂ કરવું જોઈશે.

(૪) ઉત્પાદક સેવા પૂરી પાડનાર (ઇનપુટ સર્વિસ પ્રોવાઇડર) તરીકે રજિસ્ટર થયેલી દરેક વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ, દરેક કેલેન્ડર વર્ષ અથવા તેના ભાગ માટે, ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી રીતે, તેવો મહિનો પૂરો થયા પછીના તેરમા દિવસની અંદર, ઇલેક્ટ્રોનિક રીતે પત્રક રજૂ કરવું જોઈશે.

(૫) દરેક રજિસ્ટર થયેલી બિન-નિવાસી વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ, દરેક કેલેન્ડર મહિના અથવા તેના ભાગ માટે, ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી રીતે, કેલેન્ડર મહિનો પૂરો થયા પછીના વીસ દિવસની અંદર અથવા કલમ ૨૭ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ નિર્દિષ્ટ કરેલ રજિસ્ટ્રેશનની મુદતના છેલ્લા દિવસ પછીના સાત દિવસની અંદર, એ બેમાંથી જે વહેલું હોય તેટલા સમયમાં પત્રક ઇલેક્ટ્રોનિક રીતે રજૂ કરવું જોઈશે.

(૬) કમિશનર, કારણોની લેખિતમાં નોંધ કરીને, જાહેરનામાથી, તેમાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવી રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિઓના વર્ગ માટે આ કલમ હેઠળ પત્રકો રજૂ કરવા માટેની સમય-મર્યાદા વધારી શકશે:

પરંતુ કેન્દ્રીય વેરા કમિશનરે જાહેર કરેલો સમય-મર્યાદાનો કોઈ વધારો, કમિશનરે જાહેર કર્યો હોવાનું ગણાશે.

(૭) જેણે પેટા-કલમ (૧) અથવા પેટા-કલમ (૨) અથવા પેટા-કલમ (૩) અથવા પેટા-કલમ (૫) હેઠળ પત્રક રજૂ કરવું જરૂરી હોય તેવી દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ, જે તારીખે તેણે આવું પત્રક રજૂ કરવું જરૂરી હોય તેવી છેલ્લી તારીખ કરતાં વધુ મોડું નહિ તેટલા સમયમાં આવા પત્રક મુજબનો ચૂકવવાપાત્ર વેરો સરકારને ચૂકવવો જોઈશે.

(૮) જેણે પેટા-કલમ (૧) અથવા પેટા-કલમ (૨) હેઠળ પત્રક રજૂ કરવું જરૂરી હોય તેવી દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ, આવી વેરા મુદત દરમિયાન કોઇ માલનો પુરવઠો અથવા સેવા અથવા તે બન્ને પૂરા પાડ્યા હોય અથવા પૂરા પાડ્યા ન હોય તેવી દરેક વેરા મુદત માટે પત્રક રજૂ કરવું જોઇશે.

(૯) કલમો ૩૭ અને ૩૮ની જોગવાઈઓને અધીન રહીને, પેટા-કલમ (૧) અથવા પેટા-કલમ (૨) અથવા પેટા-કલમ (૩) અથવા પેટા-કલમ (૪) અથવા પેટા-કલમ (૫) હેઠળ પત્રક રજૂ કર્યા પછી દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, વેરા સત્તાધિકારીઓએ ચકાસણી, ઓડિટ, તપાસ અથવા અમલ-બજવણીની પ્રવૃત્તિને પરિણામે શોધી કાઢે તે સિવાય, તેમાંની કોઇ ચૂક થયેલી અથવા ભૂલવાળી વિગતો શોધી કાઢે, તો તેણે, આ કલમ હેઠળ વ્યાજની ચૂકવણીને અધીન રહીને, જે સમય દરમિયાન આવી ચૂક થયેલી અથવા ભૂલવાળી વિગતો ધ્યાન પર આવે તે મહિના અથવા ત્રિમાસ માટે રજૂ કરવાના પત્રકમાં આવી ચૂક થયેલી અથવા ભૂલવાળી વિગતો સુધારવી જોઇશે:

પરંતુ કોઇપણ ચૂક થયેલી અથવા ભૂલવાળી વિગતોના તેવા સુધારાની પરવાનગી, નાણાકીય વર્ષ પૂરું થયા પછીના સપ્ટેમ્બર મહિના અથવા તેના બીજા ત્રિમાસ માટેનું પત્રક રજૂ કરવા માટેની નિયત તારીખ અથવા સંબંધિત વાર્ષિક પત્રક રજૂ કરવાની વાસ્તવિક તારીખ, એ બેમાંથી જે વહેલું હોય તે સમય પછી આપવી જોઇશે નહિ.

(૧૦) રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ પાછલી વેરા મુદતો પૈકીની કોઇ મુદત માટેનું પત્રક રજૂ કર્યું ન હોય, તો તેને, વેરા મુદત માટે પત્રક રજૂ કરવાની પરવાનગી આપવી જોઇશે નહિ.

૪૦. દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ જે તારીખે રજિસ્ટ્રેશન કરાવવા માટે જવાબદાર બની હોય તે તારીખથી જે તારીખે રજિસ્ટ્રેશન મંજૂર કરવામાં આવ્યું હોય તે તારીખ સુધીની વચ્ચેની મુદતમાં પુરવઠો બહાર મોકલેલો હોય, તો તેણે (દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ), રજિસ્ટ્રેશન મંજૂર કર્યા પછી તેણે રજૂ કરેલા પ્રથમ પત્રકમાં તે જાહેર કરવું જોઇશે. પ્રથમ પત્રક.

૪૧. (૧) દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, ઠરાવવામાં આવે તેવી શરતો અને નિયંત્રણોને અધીન રહીને, પોતાના પત્રકમાં, સ્વ-આકારણી કર્યા પ્રમાણે, (મળવા) પાત્ર ઇનપુટ વેરા શાખ લેવા હકદાર થશે અને આવી રકમ, ઇનપુટ વેરા શાખનો દાવો અને તેનો કામચલાઉ સ્વીકાર.

કામચલાઉ આધાર પર પોતાના ઇલેક્ટ્રોનિક શાખ ખાતાવહી (ક્રેડિટ લેજર)માં જમા કરવી જોઈશે.

(૨) પેટા-કલમ (૧)માં ઉલ્લેખેલી શાખનો ઉપયોગ, સદરહુ પેટા-કલમમાં ઉલ્લેખેલા પત્રક મુજબ ફક્ત સ્વ-આકારણી કરાયેલા આઉટપુટ વેરાની ચૂકવણી માટે જ કરવો જોઈશે.

ઇનપુટ વેરા
શાખની
સરખામણી,
ઉલટાક્રમ અને
પાછી મેળવવા
બાબત.

૪૨. (૧) વેરા મુદત માટે રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ (જેનો આ કલમમાં હવે પછી, “(માલ) લેનાર” તરીકે ઉલ્લેખ કર્યો છે તેણે) રજૂ કરેલી દરેક માલ પુરવઠા આવકની વિગતો, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે અને તેટલા સમયની અંદર સરખાવવી જોઈશે-

(ક) તે વેરા મુદત અથવા કોઈ પહેલાંની વેરા મુદત માટે પોતાના માન્ય પત્રકમાં તત્સમાન રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ (જેનો આ કલમમાં હવે પછી, “પુરવઠાકાર” તરીકે ઉલ્લેખ કર્યો છે તેણે) રજૂ કરેલી જાવક માલની તત્સમાન વિગતો સાથે;

(ખ) તેણે આયાત કરેલા માલના સંબંધમાં, કસ્ટમ ટેરિફ અધિનિયમ, ૧૯૭૫ની કલમ ૩ હેઠળ સંકલિત માલ અને સેવા વેરા ચૂકવણી સાથે; અને

સન ૧૯૭૫નો
૫૧મો.

(ગ) ઇનપુટ વેરા શાખના દાવાઓ બેવડાતા હોય તે માટે.

(૨) તત્સમાન જાવક માલ પુરવઠાની વિગતો સાથે અથવા તેણે આયાત કરેલા માલના સંબંધમાં કસ્ટમ ટેરિફ અધિનિયમ, ૧૯૭૫ની કલમ ૩ હેઠળ સંકલિત માલ અને સેવા વેરા ચૂકવણી સાથે સમાન થાય (મેળ ખાય) તેવી, આવક માલ પુરવઠાને લગતાં ભરતિયા અથવા ઉધાર નોંધોના સંબંધમાં ઇનપુટ વેરા શાખનો દાવો, છેવટે સ્વીકારવો જોઈશે અને આવા સ્વીકારની જાણ, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે લેનારને કરવી જોઈશે.

સન ૧૯૭૫નો
૫૧મો.

(૩) આવક માલ પુરવઠાના સંબંધમાં લેનારે દાવો કરેલી ઇનપુટ વેરા શાખ, તે જ માલ પુરવઠા માટે પુરવઠાકારે જાહેર કરેલા વેરાથી વધી જાય ત્યારે અથવા પુરવઠાકારે જાવક માલ પુરવઠાને પોતાના માન્ય પત્રકોમાં જાહેર કર્યો ન હોય ત્યારે, અસંગતિની જાણ, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે તેવી બન્ને વ્યક્તિઓને કરવી જોઈશે.

(૪) ઇનપુટ વેરા શાખના દાવા બેવડાતા હોય, તો તેની જાણ, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે લેનારને કરવી જોઈશે.

(૫) જેના સંબંધમાં પેટા-કલમ (૩) હેઠળ કોઈ અસંગતિની જાણ કરવામાં આવે અને જે મહિનામાં અસંગતિની જાણ કરવામાં આવી હોય તે મહિના માટેના પોતાના માન્ય

પત્રકમાં પુરવઠાકારએ જેનો સુધારો કર્યો ન હોય તેના સંબંધમાં રકમ, જે મહિનામાં અસંગતિની જાણ કરવામાં આવી હોય તે મહિના પછીના મહિના માટે પોતાના પત્રકમાં ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે, લેનારની ઉત્પાદન (આઉટપુટ) વેરા જવાબદારીમાં ઉમેરવી જોઈશે.

(૬) દાવાઓ બેવડાતા હોય તે કારણે જે વધારે હોવાનું જણાયું હોય તેવી ઇનપુટ વેરા શાખ તરીકે દાવો કરેલી રકમ, જે મહિનામાં દ્વિ-ગુણનની જાણ કરવામાં આવી હોય તે મહિના માટે પોતાના પત્રકમાં લેનારની ઉત્પાદન (આઉટપુટ) વેરા જવાબદારીમાં ઉમેરવી જોઈશે.

(૭) પુરવઠાકાર કલમ ૩૯ની પેટા-કલમ (૯)માં નિર્દિષ્ટ કરેલ સમયની અંદર પોતાના માન્ય પત્રકમાં ભરતિયું અથવા ઉધાર નોંધની વિગતો જાહેર કરે, તો લેનાર, પોતાની ઉત્પાદન (આઉટપુટ) વેરા જવાબદારીમાંથી પેટા-કલમ (૫) હેઠળ ઉમેરેલી રકમ ઘટાડવા માટે પાત્ર ગણાશે.

(૮) જેના ઉત્પાદન (આઉટપુટ) વેરા જવાબદારીમાં કોઈ રકમ, પેટા-કલમ (૫) અથવા પેટા-કલમ (૬) હેઠળ ઉમેરવામાં આવેલી હોય તેવો કોઈ લેનાર, શાખ મેળવ્યાની તારીખથી તે પેટા-કલમો હેઠળ તત્સમાન ઉમેરો કરવામાં આવ્યો હોય તેવી ઉમેરેલ રકમ પર કલમ ૫૦ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ નિર્દિષ્ટ કરેલા દરે વ્યાજ ચૂકવવા માટે જવાબદાર ગણાશે.

(૯) ઉત્પાદન (આઉટપુટ) વેરા જવાબદારીમાંનો કોઈ ઘટાડો, પેટા-કલમ (૭) હેઠળ સ્વીકારવામાં આવે ત્યારે, પેટા-કલમ (૮) હેઠળ ચૂકવેલું વ્યાજ, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે તેના ઇલેક્ટ્રોનિક રોકડ ખાતાવહીના તત્સમાન સદરમાં રકમ જમા કરીને લેનારને રિફંડ કરવું જોઈશે:

પરંતુ કોઈપણ કેસમાં જમા કરવાની વ્યાજની રકમ, પુરવઠાકારે ચૂકવેલ વ્યાજની રકમથી વધારે હોવી જોઈશે નહિ.

(૧૦) પેટા-કલમ (૭) હેઠળની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરીને ઉત્પાદન (આઉટપુટ) વેરા જવાબદારીમાં ઘટાડેલી રકમ, જે મહિનામાં આવું ઉલ્લંઘન કરવામાં આવે તે મહિના માટે પોતાના પત્રકમાં લેનારની ઉત્પાદન (આઉટપુટ) વેરા જવાબદારીમાં ઉમેરવી જોઈશે અને આવો લેનાર, કલમ ૫૦ની પેટા-કલમ (૩)માં નિર્દિષ્ટ કરેલા દરે તેવી રીતે ઉમેરેલ રકમ ઉપર વ્યાજ ચૂકવવા જવાબદાર ગણાશે.

ઉત્પાદન
(આઉટપુટ) વેરા
જવાબદારીમાં
ઘટાડાની
સરખામણી,
ઉલટાક્રમ અને
પાછી મેળવવા
બાબત.

૪૩. (૧) વેરા મુદત માટે રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ (જેનો આ કલમમાં હવે પછી, “પુરવઠાકાર” તરીકે ઉલ્લેખ કર્યો છે તેણે), ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે અને તેટલા સમયની અંદર, રજૂ કરેલી માલ પુરવઠા જાવકને લગતી દરેક જમા પત્રોની વિગતોને,-

(ક) તે જ વેરા મુદત અથવા તે પછીની કોઈ વેરા મુદત માટે પોતાના માન્ય પત્રકમાં તત્સમાન રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ (જેનો આ કલમમાં હવે પછી, “લેનાર” તરીકે ઉલ્લેખ કર્યો છે તેણે) ઇનપુટ વેરા શાખની તત્સમાન વિગતો સાથે; અને

(ખ) ઉત્પાદન વેરા જવાબદારીમાં ઘટાડા માટેના દાવાઓ બેવડાતા હોય તે માટે,

સરખાવવી જોઈશે.

(૨) લેનારે, ઇનપુટ વેરા શાખ માટેના દાવામાં તત્સમાન ઘટાડા સાથે સમાન થાય તેવી, પુરવઠાકારએ ઉત્પાદન વેરા જવાબદારીમાં ઘટાડા માટેનો દાવો છેવટે સ્વીકારવો જોઈશે અને તેની જાણ, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે પુરવઠાકારને કરવી જોઈશે.

(૩) જાવક માલ પુરવઠાના સંબંધમાં ઉત્પાદન વેરા જવાબદારી, ઇનપુટ વેરા શાખ અથવા તત્સમાન જમા નોંધ માટેના દાવામાં તત્સમાન ઘટાડાથી વધી જાય ત્યારે અથવા લેનારે પોતાના માન્ય પત્રકોમાં તત્સમાન જમા નોંધ જાહેર કરી ન હોય ત્યારે, અસંગતિની જાણ, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે તેવી બન્ને વ્યક્તિઓને કરવી જોઈશે.

(૪) ઉત્પાદન વેરા જવાબદારીમાં ઘટાડા માટેના દાવાઓ બેવડાતા હોય તે જાણ, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે પુરવઠાકારને કરવી જોઈશે.

(૫) જેના સંબંધમાં પેટા-કલમ (૩) હેઠળ કોઈ અસંગતિની જાણ કરવામાં આવે અને જે મહિનામાં અસંગતિની જાણ કરવામાં આવી હોય તે મહિના માટેના પોતાના માન્ય પત્રકમાં પુરવઠાકારએ જેનો સુધારો કર્યો ન હોય તેવી રકમ, જે મહિનામાં અસંગતિની જાણ કરવામાં આવી હોય તે મહિના પછીના મહિના માટે પોતાના પત્રકમાં ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે, પુરવઠાકારની ઉત્પાદન (આઉટપુટ) વેરા જવાબદારીમાં ઉમેરવી જોઈશે.

(૬) દાવાઓ બેવડાતા હોય તે કારણે જણાયું હોય તેવી ઉત્પાદન (આઉટપુટ) વેરા જવાબદારીમાં કોઈ ઘટાડા સંબંધી રકમ, જે મહિનામાં આવા દ્વિ-ગુણનની જાણ કરવામાં આવી હોય તે મહિના માટે પોતાના પત્રકમાં પુરવઠાકારની ઉત્પાદન (આઉટપુટ) વેરા જવાબદારીમાં ઉમેરવી જોઈશે.

(૭) લેનાર, કલમ ૩૯ની પેટા-કલમ (૯)માં નિર્દિષ્ટ કરેલ સમયની અંદર પોતાના માન્ય પત્રકમાં જમા નોંધની વિગતો જાહેર કરે, તો પુરવઠાકાર, પોતાની ઉત્પાદન (આઉટપુટ) વેરા જવાબદારીમાંથી પેટા-કલમ (૫) હેઠળ ઉમેરેલી રકમ ઘટાડવા માટે પાત્ર ગણાશે.

(૮) જેના ઉત્પાદન (આઉટપુટ) વેરા જવાબદારીમાં કોઈ રકમ, પેટા-કલમ (૫) અથવા પેટા-કલમ (૬) હેઠળ ઉમેરવામાં આવેલી હોય તેવો કોઈ પુરવઠાકાર, ઉત્પાદન (આઉટપુટ) વેરા જવાબદારીમાં ઘટાડા માટેના તેવા દાવાની તારીખથી સદરકુ પેટા-કલમો હેઠળ ઉમેરા કરવામાં આવ્યા હોય તેવી ઉમેરેલ રકમના સંબંધમાં કલમ ૫૦ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ નિર્દિષ્ટ કરેલા દરે વ્યાજ ચૂકવવા માટે જવાબદાર ગણાશે.

(૯) ઉત્પાદન (આઉટપુટ) વેરા જવાબદારીમાંનો કોઈ ઘટાડો, પેટા-કલમ (૭) હેઠળ સ્વીકારવામાં આવે ત્યારે, પેટા-કલમ (૮) હેઠળ ચૂકવેલું વ્યાજ, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે તેના ઇલેક્ટ્રોનિક રોકડ ખાતાવહીના તત્સમાન સદરમાં રકમ જમા કરીને પુરવઠાકારને રિફંડ કરવું જોઈશે:

પરંતુ કોઈપણ કેસમાં જમા કરવાની વ્યાજની રકમ, લેનારે ચૂકવેલા વ્યાજની રકમથી વધારે હોવી જોઈશે નહિ.

(૧૦) પેટા-કલમ (૭)ની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરીને ઉત્પાદન (આઉટપુટ) વેરા જવાબદારીમાં ઘટાડેલી રકમ, જે મહિનામાં આવું ઉલ્લંઘન કરવામાં આવે તે મહિના માટે પોતાના પત્રકમાં પુરવઠાકારની ઉત્પાદન (આઉટપુટ) વેરા જવાબદારીમાં ઉમેરવી જોઈશે અને આવો પુરવઠાકાર, કલમ ૫૦ની પેટા-કલમ (૩)માં નિર્દિષ્ટ કરેલા દરે તેવી રીતે ઉમેરેલ રકમ ઉપર વ્યાજ ચૂકવવા જવાબદાર ગણાશે.

વાર્ષિક
પત્રક.

૪૪. (૧) ઉત્પાદક સેવા પૂરી પાડનાર (ઇનપુટ સર્વિસ પ્રોવાઇડર) સિવાયની દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, કલમ ૫૧ અથવા કલમ ૫૨ હેઠળ વેરો ચૂકવતી વ્યક્તિ, પ્રાસંગિક વેરાપાત્ર વ્યક્તિ અને બિન-નિવાસી વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ, ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી રીતે, તેવા નાણાકીય વર્ષ પછીના ડિસેમ્બર મહિનાની એકત્રીસમી તારીખે અથવા તે પહેલાં ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી રીતે દરેક નાણાકીય વર્ષ માટે ઇલેક્ટ્રોનિક રીતે વાર્ષિક અહેવાલ રજૂ કરવો જોઈશે.

(૨) કલમ ૩૫ની પેટા-કલમ (૫)ની જોગવાઈઓ અનુસાર પોતાના હિસાબોનું ઓડિટ કરાવવું જરૂરી હોય તેવી દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ, ઓડિટ થયેલા વાર્ષિક નાણાકીય પત્રક સહિત ઓડિટ કરેલા વાર્ષિક હિસાબોની નકલ અને નાણાકીય વર્ષ માટે રજૂ કરેલા પત્રકમાં જાહેર કરેલ પુરવઠાની કિંમતનો મેળ કરતાં મેળવણી પત્રક સાથે પેટા-કલમ (૧) હેઠળ વાર્ષિક પત્રક ઇલેક્ટ્રોનિક રીતે રજૂ કરવું જોઈશે.

૪૫. કલમ ૩૬ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ પત્રક રજૂ કરવું જરૂરી હોય અને જેનું રજિસ્ટ્રેશન રદ કરવામાં આવ્યું હોય તેવી દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ, રદ કર્યાની તારીખ અથવા રદ કરતાં હુકમની તારીખ, એ બેમાંથી જે મોડું હોય તે તારીખથી ત્રણ મહિનાની અંદર ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી રીતે છેવટનું પત્રક ઇલેક્ટ્રોનિક રીતે રજૂ કરવું જોઈશે. છેવટનું પત્રક.

૪૬. રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, કલમ ૩૯; અથવા કલમ ૪૪ અથવા કલમ ૪૫ હેઠળ પત્રક રજૂ કરવામાં ચૂક કરે ત્યારે, તેને, ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી રીતે પંદર દિવસની અંદર તેવું પત્રક રજૂ કરવાનું ફરમાવતી નોટિસ આપવી જોઈશે. પત્રક રજૂ કરવામાં ચૂક કરનારાને નોટિસ.

૪૭. (૧) નિયત સમય સુધીમાં કલમ ૩૭ અથવા કલમ ૩૮ હેઠળ ફરમાવેલ જાવક અથવા આવક માલ પુરવઠાની અથવા કલમ ૩૯ અથવા કલમ ૪૫ હેઠળ ફરમાવેલ પત્રકોની વિગતો રજૂ કરવામાં ચૂક કરે તેવી કોઈ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, વધુમાં વધુ પાંચ હજાર રૂપિયાની રકમને અધીન રહીને, જે સમય દરમિયાન આવી ચૂક કરવાનું ચાલુ રહે તેવા દરેક દિવસ માટે એક સો રૂપિયાની વિલંબ ફી ચૂકવવી જોઈશે. વિલંબ (લેઇટ) ફી લેવા બાબત.

(૨) નિયત સમય સુધીમાં કલમ ૪૪ હેઠળ ફરમાવેલું પત્રક રજૂ કરવામાં ચૂક કરે તેવી કોઈ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, રાજ્યમાંના તેના કુલ વેચાણના એક ચતુર્થાંશ ટકાવારીએ ગણેલી વધુમાં વધુ રકમને અધીન રહીને, જે સમય દરમિયાન આવી ચૂક કરવાનું ચાલુ રહે તેવા દરેક દિવસ માટે એક સો રૂપિયાની વિલંબ ફી ચૂકવવા માટે જવાબદાર રહેશે.

૪૮. (૧) માલ અને સેવા વેરા વ્યવસાયીઓની પસંદગીની રીત, તેમની પાત્રતાની શરતો, ફરજો અને જવાબદારીઓ, દૂર કરવાની રીત અને તેમની કામગીરીને સંબંધિત અન્ય શરતો ઠરાવવામાં આવે તેવી રહેશે. માલ અને સેવા વેરા વ્યવસાયીઓ.

(૨) રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે કલમ ૩૭ હેઠળ જાવક માલ પુરવઠાની વિગતો, કલમ ૩૮ હેઠળ આવક માલ પુરવઠા અને કલમ ૩૯ અથવા કલમ ૪૪ અથવા કલમ ૪૫ હેઠળ પત્રકની વિગતો રજૂ કરવા માટે માન્ય માલ અને સેવા વેરા વ્યવસાયીને સત્તા આપી શકશે.

(૩) પેટા-કલમ (૨)માં ગમે તે મજફૂર હોય તેમ છતાં, પત્રકમાં રજૂ કરેલી કોઈ વિગતો તેમજ માલ અને સેવા વેરા વ્યવસાયીએ ફાઇલ કરેલ વિગતોની ચોકસાઈ માટેની જવાબદારી, જેના વતી આવું પત્રક અને વિગતો પૂરી પાડવામાં આવે તેવી રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિને અધીન ચાલુ રહેશે.

પ્રકરણ - ૧૦

વેરાની ચુકવણી

વેરા, વ્યાજ, ૪૯.
ઈંડ અને
અન્ય રકમોની
ચુકવણી.

(૧) વ્યક્તિએ ઇન્ટરનેટ બેન્કિંગથી અથવા ક્રેડિટ કાર્ડ અથવા ડેબિટ કાર્ડ અથવા નેશનલ ઇલેક્ટ્રોનિક ફન્ડ ટ્રાન્સફર અથવા રીયલ ટાઇમ ગ્રોસ સેટલમેન્ટથી અથવા તેવી અન્ય પદ્ધતિથી અને ઠરાવવામાં આવે તેવી શરતો અને નિયંત્રણોને અધીન રહીને વેરા, વ્યાજ, ઈંડ, ફી અથવા કોઈ અન્ય રકમ પેટે કરેલી દરેક ડિપોઝિટ, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે જાળવવાના તેવી વ્યક્તિના ઇલેક્ટ્રોનિક રોકડ ખાતાવહીમાં જમા કરવા જોઈશે.

(૨) રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિના પત્રકમાં સ્વ-આકારણી કરેલી ઇનપુટ વેરા શાખ, કલમ ૪૧ અનુસાર, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે જાળવવાના તેના ઇલેક્ટ્રોનિક જમા ખાતાવહી (ક્રેડિટ લેજર)માં જમા કરવા જોઈશે.

(૩) ઇલેક્ટ્રોનિક રોકડ ખાતાવહીમાં ઉપલભ્ય રકમનો ઉપયોગ, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે અને તેવી શરતોને અધીન રહીને અને તેટલા સમયની અંદર આ અધિનિયમ અને તે હેઠળ કરેલા નિયમોની જોગવાઈઓ હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર વેરો, વ્યાજ, દંડ, ફી અથવા કોઈ અન્ય રકમ પેટે કોઈ ચૂકવણી કરવા માટે કરી શકાશે.

(૪) ઇલેક્ટ્રોનિક જમા ખાતાવહી (ક્રેડિટ લેજર)માં ઉપલભ્ય રકમનો ઉપયોગ, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે અને તેવી શરતોને અધીન રહીને અને તેટલા સમયની અંદર આ અધિનિયમ હેઠળ અને સંકલિત માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ ઉત્પાદન (આઉટપુટ) વેરા પેટે કોઈ ચૂકવણી કરવા માટે કરી શકાશે.

(૫) રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિના ઇલેક્ટ્રોનિક જમા ખાતાવહી (ક્રેડિટ લેજર)માં ઉપલભ્ય ઇનપુટ વેરા શાખની રકમનો,-

- (ક) સંકલિત વેરાને કારણે, સૌથી પહેલાં સંકલિત વેરાની ચૂકવણી પેટે ઉપયોગ કરવો જોઈશે અને બાકી રહેતી રકમ, કોઈ હોય, તો તે, તે ક્રમમાં કેન્દ્રીય વેરા અને રાજ્ય વેરા અથવા યથાપ્રસંગ, સંઘ પ્રદેશના વેરાની ચૂકવણી પેટે ઉપયોગ કરી શકાશે;
- (ખ) કેન્દ્રીય વેરાને કારણે, સૌથી પહેલાં કેન્દ્રીય વેરાની ચૂકવણી પેટે ઉપયોગ કરવો જોઈશે અને બાકી રહેતી રકમ, કોઈ હોય, તો તે સંકલિત વેરાની ચૂકવણી પેટે ઉપયોગ કરી શકાશે;
- (ગ) રાજ્ય વેરાને કારણે, સૌથી પહેલાં રાજ્ય વેરાની ચૂકવણી પેટે ઉપયોગ કરવો જોઈશે અને બાકી રહેતી રકમ, કોઈ હોય, તો તે સંકલિત વેરાની ચૂકવણી પેટે ઉપયોગ કરી શકાશે;
- (ઘ) સંઘ પ્રદેશના વેરાને કારણે, સૌથી પહેલાં સંઘ પ્રદેશના વેરાની ચૂકવણી પેટે ઉપયોગ કરવો જોઈશે અને બાકી રહેતી રકમ, કોઈ હોય, તો તે સંકલિત વેરાની ચૂકવણી પેટે ઉપયોગ કરી શકાશે;
- (ચ) કેન્દ્રીય વેરાનો ઉપયોગ, રાજ્ય વેરા અથવા સંઘ પ્રદેશના વેરાની ચૂકવણી પેટે ઉપયોગ કરવો જોઈશે નહિ;
- (છ) રાજ્ય વેરા અથવા સંઘ પ્રદેશના વેરાનો ઉપયોગ, કેન્દ્રીય વેરાની ચૂકવણી પેટે ઉપયોગ કરવો જોઈશે નહિ.

- (૬) આ અધિનિયમ અને તે હેઠળ કરેલા નિયમો હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર વેરો, વ્યાજ, દંડ, ફી અથવા કોઈ અન્ય રકમની ચૂકવણી કર્યા પછી ઇલેક્ટ્રોનિક રોકડ ખાતાવહી અથવા ઇલેક્ટ્રોનિક જમા ખાતાવહી (ક્રેડિટ લેજર)માંની સિલક, કલમ પ૪ની જોગવાઈઓ અનુસાર રિફંડ કરી શકાશે.
- (૭) આ અધિનિયમ હેઠળ વેરાપાત્ર વ્યક્તિની તમામ જવાબદારીઓ, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે ઇલેક્ટ્રોનિક જવાબદારી રજિસ્ટરમાં નોંધવી જોઈશે અને તેને જાળવવી જોઈશે.
- (૮) દરેક વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ, નીચેના ક્રમમાં આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમો હેઠળ પોતાના વેરા અને અન્ય લેણા ચૂકવી દેવા જોઈશે:
- (ક) પાછલા વેરા મુદતોના પત્રકોને લગતાં સ્વ-આકારણી કરેલા વેરા અને અન્ય લેણા;
- (ખ) ચાલુ વેરા મુદતના પત્રકને લગતો સ્વ-આકારણી કરેલો વેરો અને અન્ય લેણા;
- (ગ) કલમ ૭૩ અથવા કલમ ૭૪ હેઠળની નિર્ધારિત માંગણી સહિત આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમો હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર કોઈ અન્ય રકમ.
- (૯) આ અધિનિયમ હેઠળ માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્ને પર વેરો ચૂકવી દીધો હોય તેવી દરેક વ્યક્તિ દ્વારા વિરુદ્ધ સાબિત કરવામાં આવે તે સિવાય, તેણે, આવા માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્નેના લેનાર પર તેવા વેરાનું સંપૂર્ણ ભારણ નાખ્યું હોવાનું ગણાશે.

સ્પષ્ટીકરણ.- આ કલમના હેતુઓ માટે,

- (ક) અધિકૃત બેન્કમાં સરકારના હિસાબમાં ઉધાર વ્યવહારની તારીખ, ઇલેક્ટ્રોનિક રોકડ ખાતાવહીમાં ડિપોઝીટ કર્યાની તારીખ તરીકે ગણાશે.
- (ખ) (૧) “વેરા લેણાં” એટલે આ અધિનિયમ હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર વેરા અને તેમાં વ્યાજ, ફી અને દંડનો સમાવેશ થશે નહિ; અને
- (૨) “અન્ય લેણાં” એટલે આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમો હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર વ્યાજ, દંડ, ફી અથવા કોઈ અન્ય રકમ.

વેરાની
વિલંબિત
ચૂકવણી પર
વ્યાજ.

૫૦. (૧) આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની જોગવાઈઓ અનુસાર વેરો ચૂકવવા જવાબદાર હોય પણ ઠરાવેલ મુદતની અંદર સરકારને વેરો અથવા તેનો કોઈ ભાગ ચૂકવવામાં ચૂક કરે તેવી દરેક વ્યક્તિએ, જે મુદત માટે વેરો અથવા તેનો કોઈ ભાગ વણચૂકવાયેલો રહે તે મુદત સુધી, કાઉન્સિલની ભલામણોના આધારે સરકાર દ્વારા જાહેર કરવામાં આવે તેવા અઢાર ટકાથી વધારે નહિ તેટલા દરે વ્યાજ તેની પોતાની રીતે ચૂકવવું જોઈશે.

(૨) પેટા-કલમ (૨) હેઠળ વ્યાજ, જે તારીખે આવો વેરો ચૂકવવાપાત્ર થયો હતો તે તારીખ પછીના દિવસથી, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે, ગણવું જોઈશે.

(૩) કલમ ૪૨ની પેટા-કલમ (૧૦) હેઠળ ઇનપુટ વેરા શાખનો અનુચિત અથવા વધારાનો દાવો કરે તેવી અથવા કલમ ૪૩ની પેટા-કલમ (૧૦) હેઠળ ઉત્પાદન વેરા જવાબદારીમાં અનુચિત અથવા વધારે ઘટાડો કરે તેવી વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ, કાઉન્સિલની ભલામણોના આધારે સરકાર દ્વારા જાહેર કરવામાં આવે તેવા ચોવીસ ટકાથી વધુ નહિ તેટલા દરે વ્યાજ તેવા અનુચિત અથવા વધારાના દાવાની રકમ અથવા યથાપ્રસંગ, તેવા અનુચિત અથવા વધારે ઘટાડાની રકમ પર ચૂકવવું જોઈશે.

૫૧. (૧) આ અધિનિયમમાં વિરૂદ્ધનો ગમે તે મજફૂર હોય તેમ છતાં, કરાર હેઠળ મૂળ સ્થાને તેવા માલના પુરવઠાની કુલ કિંમત રૂપિયા અઢી લાખથી વધી જાય ત્યારે, વેરા કપાત. સરકાર,-

(ક) કેન્દ્ર સરકાર અથવા રાજ્ય સરકારનો વિભાગ અથવા તેની સંસ્થાને; અથવા

(ખ) સ્થાનિક સત્તામંડળને; અથવા

(ગ) સરકારી એજન્સીઓને; અથવા

(ઘ) કાઉન્સિલની ભલામણોને આધારે સરકાર દ્વારા જાહેર કરવામાં આવે તેવી વ્યક્તિઓ અથવા કક્ષાની વ્યક્તિઓને,

(આ કલમમાં હવે પછી “કપાત કરનાર” તરીકે ઉલ્લેખ કર્યો છે તેને) વેરાપાત્ર માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્નેના પુરવઠાકાર (આ કલમમાં હવે પછી “કપાત આપનાર” તરીકે ઉલ્લેખ કર્યો છે તે)ને કરેલ ચૂકવણી અથવા તેના ખાતે જમા કરેલ રકમમાંથી એક ટકાના દરે વેરો કાપવાનું ફરમાવી શકશે:

પરંતુ પુરવઠાકારનું સ્થાન અને પુરવઠાનું સ્થળ, લેનારના રજિસ્ટ્રેશનના રાજ્ય અથવા યથાપ્રસંગ, સંઘ પ્રદેશથી જુદા હોય તેવા રાજ્ય અથવા સંઘ પ્રદેશમાં આવેલું હોય, તો કોઇપણ કપાત કરવી જોઇશે નહિ.

સ્પષ્ટીકરણ.- ભરતિયામાં દર્શાવેલા કેન્દ્રીય વેરા, રાજ્ય વેરા, સંકલિત વેરા અને ઉપકર (સેસ)ને બાકાત કરીને, ઉપર નિર્દિષ્ટ કરેલા વેરાની કપાત કરવાના હેતુ માટે પુરવઠાની કિંમતને રકમ તરીકે લેવી જોઇશે.

(૨) કપાત કરનારે, આ કલમ હેઠળ વેરા તરીકે કપાત કરેલી રકમ, જે મહિનામાં આવી કપાત કરવામાં આવી હોય તે મહિનો પૂરો થયા પછી દસ દિવસની અંદર ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે સરકારને ચૂકવવી જોઇશે.

(૩) કપાત કરનારે, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે કરાર કિંમત, કપાતનો દર, કપાત કરેલ રકમ, સરકારને ચૂકવેલી રકમ અને એવી અન્ય વિગતો પ્રમાણપત્રમાં દર્શાવીને તે પ્રમાણપત્ર કપાત આપનારને મોકલવું જોઇશે.

(૪) કોઇ કપાત કરનાર, મૂળ સ્થાને વેરાની કપાત કર્યા પછી, તેવી રીતે કપાત કરેલી રકમ સરકારમાં જમા કર્યાના પાંચ દિવસની અંદર કપાત આપનારને પ્રમાણપત્ર મોકલવામાં ચૂક કરે, તો કપાત કરનાર, વધુમાં વધુ રૂપિયા પાંચ હજારની રકમને અધીન રહીને, ચૂક સુધારવામાં આવે ત્યાં સુધી તેવી પાંચ દિવસની મુદત પૂરી થયા પછીના દિવસથી દિવસ દીઠ રૂપિયા પાંચ સો-ની રકમ વિલંબ ફી રૂપે ચૂકવવી જોઇશે.

(૫) કપાત મેળવનાર, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે, કલમ ૩૯ની પેટા-કલમ (૩) હેઠળ રજૂ કરેલ કપાત કરનારના પત્રકમાં કપાત કરીને દર્શાવેલા વેરાની, ઇલેક્ટ્રોનિક રોકડ ખાતાવહીમાં, જમા રકમનો દાવો કરી શકશે.

(૬) કોઇપણ કપાત કરનાર, પેટા-કલમ (૧) હેઠળ વેરા તરીકે કપાત કરેલી રકમ સરકારને ચૂકવવામાં ચૂક કરે, તો તેણે, કપાત કરેલા વેરાની રકમ ઉપરાંત કલમ ૫૦ની પેટા-કલમ (૧)ની જોગવાઈઓ અનુસાર વ્યાજ ચૂકવવું જોઇશે.

(૭) આ કલમ હેઠળ કસૂર થતાં રકમનું નિર્ધારણ, કલમ ૭૩ અથવા કલમ ૭૪માં નિર્દિષ્ટ કરેલી રીતે કરવું જોઇશે.

(૮) વધારાની અથવા ભુલભરેલી કપાતને કારણે કપાત કરનાર અથવા કપાત મેળવનારને ઉદભવતા રિફંડની તજવીજ, કલમ પ૪ની જોગવાઈઓ અનુસાર કરવી જોઈશે:

પરંતુ કપાત કરેલી રકમ, કપાત આપનારના ઇલેક્ટ્રોનિક રોકડ ખાતાવહીમાં જમા કરવામાં આવી હોય, તો કપાત કરનારને કોઈ રિફંડ આપવું જોઈશે નહિ.

મૂળ સ્થાને
વેરાની
વસૂલાત.

૫૨. (૧) આ અધિનિયમમાં વિરૂદ્ધનો ગમે તે મજફૂર હોય તેમ છતાં, આવા પુરવઠાના સંબંધમાં ઇલેક્ટ્રોનિક કોમર્સ ઓપરેટર (આ કલમમાં હવે પછી “ઓપરેટર” તરીકે ઉલ્લેખ કર્યો છે તેના) દ્વારા અવેજની વસૂલાત કરવામાં આવે ત્યારે, એજન્ટ ન હોય તેવા દરેક ઓપરેટરે, અન્ય પુરવઠાકારઓએ તેના મારફત કરેલ વેરાપાત્ર માલના પુરવઠાની ચોખ્ખી કિંમતના, કાઉન્સિલની ભલામણોના આધારે સરકાર દ્વારા જાહેર કરવામાં આવે તેવા, એક ટકાથી વધુ નહિ તેટલા દરે ગણેલી રકમની વસૂલાત કરવી જોઈશે.

સ્પષ્ટીકરણ.- આ પેટા-કલમના હેતુઓ માટે, “વેરાપાત્ર પુરવઠાની ચોખ્ખી કિંમત” એટલે કોઈ મહિના દરમિયાન તમામ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિઓએ ઓપરેટર મારફત કરેલ વેરાપાત્ર માલના પુરવઠા અથવા, કલમ ૯ની પેટા-કલમ (૫) હેઠળ જાહેર કરેલી સેવાઓ સિવાયની અન્ય સેવાઓ અથવા તે બંનેની એકંદર કિંમતમાંથી સદરહુ મહિના દરમિયાન પુરવઠાકારને પરત કરેલ વેરાપાત્ર માલની એકંદર કિંમતથી ઘટાડ્યા પછીની એકંદર કિંમત.

(૨) પેટા-કલમ (૧)માં નિર્દિષ્ટ કરેલી રકમની વસૂલાત કરવાની સત્તા, ઓપરેટર પાસેથી વસૂલાતની કોઈ અન્ય પદ્ધતિને બાધ કર્યા સિવાય રહેશે.

(૩) ઓપરેટરે, પેટા-કલમ (૧)માં વસૂલાત કરેલી રકમ, જે મહિનામાં આવી વસૂલાત કરવામાં આવી હોય તે મહિનો પૂરો થયા પછી દસ દિવસની અંદર ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે સરકારને ચૂકવવી જોઈશે.

(૪) પેટા-કલમ (૧)માં નિર્દિષ્ટ કરેલી રકમની વસૂલાત કરતાં હોય તેવા દરેક ઓપરેટરે, તેવો મહિનો પૂરો થયા પછી દસ દિવસની અંદર, ઠરાવવામાં

આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી રીતે, મહિના દરમિયાન તેના મારફત પરત કરેલ માલના પુરવઠા અથવા, સેવાઓ અથવા તે બન્ને અને પેટા-કલમ (૧) હેઠળ વસૂલાત કરેલ રકમ સહિત તેના મારફત જાવક કરેલા માલના પુરવઠા અથવા સેવાઓ અથવા તે બન્નેની વિગતોનો સમાવેશ કરતું ઇલેક્ટ્રોનિક રીતે પત્રક રજૂ કરવું જોઈશે.

(૫) પેટા-કલમ (૧)માં નિર્દિષ્ટ કરેલી રકમની વસૂલાત કરતાં હોય તેવા દરેક ઓપરેટરે, તેવું નાણાકીય વર્ષ પૂરું થયા પછીના ડિસેમ્બર મહિનાની એકત્રીસમી તારીખ પહેલાં, ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી રીતે, તેના મારફત પરત કરેલ માલના પુરવઠા અથવા, સેવાઓ અથવા તે બન્ને અને નાણાકીય વર્ષ દરમિયાન સદરહુ પેટા-કલમ હેઠળ વસૂલાત કરેલ રકમ સહિત તેના મારફત જાવક કરેલા માલના પુરવઠા અથવા સેવાઓ અથવા તે બન્નેની વિગતોનો સમાવેશ કરતું ઇલેક્ટ્રોનિક રીતે વાર્ષિક પત્રક રજૂ કરવું જોઈશે.

(૬) પેટા-કલમ (૬) હેઠળ પત્રક રજૂ કર્યા પછી કોઈ ઓપરેટર, વેરા સત્તાધિકારીઓ દ્વારા બારીક ચકાસણી, ઓડિટ, તપાસ અથવા અમલ-બજવણીની પ્રવૃત્તિના પરિણામ સિવાય તેમાં કોઈ ચૂક અથવા ભૂલવાળી વિગતો શોધી કાઢે, તો તેણે, કલમ ૫૦ની પેટા-કલમ (૧)માં નિર્દિષ્ટ કર્યા પ્રમાણે, વ્યાજની ચૂકવણીને અધીન રહીને, જાણમાં આવે તે મહિના માટે રજૂ કરવાના પત્રકમાં આવી ચૂક અથવા ભૂલવાળી વિગતો સુધારવી જોઈશે:

પરંતુ કોઈ ચૂક અથવા ભૂલવાળી વિગતોની આવી કોઈપણ સુધારણાની પરવાનગી, નાણાકીય વર્ષ પૂરું થયા પછીના સપ્ટેમ્બર મહિના સુધીમાં પત્રક રજૂ કરવા માટેની નિયત તારીખ અથવા સંબંધિત વાર્ષિક પત્રક રજૂ કરવાની ખરેખર તારીખ, એ બેમાંથી જે વહેલું હોય તે સમય પછી આપવી જોઈશે નહિ.

(૭) ઓપરેટર મારફત માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્ને પૂરા પાડ્યા હોય તેવા પુરવઠાકારે, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે પેટા-કલમ (૪) હેઠળ રજૂ કરેલા ઓપરેટરના પત્રકમાં વસૂલાત કરીને દર્શાવેલી રકમની, તેના ઇલેક્ટ્રોનિક રોકડ ખાતાવહીમાં, શાખનો દાવો કરવો જોઈશે.

(૯) પેટા-કલમ (૪) હેઠળ દરેક ઓપરેટરે રજૂ કરેલ પુરવઠાની વિગતો, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે અને તેટલા સમયની અંદર, આ અધિનિયમ હેઠળ સંબંધિત રજિસ્ટર થયેલા પુરવઠાકારે રજૂ કરેલી જાવક માલ પુરવઠાની તત્સમાન વિગતો સાથે સંગત હોવી જોઈશે.

(૯) પેટા-કલમ (૪) હેઠળ ઓપરેટરે રજૂ કરેલ જાવક માલ પુરવઠાની વિગતો, કલમ ૩૭ હેઠળ પુરવઠાકારે રજૂ કરેલ તત્સમાન વિગતોની સંગત ન હોય ત્યારે, તે તફાવત, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે અને તેટલા સમયની અંદર, બન્ને વ્યક્તિઓને જણાવવો જોઈશે.

(૧૦) ઓપરેટરે રજૂ કરેલ ઉત્પાદન પુરવઠાની કિંમત, જે મહિનામાં તફાવત ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે જણાવવામાં આવે તે મહિના પછીના મહિના માટે પોતાના પત્રકમાં પુરવઠાકારે રજૂ કરેલ ઉત્પાદન પુરવઠાની કિંમત કરતાં વધારે હોય ત્યારે, જે મહિના માટે તફાવત જણાવવામાં આવે તે મહિના માટે જેના સંબંધમાં કોઈ તફાવત પેટા-કલમ (૯) હેઠળ જણાવવામાં આવે અને પુરવઠાકારે પોતાના માન્ય પત્રકમાં અથવા ઓપરેટરે સુધારો કર્યો ન હોય તેવી રકમ, સદરહુ પુરવઠાકારની ઉત્પાદન વેરા જવાબદારીમાં ઉમેરવી જોઈશે.

(૧૧) જેના ઉત્પાદન વેરા જવાબદારીમાં કોઈ રકમ પેટા-કલમ (૧૦) હેઠળ ઉમેરવામાં આવેલી હોય તેવા સંબંધિત પુરવઠાકારે, જે તારીખથી આવો વેરો ચૂકવવાનો થયો હતો તે તારીખથી તેની ચૂકવણીની તારીખ સુધીમાં તેવી રીતે ઉમેરેલ રકમ ઉપર કલમ ૫૦ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ નિર્દિષ્ટ કરેલા દરે વ્યાજ સાથે તેવા પુરવઠાના સંબંધમાં ચૂકવવાપાત્ર વેરો ચૂકવવો જોઈશે.

(૧૨) નાયબ કમિશનરના દરજ્જાથી ઊતરતા દરજ્જાની ન હોય તેવા સત્તાધિકારી, નોટિસમાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેમ,-

(ક) કોઈ મુદત દરમિયાન તેવા ઓપરેટર મારફત આપેલ માલના પુરવઠા અથવા સેવા અથવા તે બન્નેના; અથવા

(ખ) એવા ઓપરેટર દ્વારા સંચાલિત થતાં અને તેવા પુરવઠાકાર દ્વારા ધંધાના વધારાના સ્થળો તરીકે જાહેર કરેલા, ગમે તે નામે ઓળખાતા, તેવા ઓપરેટર મારફત માલ મોકલવા માટે

પુરવઠાકારે ગોડાઉન અથવા વખારોમાં રાખેલા માલ સ્ટોકને લગતી એવી વિગતો રજૂ કરવાનું ઓપરેટરને ફરમાવતી નોટિસ આ અધિનિયમ હેઠળની કોઈ કાર્યવાહી કરતા પહેલાં અથવા તે દરમિયાન ફરમાવી શકશે.

(૧૩) જેની ઉપર પેટા-કલમ (૧૩) હેઠળ નોટિસ બજાવવામાં આવેલી હોય તેવા દરેક ઓપરેટરે, આવી નોટિસ બજાવ્યાની તારીખથી કામકાજના પંદર દિવસની અંદર જરૂરી માહિતી રજૂ કરવી જોઈશે.

(૧૪) પેટા-કલમ (૧૨) હેઠળ બજાવેલી નોટિસથી જરૂરી માહિતી રજૂ કરવામાં ચૂક કરે તેવી દરેક વ્યક્તિ, કલમ ૧૨૨ હેઠળ લેવામાં આવે તેવા કોઈપણ પગલાંને બાધ કર્યા સિવાય રૂપિયા પચ્ચીસ હજાર સુધાના દંડને પાત્ર થશે.

સ્પષ્ટીકરણ.- આ કલમના હેતુઓ માટે, “સંબંધિત પુરવઠાકાર” એટલે ઓપરેટર મારફત માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્ને પૂરી પાડનાર પુરવઠાકાર.

૫૩. કલમ ૩૯ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ રજૂ કરેલા માન્ય પત્રકમાં દર્શાવ્યા પ્રમાણે, પેટા-કલમ (૫)ની જોગવાઈઓ અનુસાર સંકલિત માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ લેણાં થયેલા વેરાની ચૂકવણી માટે આ અધિનિયમ હેઠળ પ્રાપ્ત થયેલી ઇનપુટ વેરા શાખનો ઉપયોગ કર્યેથી, રાજ્ય વેરા તરીકે વસૂલાત કરેલી રકમ, તેવી રીતે ઉપયોગ કરેલી એવી શાખની સમાન રકમથી ઘટાડેલી ગણાશે અને રાજ્ય સરકારે, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે અને તેટલા સમયની અંદર, રાજ્ય વેરા ખાતામાંથી એવી રીતે ઘટાડેલી રકમની સમાન રકમ સંકલિત વેરા ખાતે તબદીલ કરવી જોઈશે.

ઇનપુટ વેરા
શાખની
તબદીલી.

પ્રકરણ ૧૧

રિફંડ

૫૪. (૧) કોઈ વ્યક્તિ કોઈ વેરાના રિફંડ અથવા તેવા વેરા ઉપર ચૂકવેલા વ્યાજ અથવા તેણે ચૂકવેલ અન્ય રકમ, કોઈ હોય તો, તેનો દાવો કરતી કોઈપણ વ્યક્તિ, ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી રીતે, સંબંધિત તારીખથી બે વર્ષ પૂરા થતાં પહેલાં અરજી કરી શકશે:

વેરાનું
રિફંડ.

પરંતુ કલમ ૪૯ની પેટા-કલમ (૬)ની જોગવાઈઓ અનુસાર ઇલેક્ટ્રોનિક રોકડ ખાતાવહીમાંની કોઈ સિલકના રિફંડનો દાવો કરતી રજિસ્ટર થયેલી

વ્યક્તિ, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે કલમ ૩૯ હેઠળ રજૂ કરેલા પત્રકમાં તેવા રિફંડનો દાવો કરી શકશે.

(૨) સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સંસ્થા (યુનાઇટેડ નેશન ઓર્ગેનાઇઝેશન)ની વિશેષિત એજન્સી અથવા સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સંસ્થા (વિશેષાધિકાર અને મુક્તિ) અધિનિયમ, ૧૯૪૭ હેઠળ જાહેર થયેલી કોઇ બહુપક્ષી નાણાકીય સંસ્થા અને સંગઠન, વિદેશી રાષ્ટ્રોની કોન્સ્યુલેટ અથવા એમ્બેસી અથવા આવક માલ પુરવઠા અથવા સેવા અથવા તે બન્ને પર પોતે ચૂકવેલા વેરાના રિફંડ માટે હકદાર થયેલી કોઇ અન્ય વ્યક્તિ અથવા કલમ ૫૫ હેઠળ જાહેર કર્યા પ્રમાણેનો વ્યક્તિઓનો વર્ગ, જે ત્રિમાસમાં તેવો પુરવઠો મેળવ્યો હતો તે ત્રિમાસના છેલ્લા દિવસથી છ મહિના પૂરા થાય તે પહેલાં, ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી રીતે, તેવા રિફંડ માટે અરજી કરી શકશે.

સન ૧૯૪૭નો
૪૬મો.

(૩) પેટા-કલમ (૧૦)ની જોગવાઈઓને અધીન રહીને, રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, કોઇ વેરા મુદત પૂરી થતાં વણવપરાયેલ ઇનપુટ વેરા શાખના રિફંડનો દાવો કરી શકશે:

પરંતુ વણવપરાયેલ ઇનપુટ વેરા શાખના રિફંડની પરવાનગી, નીચેના કેસો સિવાયના અન્ય કેસોમાં આપવી જોઈશે:-

- (૧) વેરાની ચૂકવણી કર્યા સિવાય મોકલેલો શૂન્ય દરનો પુરવઠો;
- (૨) શાખ, કાઉન્સિલની ભલામણોના આધારે સરકાર દ્વારા જાહેર કરવામાં આવે તેવો માલના પુરવઠા અથવા સેવા અથવા તે બન્ને સિવાય ઇનપુટ પરનો વેરાનો દર, (શૂન્ય દરના અથવા સંપૂર્ણ મુક્તિ આપેલા પુરવઠા સિવાયના) ઉત્પાદન પુરવઠા પર વેરાના દર કરતાં વધારે ઊંચો હોવાને કારણે એકઠી થયેલી હોય છે ત્યારે;

વધુમાં, ભારતની બહાર નિકાલ કરેલો માલ, નિકાસ વેરાને અધીન હોય તેવા કિસ્સાઓમાં ઉપયોગ ન કરેલી ઇનપુટ વેરા શાખના કોઇ રિફંડની પરવાનગી આપવી જોઈશે:

વળી, માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્નેના પુરવઠાકારને, આવા પુરવઠા ઉપર ચૂકવેલા સંકલિત વેરાના રિફંડનો દાવો કરે, તો ઇનપુટ વેરા શાખના કોઇ રિફંડની પરવાનગી આપવી જોઇશે નહિ.

(૪) અરજીની સાથે-

(ક) અરજદારને રિફંડ ચૂકવવાપાત્ર થયું છે તેવું પ્રસ્થાપિત કરવા માટે ઠરાવવામાં આવે તેવો દસ્તાવેજ પુરાવો; અને

(ખ) જેના સંબંધમાં તેવા રિફંડનો દાવો કરવામાં આવે તેવા ચૂકવેલા વેરા અથવા કોઇ અન્ય ચૂકવેલી રકમ ઉપર ચૂકવેલો કોઇ વેરો અને વ્યાજની રકમ, હોય તો, તે, તેની પાસેથી વસૂલાત કરવામાં આવી હતી અથવા તેણે ચૂકવેલો હતો અને આવા વેરા અને વ્યાજનું ભારણ કોઇ અન્ય વ્યક્તિ પર આગળ મોકલવામાં આવ્યું ન હતું તેવું પ્રસ્થાપિત કરવામાં અરજદાર રજૂ કરી શકે તેવો (કલમ ૩૩માં ઉલ્લેખેલા દસ્તાવેજો સહિતનો) દસ્તાવેજ અથવા અન્ય પુરાવો:

પરંતુ રિફંડ તરીકે દાવો કરેલી રકમ રૂપિયા બે લાખ કરતાં ઓછી હોય ત્યારે કોઇ દસ્તાવેજ અથવા અન્ય પુરાવાઓ રજૂ કરવા અરજદાર માટે જરૂરી રહેશે નહિ પણ તે, આવા વેરા અને વ્યાજનું ભારણ અન્ય કોઇ વ્યક્તિ પર આગળ મોકલવામાં આવ્યું હતું તેવું પ્રસ્થાપિત કરતાં તેની પાસે ઉપલબ્ધ દસ્તાવેજ અથવા અન્ય દસ્તાવેજોના આધારે એકરાર ફાઇલ કરી શકશે.

(૫) તેવી કોઇ અરજીની પ્રાપ્તિ થયેથી, યોગ્ય અધિકારીને એવી ખાતરી થાય કે રિફંડ તરીકે દાવો કરાયેલ પૂરી રકમ અથવા તેનો ભાગ રિફંડપાત્ર હોય તો તે તદનુસાર હુકમ કરી શકશે અને તેવી રીતે નિર્ધારિત કરેલ રકમ કલમ ૫૭માં ઉલ્લેખેલા ફંડમાં જમા કરવી જોઇશે.

(૬) પેટા-કલમ (૫)માં ગમે તે મજદૂર હોય તેમ છતાં, યોગ્ય અધિકારી, કાઉન્સિલની ભલામણોના આધારે સરકાર દ્વારા જાહેર કરવામાં આવે તેવી રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિઓના તેવા વર્ગ સિવાયની અન્ય રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિઓએ કરેલ માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્નેના શૂન્ય-દરના પુરવઠાને કારણે રિફંડ માટેના કોઇ દાવાના કિસ્સામાં, કામચલાઉ આધાર પર ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે અને તેવી શરતોએ, મર્યાદાઓ અને સલામતીઓને અધીન

રહીને પ્રસંગોપાત સ્વીકારેલી ઇનપુટ વેરા શાખની રકમને ધ્યાનમાં લીધા સિવાય તેવી રીતે દાવો કરેલ કુલ રકમના નેવું ટકા રિફંડ કરી શકશે અને ત્યારપછી અરજદારે રજૂ કરેલા દસ્તાવેજોની યોગ્ય ખરાઈ કર્યા પછી દાવો કરેલા રિફંડની આખરી પતાવટ માટે પેટા-કલમ (૫) હેઠળ હુકમ કરી શકશે.

(૭) યોગ્ય અધિકારી, તમામ બાબતોથી પૂર્ણ ભરાયેલી અરજી મળ્યાની તારીખથી સાઠ દિવસની અંદર પેટા-કલમ (૫) હેઠળ હુકમ કરી શકશે.

(૮) પેટા-કલમ (૫)માં ગમે તે મજફૂર હોય તેમ છતાં, રિફંડપાત્ર રકમ,-

- (ક) શૂન્ય-દરના માલના પુરવઠા અથવા સેવા અથવા તે બન્ને ઉપર અથવા આવા શૂન્ય-દરના પુરવઠા બનાવવામાં વપરાયેલ ઇનપુટ અથવા ઇનપુટ સેવા ઉપર ચૂકવેલા વેરાનું રિફંડ;
- (ખ) પેટા-કલમ (૩) હેઠળ વણવપરાયેલ ઇનપુટ વેરા શાખના રિફંડ;
- (ગ) જે પુરવઠો સંપૂર્ણતઃ અથવા અંશતઃ પૂરો પાડવામાં આવ્યો ન હોય તેવા અને જેના માટે ભરતિયું આપવામાં આવ્યું ન હોય તેવા અથવા રિફંડ વાઉચર આપવામાં આવ્યું હોય ત્યારે તેવા પુરવઠા પર ચૂકવેલ વેરાનું રિફંડ;
- (ઘ) કલમ ૭૭ અનુસાર વેરાનું રિફંડ;
- (ચ) અરજદારે તેવા વેરા અને વ્યાજનું ભારણ કોઈ બીજી વ્યક્તિ પર આગળ મોકલ્યું ન હોય તો તેણે ચૂકવેલો વેરો અને વ્યાજ, કોઈ હોય, તો તે અને કોઈ બીજી રકમ; અથવા
- (છ) સરકાર, કાઉન્સિલની ભલામણોના આધારે, જાહેરનામાથી, નિર્દિષ્ટ કરે તેવા અરજદારોના બીજા વર્ગ દ્વારા લઈ જવાયેલ વેરો અથવા વ્યાજ,
-ને સંબંધિત હોય, તો તેવી રકમ, ફંડમાં જમા કરવાને બદલે, અરજદારને ચૂકવવી જોઈશે.

(૯) અપીલ ટ્રિબ્યુનલ અથવા કોઈ કોર્ટના અથવા આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની કોઈ અન્ય જોગવાઈઓમાં અથવા તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઈ અન્ય કાયદામાંના કોઈ ચુકાદા, હુકમનામા, હુકમ અથવા આદેશમાં વિરુદ્ધનો ગમે તે મજફૂર હોય તેમ છતાં, પેટા-કલમ (૮)ની જોગવાઈઓ અનુસાર હોય તે સિવાય કોઈ રિફંડ કરવામાં આવશે નહિ.

(૧૦) કોઇ પત્રક રજૂ કરવામાં કસૂર કરેલી હોય તેવી અથવા નિર્દિષ્ટ સમય સુધીમાં કોઇ કોર્ટે, ટ્રિબ્યુનલે અથવા અપીલ સત્તાધિકારીએ મનાઇ કરેલી ન હોય તેવા કોઇ વેરા, વ્યાજ અથવા દંડ ચૂકવવાનું ફરમાવવામાં આવે તેવી રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિને પેટા-કલમ (૩) હેઠળ કોઇ રિફંડ ચૂકવવાપાત્ર થાય ત્યારે

(ક) સદરહુ વ્યક્તિએ પત્રક રજૂ કર્યું હોય અથવા વેરો, વ્યાજ અથવા યથાપ્રસંગ, દંડ ચૂકવ્યો હોય ત્યાં સુધી ચૂકવવાપાત્ર રિફંડની ચૂકવણી અટકાવી શકશે;

(ખ) જે રકમ વેરાપાત્ર વ્યક્તિ ચૂકવવા જવાબદાર હોય પણ તે આ અધિનિયમ હેઠળ અથવા વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ વણચૂકવાયેલ રહી હોય તેવી કોઇ વેરા, વ્યાજ, દંડ, ફીની રકમ અથવા કોઇ અન્ય રકમ વેરાપાત્ર રિફંડમાંથી કપાત કરી શકશે.

સ્પષ્ટીકરણ.- આ પેટા-કલમના હેતુઓ માટે, “નિર્દિષ્ટ તારીખ” એટલે આ અધિનિયમ હેઠળ અપીલ ફાઇલ કરવા માટેની છેલ્લી તારીખ.

(૧૧) રિફંડમાં વધારો કરતો હુકમ અપીલ અથવા વધુ કાર્યવાહીઓની વિષય-વસ્તુ હોય ત્યારે અથવા આ અધિનિયમ હેઠળ કોઇ અન્ય કાર્યવાહીઓ અનિર્ણિત હોય અને કમિશનરનો એવો અભિપ્રાય હોય કે આવા રિફંડની મંજૂરીથી, કરેલા દુષ્કૃત્ય અથવા છળકપટને કારણે સદરહુ અપીલ અથવા અન્ય કાર્યવાહીઓમાં મહેસૂલી આવકને પ્રતિફૂળ રીતે અસર થવાની સંભાવના હોય ત્યારે, તે, વેરાપાત્ર વ્યક્તિને સુનાવણીની તક આપ્યા પછી, પોતે નિર્ધારિત કરે તેટલા સમય સુધી રિફંડ અટકાવી શકશે.

(૧૨) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ રિફંડ અટકાવવામાં આવ્યું હોય ત્યારે, વેરાપાત્ર વ્યક્તિ અપીલ અથવા વધુ કાર્યવાહીઓને પરિણામે રિફંડ માટે હકદાર બની હોય, તો તે, કલમ ૫૬માં ગમે તે મજફૂર હોય તેમ છતાં, કાઉન્સિલની ભલામણોના આધારે જાહેર કરવામાં આવે તેવા છ ટકાથી વધુ નહિ તેટલા દરે વ્યાજ માટે હકદાર થશે.

(૧૩) આ કલમમાં વિરુદ્ધનું ગમે તે મજફૂર હોય તેમ છતાં, પ્રાસંગિક વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ અથવા બિન-રહિશ વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ જમા કરાવેલ વેરાની આગોતરી રકમ રિફંડ કરવી જોઇશે નહિ સિવાય કે આવી વ્યક્તિએ, જે મુદત

સુધી આપેલું રજિસ્ટ્રેશનનું પ્રમાણપત્ર અમલમાં ચાલું રહ્યું હતું તેવી સમગ્ર મુદતના સંબંધમાં, કલમ ૩૯ હેઠળ ફરમાવેલા તમામ પત્રકો રજૂ કરેલા હોય.

(૧૪) આ કલમમાં ગમે તે મજકૂર હોય તેમ છતાં, રકમ રૂપિયા એક હજારથી ઓછી હોય તો પેટા-કલમ (૫) અથવા પેટા-કલમ (૬) હેઠળ કોઈ રિફંડ અરજદારને ચૂકવવું જોઈશે નહિ.

સ્પષ્ટીકરણ.- આ કલમના હેતુઓ માટે,-

(૧) “રિફંડ” એ શબ્દમાં, શૂન્ય-દરના માલના પુરવઠા અથવા સેવા અથવા તે બંને ઉપર અથવા આવા શૂન્ય-દરના પુરવઠા બનાવવામાં વપરાયેલ ઇનપુટ અથવા ઇનપુટ સેવા ઉપર ચૂકવેલા વેરાનું રિફંડ; અથવા માની લીધેલી નિકાસ તરીકે ગણેલા માલના પુરવઠા પરના વેરાના રિફંડ અથવા પેટા-કલમ (૩) હેઠળ જોગવાઈ કર્યા પ્રમાણે વણવપરાયેલ ઇનપુટ વેરા શાખના રિફંડનો સમાવેશ થાય છે.

(૨) “સંબંધિત તારીખ” એટલે-

(ક) ભારતની બહાર મોકલેલા માલના કિસ્સામાં, ચૂકવેલા વેરાનું રિફંડ, તેવા તેમના માલ અથવા યથાપ્રસંગ, માલમાં વપરાયેલ ઇનપુટ અથવા ઇનપુટ સેવાઓના સંબંધમાં ઉપલબ્ધ હોય ત્યારે,-

(૧) માલ સમુદ્ર અથવા હવાઈ માર્ગે નિકાસ કરવામાં આવે, તો જેમાં આવો માલ ભરવામાં આવ્યો હોય તે વહાણ અથવા વિમાન જે તારીખે ભારત છોડીને જાય તે તારીખે; અથવા

(૨) માલ જમીનમાર્ગે નિકાસ કરવામાં આવે તો, જે તારીખે આવો માલ સરહદ પસાર કરી જાય તે તારીખ; અથવા

(૩) માલ ટપાલથી નિકાસ કરવામાં આવે તો, ભારત બહારના સ્થળે સંબંધિત પોસ્ટ ઓફિસ દ્વારા માલની રવાનગી કર્યાની તારીખ;

(ખ) માની લીધેલી નિકાસ તરીકે ગણેલા માલના પુરવઠાના કિસ્સામાં, ચૂકવેલા વેરાનું રિફંડ તે માલના સંબંધમાં ઉપલબ્ધ હોય ત્યારે, જે તારીખે તેવી માની લીધેલી નિકાસ સંબંધી પત્રક રજૂ કરવામાં આવે તે તારીખ;

- (ગ) ભારતની બહાર નિકાસ કરેલી સેવાઓના કિસ્સામાં, ચૂકવેલા વેરાનું રિફંડ, પોતાની સેવા અથવા તેવી સેવાઓમાં વપરાયેલા ઇનપુટ અથવા ઇનપુટ સેવાઓના સંબંધમાં ઉપલબ્ધ હોય ત્યારે,
- (૧) સેવાઓનો પુરવઠો તેવી ચૂકવણી મળ્યાં પહેલાં પૂરો પાડવામાં આવ્યો હતો ત્યારે, વિનિમયપાત્ર વિદેશી ઈંડિયામણમાં ચૂકવણી મળ્યાની તારીખ; અથવા
- (૨) સેવાઓ માટેની ચૂકવણી, ભરતિયું આપ્યાની તારીખ પહેલાં અગાઉથી મેળવવામાં આવ્યું હતું ત્યારે, ભરતિયું આપ્યા તારીખ;
- (ઘ) અપીલ સત્તાધિકારી, અપીલ ટ્રિબ્યુનલ અથવા કોઈ કોર્ટના ચુકાદા, હુકમનામા, હુકમ અથવા આદેશને પરિણામે વેરો રિફંડપાત્ર બને તેવા કિસ્સામાં, તેવાચુકાદા, હુકમનામા, હુકમ અથવા આદેશની જાણ કર્યાની તારીખ;
- (ચ) પેટા-કલમ (૩) હેઠળ વણવપરાયેલી ઇનપુટ ટેક્ષ કેડિટના રિફંડના કિસ્સામાં, જે વર્ષમા આવા રિફંડ માટેનો દાવો ઉભો થાય તે નાણાકીય વર્ષના;
- (છ) આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમો હેઠળ કામચલાઉ સને વેરો ચૂકવવાના કિસ્સામાં, તેવી અંતિમ આકારણી પછી વેરાના સરભરની તારીખ;
- (જ) પુરવઠાકાર સિવાયની બીજી વ્યક્તિના કિસ્સામાં, એવી વ્યક્તિ ધ્વારા માલ અથવા સેવા અથવા બન્ને પ્રાપ્ત થવાની તારીખ; અને
- (ઝ) અન્ય કોઈ કિસ્સામાં, વેરો ચુકવવાની તારીખ.

અમુક કિસ્સામાં ૫૫. સરકાર કાઉન્સિલની ભલામણ પરથી જાહેરનામાંથી, યુનાઇટેડ નેશન્સ ઓર્ગેનાઇઝેશન એની મલ્ટી લેટરલ ફાઇનાન્શિયલ ઇન્સ્ટીટ્યુશન એન્ડ ઓર્ગેનાઇઝેશન નોટિફિકેશન એનડેર ધી યુનાઇટેડ નેશન્સ (પ્રિવીલીજીસ એન્ડ ઇમ્યુનિટીઝ) એક્ટ, ૧૯૪૭ ની કોઈ ખાસ એજન્સી કોન્સ્યુલેટ અથવા વિદેશની એમ્બેસી અને આ અર્થે નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવી બીજી કોઈ વ્યક્તિ અથવા વ્યક્તિઓના વર્ગને નિર્દિષ્ટ કરી શકશે, જે ઠરાવવામાં આવે તેવી શરતો અને નિયંત્રણને આધીન, તેઓએ પ્રાપ્ત કરેલ માલ

સન ૧૯૪૭નો
૪૬મો.

અથવા સેવા અથવા બંનેના જાહેર કરેલ પુરવઠા પર ચૂકવેલ વેરાના રિફંડનો દાવો કરવા હકદાર થશે.

વિલંબિત રિફંડ
પર વ્યાજ.

૫૬. કોઈ અરજદારને કલમ ૫૪ ની પેટા-કલમ(૫) હેઠળ કોઈ વેરો રિફંડ કરવાનો હુકમ થયેલ હોય અને તે કલમની પેટા-કલમ(૧) હેઠળ અરજી પ્રાપ્ત થયાની તારીખથી સાંઠ દિવસની અંદર રિફંડ કરવામાં ન આવે તો, કાઉન્સિલની ભલામણ પરથી સરકારે બહાર પાડેલ જાહેરનામામાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેટલા છ ટકાથી વધુ નહિ તેટલા દરે સદરહુ પેટા-કલમ હેઠળ અરજી પ્રાપ્ત થયાની તારીખથી સાંઠ દિવસ પુરા થયાની તરતની તારીખથી એવા વેરાના રિફંડની તારીખ સુધી, એવા રિફંડ માટે વ્યાજ ચુકવવાપાત્ર થશે.

પરંતુ કોઈ ન્યાયનિર્ણય સત્તાધિકારી અથવા અપીલ સત્તાધિકારી અથવા અપીલીય ટ્રિબ્યુનલ અથવા કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ હુકમ કે જે આખરી હોય તેના પરથી રિફંડનો કોઈ દાવો ઊભો થયો હોય અને એવા હુકમને પરિણામે ફાઇલ કરેલી અરજી પ્રાપ્ત થયાની તારીખથી સાંઠ દિવસની અંદર એવું રિફંડ કરવામાં ન આવે ત્યારે, કાઉન્સિલની ભલામણ પરથી, સરકાર જાહેર કરે તેટલા નવ ટકાથી વધુ નહિ તેટલા દરે, અરજી પ્રાપ્ત થયાની તારીખથી સાંઠ દિવસ પુરા થયાની તરતથી તારીખની રિફંડની તારીખ સુધી વ્યાજ ચુકવવાપાત્ર થશે.

સ્પષ્ટીકરણ :- આ કલમના હેતુ માટે કલમ ૫૪ ની પેટા-કલમ (૫) હેઠળ યોગ્ય અધિકારીના હુકમની વિરુદ્ધ કોઈ અપીલીય અધિકારી, અપીલ ટ્રિબ્યુનલ અથવા કોઈ કોર્ટ ધ્વારા રિફંડનો કોઈ હુકમ પસાર કરવામાં આવેલ હોય ત્યારે અપીલ સત્તાધિકારી, અપીલ ટ્રિબ્યુનલ અથવા કોર્ટ પસાર કરેલ હુકમને સદરહુ પેટા-કલમ (૫) હેઠળ પસાર કરેલ હુકમ તરીકે ગણાશે.

૫૭. સરકાર ગ્રાહક કલ્યાણ ફંડ તરીકે ઓળખાતા એક ફંડની રચના કરશે. અને ફંડમાં ઠરાવવામાં આવે તે રીતે, નીચેનું જમા કરવામાં આવશે. ગ્રાહક કલ્યાણ ફંડ.

(ક) કલમ ૫૪ ની પેટા-કલમ (૫) માં ઉલ્લેખેલ રકમ.

(ખ) ફંડમાં જમા કરેલી રકમના રોકાણમાંથી કોઈ આવક, અને

(ગ) તેને મળેલ એવા ભથ્થાં નાણા

૫૮. (૧) ફંડમાં જમા થયેલી તમામ રકમો, સરકાર ઠરાવવામાં આવે તેથી રીતે, ફંડની ઉપયોગિતા.

(૨) સરકાર અથવા તેણે નિર્દિષ્ટ કરેલ સત્તામંડળ, ફંડ સબંધી યોગ્ય અને અલગ ખાતું અને અન્ય સબંધિત રેકર્ડ નિભાવશે અને ભારતના કોમ્પ્ટ્રોલર અને ઓડિટર જનરલના પરામર્શમાં ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં હિસાબોનું વાર્ષિક પત્રક તૈયાર કરશે.

પ્રકરણ-૧૨

આકારણી

૫૯. દરેક નોંધાયેલી વ્યક્તિએ, આ અધિનિયમ હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર વેરાની સ્વ-સ્વ-આકારણી કરવી જોઈશે અને કલમ ૩૯ હેઠળ નિર્દિષ્ટ કર્યા પ્રમાણે દરેક વેરા મુદત માટે પત્રક(રિટર્ન) પૂરું પાડવું જોઈશે.

૬૦. (૧) વેરાપાત્ર વ્યક્તિ, પેટા-કલમ (૨) ની જોગવાઈઓને આધીન માલ અથવા સેવા અથવા બંનેની કિંમત નક્કી કરવા અથવા તેને લાગુપાત્ર વેરાનો દર નક્કી કરવા અસમર્થ હોય ત્યારે, તે યોગ્ય અધિકારીને લેખિતમાં, કામચલાઉ આધારે વેરાની ચુકવણી માટેના કારણો આપીને વિનંતી કરી શકશે અને યોગ્ય અધિકારીને એવી વિનંતી મળ્યાની તારીખથી નેવું દિવસની મુદતની અંદર તેણે નિર્દિષ્ટ કરે, તેવા દરે અથવા કિંમતે, કામચલાઉ ધોરણે વેરાની ચુકવણી કરવાની પરવાનગી આપતો હુકમ પસાર કરશે.

(૨) કામચલાઉ ધોરણે વેરાની ચુકવણી, ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને યોગ્ય અધિકારીને ઉચિત જણાય તેવા જામીન અથવા જામીનગીરી સાથેનું બોન્ડ કરવામાં આવે તો, કરવા દેવામાં આવશે. જે વેરાપાત્ર વ્યક્તિને આખરી આકારેલી વેરાની રકમ અને કામચલાઉ ધોરણે આકારેલી વેરાની રકમની વચ્ચેના તફાવતની ચુકવણી કરવા બંધનકર્તા રહેશે.

(૩) યોગ્ય અધિકારી પેટા-કલમ (૧) હેઠળ કાઠેલા હુકમની જાણ થયાની તારીખથી છ મહિનાથી વધુ નહિ તેટલી મુદતની અંદર, આકારણીને આખરી કરવા માટે જરૂરી હોય તેવી માહિતીને લક્ષમાં લઈને આખરી આકારણીનો હુકમ પસાર કરશે:

પરંતુ આ પેટા-કલમમાં નિર્દિષ્ટ કરેલ મુદત, પુરતું કારણ દર્શાવવામાં આવે અને લેખિતમાં કારણોની નોંધ કરીને, સંયુક્ત કમિશનર અથવા અધિક કમિશનર, છ મહિનાથી વધુ નહીં તેટલી વધુ મુદત માટે અને કમિશનર ચાર વર્ષથી વધુ નહિ તેટલી વધુ મુદત માટે, લંબાવી શકશે.

(૪) નોંધાયેલી વ્યક્તિ કામચલાઉ આકારણી હેઠળ માલ અથવા સેવા અથવા બન્નેના પુરવઠા પરના ચુકવવાપાત્ર કોઇ વેરા કે જે કલમ ૩૯ ની પેટા-કલમ (૭) અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમો હેઠળ નિર્દિષ્ટ કરેલ લેણી તારીખે નહિ ચૂકવેલા વેરા પર કલમ ૫૦ ની પેટા-કલમ (૧) માં નિર્દિષ્ટ કરેલા દરે, સદરહુ માલ અથવા સેવા અથવા બન્નેના પુરવઠાના સંબંધમાં વેરાની ચુકવણીની લેણી તારીખ પછીના પ્રથમ દિવસથી ખરેખર ચુકવણી તારીખ સુધી, વ્યાજ પાડ્યા પહેલા કે પછી આવી રકમ ચુકવવામાં આવી હોય.

(૫) પેટા-કલમ (૩) હેઠળ આખરી આકારણીના હુકમને પરિણામે નોંધાયેલી વ્યક્તિ રિફંડ માટે હકદાર હોય ત્યારે કલમ ૫૪ ની પેટા-કલમ (૮) ની જોગવાઈઓને આધીન, કલમ ૫૬ માં જોગવાઈ કર્યા પ્રમાણે એવા રિફંડ પર વ્યાજ ચૂકવવું જોઈશે.

૬૧. (૧) યોગ્ય અધિકારી, નોંધાયેલી વ્યક્તિએ પૂરી પાડેલ. પત્રક અને સંબંધિત વિગતોની, પત્રકમાં ખરાપણાની ખર્ચ કરવા માટે ખરાઈ કરી શકશે અને ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે વિસંગતતાની, કોઈ હોય તો, તેને તેની જાણ કરશે અને તેનું સ્પષ્ટીકરણ માંગી શકશે. પત્રકની ચકાસણી.

(૨) સ્પષ્ટીકરણ સ્વીકાર્ય જણાય તો, નોંધાયેલી વ્યક્તિને તદનુસાર જાણ કરવી જોઈશે અને આ સંબંધમાં કોઈ વધુ પગલું લેવું નહિ.

(૩) યોગ્ય અધિકારીને જાણ કર્યાના ત્રીસ દિવસની મુદતની અંદર કોઈ સંતોષકારક સ્પષ્ટીકરણ પૂરું પાડવામાં ન આવે તે કિસ્સામાં અથવા નોંધાયેલી વ્યક્તિ, વિસંગતતાઓ સ્વીકાર્યા પછી, વિસંગતતા જે મહિનામાં સ્વીકારી હોય તે મહિના માટેના તેના પત્રકમાં સુધારાત્મક પગલા ન લે તે કિસ્સામાં, યોગ્ય અધિકારી કલમ ૬૫ હેઠળ અથવા કલમ ૬૬ અથવા કલમ ૬૭ હેઠળ સહિતના ઉચિત પગલાં લઈ શકશે. અથવા કલમ ૭૩ અથવા કલમ ૭૪ હેઠળ વેરા અને અન્ય લેણાં નક્કી કરવા આગળ વધશે.

૬૨. (૧) કલમ ૭૩ અથવા કલમ ૭૪ માં વિરુદ્ધનો કોઈ પણ મજકૂર હોય તે છતાં, કલમ ૪૬ હેઠળ નોટિસની બજવણી છતાં નોંધાયેલી વ્યક્તિ, કલમ ૩૯ અથવા કલમ ૪૫ હેઠળ પત્રક પૂરું પાડવામાં ચુક કરે ત્યારે, યોગ્ય અધિકારી ઉપલબ્ધ અથવા તેણે ભેગી કરેલી સંબંધિત તમામ સાધનસામગ્રીને વિચારણામાં લઈને, પોતાના ઉત્તમ નિર્ણય અનુસાર સદરહુ વ્યક્તિની વેરા જવાબદારીની આકારણીની કાર્યવાહી કરી શકશે અને જે વર્ષે વેરો ચૂકવેલ ન હોય તે નાણાકીય વર્ષના વાર્ષિક પત્રક પૂરું પાડવા માટે કલમ ૪૪ હેઠળ નિર્દિષ્ટ તારીખથી પાંચ વર્ષની મુદતની અંદર આકારણી હુકમ કાઢશે. પત્રકો નહિ ભરનારની આકારણી.

(૨) નોંધાયેલી વ્યક્તિ, પેટા-કલમ (૧) હેઠળ આકારણી હુકમની બજવણીના ત્રીસ દિવસની અંદર માન્ય પત્રક પૂરું પાડે ત્યારે, સદરહુ આકારણી હુકમ પાછો ખેંચી લીધેલ ગણાશે પણ કલમ ૫૦ ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ વ્યાજની ચુકવણીની અથવા કલમ ૪૭ હેઠળ મોડી ફીની ચુકવણીની જવાબદારી ચાલુ રહેશે.

બિન-
નોંધાયેલી
વ્યક્તિઓની
આકારણી.

૬૩. કલમ ૭૩ અથવા કલમ ૭૪ માં વિરુદ્ધનો ગમે તે મજકૂર હોય તે છતાં, રજિસ્ટ્રેશન મેળવવા જવાબદાર હોય અને ન મેળવે અથવા કલમ ૨૯ ની પેટા કલમ(૨) હેઠળ જેનું રજિસ્ટ્રેશન ૨૬ થયેલ હોય પણ જે વેરો ભરવા જવાબદાર હોય તેવી વેરાપાત્ર વ્યક્તિના કિસ્સામાં, યોગ્ય અધિકારી, સંબંધિત વેરા મુદતો માટે પોતાના ઉત્તમ નિર્ણય પ્રમાણે, એવી વેરાપાત્ર વ્યક્તિની વેરાની જવાબદારીની આકારણી કરવા આગળ વધી શકશે અને જે નાણાકીય વર્ષ માટે વેરો ભરવામાં ન આવ્યો હોય તે નાણાકીય વર્ષને લગતા વાર્ષિક પત્રક પૂરા પાડવા માટે કલમ ૪૪ હેઠળ નિર્દિષ્ટ કરેલી તારીખથી પાંચ વર્ષની મુદતની અંદર આકારણીનો હુકમ કાઢી શકશે:

પરંતુ એવો કોઈપણ આકારણી હુકમ વ્યક્તિને સુનાવણીની તક આપ્યા વિના પસાર કરવો નહિ.

અમુક ખાસ
કિસ્સામાં
સરખી
આકારણી.

૬૪. (૧) યોગ્ય અધિકારી, વ્યક્તિની વેરાની જવાબદારી દર્શાવતો કોઈ પૂરાવો તેની જાણમાં આવે ત્યારે, અધિક કમિશનર અથવા સંયુક્ત કમિશનરની પૂર્વ-મંજૂરીથી મહેસૂલના રક્ષણ માટે એવી વ્યક્તિની વેરાની જવાબદારી આકારણી કરવા આગળ વધશે અને તેને એમ માનવાને પુરતાં કારણો હોય કે એમ કરવામાં વિલંબ થયે, મહેસૂલના હિતને પ્રતિકૂળ અને અસર થશે તો આકારણી હુકમ કાઢશે :

પરંતુ જેની વેરાની લગતી જવાબદારી હોય તે વેરાપાત્ર વ્યક્તિની ખાતરી ન થઈ શકે અને એવી જવાબદારી માલના પૂરવઠાને લગતી હોય ત્યારે, એવા માલનો હવાલો ધરાવતી વ્યક્તિને, આ કલમ હેઠળ, આકારણીને પાત્ર અને લેણા કોઈ વેરા અને કોઈ બીજી રકમ ચૂકવવાને જવાબદાર વેરાપાત્ર વ્યક્તિ ગણવામાં આવશે.

(૨) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ પસાર કરેલ હુકમની પ્રાપ્તિની તારીખથી ત્રીસ દિવસની અંદર વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ કરેલી અરજી પરથી અથવા પોતાની મેળે, અધિક કમિશનર અથવા સંયુક્ત કમિશનરને એવું લાગે તે હુકમ ભૂલભરેલો છે તો તેઓ એવા હુકમને પાછો ખેંચી શકશે અને કલમ ૭૩ અથવા કલમ ૭૪ માં ઠરાવેલી કાર્યરીતિને અનુસરશે.

પ્રકરણ ૧૩

ઓડિટ

૬૫. (૧) કમિશનર અથવા તેમણે અધિકૃત કરેલ કોઈ અધિકારી, સામાન્ય અથવા ખાસ વેરા હુકમથી, નોંધાયેલી વ્યક્તિનું ઠરાવવામાં આવે તેટલી મુદત માટે, તેટલી વખત ઓડિટ સત્તાધિકારી દ્વારા ઓડિટ હાથ ધરી શકશે.

(૨) પેટા-કલમ (૧)માં ઉલ્લેખેલ અધિકારીઓ, નોંધાયેલી વ્યક્તિના ધંધાના સ્થળે અથવા તેઓની કચેરીમાં ઓડિટ કરી શકશે.

(૩) નોંધાયેલી વ્યક્તિને, ઓડિટ કરતાં પહેલાં, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે, ઓછામાં ઓછા પંદર દિવસની નોટિસ આપીને જાણ કરવી જોઈશે.

(૪) પેટા-કલમ (૧) હેઠળનું ઓડિટ, ઓડિટના આરંભની તારીખથી ત્રણ મહિનાની મુદતની અંદર પૂરું કરવું જોઈશે:

પરંતુ કમિશનરને ખાતરી થાય કે એવી નોંધાયેલી વ્યક્તિના સંદર્ભમાં ત્રણ મહિનામાં ઓડિટ પૂરું થઈ શકે તેમ નથી, તો તે કારણોની લેખિતમાં નોંધ કરીને, છ મહિનાથી વધુ નહિ તેટલી વધુ મુદત માટે, મુદત લંબાવી શકશે.

સ્પષ્ટીકરણ.- આ પેટા કલમના હેતુઓ માટે, “ઓડિટના આરંભ” એ શબ્દપ્રયોગ એટલે વેરા સત્તાધિકારીએ માંગેલ રેકર્ડ અને બીજા દસ્તાવેજો, નોંધાયેલી વ્યક્તિ જે તારીખે પુરા પાડે તે તારીખ અથવા ધંધાના સ્થળે ઓડિટની ખરી શરૂઆત થાય, એ બેમાંથી જે મોંઘું હોય તે.

(૫) ઓડિટ દરમિયાન, અધિકૃત અધિકારી, નોંધાયેલી વ્યક્તિને,

(૧) હિસાબોના ચોપડા અથવા તેને જરૂરી હોય તેવા અન્ય દસ્તાવેજોની ખરાઈ કરવા જરૂરી સુવિધા પૂરી પાડવા;

(૨) તેને જરૂરી હોય તેવી માહિતી પૂરી પાડવા અને સમયસર ઓડિટની પૂર્ણતા માટે સહાય કરવા, ફરમાવી શકશે.

(૬) ઓડિટ પૂરું થયે, યોગ્ય અધિકારી, ત્રીસ દિવસની અંદર જેના રેકર્ડનું ઓડિટ કરવામાં આવેલ હોય તે નોંધાયેલી વ્યક્તિને નિષ્કર્ષ, તેના અધિકારો અને અને જવાબદારીઓ અને એવા નિષ્કર્ષ માટેના કારણોની જાણ કરશે.

(૭) પેટા - કલમ (૧) હેઠળ કરેલ ઓડિટના પરિણામે કોઈ વણ-ચૂકવાયેલા વેરાની અથવા ઓછા ભરેલા વેરાની અથવા ભૂલથી ચૂકવેલ રિફંડની અથવા ખોટી રીતે લીધેલ અથવા ઉપયોગમાં ઇનપુટ વેરા શાખની ખબર પડે ત્યારે, યોગ્ય અધિકારી, કલમ ૭૩ અથવા કલમ ૭૪ હેઠળ પગલાં લઈ શકશે.

ખાસ ઓડિટ.

૬૬. (૧) પોતાની સમક્ષની કોઈ ચકાસણી, તપાસ અથવા અન્વેષણની અથવા બીજી કોઈ કાર્યવાહીના કોઈ તબક્કે, મદદનીશ કમિશનરના દરજ્જાથી ઉતરતા દરજ્જાના નહિ તેવા કોઈ અધિકારીને કેસના પ્રકાર અને જટિલતાને અને મહેસૂલના હિતને લક્ષમાં લેતા, એવો અભિપ્રાય હોય કે કિંમત ખરી રીતે જાહેર કરવામાં આવી નથી અથવા ઉપલબ્ધ ક્રેડિટ, સામાન્ય મર્યાદામાં નથી તો, તે કમિશનરની પૂર્વ-મંજૂરીથી, એવી નોંધાયેલી વ્યક્તિને, કમિશનર નામ યુક્ત કરે તેવા ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ અથવા કોસ્ટ એકાઉન્ટન્ટ પાસે તેના હિસાબોના ચોપડા સહિતના રેકર્ડની તપાસ અને ઓડિટ કરવા લેખિતમાં જાણ કરી શકશે.

(૨) એવી રીતે નામ નિયુક્ત ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ અથવા કોસ્ટ એકાઉન્ટન્ટ, નેવું દિવસની મુદતની અંદર નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવી અન્ય વિગતો તેમાં જણાવતાં યોગ્ય રીતે સહી કરીને પ્રમાણિત કરેલો ઓડિટ રિપોર્ટ સદરહુ મદદનીશ કમિશનરને રજૂ કરવો જોઈશે :

પરંતુ મદદનીશ કમિશનર, નોંધાયેલી વ્યક્તિએ અથવા ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ અથવા કોસ્ટ એકાઉન્ટન્ટ ધ્વારા તેને આ અર્થે કરવામાં આવેલી અરજી પરથી અથવા કોઈ મહત્વના અને પૂરતાં કારણોસર સદરહુ મુદતને બીજી નેવું દિવસની વધુ મુદત માટે લંબાવી શકશે.

(૩) પેટા-કલમ (૧)ની જોગવાઈઓ, નોંધાયેલી વ્યક્તિના હિસાબોનું ઓડિટ, આ અધિનિયમની અથવા તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા બીજા કોઈ કાયદાની બીજી કોઈ જોગવાઈઓ હેઠળ થયેલ હોય તેમ છતાં અમલમાં રહેશે.

(૪) નોંધાયેલી વ્યક્તિને, આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમો હેઠળ તેની વિરુદ્ધની કોઈ કાર્યવાહીમાં ઉપયોગમાં લેવાની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ ખાસ ઓડિટના આધારે એકત્ર કરેલી કોઈ સામગ્રીના સંબંધમાં સુનાવણીની તક આપવામાં આવશે.

(૫) ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ અથવા કોસ્ટ એકાઉન્ટન્ટના મળતરો સહિતના પેટા-કલમ (૧) હેઠળ રેકર્ડની તપાસ અને ઓડિટનું ખર્ચ, કમિશનરે નક્કી કરવું અને ચૂકવવું જોઈશે અને આવો નિર્ણય આખરી ગણાશે.

(૬) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ કરેલ ખાસ ઓડિટના પરિણામે કોઈ વણ-ચૂકવાયેલા વેરાની અથવા ઓછા ભરેલા વેરાની અથવા ભૂલથી ચૂકવેલ રિફંડની અથવા ખોટી રીતે લીધેલ અથવા ઉપયોગમાં લીધેલી ઇનપુટ વેરા શાખ ખબર પડે ત્યારે યોગ્ય અધિકારી, કલમ ૭૩ અથવા કલમ ૭૪ હેઠળ પગલાં લઈ શકશે.

પ્રકરણ-૧૪

તપાસ, શોધ, જપ્તી અને ધરપકડ

તપાસ, શોધ ૬૭. (૧) સંયુક્ત કમિશનરના દરજ્જાથી ઊતરતા ન હોય તેવા યોગ્ય અધિકારીને અને જપ્તીની એમ માનવાને કારણ હોય કે-
સત્તા.

(ક) વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ, માલ અથવા સેવા અથવા બંનેના પુરવઠાને અથવા હાથ પરના માલના સ્ટોકને લગતી કોઈ લેવડદેવડ છૂપાવી છે અથવા આ અધિનિયમ હેઠળ તેની હકદારી ઉપરાંતની ઇનપુટ વેરા શાખ માટે દાવો કરેલ છે અથવા આ અધિનિયમ હેઠળ વેરો ટાળવા માટે, આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની જોગવાઈઓ પૈકીની કોઈ જોગવાઈના ઉલ્લંઘનમાં સંડોવાયેલ છે; અથવા

(ખ) માલની હેરફેરના ધંધામાં રોકાયેલી કોઈ વ્યક્તિ અથવા કોઈ વખાર ગોડાઉન અથવા અન્ય કોઈ સ્થળનો માલિક અથવા સંચાલક,વેરો ભર્યા વિનાનો માલ રાખે છે અથવા પોતાના હિસાબો અથવા માલ એવી રીતે રાખે છે કે જેથી આ અધિનિયમ હેઠળ વેરો ટાળવાનું સંભવ છે તો, તે રાજ્ય વેરાના કોઈ બીજા અધિકારીને વેરાપાત્ર વ્યક્તિના અથવા માલની હેરફેરના ધંધામાં રોકાયેલી વ્યક્તિઓ અથવા વખાર અથવા ગોડાઉન અથવા કોઈ બીજા સ્થળના માલિક અથવા સંચાલકના ધંધાના કોઈ સ્થળોએ તપાસ કરવા, અધિકૃત કરી શકશે.

(૨) સંયુક્ત કમિશનરના દરજ્જાથી ઊતરતા દરજ્જાના ન હોય તેવા અધિકારીને, પેટા-કલમ (૧) હેઠળ કરેલી તપાસ પરથી અથવા અન્યથા, એમ માનવાને કારણ હોય કે જપ્તીને પાત્ર કોઈ માલ અથવા પોતાના અભિપ્રાય પ્રમાણે આ અધિનિયમ હેઠળની કોઈ કાર્યવાહીમાં ઉપયોગી થઈ શકે અથવા સંબંધિત હોય તેવા કોઈ દસ્તાવેજો અથવા

ચોપડા, કોઈ સ્થળે ગુપ્ત રાખવામાં આવેલ છે તો, તે રાજ્ય વેરાના- કોઈ બીજા અધિકારીને તે શોધવા અને જપ્ત કરવા લેખિતમાં અધિકૃત કરી શકશે અથવા પોતે એવા માલ, દસ્તાવેજો અથવા ચોપડા અથવા વસ્તુઓ શોધશે અને જપ્ત કરશે:

પરંતુ એવો કોઈ માલ જપ્ત કરવો વ્યવહાર્ય ન હોય ત્યારે, યોગ્ય અધિકારી અથવા તેઓ અધિકૃત કરે તેવા બીજા અધિકારી, માલના માલિક અથવા કબજેદાર ઉપર એવો હુકમ બજાવી શકશે કે તે, એવા અધિકારીની પૂર્વ-મંજૂરી વિના, એવા માલને ખસેડશે નહીં, અલગ કરશે નહીં અથવા અન્યથા તેની તજવીજ કરશે નહીં.

વધુમાં એવી રીતે જપ્ત કરેલ દસ્તાવેજો, ચોપડા અથવા વસ્તુઓને, એવા અધિકારીએ, આ અધિનિયમ હેઠળ તેની તપાસ અથવા કોઈ તપાસણી અથવા કાર્યવાહી માટે જ્યાં સુધી જરૂર હોય તેનાથી વધુ રાખવા નહિ.

(૩) પેટા-કલમ (૨)માં ઉલ્લેખેલ દસ્તાવેજો, ચોપડા અથવા વસ્તુઓ અથવા આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમો હેઠળ નોટિસ કાઢવા માટેનો આધાર રાખેલ ન હોય તેવા વેરાપાત્ર વ્યક્તિ અથવા બીજી કોઈ વ્યક્તિએ રજૂ કરેલ કોઈ દસ્તાવેજો, ચોપડા અથવા વસ્તુઓ, એવી નોટિસ કાઢવાની તારીખથી ત્રીસ દિવસથી વધુ નહીં તેટલી મુદતમાં એવી વ્યક્તિને પરત કરવા જોઈશે.

(૪) પેટા-કલમ (૨) હેઠળ અધિકૃત કરેલ અધિકારીને, કોઈ ઇમારતને સીલ મારવા અથવા તેનો દરવાજો ખોલવા અથવા જેમાં વ્યક્તિનો કોઈ માલ, હિસાબો, રજિસ્ટરો અથવા દસ્તાવેજો છુપાવેલા હોવાની શંકા હોય તેવા કોઈ અલમારી, વિજાણું ઉપકરણો, પેટી, પાત્રોને કે જ્યારે એવી ઇમારતો, અલમારી, વિજાણું ઉપકરણો, પેટી અથવા પાત્ર સુધી પહોંચી ન શકાય ત્યારે, ખોલવાનું/ તોડવાની સત્તા રહેશે.

(૫) પેટા-કલમ (૨) હેઠળ જેના કબજામાંથી એવા કોઈ દસ્તાવેજો જપ્ત કરવામાં આવેલ હોય તેવી વ્યક્તિ, અધિકૃત અધિકારી આ અર્થે સૂચવે તેવા સ્થળે અને સમયે તેમની હાજરીમાં તેની નકલો કરવા અને તેમાંથી ઉતારા લેવા હકદાર રહેશે, સિવાય કે યોગ્ય અધિકારીના મતે, એવી રીતે નકલ કરવાથી અથવા ઉતારા કરવાથી તપાસને પ્રતિકૂળ રીતે અસર થઈ શકે તેમ હોય.

(૬) પેટા-કલમ (૨) હેઠળ એવી રીતે જપ્ત કરેલ માલને, અનુક્રમે ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે અને તેટલા પ્રમાણમાં બોન્ડ કરીને અને જામીનગીરી આપીને અથવા યથાપ્રસંગ, લાગુ પડતા ભરવાપાત્ર વેરા, વ્યાજ અને દંડની ચુકવણી કર્યેથી, કામચલાઉ ધોરણે મુક્ત કરી શકાશે.

(૭) પેટા-કલમ (૨) હેઠળ કોઈ માલ જપ્ત કરવામાં આવે અને માલની જપ્તીના છ મહિનામાં તેના સંબંધમાં કોઈ નોટિસ આપેલી ન હોય ત્યારે, જેના કબજામાંથી તે જપ્ત કરવામાં આવેલ હોય તેવી વ્યક્તિને તે પરત કરવામાં આવશે:

પરંતુ છ મહિનાની મુદત, પૂરતું કારણ દર્શાવવામાં આવ્યે, યોગ્ય અધિકારી, વધુ છ મહિનાની મુદત સુધી લંબાવી શકાશે.

(૮) સરકાર, કોઈ માલના નાશવંત અથવા જોખમી પ્રકારને, સમયાંતરે માલની કિંમતમાંના અવમૂલ્યનને, માલ માટેના સંગ્રહ સ્થાનના નિયંત્રણ અથવા બીજા કોઈ સંબંધિત કારણોને, લક્ષમાં લઈને, જાહેરનામાથી, માલ અથવા માલના વર્ગને, નિર્દિષ્ટ કરી શકશે અને તે માલનો પેટા-કલમ (૨) હેઠળ તેની જપ્તી પછી તરત જ, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે, યોગ્ય અધિકારી ધ્વારા નિકાલ કરી શકાશે.

(૯) પેટા-કલમ (૮) હેઠળ નિર્દિષ્ટ માલ હોય તેવો કોઈ માલ, યોગ્ય અધિકારી અથવા તેમણે અધિકૃત કરેલ કોઈ અધિકારીએ જપ્ત કરેલ હોય ત્યારે, તેમણે ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે એવા માલની યાદી તૈયાર કરવી જોઈશે.

સન ૧૯૭૪નો રજો. (૧૦) શોધ અને જપ્તીને લગતી ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમ, ૧૯૭૩ની જોગવાઈઓ, શક્ય હોય ત્યાં સુધી, સદરહુ અધિનિયમની કલમ ૧૬૫ ની પેટા-કલમ (૫) માંના “મેજિસ્ટ્રેટ” એ શબ્દ જ્યાં આવતો હોય ત્યાં તેનેબદલે “કમિશનર” એ શબ્દ મૂકવો તે ફેરફારને અધીન રહીને, આ કલમ હેઠળની શોધ અને જપ્તીને લાગુ પડશે.

(૧૧) યોગ્ય અધિકારીને એમ માનવાને કારણો હોય કે કોઈ વ્યક્તિએ કોઈ વેરાની ચુકવણી ટાળી છે અથવા ટાળવાનો પ્રયાસ કરે છે તો, તે લેખિતમાં કારણોની નોંધ કરીને, તે વ્યક્તિએ પોતાની સમક્ષ રજૂ કરેલ હિસાબો, રજિસ્ટરો અથવા દસ્તાવેજો જપ્ત કરી શકશે અને તે બદલ પહોંચ આપશે અને આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમો હેઠળની કોઈ કાર્યવાહીના સંબંધમાં પ્રોસેક્યુશન માટે, જરૂરી હોય તેટલા સમય સુધી રાખી શકશે.

(૧૨) કમિશનર અથવા તેમણે અધિકૃત કરેલી અધિકારી, વેરાપાત્ર વ્યક્તિના પુરવઠાના વેરા ભરતિયાં અથવા બિલની ચકાસણી કરવા, તેમણે અધિકૃત કરેલી વ્યક્તિ દ્વારા વેરાપાત્ર વ્યક્તિના ધંધાના સ્થળેથી કોઈ માલ અથવા સેવાની અથવા બન્નેની ખરીદી કરાવી શકશે અને એવા અધિકારીએ ખરીદી કરેલ એવો માલ પરત કરવામાં આવ્યે, એવી વેરાપાત્ર વ્યક્તિ અથવા ધંધાની જગાનો હવાલો ધરાવતી કોઈ વ્યક્તિએ

અગાઉ આપેલ પુરવઠાના વેરા ભરતિયાં અથવા બિલને રદ કર્યા પછી, માલ સામે ચૂકવેલ રકમનું રિફંડ આપવું જોઈશે.

૬૮. (૧) સરકાર, નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેટલી રકમ કરતાં વધુ કિંમતના માલના કોઈ કન્સાઇનમેન્ટને લઈ જતા વાહનનો હવાલો ધરાવતી વ્યક્તિને, ઠરાવવામાં આવે તેવા દસ્તાવેજો અને તેવા સાધનો પોતાની સાથે લઈ જવા ફરમાવી શકશે. માર્ગસ્થ માલની તપાસ .

(૨) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ પોતાની સાથે લઈ જવા ફરમાવેલ દસ્તાવેજોની વિગતો, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે માન્ય કરવી જોઈશે.

(૩) પેટા-કલમ (૧)માં ઉલ્લેખેલ વાહનને કોઈ યોગ્ય અધિકારી દ્વારા કોઈ સ્થળે આંતરવામાં આવે ત્યારે, તે, સદરહુ વાહનનો હવાલો ધરાવતી વ્યક્તિને, સદરહુ પેટા-કલમ હેઠળ ઠરાવેલ દસ્તાવેજો અને સાધનો ખરાઈ કરવા રજૂ કરવા ફરમાવી શકશે અને સદરહુ વ્યક્તિ, દસ્તાવેજો અને સાધનો રજૂ કરવા જવાબદાર રહેશે અને માલની તપાસ કરવાની પણ છૂટ આપશે.

ધરપકડની સત્તા.

૬૯. (૧) કમિશનરને એમ માનવાને કારણો હોય કે વ્યક્તિએ કલમ ૧૩૨ ની પેટા-કલમ (૧) ના ખંડ (ક) અથવા ખંડ (ખ) અથવા ખંડ (ગ) અથવા ખંડ (ઘ)માં નિર્દિષ્ટ કોઈ ગુનો કરેલ છે જે સદરહુ કલમની પેટા-કલમ (૧) ના ખંડ (૧) અથવા ખંડ (૨) અથવા પેટા-કલમ (૨) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર છે ત્યારે, તે એવી વ્યક્તિની ધરપકડ કરવા રાજ્યના કોઈ અધિકારીને હુકમથી, અધિકૃત કરી શકશે.

(૨) કલમ ૧૩૨ ની પેટા-કલમ (૫) હેઠળ નિર્દિષ્ટ કોઈ ગુના માટે પેટા-કલમ (૧) હેઠળ વ્યક્તિની ધરપકડ કરવામાં આવેલ હોય, ત્યારે તે વ્યક્તિની ધરપકડ કરવા અધિકૃત અધિકારીએ એવી વ્યક્તિને ધરપકડના કારણોની જાણ કરવી જોઈશે અને ચોવીસ કલાકમાં તેને મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજૂ કરવી જોઈશે.

(૩) ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમ, ૧૯૭૩ ની જોગવાઈઓને અધીન રહીને, સન ૧૯૭૪નો રજો.
(ક) કલમ ૧૩૨ ની પેટા-કલમ (૪) હેઠળ નિર્દિષ્ટ કોઈ ગુના માટે વ્યક્તિની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ ધરપકડ કરેલી હોય ત્યારે, તેને જામીન આપવામાં આવશે અને જામીનમાં કસૂર બદલ, મેજિસ્ટ્રેટની કસ્ટડીમાં મોકલવામાં આવશે.

(ખ) પોલીસ અધિકાર સિવાયના અને જામીનપાત્ર ગુનાના કિસ્સામાં, નાયબ કમિશનર અથવા મદદનીશ કમિશનરને, ધરપકડ કરાયેલી વ્યક્તિને જામીન

પર અથવા અન્યથા છોડવાના હેતુ માટે, પોલીસ સ્ટેશનના ઇન-ચાર્જ અધિકારીને હોય તેવી જ સત્તાઓ રહેશે અને તેવી જ જોગવાઈઓને અધીન રહેશે.

પુરાવા આપવા અને દસ્તાવેજો રજૂ કરવા માટે વ્યક્તિઓને બોલાવવાની સત્તા.

૭૦. (૧) આ અધિનિયમ હેઠળના યોગ્ય અધિકારીને, દીવાની કાર્યરીતિ અધિનિયમ, ૧૯૦૮ ની જોગવાઈઓ હેઠળ દીવાની કોર્ટના કિસ્સામાં જોગવાઈ કર્યા મુજબની રીતે તપાસમાં પુરાવો રજૂ કરવા માટે અથવા દસ્તાવેજ અથવા બીજી કોઈ વસ્તુ રજૂ કરવા માટે જેની હાજરી પોતાને જરૂરી જણાય તેવી કોઈ વ્યક્તિને બોલાવવાની સત્તા રહેશે.

સન ૧૯૦૮નો
૫-મો.

(૨) પેટા-કલમ (૧)માં ઉલ્લેખેલ દરેક તપાસને, ભારતીય ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમની કલમ ૧૯૩ અને કલમ ૨૨૮ ના અર્થ મુજબ “અદાલતી કાર્યવાહી” હોવાનું ગણવામાં આવશે.

સન ૧૮૬૦નો
૪૫મો.

ધંધાની જગામાં પ્રવેશ.

૭૧. (૧) સંયુક્ત કમિશનરના દરજ્જાથી ઉતરતા દરજ્જાના ન હોય તેવા યોગ્ય અધિકારીએ અધિકૃત કરેલ કોઈ અધિકારી, હિસાબોના ચોપડા, દસ્તાવેજો, કોમ્પ્યુટરો, કોમ્પ્યુટર પ્રોગ્રામ, કોમ્પ્યુટરમાં ઇન્સ્ટોલ કરેલા કે અન્ય કોમ્પ્યુટર સોફ્ટવેર અને પોતે ફરમાવે તેવી બીજી વસ્તુઓ અને એવા સ્થળે ઉપલબ્ધ હોય તેવી વસ્તુઓની, મહેસૂલના હિતનું રક્ષણ કરવા જરૂરી હોય તેવા કોઈ ઓડિટ, ચકાસણી, ખરાઈ અને તપાસ કરવાના હેતુઓ માટે, તપાસ કરવા, નોંધાયેલી વ્યક્તિના ધંધાના કોઈ સ્થળે પ્રવેશ કરી શકશે.

(૨) પેટા-કલમ (૧)માં ઉલ્લેખેલ સ્થળનો હવાલો ધરાવતી દરેક વ્યક્તિએ, માંગણી થયે, પેટા-કલમ (૧) હેઠળના અધિકૃત અધિકારી અથવા યોગ્ય અધિકારીએ નિયુક્ત કરેલ ઓડિટ પક્ષકારને અથવા કલમ ૬૬ હેઠળ નામનિયુક્ત થયેલા કોસ્ટ એકાઉન્ટન્ટ અથવા ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટને,-

- (૧) નોંધાયેલી વ્યક્તિએ તૈયાર કરેલ અથવા નિભાવેલ અને ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે યોગ્ય અધિકારી સમક્ષ જાહેર કરેલ રેકર્ડ;
- (૨) કાચું સરવૈયું અથવા તેના જેવા દસ્તાવેજ;
- (૩) જરૂરી હોય ત્યાં, યોગ્ય રીતે ઓડિટ કરેલ વાર્ષિક નાણાકીય હિસાબોના પત્રકો;
- (૪) કંપની અધિનિયમ, ૨૦૧૩ ની કલમ ૧૪૮ હેઠળનો કોસ્ટ ઓડિટ રિપોર્ટ, કોઈ હોય તો;

સન ૨૦૧૩નો
૧૮મો.

સન ૧૯૬૧નો
૪૩મો.

- (૫) આવક-વેરા અધિનિયમ, ૧૯૬૧ ની કલમ ૪૪-કખ હેઠળનો આવક વેરાનો ઓડિટ રિપોર્ટ, કોઈ હોય તો; અને
(૬) કોઈ બીજું સંબંધિત રેકર્ડ;

એવી માંગણી કરવામાં આવી હોય તે દિવસથી કામકાજના પંદર કરતાં વધુ નહિ તેટલા દિવસની અંદર અથવા સદરહુ અધિકારી અથવા ઓડિટ પક્ષકાર અથવા ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ અથવા કોસ્ટ એકાઉન્ટન્ટ છૂટ આપે તેટલી વધુ મુદતમાં, અધિકારી અથવા ઓડિટ પક્ષકાર અથવા ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ અથવા કોસ્ટ એકાઉન્ટન્ટને ચકાસણી કરવા માટે ઉપલબ્ધ કરાવવું જોઈશે.

૭૨. (૧) પોલીસ, રેલવે, કસ્ટમ્સના તમામ અધિકારીઓએ અને ગ્રામ્ય અધિકારીઓ, કેન્દ્રીય વેરાના અધિકારીઓ અને સંઘ રાજ્યક્ષેત્રના વેરા અધિકારીઓ સહિતના જમીન મહેસૂલ વસૂલ કરવામાં રોકાયેલ અધિકારીઓએ, આ અધિનિયમના અમલીકરણમાં યોગ્ય અધિકારીને મદદ કરવી જોઈશે.

અધિકારીઓએ
યોગ્ય
અધિકારીને
મદદ કરવા
બાબત.

(૨) સરકાર, જાહેરનામાથી, કમિશનર ધ્વારા એમ કરવાનું કહેવામાં આવે, ત્યારે આ અધિનિયમના અમલીકરણમાં, યોગ્ય અધિકારીઓને મદદ કરવા માટે અધિકારીઓના કોઈ બીજા વર્ગને સત્તા આપી શકશે અને ફરમાવી શકશે.

પ્રકરણ ૧૫

માંગણી અને વસૂલાત

૭૩. (૧) યોગ્ય અધિકારીને એમ જણાય કે કોઈ વેરો ચૂકવવામાં આવેલ નથી અથવા ઓછો વેરો ભરેલ છે અથવા ભૂલથી રિફંડ આપેલ છે અથવા કપટ સિવાયના કોઈ કારણસર ઇનપુટ વેરા શાખ ખોટી રીતે લીધેલ છે અથવા ઉપયોગ કરેલ છે અથવા વેરોટાળવા માટે સ્વેચ્છાપૂર્વક કોઈ ખોટું નિવેદન આપેલ છે અથવા કોઈ હકીકત છુપાવેલ છે ત્યારે, તેઓએ એવી વેરાપાત્ર વ્યક્તિ કે જણે વેરો ચૂકવેલ ન હોય અથવા ઓછો ચૂકવેલ હોય અથવા ભૂલથી જેને રિફંડ આપેલ હોય અથવા જણે ખોટી રીતે ઇનપુટ વેરા શાખ લીધી હોય અથવા ઉપયોગ કરેલ હોય તેવી વ્યક્તિ ઉપર, કલમ ૫૦ હેઠળ તેના પર ચૂકવવાપાત્ર વ્યાજ સહિત નોટિસમાં જણાવેલ રકમ અને આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમો હેઠળ, લેવાપાત્ર દંડ શા માટે તેણે ભરવો જોઈએ નહિ તેના કારણો દર્શાવવા ફરમાવતી નોટિસ બજાવવી જોઈશે.

વેરો ન ચૂકવવા
અથવા ઓછો વેરો
ભરવા અથવા ભૂલથી
રિફંડ આપવા
અથવા કપટ
સિવાયના કોઈ
કારણસર ઇનપુટ
વેરા શાખ ખોટી રીતે
લેવા અથવા
ઉપયોગ કરવા
અથવા
સ્વેચ્છાપૂર્વકના કોઈ
ખોટા નિવેદન
આપવા અથવા વેરો
ટાળવા કોઈ મહત્વની
હકીકત છુપાવવાના
કિસ્સામાં વેરો નક્કી
કરવા બાબત .

(૨) યોગ્ય અધિકારીએ, પેટા-કલમ(૧) હેઠળની નોટિસ, હુકમ કાઢવા માટેની પેટા-કલમ (૧૦) માં જણાવેલ સમય-મર્યાદાના ઓછામાં ઓછા ત્રણ મહિના પહેલાં, બજાવવી જોઈશે.

(૩) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ કોઈ મુદત માટે નોટિસ કાઢવામાં આવેલ હોય ત્યારે, યોગ્ય અધિકારીએ, ન ભરેલ કે ઓછા ભરેલ વેરા અથવા ભૂલથી કરેલા રિફંડની અથવા ખોટી રીતે લીધેલ અથવા પેટા-કલમ (૧) હેઠળ આવરી લીધેલ મુદત સિવાયની મુદતો માટે ઉપયોગમાં લીધેલી ઇનપુટ વેરા શાખની વિગતો ધરાવતું પત્રક, વેરાપાત્ર વ્યક્તિ ઉપર બજાવવું જોઈશે.

(૪) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ આવરી લીધેલ હોય તે મુદત સિવાયની મુદતો માટે જેના પર આધાર રાખવામાં આવેલ હોય તે કારણો, આગાઉની નોટિસમાં જણાવેલ કારણો જ હતાં એવી શરતને અધીન રહીને, એવા પત્રકની બજાવણીને, પેટા-કલમ (૧) હેઠળ એવી વ્યક્તિ ઉપર કરવામાં આવેલ નોટિસની બજાવણી ગણવામાં આવશે.

(૫) વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ પેટા-કલમ (૧) હેઠળની નોટિસની અથવા યથાપ્રસંગ, પેટા કલમ(૩) હેઠળના પત્રકની બજાવણી કરતાં પહેલાં, એવા વેરાની પોતે કરેલી આકારણીના આધારે અથવા યોગ્ય અધિકારીએ આકારણી કરેલ વેરાને આધારે, કલમ ૫૦ હેઠળ તેના પર ચૂકવવાપાત્ર વ્યાજ સહિત વેરાની રકમ ચૂકવવી જોઈશે અને એવી ચૂકવણી કર્યાની જાણ, યોગ્ય અધિકારીને લેખિતમાં કરવી જોઈશે.

(૬) યોગ્ય અધિકારીએ, એવી માહિતી મળ્યે, આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની જોગવાઈઓ હેઠળ એવી રીતે ચૂકવેલ વેરાના અથવા ચૂકવવાપાત્ર કોઈ દંડના સબંધમાં, પેટા-કલમ (૧) હેઠળની કોઈ નોટિસ અથવા યથાપ્રસંગ, પેટા-કલમ (૩) હેઠળના પત્રકની બજાવણી કરવી જોઈશે નહિ.

(૭) યોગ્ય અધિકારીનો એવો અભિપ્રાય હોય કે પેટા-કલમ (૫) હેઠળ ચૂકવેલી રકમ, ખરેખર ચૂકવવાપાત્ર રકમ કરતાં ઓછી છે ત્યારે, તેઓએ, ખરેખર ચૂકવવાપાત્ર રકમ કરતાં ઓછી રકમના સબંધમાં, પેટા-કલમ (૧) માં જોગવાઈ કર્યા પ્રમાણે નોટિસ કાઢવા અંગેની કાર્યવાહી કરવી જોઈશે.

(૮) પેટા-કલમ(૧) અથવા પેટા-કલમ (૩) હેઠળની કોઈ વેરાપાત્ર વ્યક્તિ, કારણદર્શક નોટિસ કાઢવાના ત્રીસ દિવસની અંદર, કલમ ૫૦ હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર વ્યાજ

સહિત સદરકુ વેરો ચૂકવે ત્યારે, કોઈ દંડ ચૂકવવાપાત્ર થશે નહિ અને સદરકુ નોટિસના સંબંધમાંની તમામ કાર્યવાહીઓ પૂરી થયેલી હોવાનું ગણાશે.

(૯) યોગ્ય અધિકારીએ, વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ કરેલી રજૂઆત, કોઈ હોય તો, તેને વિચારણામાં લઈને, એવી વ્યક્તિ પાસેના લેણાં વેરાના દસ ટકા જેટલી અથવા દસ હજાર રૂપિયા, એ બેમાંથી જે વધુ હોય તેટલી વેરા, વ્યાજ અને દંડની સમકક્ષ રકમ નક્કી કરવી જોઈશે અને હુકમ કરવો જોઈશે.

(૧૦) યોગ્ય અધિકારીએ, જે વર્ષ માટે વેરો ભરેલ ન હોય અથવા ઓછો ભરેલો હોય અથવા ખોટી રીતે ઇનપુટ વેરા ક્રેડિટ લીધેલી હોય કે ઉપયોગ કરેલ હોય તે નાણાકીય વર્ષ માટેનું વાર્ષિક પત્રક પૂરું પાડવા માટેની છેલ્લી તારીખથી ત્રણ વર્ષની અંદર અથવા ભૂલથી રિફંડ આપેલ હોય તે તારીખથી ત્રણ વર્ષની અંદર, પેટા-કલમ (૯) હેઠળનો હુકમ કરવો જોઈશે.

(૧૧) પેટા-કલમ (૬) અથવા પેટા-કલમ (૮)માં ગમે તે મજદૂર હોય તેમ છતાં, સ્વ-આકારેલ વેરાની કોઈ રકમ અથવા વેરા તરીકે વસૂલ કરેલ કોઈ રકમ, એવો વેરો ચૂકવવાની છેલ્લી તારીખથી ત્રીસ દિવસની મુદતમાં ભરેલ ન હોય, ત્યારે પેટા-કલમ (૯) હેઠળનો દંડ ચૂકવવો જોઈશે.

વેરો ન
ચૂકવવા અથવા
ઓછો વેરો
ભરવા અથવા
ભૂલથી રિફંડ
આપવા અથવા
કપટપૂર્વક
ઇનપુટ વેરા
શાખ ખોટી રીતે
લેવા અથવા
ઉપયોગ કરવા
અથવા
સ્વેચ્છાપૂર્વક
કોઈ ખોટું
નિવેદન આપવા
અથવા કોઈ
હકીકત
છુપાવવાના
કિસ્સામાં વેરો
નક્કી કરવા
બાબત.

૭૪. (૧) યોગ્ય અધિકારીને એમ જણાય કે કોઈ વેરો ચૂકવવામાં આવેલ નથી અથવા ઓછો વેરો ભરેલ છે અથવા ભૂલથી રિફંડ આપેલ છે અથવા કપટપૂર્વક ઇનપુટ વેરા શાખ મેળવેલ છે અથવા ઉપયોગ કરેલ છે અથવા સ્વેચ્છાપૂર્વક કોઈ ખોટું નિવેદન કરેલ છે અથવા વેરો ટાળવા કોઈ મહત્વની હકીકત છુપાવેલ છે, ત્યારે, તેઓએ એવી વેરાપાત્ર વ્યક્તિ કે જેણે વેરો ચૂકવેલ ન હોય અથવા ઓછો ચૂકવેલ હોય અથવા ભૂલથી જેને રિફંડ આપેલ હોય અથવા જેણે ખોટી રીતે ઇનપુટ વેરા શાખ લીધી હોય અથવા ઉપયોગ કરેલ હોય તેવી વ્યક્તિને, નોટિસમાં નિર્દિષ્ટ કરેલી રકમ તેમજ કલમ ૫૦ હેઠળ તેની ઉપર ચૂકવવાપાત્ર વ્યાજની રકમ અને નોટિસમાં નિર્દિષ્ટ કરેલ વેરા જેટલો જ દંડ તેણે શા માટે ભરવો જોઈએ નહિ તેના કારણો દર્શાવવા ફરમાવવું જોઈએ.

(૨) યોગ્ય અધિકારીએ, પેટા-કલમ(૧) હેઠળની નોટિસ, હુકમ કાઢવા માટેની પેટા-કલમ (૧૦) માં જણાવેલ સમય-મર્યાદાના ઓછામાં ઓછા છ મહિના પહેલાં બજાવવી જોઈશે.

(૩) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ કોઈ મુદત માટે નોટિસ કાઢવામાં આવેલ હોય ત્યારે, યોગ્ય અધિકારીએ, ન ભરેલ કે ઓછા ભરેલ વેરા અથવા ભૂલથી કરેલા રિફંડની અથવા ખોટી રીતે લીધેલ અથવા પેટા-કલમ (૧) હેઠળ આવરી લીધેલ મુદત સિવાયની મુદતો માટે ઉપયોગમાં લીધેલી ઇનપુટ વેરા શાખ ધરાવતું પત્રક, વેરાપાત્ર વ્યક્તિ ઉપર બજાવવું જોઈશે.

(૪) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ આવરી લીધેલ હોય તે મુદત સિવાયની મુદતો માટે, છેતરપિંડી અથવા સ્વેચ્છાપૂર્વકના કોઈ ખોટા નિવેદન અથવા વેરો ટાળવા કોઈ મહત્વની હકીકત છુપાવવાના કારણો સિવાયના જે કારણો પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હોય તે કારણો, આગાઉની નોટિસમાં જણાવેલ કારણો જેવા જ હતાં એવી શરતને અધીન રહીને પેટા-કલમ (૩) હેઠળ પત્રકની બજાવણીને, કલમ ૭૩ ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ કરવામાં આવેલ નોટિસની બજાવણી ગણવામાં આવશે.

(૫) વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ પેટા-કલમ (૧) હેઠળની નોટિસની બજાવણી કરતાં પહેલાં, એવા વેરાની પોતે કરેલી આકારણીના આધારે અથવા યોગ્ય અધિકારીએ કરેલ આધારણીને આધારે, કલમ ૫૦ હેઠળ તેના પર ચૂકવવાપાત્ર વ્યાજ સહિત વેરાની રકમ ચૂકવવી જોઈશે અને એવી ચૂકવણી કર્યાની જાણ, યોગ્ય અધિકારીને લેખિતમાં કરવી જોઈશે.

(૬) યોગ્ય અધિકારીએ એવી માહિતી મળ્યે, આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની જોગવાઈઓ હેઠળ એવી રીતે ચૂકવેલ વેરાના અથવા ચૂકવવાપાત્ર કોઈ દંડના સંબંધમાં, પેટા-કલમ (૧) હેઠળની કોઈ નોટિસની, બજાવણી કરવી જોઈશે નહિ.

(૭) યોગ્ય અધિકારીનો એવો અભિપ્રાય હોય કે પેટા-કલમ (૫) હેઠળ ચૂકવેલી રકમ, ખરેખર ચૂકવવાપાત્ર રકમ કરતાં ઓછી છે ત્યારે, તેઓએ, ખરેખર ચૂકવવાપાત્ર રકમ કરતાં ઓછી રકમના સંબંધમાં, પેટા-કલમ (૧) માં જોગવાઈ કર્યા પ્રમાણે નોટિસ કાઢવા અંગેની કાર્યવાહી કરવી જોઈશે.

(૮) પેટા-કલમ(૧) હેઠળની કોઈ વેરાપાત્ર વ્યક્તિ, નોટિસ કાઢ્યાના ત્રીસ દિવસની અંદર, કલમ ૫૦ હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર વ્યાજ સહિત સદરહુ વેરો અને એવા વેરાના પચીસ ટકા જેટલી રકમનો દંડ ચૂકવે ત્યારે, સદરહુ નોટિસના સંબંધમાંની તમામ કાર્યવાહીઓ પૂરી થયેલી હોવાનું ગણાશે.

(૯) યોગ્ય અધિકારીએ વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ કરેલી રજૂઆત, કોઈ હોય તો, તેને વિચારણામાં લઈને, એવી વ્યક્તિ પાસેના લેણાં વેરા, વ્યાજ અને દંડની રકમ નક્કી કરવી જોઈશે અને હુકમ કરવો જોઈશે.

(૧૦) યોગ્ય અધિકારીએ, જે વર્ષ માટે વેરો ભરેલ ન હોય અથવા ઓછો ભરેલો હોય અથવા ખોટી રીતે ઇનપુટ વેરા ક્રેડિટ લીધેલી હોય કે ઉપયોગ કરેલ હોય તે નાણાકીય વર્ષ માટેનું વાર્ષિક પત્રક પૂરું પાડવા માટેની છેલ્લી તારીખથી પાંચ વર્ષની અંદર અથવા ભૂલથી રિફંડ આપેલ હોય તે તારીખથી પાંચ વર્ષની અંદર, પેટા-કલમ (૯) હેઠળનો હુકમ કરવો જોઈશે.

(૧૧) કોઈ વ્યક્તિ તેના ઉપર પેટા-કલમ(૯) હેઠળ કાઢેલ હુકમની જાણ થયાના ત્રીસ દિવસની અંદર, કલમ ૫૦ હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર વ્યાજ સહિત વેરો અને એવા વેરાના પચાસ ટકાને સમકક્ષ રકમનો દંડ ચૂકવે ત્યારે, સદરહુ નોટિસના સબંધમાંની તમામ કાર્યવાહીઓ પૂરી થયેલી હોવાનું ગણાશે.

સ્પષ્ટીકરણ ૧.- કલમ ૭૩ અને આ કલમના હેતુઓ માટે,-

(૧) “સદરહુ નોટિસના સબંધમાંની તમામ કાર્યવાહીઓ” એ શબ્દપ્રયોગમાં, કલમ ૧૩૨ હેઠળની કાર્યવાહીઓનો સમાવેશ થશે નહીં ;

(૨) તે જ કાર્યવાહી હેઠળની નોટિસ, વેરો ચૂકવવા જવાબદાર મુખ્ય વ્યક્તિ અને કેટલીક બીજી વ્યક્તિઓને આપવામાં આવે અને મુખ્ય વ્યક્તિ સામેની એવી કાર્યવાહીઓ કલમ ૭૩ અથવા કલમ ૭૪ હેઠળ પૂરી થયેલી હોય ત્યારે, કલમો ૧૨૨, ૧૨૫, ૧૨૯, ૧૩૦ હેઠળ દંડ ચૂકવવા જવાબદાર તમામ વ્યક્તિઓ સામેની કાર્યવાહીઓ પૂરી થયેલી હોવાનું ગણાશે.

સ્પષ્ટીકરણ ૨.- આ અધિનિયમના હેતુઓ માટે “માહિતી છુપાવવી” એ શબ્દપ્રયોગનો અર્થ, કોઈ વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ આ અધિનિયમ અને તે હેઠળ કરેલા નિયમો હેઠળ, કોઈ પત્રક, નિવેદન, રિપોર્ટ અથવા પૂરા પાડેલ બીજા કોઈ દસ્તાવેજમાં જાહેર કરવાનું જરૂરી હોય તેવી હકીકતો અને માહિતી જાહેર ન કરવી અથવા યોગ્ય અધિકારીને જે માહિતી માંગેલી હોય તે માહિતી લેખિતમાં પૂરી ન પાડવી, એવો થશે.

વેરા
નિર્ધારણને
લગતી
સામાન્ય
જોગવાઈઓ.

૭૫. (૧) જ્યારે કોઈ કોર્ટ અથવા અપીલ ટ્રિબ્યુનલના હુકમથી નોટિસની બજવાણી કરવાની અથવા હુકમ કાઢવાની મનાઈ કરવામાં આવેલ હોય ત્યારે, આવી મનાઈ કરવામાં આવેલી મુદતને, કલમ ૭૩ ની પેટા-કલમ (૨) અને (૧૦) અથવા યથાપ્રસંગ, કલમ ૭૪ ની પેટા-કલમ (૨) અને (૧૦)-માં નિર્દિષ્ટ કરેલી મુદતની ગણતરી કરવામાં બાકાત કરવી જોઈશે.

(૨) જ્યારે કોઈ એપેલેટ ઓથોરિટી અથવા એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ અથવા કોર્ટ એવા નિષ્કર્ષ પર આવે કે કલમ ૭૪ ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ કાઢેલી નોટિસ જે વ્યક્તિની સામે આવી નોટિસ કાઢવામાં આવી હોય તેની સામેના છેતરપિંડી અથવા સ્વેચ્છાપૂર્વકના ખોટા નિવેદન અથવા વેરો ટાળવા માટે હકીકતો છુપાવવાના આરોપો સાબિત કરવામાં આવેલ નથી તે કારણસર, ટકી શકે તેમ નથી ત્યારે, યોગ્ય અધિકારીએ એવી વ્યક્તિએ ચૂકવવાના વેરો, કલમ ૭૩ ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ નોટિસ કાઢવામાં આવેલી હોય એમ માનીને નક્કી કરવો જોઈશે.

(૩) એપેલેટ ઓથોરિટી અથવા એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ અથવા કોર્ટના આદેશ અનુસાર કોઈ હુકમ કરવો જરૂરી હોય ત્યારે એવો હુકમ સદરહુ આદેશની જાણ થયાની તારીખથી બે વર્ષમાં કરવો જોઈશે.

(૪) વેરો અને દંડ ચૂકવવાપાત્ર વ્યક્તિ તરફથી લેખિતમાં વિનંતી કરવામાં આવે અથવા એવી વ્યક્તિ વિરુદ્ધ કોઈ પ્રતિકૂળ નિર્ણય લેવા ધારેલ હોય ત્યારે, સુનાવણીની તક આપવામાં આવશે.

(૫) યોગ્ય અધિકારી, વેરાપાત્ર વ્યક્તિ પૂરતું કારણ દર્શાવે, તો સદરહુ વ્યક્તિને સમય આપશે અને લેખિતમાં કારણોની નોંધ કરીને સુનાવણી મુલતવી રાખશે :

પરંતુ કાર્યવાહી દરમિયાન કોઈ પણ વ્યક્તિની સુનાવણી ત્રણ કરતાં વધુ વાર એવી રીતે મુલતવી રાખવામાં આવશે નહીં.

(૬) યોગ્ય અધિકારીએ, પોતાના હુકમમાં, પોતાના નિર્ણયની સંબંધિત હકીકતો અને આધાર જણાવવો જોઈશે.

(૭) હુકમમાં માંગેલ વેરો, વ્યાજ અને દંડની રકમ, નોટિસમાં નિર્દિષ્ટ રકમ કરતાં વધુ હોવી જોઈશે નહિ અને નોટિસમાં નિર્દિષ્ટ કારણો સિવાયના બીજા કોઈ કારણસરની માંગણીને બહાલી આપવી જોઈશે નહિ.

(૮) એપેલેટ ઓથોરિટી, અથવા એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ અથવા કોર્ટ, યોગ્ય અધિકારીએ નક્કી કરેલી વેરાની રકમમાં ફેરફાર કરે, ત્યારે વ્યાજ અને દંડની રકમ, એવી રીતે ફેરફાર કરેલી રકમને વિચારણામાં લઈને, તદનુસાર ફેરફાર થયેલી રહેશે.

(૯) વેરા જવાબદારી નક્કી કરતાં હુકમમાં નિર્દિષ્ટ કરેલ હોય કે ન હોય, તો પણ, ઓછા ચૂકવેલા અથવા નહિ ચૂકવેલા વેરા ઉપર વ્યાજ ચૂકવવાપાત્ર થશે.

(૧૦) કલમ ૭૩ ની પેટા-કલમ (૧૦) માં જોગવાઈ કર્યા પ્રમાણે ત્રણ વર્ષની અંદર અથવા કલમ ૭૪ ની પેટા-કલમ (૧૦)માં જોગવાઈ કર્યા પ્રમાણે પાંચ વર્ષની અંદર હુકમ કાઢવામાં ન આવે, તો ન્યાયનિર્ણય કાર્યવાહી પૂરી થયેલી ગણાશે.

(૧૧) જે મુદ્દા પર એપેલેટ ઓથોરિટી અથવા એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ અથવા હાઇકોર્ટે નિર્ણય આપેલ હોય જે બીજા કોઈ કાર્યવાહીમાંના મહેસૂલ હિતને પ્રતિફળ હોય અને એપેલેટ ઓથોરિટી, એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ અથવા હાઇકોર્ટના એવા નિર્ણયની સામે એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ અથવા હાઇકોર્ટ અથવા સુપ્રીમ કોર્ટમાં અપીલ પડતર હોય ત્યારે, એપેલેટ ઓથોરિટી અને એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલના નિર્ણયની તારીખ વચ્ચેની, એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ અને હાઇકોર્ટના નિર્ણયની તારીખ વચ્ચેની અથવા હાઇકોર્ટ અને સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયની તારીખ વચ્ચેની મુદતને, કલમ ૭૩ની પેટા-કલમ (૧૦) અથવા કલમ ૭૪ની પેટા-કલમ (૧૦) હેઠળ કારણદર્શક નોટિસ આપીને કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હોય, ત્યારે સદરહુ કલમોમાં ઉલ્લેખેલ મુદતની ગણતરી કરવામાં બાકાત રાખવી જોઈશે.

(૧૨) કલમ ૭૩ અથવા કલમ ૭૪ માં ગમે તે મજફૂર હોય તેમ છતાં, કલમ ૩૯ હેઠળ પૂરા પાડેલ પત્રક અનુસાર સ્વ-આકારેલી વેરાની રકમ, પૂર્ણતઃ અથવા અંશતઃ વણચૂકવાયેલી રહે અથવા એવા વેરા પર ચૂકવવાપાત્ર કોઈ વ્યાજની રકમ વણચૂકવાયેલી રહે ત્યારે, તેની વસૂલાત, કલમ ૭૯ ની જોગવાઈઓ હેઠળ કરવી જોઈશે.

(૧૩) કલમ ૭૩ અથવા કલમ ૭૪ હેઠળ કોઇ ઇંડ લાદવામાં આવેલ હોય, ત્યારે એવા કોઇ કૃત્ય અથવા ચૂક બદલ, આ અધિનિયમની કોઇ બીજી જોગવાઈ હેઠળ તે જ વ્યક્તિ પર કોઇ ઇંડ લાદવામાં આવશે નહિ.

ઉઘરાવેલ વેરો
સરકારને નહિ
ચૂકવવા
બાબત.

૭૬. (૧) કોઇ એપેલેટ ઓથોરિટી અથવા એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ અથવા કોર્ટના કોઇ હુકમ અથવા આદેશમાં અથવા આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમો અથવા તત્સમયે અમલી બીજા કોઇ કાયદાની બીજી કોઇ જોગવાઈઓમાં વિરુદ્ધનો કોઇપણ મજફૂર હોય તે છતાં, કોઇપણ વ્યક્તિ કે જણે આ અધિનિયમ હેઠળ વેરા તરીકેની કોઇ રકમ બીજી વ્યક્તિ પાસેથી ઉઘરાવેલ હોય અને સરકારને તે રકમ ચૂકવી ન હોય, ત્યારે તેણે, જે પુરવઠાના સંબંધમાં આવી રકમ વસૂલ કરવામાં આવી હોય તે પુરવઠો વેરાપાત્ર હોય કે ન હોય તે બાબત લક્ષમાં લીધા સિવાય, તરત જ, સદરહુ રકમ સરકારને ચૂકવવી જોઈશે.

(૨) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ સરકારને કોઇ રકમ ચૂકવવી જરૂરી હોય અને તે ચૂકવેલ ન હોય ત્યારે, યોગ્ય અધિકારીએ એવી રકમ ચૂકવવાને જવાબદાર વ્યક્તિને, નોટિસમાં જણાવેલ સદરહુ રકમ એવી વ્યક્તિએ શા માટે સરકારને ચૂકવેલ નથી અને આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ નોટિસમાં જણાવેલ સદરહુ રકમ જેટલો ઇંડ શા માટે તેના પર ન લાદવો તેના કારણો દર્શાવવા ફરમાવતી નોટિસ બજાવવી જોઈશે.

(૩) યોગ્ય અધિકારીએ, પેટા-કલમ (૨) હેઠળ જેની ઉપર નોટિસ બજાવવામાં આવેલ હોય તેવી વ્યક્તિની રજૂઆત કોઇ હોય, તો તેને વિચારણામાં લઇને, તેવી વ્યક્તિ પાસેથી લેણી વેરાની રકમ નક્કી કરવી જોઈશે અને ત્યારપછી તેવી વ્યક્તિએ એવી નક્કી કરેલ રકમ ચૂકવવી જોઈશે.

(૪) પેટા-કલમ (૧) માં ઉલ્લેખેલી વ્યક્તિ, પેટા-કલમ (૧) અથવા પેટા-કલમ (૩) માં ઉલ્લેખેલી રકમ ચૂકવવા ઉપરાંત, તેણે આવી રકમ વસૂલ કર્યાની તારીખથી તે સરકારને એવી રકમ ચૂકવે તે તારીખ સુધી, કલમ ૫૦ હેઠળ નિર્દિષ્ટ કરેલ દરે, તેના ઉપર વ્યાજ ચૂકવવા પણ જવાબદાર થશે.

(૫) કારણદર્શક નોટિસ જેને બજાવવામાં આવેલ હોય તેવી વ્યક્તિ તરફથી લેખિતમાં વિનંતી મળ્યે. સુનાવણીની તક આપવામાં આવશે.

(૬) યોગ્ય અધિકારીએ, નોટિસ કાઢ્યાની તારીખથી એક વર્ષની અંદર હુકમ કાઢવો જોઈશે.

(૭) કોર્ટ અથવા એપેલેટ ઓથોરિટીના હુકમથી, એવા હુકમ કાઢવા પર મનાઈ કરવામાં આવેલ હોય ત્યારે, એવી મનાઈની મુદતને એક વર્ષની મુદતની ગણતરી કરવામાંથી બાકાત કરવામાં આવશે.

(૮) યોગ્ય અધિકારીએ, તેના હુકમમાં, પોતાના નિર્ણયની સંબંધિત હકીકતો અને આધાર જણાવવા જોઈશે.

(૯) પેટા-કલમ (૧) અથવા પેટા-કલમ (૩) હેઠળ સરકારને ચૂકવેલી રકમને, પેટા-કલમ (૧)માં ઉલ્લેખેલ પૂરવઠાના સંબંધમાં, વ્યક્તિએ, કોઈ વેરો ચૂકવવાપાત્ર હોય તો તેની સામે સરભર કરવી જોઈશે.

(૧૦) પેટા-કલમ (૯) હેઠળ સરભર કર્યા પછી કોઈ ફાજલ રકમ બાકી રહે ત્યારે, એવી ફાજલ રકમ ફંડમાં જમા કરવી જોઈશે અથવા એવી રકમનું ભારણ જેણે વેઠ્યું હોય તેવી વ્યક્તિને રિફંડ કરવી જોઈશે.

(૧૧) રકમનું ભારણ જે વ્યક્તિએ વેઠ્યું હોય તે વ્યક્તિ, કલમ ૫૪ ની જોગવાઈઓ અનુસાર તેના રિફંડ માટે અરજી કરી શકશે.

૭૭. (૧) નોંધાયેલી વ્યક્તિએ રાજ્યાંતર્ગત પુરવઠો ગણીને કરેલી લેવડદેવડ પર કેન્દ્રીય વેરો અથવા રાજ્યવેરો ચૂકવેલ હોય, પણ પાછળથી તેને આંતર-રાજ્ય પુરવઠા તરીકે ઠરાવવામાં આવે ત્યારે, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે અને તેવી શરતોએ એવી રીતે ચૂકવેલ વેરાની રકમ તેને રિફંડ કરવી જોઈશે.

ખોટી રીતે વેરો વસૂલ કરીને કેન્દ્ર સરકારને અને રાજ્ય સરકારને ચૂકવવા બાબત.

(૨) નોંધાયેલી વ્યક્તિએ આંતર-રાજ્ય પુરવઠો ગણીને કરેલી લેવડદેવડ પર સંકલિત વેરો ચૂકવેલ હોય, પણ પાછળથી તેને રાજ્યાંતર્ગત પુરવઠા તરીકે ઠરાવવામાં આવે ત્યારે, ચૂકવવાપાત્ર રાજ્યવેરાની રકમ ઉપર તેણે કોઈ વ્યાજ ચૂકવવાનું રહેશે નહિ.

૭૮. આ અધિનિયમ હેઠળ પસાર કરેલ કોઈ હુકમ અનુસાર વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ ચૂકવવાપાત્ર કોઈ રકમ, એવી વ્યક્તિએ, એવા હુકમની બજવાણીની તારીખથી ત્રણ

વસૂલાતની કાર્યવાહીઓ શરૂ કરવા બાબત.

મહિનાની મુદતની અંદર ચૂકવવી જોઈશે અને તેમાં ચૂક થયે વસૂલાતની કાર્યવાહીઓ શરૂ કરવામાં આવશે :

પરંતુ યોગ્ય અધિકારીને મહેસૂલી હિતમાં ઇષ્ટ જણાય ત્યારે, તેઓ, લેખિતમાં કારણોની નોંધ કરીને, સદરહુ વેરાપાત્ર વ્યક્તિને, તેઓ નિર્દિષ્ટ કરે તેટલી ત્રણ મહિનાથી ઓછી મુદતની અંદર, એવી ચૂકવણી કરવા ફરમાવી શકશે.

વેરાની
વસૂલાત.

૭૯. (૧) આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની કોઈ જોગવાઈ હેઠળ કોઈ વ્યક્તિએ સરકારને ચૂકવવાપાત્ર કોઈ રકમ ચૂકવવામાં ન આવેલ હોય ત્યારે, યોગ્ય અધિકારીએ, નીચે પૈકીની એક અથવા વધુ રીતે, રકમ વસૂલવાની કાર્યવાહી કરવી જોઈશે:-

(ક) યોગ્ય અધિકારી અથવા એવા બીજા નિર્દિષ્ટ કરેલ અધિકારીના નિયંત્રણ હેઠળના એવી વ્યક્તિના કોઈ નાણામાંથી, યોગ્ય અધિકારી, એવી ચૂકવવાપાત્ર રકમની કપાત કરી શકશે અથવા એવા બીજા નિર્દિષ્ટ અધિકારીને તે રકમની કપાત કરવા ફરમાવી શકશે;

(ખ) યોગ્ય અધિકારી અથવા એવા બીજા નિર્દિષ્ટ અધિકારીના નિયંત્રણ હેઠળના એવી વ્યક્તિના માલને અટકાવીને અને વેચીને, યોગ્ય અધિકારી, એવી ચૂકવવાપાત્ર રકમ વસૂલ કરી શકશે અથવા એવા બીજા નિર્દિષ્ટ અધિકારીને તે રકમ વસૂલ કરવા ફરમાવી શકશે;

(ગ) (૧) યોગ્ય અધિકારી, લેખિતમાં નોટિસ આપીને, એવી વ્યક્તિના નાણા જેની પાસેથી લેણાં હોય અથવા લેણાં થઈ શકે તેવી કોઈ બીજી વ્યક્તિને અથવા એવી વ્યક્તિ માટે અથવા તેના વતી નાણાં ધરાવતી હોય અથવા ત્યારપછીથી ધરાવી શકે તેવી વ્યક્તિને, લેણાં થતાં અથવા ધરાવેલ નાણા, તાત્કાલિક અથવા નાણા લેણા થાય કે ધરાવે તે પહેલાંની ન હોય તેવી નોટિસમાં નિર્દિષ્ટ કરેલ મુદતમાં એવી વ્યક્તિ પાસેથી લેણી થતી રકમ ચૂકવવા પૂરતાં અથવા તે રકમ જેટલી જ રકમ હોય અથવા તેનાથી ઓછી રકમ હોય, ત્યારે સંપૂર્ણ નાણાં, સરકારને ચૂકવવા ફરમાવી શકશે;

(૨) પેટા-ખંડ(૧) હેઠળ જેના પર નોટિસ કાઢેલ હોય તેવી દરેક વ્યક્તિ એવી નોટિસનું પાલન કરવા બંધાયેલી રહેશે અને ખાસ કરીને જ્યારે એવી કોઈ નોટિસ ટપાલ કચેરી, બેંકિંગ કંપની અથવા વીમો ઉતારનારને આપેલી હોય ત્યારે, કોઈ નિયમ, પ્રણાલી અથવા વિરુદ્ધની કોઈ આવશ્યકતા હોય તે છતાં, ચુકવણી કરતાં પહેલાં, કરવાની કોઈ નોંધ, શેરા અથવા એવી બીજી બાબતના હેતુ માટે, કોઈ પાસ-બુક, જમા-પહોંચ, પોલિસી અથવા કોઈ બીજો દસ્તાવેજ રજૂ કરવાનું જરૂરી રહેશે નહિ;

(૩) પેટા-ખંડ (૧) હેઠળ જેના પર નોટિસ કાઢેલી હોય તે વ્યક્તિ, તદનુસાર સરકારને વેરાની ચુકવણી કરવામાં ચૂક કરે તો, તેને નોટિસમાં જણાવેલી રકમના સબંધમાં કસૂરવાર ગણવામાં આવશે અને આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમો હેઠળના તમામ પરિણામો ભોગવશે.

(૪) પેટા-ખંડ(૧) હેઠળ નોટિસ કાઢનાર અધિકારી, કોઈપણ સમયે, એવી નોટિસ સુધારી શકશે અથવા રદ કરી શકશે અથવા નોટિસ અનુસાર કોઈ ચુકવણી કરવાનો સમય લંબાવી શકશે.

(૫) પેટા-ખંડ(૧) હેઠળ કાઢેલી નોટિસના પાલનમાં કોઈ ચુકવણી કરતી કોઈ વ્યક્તિએ, કસૂરવાર વ્યક્તિના અધિકાર હેઠળ ચુકવણી કરેલ હોવાનું ગણાશે અને એવી સરકારમાં જમા થયેલી રકમથી, રસીદમાં નિર્દિષ્ટ કરેલી રકમના પ્રમાણમાં એવી વ્યક્તિની કસૂરવાર વ્યક્તિ પ્રત્યેની જવાબદારી યોગ્ય અને પૂરતી રીતે અદા થયેલ હોવાનું ગણાશે.

(૬) પેટા-ખંડ(૧) હેઠળ પોતાની ઉપર કાઢેલી નોટિસ પછી કસૂરવાર વ્યક્તિ પ્રત્યેની કોઈ જવાબદારી અદા કરતી કોઈ વ્યક્તિ, તેણે નિભાવેલી જવાબદારીના પ્રમાણમાં અથવા કસૂરવાર વ્યક્તિની વેરા, વ્યાજ અને દંડ માટેની જવાબદારીના પ્રમાણમાં બેમાંથી જે ઓછું હોય તેટલા પ્રમાણમાં સરકારને વ્યક્તિગત રીતે જવાબદાર રહેશે.

(૭) પેટા-ખંડ(૧) હેઠળ જેના ઉપર નોટિસ બજાવવામાં આવેલ હોય તે વ્યક્તિ, નોટિસ કાઢનાર વ્યક્તિને ખાતરી થાય તે રીતે સાબિત કરે કે માંગેલ નાણા કે તેના કોઈ ભાગ, તેને જ્યારે નોટિસ બજાવવામાં આવી ત્યારે, કસૂરવાર વ્યક્તિના લેણાં નથી અથવા કસૂરવાર વ્યક્તિ માટે અથવા તેના વતી તે કોઈ પણ નાણા ધરાવતી નથી અથવા માંગેલ નાણા અથવા તેનો કોઈ ભાગ, સદરહુ વ્યક્તિનો લેણો થવાનો નથી અથવા તેવી વ્યક્તિ માટે અથવા તેના વતી ધરાવવાની નથી, ત્યારે આ કલમના કોઈપણ મજદૂરથી નોટિસ જેના પર બજાવવામાં આવેલી છે તેવી વ્યક્તિને એવા કોઈ પણ નાણાં અથવા તેનો ભાગ સરકારને ચૂકવવાનું ફરમાવેલ છે તેમ ગણાશે નહિ.

(ઘ) યોગ્ય અધિકારી, આ અર્થે કરવામાં આવે તેવા નિયમો અનુસાર, એવી વ્યક્તિની માલિકીની અથવા તેના નિયંત્રણ હેઠળની કોઈ જંગમ અથવા સ્થાવર મિલકત જપ્ત કરી શકશે અને રકમની ચૂકવણી ન થાય ત્યાંસુધી તેને અટકમાં રાખી શકશે; અને ચૂકવવાપાત્ર સદરહુ રકમનો કોઈ ભાગ, અથવા જપ્તીનું અથવા મિલકત રાખવાનું ખર્ચ એવી રીતે જપ્ત કર્યા પછીના ત્રીસ દિવસની મુદત માટે વણચૂકવેલું રહે ત્યારે, એવી મિલકતનું વેચાણ કરાવી શકશે અને એવા વેચાણની ઉપજથી, ચૂકવવાપાત્ર રકમ અને વણચૂકવેલ વેચાણના ખર્ચ સહિતના ખર્ચ રકમ સરભર કરી શકશે અને કોઈ ફાજલ રકમ હોય તો, એવી વ્યક્તિને આપી શકશે;

(ચ) યોગ્ય અધિકારી એવી વ્યક્તિ તરફથી લેણી રકમ નિર્દિષ્ટ કરીને પોતે સહી કરેલું પ્રમાણપત્ર તૈયાર કરી શકશે અને એવી વ્યક્તિની કોઈ મિલકત જ્યાં આવેલી હોય અથવા તે જ્યાં રહેતી હોય અથવા પોતાનો ધંધો કરતી હોય તે જિલ્લાના કલેક્ટરને અથવા સરકારે અધિકૃત કરેલા કોઈ અધિકારીને મોકલી શકશે અને સદરહુ કલેક્ટર અથવા સદરહુ અધિકારીએ, એવું પ્રમાણપત્ર મળ્યે, તેમાં નિર્દિષ્ટ કરેલી રકમ જાણે કે જામીન મહેસૂલી બાકી હોય તેમ, એવી વ્યક્તિ પાસેથી વસૂલ કરવા માટેની કાર્યવાહી કરવી જોઈશે;

સન ૧૯૭૪નો
૨જો.

(૭) ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમ, ૧૯૭૩ માં ગમે તે મજફૂર હોય તે છતાં, યોગ્ય અધિકારી, ઉચિત મેજિસ્ટ્રેટને અરજી ફાઇલ કરી શકશે અને એવા મેજિસ્ટ્રેટે તેમાં નિર્દિષ્ટ કરેલી રકમ જાણે કે તે તેમણે નાખેલ દંડ હોય તેમ, એવી વ્યક્તિ પાસેથી વસૂલ કરવા માટેની કાર્યવાહી કરવી જોઈશે.

(૨) આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા કોઈ નિયમો અથવા વિનિયમો હેઠળ કરેલા કોઈ બોન્ડ અથવા લેખમાંની શરતોમાં એવી જોગવાઈ કરેલી હોય કે એવા લેખ હેઠળની લેણી રકમ, પેટા-કલમ (૧) માં નક્કી કરેલી રીતે વસૂલ કરવી ત્યારે, એવી રકમ, વસૂલાતની અન્ય કોઈ રીતને બાધ આવ્યા સિવાય, તે પેટા-કલમની જોગવાઈઓ અનુસાર વસૂલ કરી શકાશે.

(૩) આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની કોઈ જોગવાઈ હેઠળ કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા વેરા, વ્યાજ, અથવા દંડની રકમ સરકારને ચૂકવવાપાત્ર હોય અને તે વણચૂકવાયેલી રહે ત્યારે, કેન્દ્રીય વેરાના યોગ્ય અધિકારી, સદરહુ વેરાની બાકીની વસૂલાત દરમિયાન, તે રકમ જાણે કે કેન્દ્રીય વેરાની બાકી હોય તેમ, સદરહુ વ્યક્તિ પાસેથી વસૂલ કરી શકશે અને એવી રીતે વસૂલેલી રકમ સરકારના ખાતામાં જમા કરી શકશે.

(૪) પેટા-કલમ (૩) હેઠળ વસૂલ કરેલી રકમ, કેન્દ્ર સરકાર અને રાજ્ય સરકારની લેણી રકમ કરતાં ઓછી હોય ત્યારે સંબંધિત સરકારોના ખાતામાં જમા કરવાની રકમ, એવી દરેક સરકારની લેણી રકમના પ્રમાણસર રહેશે.

વેરા અને
અન્ય રકમની
હપતામાં
ચુકવણી.

૮૦. વેરાપાત્ર વ્યક્તિ ધ્વારા અરજી કરવામાં આવ્યે, કમિશનર, લેખિતમાં કારણોની નોંધ કરીને, કલમ ૫૦ હેઠળ વ્યાજની ચૂકવણીને અધીન રહીને અને ઠરાવવામાં આવે તેવી શરતો અને મર્યાદાને અધીન રહીને, ચુકવણી માટેનો સમય લંબાવી શકશે અથવા કોઈ પત્રકમાં સ્વ-આકારેલી જવાબદારી મુજબ લેણી થતી રકમ સિવાયની આ અધિનિયમ હેઠળ કોઈ લેણી થતી રકમની ચુકવણી, એવી વ્યક્તિ ધ્વારા ચોવીસ કરતાં વધુ નહિ તેટલા માસિક હપ્તામાં કરવાની છૂટ આપી શકશે:

પરંતુ તેની લેણી તારીખના રોજ કોઈ એક હપ્તાની ચૂકવણીમાં કસૂર થાય તો, એવી તારીખે ચૂકવવાપાત્ર સમગ્ર બાકી પુરાંત લેણું થશે અને તત્કાળ ચૂકવવાપાત્ર થશે અને એવી વ્યક્તિ ઉપર કોઈ વધુ નોટિસની બજવાણી વિના, વસૂલાતને પાત્ર થશે.

અમુક કિસ્સામાં
મિલકતની
તબદીલી રદ
થવા બાબત.

૮૧. કોઈ વ્યક્તિ તેની પાસે કોઈ રકમ લેણી થયા પછી પોતાની માલિકીની અથવા પોતાના કબજામાં રહેલી કોઈ પણ પ્રકારની મિલકતો પર, વેચાણ, ગીરો, ફેરબદલી અથવા બીજી કોઈપણ તબદીલીની રીતે, કોઈ બીજી વ્યક્તિની તરફેણમાં, સરકારી મહેસૂલ સાથે છેતરપિંડી કરવાના ઇરાદાથી, બોજો ઉભો કરે અથવા અથવા મિલકતની ફેરબદલી કરે ત્યારે, એવો બોજો અથવા તબદીલી, સદરહુ વ્યક્તિએ ચૂકવવાપાત્ર કોઈ વેરા અથવા કોઈ બીજી રકમ સામેના કોઈ દાવા સામે રદ થશે:

પરંતુ એવો બોજો અથવા તબદીલી પૂરતાં અવેજ આપીને, શુદ્ધબુદ્ધિપૂર્વક અને આ અધિનિયમ હેઠળની એવી કાર્યવાહીઓની પડતરની નોટિસ વિના અથવા એવી વ્યક્તિએ ચૂકવવાપાત્ર એવા વેરા અથવા બીજી રકમની નોટિસ વિના, અથવા યોગ્ય અધિકારીની પૂર્વ-મંજૂરીથી કરેલ હોય તો રદ થશે નહિ.

સન ૨૦૧૬નો
૩૧મો.

૮૨. તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઈ કાયદામાં ગમે તે મજફૂર હોય તે છતાં, ઇન્સોલવન્સી એન્ડ બેન્ક્રપ્સી કોડ, ૨૦૧૬ માં અન્યથા જોગવાઈ કરેલ હોય તે સિવાય, સરકારને ચૂકવવા જવાબદાર હોય તેવા કોઈ વેરા, વ્યાજ અને દંડને લીધે કોઈ વેરાપાત્ર વ્યક્તિ અથવા કોઈ બીજી વ્યક્તિએ ચૂકવવાપાત્ર કોઈ રકમ, એવી વેરાપાત્ર વ્યક્તિ અથવા બીજી વ્યક્તિની મિલકત ઉપર પ્રથમ બોજો રહેશે.

વેરો-એ
મિલકત પરનો
પ્રથમ બોજો
ગણાશે.

૮૩. (૧) કલમ ૬૨ અથવા કલમ ૬૩ અથવા કલમ ૬૪ અથવા કલમ ૬૭ અથવા કલમ ૭૩ અથવા કલમ ૭૪ હેઠળની કોઈ કાર્યવાહી પડતર હોય તે દરમિયાન, કમિશનરનો એવો અભિપ્રાય હોય કે સરકારી મહેસૂલના હિતના રક્ષણના હેતુ માટે એમ કરવું જરૂરી છે તો, તેઓ લેખિતમાં હુકમ કરીને, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે વેરાપાત્ર વ્યક્તિની માલિકીના બેંક ખાતા સહિતની કોઈ પણ મિલકત કામચલાઉ રીતે જપ્ત કરી શકશે.

અમુક કિસ્સામાં
મહેસૂલનું
રક્ષણ કરવા
કામચલાઉ
જપ્તી.

(૨) આવી દરેક કામચલાઉ જપ્તી, પેટા-કલમ (૧) હેઠળ કરવામાં આવેલા હુકમની તારીખથી એક વર્ષની મુદત પૂરી થયા પછી, અમલમાં હોતી બંધ થશે.

૮૪. આ અધિનિયમ હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર કોઇ વેરો, વ્યાજ, દંડ અથવા કોઇ બીજી રકમ (આ કલમમાં હવે પછી જેને “સરકારી લેણાં” તરીકે ઉલ્લેખ કર્યો છે તે) ના સંબંધમાં કોઇ માંગણીની નોટિસ કોઇ વેરાપાત્ર વ્યક્તિ અથવા કોઇ બીજી વ્યક્તિ ઉપર બજાવેલી હોય અને એવા સરકારી લેણાંના સંબંધમાં કોઇ અપીલ અથવા ફેરવિચારણા અરજી ફાઇલ કરેલી હોય અથવા બીજી કાર્યવાહીઓ શરૂ કરેલી હોય ત્યારે-

વસૂલાતની અમુક કાર્યવાહીઓ ચાલુ રહેવા અને માન્ય રહેવા બાબત.

(ક) એવા સરકારી લેણાંનો, એવી અપીલ, ફેરવિચારણા અથવા બીજી કાર્યવાહીમાં વધારો કરવામાં આવે ત્યારે, કમિશનર, એવી વેરાપાત્ર વ્યક્તિ અથવા બીજી કોઇ વ્યક્તિ ઉપર, એવા સરકારી લેણાંમાં જેટલો વધારો થયેલ હોય તેટલી રકમના સંબંધમાં માંગણીની બીજી નોટિસ બજાવશે અને એવી અપીલ, ફેરવિચારણા અથવા બીજી કાર્યવાહીઓના નિકાલ પહેલાં તેના ઉપર બજાવેલી નોટિસ હેઠળ આવરી લીધેલ એવા સરકારી લેણાંને સંબંધિત કોઇ વસૂલાત કાર્યવાહીઓ, કોઇ નવી માંગણીની નોટિસની બજાવણી વિના, એવા નિકાલની તરત પહેલાં જે તબક્કે એવી કાર્યવાહીઓ હોય તે તબક્કેથી ચાલુ રહેશે;

(ખ) એવી અપીલ, ફેરવિચારણા અથવા બીજી કાર્યવાહીઓમાં એવા સરકારી લેણાંમાં ઘટાડો થાય ત્યારે –

(૧) વેરાપાત્ર વ્યક્તિ ઉપર નવી માંગણીની નોટિસ બજાવવાનું કમિશનર માટે જરૂરી રહેશે નહિ;

(૨) કમિશનર એવા ઘટાડાની તેને અને જેની પાસે વસૂલાત કાર્યવાહીઓ પડતર હોય તેવા ઉચિત સત્તાકારીને જાણ કરશે;

(૩) એવી અપીલ, ફેરવિચારણા અથવા બીજી કાર્યવાહીઓના નિકાલ પહેલાં, તેના ઉપર બજાવેલી માંગણીના આધારે શરૂ કરેલી કોઇ વસૂલાત કાર્યવાહીઓ, એવા નિકાલની તરત પહેલાં જે તબક્કે એવી કાર્યવાહીઓ હોય તે તબક્કેથી એવી ઘટાડેલી રકમના સંબંધમાં ચાલુ રહેશે.

અમુક કિસ્સામાં ચૂકવવાની જવાબદારી

ઘંઘાની
તબદીલીના
કિસ્સામાં
જવાબદારી.

૮૫. (૧) (૧)આ અધિનિયમ હેઠળ વેરો ચૂકવવા જવાબદાર હોય તેવી વેરાપાત્ર વ્યક્તિ, વેચાણ, બક્ષિષ્, પટા, અનુમતિ અને લાઇસન્સ, ભાડેથી અથવા કોઇ પણ બીજી રીતે , સમગ્ર: અથવા અંશત: રીતે પોતાનો ઘંઘો તબદીલ કરે ત્યારે, વેરાપાત્ર વ્યક્તિ અથવા એવી રીતે ઘંઘો જેને તબદીલ કરવામાં આવેલ હોય તે વ્યક્તિ, સંયુક્ત રીતે અને વ્યક્તિગત રીતે, એવી તબદીલીના સમય સુધીની વેરાપાત્ર વ્યક્તિની લેણી થતી વેરા, વ્યાજ અથવા દંડની કોઇ રકમ સંપૂર્ણપણે અથવા એવી તબદીલીના પ્રમાણમાં ચૂકવવા જવાબદાર થશે, પછી આવી વેરા, વ્યાજ અથવા દંડની રકમ, આવી તબદીલી પહેલાં નક્કી કરવામાં આવેલ હોય, પણ વણચુકવાયેલી રહેલ હોય અથવા ત્યાર બાદ નક્કી કરવામાં આવેલ હોય.

(૨) પેટા-કલમ (૧) માં ઉલ્લેખેલ ઘંઘાને તબદીલીથી લેનાર, પોતાના નામે અથવા કોઇ બીજા નામે ઘંઘો હોય ત્યારે, તેણે કરેલ માલ, અથવા સેવા અથવા બંનેના પુરવઠા પર એવી તબદીલીની તારીખથી વેરો ચૂકવવા જવાબદાર રહેશે અને તે, આ અધિનિયમ હેઠળ નોંધાયેલી વ્યક્તિ હોય તો તેણે ઠરાવેલ સમયમાં તેના નોંધણી પ્રમાણપત્રમાં સુધારો કરવા અરજી કરવી જોઇશે.

૮૬. કોઇ એજન્ટ પોતાના માલિક વતી, કોઇપણ વેરાપાત્ર માલ મોકલે અથવા મેળવે ત્યારે, એવો એજન્ટ અને તેના માલિક, સંયુક્ત રીતે અથવા વ્યક્તિગત રીતે, આ અધિનિયમ હેઠળ એવા માલ ઉપર ચૂકવવા પાત્ર વેરો ભરવાને જવાબદાર થશે.

એજન્ટ અને
માલિકની
જવાબદારી.

૮૭. (૧) કોર્ટના અથવા ટ્રિબ્યુનલના હુકમ અનુસાર અથવા અન્યથા બે અથવા વધારે કંપનીઓનું જોડાણ અથવા વિલીનીકરણ થાય અને હુકમનો હુકમની તારીખ પહેલાંથી અમલ કરવાનો હોય અને આવી કોઇપણ બે અથવા તેથી વધુ કંપનીઓએ જે તારીખથી આવા હુકમનો અમલ થવાનો હોય તે તારીખથી શરૂ થતી અને હુકમની તારીખ સુધીની મુદત દરમિયાન કોઇ માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને પૂરો પાડેલ હોય અથવા એકબીજી કંપનીઓ તરફથી મેળવેલ હોય ત્યારે, માલ મોકલવા અને મેળવવા અંગેની આવી લેવડદેવડનો સંબંધિત કંપનીના મોકલેલ પુરવઠા અથવા મળેલ માલના ટર્નઓવરમાં સમાવેશ થશે અને તદ્દઅનુસાર તેઓ વેરો ચૂકવવાને જવાબદાર થશે.

કંપની જોડાણ
અથવા વિલય
થવાના કિસ્સામાં
જવાબદારી.

(૨) આ અધિનિયમના હેતુઓ માટે સદરહુ હુકમમાં ગમે તે મજફૂર હોય તેમ છતાં, સદરહુ બે અથવા વધુ કંપનીઓ, સદરહુ હુકમની તારીખ સુધીની મુદત માટે, વિશિષ્ટ કંપનીઓ તરીકે ગણાશે અને સદરહુ કંપનીના નોંધણી પ્રમાણપત્રો સદરહુ હુકમની તારીખથી અમલમાં આવે તેમ રદ થયેલા ગણાશે.

૮૮. (૧) કોઈ કોર્ટના અથવા ટ્રિબ્યુનલના હુકમ હેઠળ અથવા અન્યથા કોઈ કંપનીને આટોપી લેવામાં આવી રહી હોય ત્યારે, કંપનીની કોઈપણ અસ્કયામતો મેળવનાર તરીકે નિમાયેલ દરેક વ્યક્તિએ (જેનો આ કલમમાં હવે પછી, ફડયા અધિકારી તરીકે ઉલ્લેખ કર્યો છે તેણે,) પોતાની નિમણૂક પછી ત્રીસ દિવસની મુદતની અંદર, પોતાની નિમણૂક અંગેની જાણ કમિશનને કરવી જાઈશે. ફડયામાં ગયેલી કંપનીના કિસ્સામાં કંપનીની જવાબદારી.

(૨) કમિશનરે, પોતાને યોગ્ય લાગે તેવી તપાસ કર્યા પછી અને તેવી માહિતી મંગાવ્યા પછી, ફડયા અધિકારીની નિમણૂકની પોતાને જાણ થયાની તારીખથી ત્રણ મહિનાની મુદત અંદર, કમિશનરના અભિપ્રાય મુજબ કંપની દ્વારા તે સમયે ચૂકવવાપાત્ર હોય અથવા ત્યાર પછી ચૂકવવાપાત્ર બને તેવો સંભવ હોય, તેટલી રકમની, ફડયા અધિકારીને જાણ કરવી જોઈશે.

(૩) કોઈપણ ખાનગી કંપનીને આટોપી લેવામાં આવે અને કંપની ફડયામાં જતા પહેલા કે તે દરમિયાન અથવા તે પછી કોઈપણ મુદત માટે, આ અધિનિયમ હેઠળ નક્કી કરેલ કોઈપણ વેરો, વ્યાજ અથવા દંડ કંપની પાસેથી વસૂલ કરી શકાય નહિ, ત્યારે જે મુદત દરમિયાન વેરો લેણો નીકળતો હોય તેવી કોઈપણ મુદતના સમયે એવી કંપનીની ડીરેક્ટર હોય તેવી દરેક વ્યક્તિ એવા વેરા, વ્યાજ અથવા દંડ ભરવા માટે સંયુક્ત રીતે અથવા વ્યક્તિગત રીતે જવાબદાર રહેશે, સિવાય કે તે કમિશનરને ખાતરી થાય તે રીતે પુરવાર કરે કે કંપનીના કામકાજના સંબંધમાં તેની કોઈ ગંભીર ઉપેક્ષા, અપકરણ અથવા પોતાના પક્ષે ફરજ ભંગ થવાના કારણે આવી બિનવસૂલાત થયેલ નથી.

ખાનગી
કંપનીના
ડીરેક્ટરની
જવાબદારી.

૮૯. (૧) કંપની અધિનિયમ, ૨૦૧૩-માં ગમે તે મજફૂર હોય તેમ છતાં, કોઈ ખાનગી કંપની પાસેથી કોઈપણ મુદત માટે માલ અથવા સેવા પૂરી પાડવા અથવા તે બંને સંબંધમાં બાકી રહેતો કોઈ વેરો, વ્યાજ અથવા દંડ વસૂલ કરી શકાશે નહિ. ત્યારે, ખાનગી કંપનીની ડીરેક્ટર હોય તેવી દરેક વ્યક્તિ એવી મુદત દરમિયાન એવા વેરા, વ્યાજ અથવા દંડની ચૂકવણી માટે સંયુક્ત રીતે અથવા વ્યક્તિગત રીતે જવાબદાર રહેશે, સિવાય કે, તે એવું પુરવાર કરે કે તે કંપનીના કામકાજના સંબંધમાં કોઈ ગંભીર ઉપેક્ષા, અપકરણ અથવા તેના ભાગે ફરજના ભંગના કારણે આવી બિન-વસૂલાત કરી શકાઈ ન હોય. સન ૨૦૧૩નો ૧૮મો.

(૨) કોઈ ખાનગી કંપનીનું જાહેર કંપનીમાં રૂપાંતર કરવામાં આવે અને આવી કંપની જે મુદત દરમિયાન ખાનગી કંપની હોય તેવી કોઈ મુદત માટે માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના કોઈ પુરવઠાના સંબંધમાં વેરો, વ્યાજ અથવા દંડ, આવા રૂપાંતર પહેલાં વસૂલ કરી શકાયા ન હોય, ત્યારે પેટા-કલમ (૧)માંનો કોઈપણ મજકૂર, આવી ખાનગી કંપનીના માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના આવા પુરવઠાને લગતા કોઈ વેરા, વ્યાજ અથવા દંડના સંબંધમાં ખાનગી કંપનાના ડિરેક્ટર હોય તેવી કોઈ વ્યક્તિને લાગુ પડશે નહિ:

પરંતુ પેટા-કલમમાંનો કોઈપણ મજકૂર આવા ડીરેક્ટર પર નાખવામાં આવેલી કોઈપણ વ્યક્તિગત દંડને લાગુ પડશે નહિ.

વેરો ચૂકવવાની
ભાગીદારી
પેઢીની
જવાબદારી.

૯૦. વિરુદ્ધનો કોઈ કરાર અને તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઈ બીજા કાયદામાં ગમે તે મજકૂર હોય તેમ છતાં, કોઈ પેઢી આ અધિનિયમ હેઠળ કોઈ વેરો, વ્યાજ અથવા દંડ ચૂકવવા જવાબદાર હોય ત્યારે, પેઢી અને પેઢીના દરેક ભાગીદારો એવી ચુકવણી માટે સંયુક્ત રીતે અને વ્યક્તિગત રીતે જવાબદાર રહેશે:

પરંતુ કોઈ ભાગીદાર પેઢીમાંથી નિવૃત્ત થાય ત્યારે તેણે (ભાગીદારે) અથવા પેઢીએ સદરહુ ભાગીદારની નિવૃત્તિની તારીખ અંગે, લેખિતમાં તે અંગેની નોટિસથી કમિશનરને જાણ કરવી જોઈશે અને આવો ભાગીદાર તે તારીખે નક્કી કરવામાં આવી હોય કે ન હોય તો પણ તેની (ભાગીદાર) નિવૃત્તિની તારીખ સુધીમાં એવો ભાગીદાર બાકી વેરો, વ્યાજ અથવા દંડ ચૂકવવા માટે જવાબદાર થશે:

વધુમાં, નિવૃત્તિની તારીખથી એક મહિનાની મુદતની અંદર એવી માહિતી આપવામાં આવી ન હોય તો, પ્રથમ પરંતુક હેઠળ એવા ભાગીદારની જવાબદારી જે તારીખ સુધીમાં આવી માહિતી કમિશનરને મળે ત્યાં સુધી ચાલુ રહેશે.

૯૧. જે ધંધાના સંબંધમાં આ અધિનિયમ હેઠળ કોઈ વેરો, વ્યાજ અથવા દંડ ચૂકવવાપાત્ર હોય તે ધંધો, કોઈપણ ગાર્ડિયન, ટ્રસ્ટી અથવા સગીરનો એજન્ટ અથવા તે અર્થે બીજા સક્ષમ વ્યક્તિ દ્વારા અથવા એવા સગીર અથવા સક્ષમ વ્યક્તિના ફાયદા માટે કરવામાં આવતો હોય, ત્યારે એવા ગાર્ડિયન અથવા ટ્રસ્ટી અથવા એજન્ટ પાસેથી, જાણે કે તે પોતે પુખ્ત અથવા સક્ષમ વ્યક્તિની જેમ ધંધો ચલાવતો હોય અને જાણે કે પોતે ધંધાનું સંચાલન કરતો હોય તેમ આવા કોઈ સગીર અથવા બીજા કોઈ સક્ષમ વ્યક્તિ માટે નક્કી કરેલ હોય અને તેની પાસેથી વસૂલ કરવાપાત્ર હોય, તે રીતે અને તેટલા પ્રમાણમાં, વેરો, વ્યાજ અથવા દંડ લેવો જોઈશે અને વસૂલવો જોઈશે અને આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલ નિયમોની તમામ જોગવાઈઓ તદનુસાર લાગુ પડશે.

ગાર્ડિયન,
ટ્રસ્ટીઓ
વગેરેની
જવાબદારી.

૯૨. આ અધિનિયમ હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર હોય તેવા કોઇ વેરા, વ્યાજ અથવા દંડના સંબંધમાં, વ્યવસાય (ધંધા)ની માલિકી ધરાવતી વેરાપાત્ર વ્યક્તિની મિલકત (એસ્ટેટ) અથવા મિલકતનો કોઇ ભાગ, પાલ્ય કોર્ટ, કોર્ટના કોઇ હુકમથી અથવા તે હેઠળ નીમાયેલા મહાવહીવટદાર, સરકારી ટ્રસ્ટી અથવા કોઇ પ્રાપ્તકર્તા અથવા મેનેજર (કોઇ વ્યક્તિ, જે કોઇપણ તેમનો હોદ્દો હોય અને જે વાસ્તવમાં વ્યવસાય (ધંધા)નું સંચાલન કરતી હોય તે સહિત)ના નિયંત્રણ હેઠળ હોય, ત્યારે, આવી પાલ્ય કોર્ટ, મહાવહીવટદાર, સરકારી ટ્રસ્ટી, પ્રાપ્તકર્તા અથવા મેનેજર પાસેથી, તે પોતે વ્યવસાય (ધંધો) ચલાવતા હોય તેમ, વેરાપાત્ર વ્યક્તિ પાસેથી વેરો, વ્યાજ અથવા દંડ નક્કી કરવામાં આવે અને વસૂલાત હોય તે જ પ્રમાણે અને તેટલે અંશે વેરો, વ્યાજ અથવા દંડ લેવામાં આવશે અને વસૂલાતપાત્ર રહેશે અને આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિમયોની તમામ જોગવાઈઓ તદનુસાર લાગુ પડશે.

પાલ્ય કોર્ટ
વગેરેની
જવાબદારી.

અમુક કેસોમાં
વેરા, વ્યાજ
અથવા દંડ
ચૂકવવા સંબંધી
ખાસ
જોગવાઈઓ.

૯૩. (૧) ઇનસોલ્વન્સી એન્ડ બેંકરપ્સી અધિનિયમ, ૨૦૧૬માં અન્યથા જોગવાઈ કરવામાં આવી હોય તે સિવાય, આ અધિનિયમ હેઠળ વેરો, વ્યાજ અથવા દંડ ચૂકવવા જવાબદાર હોય તે વ્યક્તિ મૃત્યુ પામે તેના મૃત્યુ પહેલાં એવો વેરો, વ્યાજ અથવા દંડ નક્કી કરવામાં આવ્યો હોય કે ન હોય, પરંતુ ચૂકવવાનો બાકી રહ્યો હોય અથવા તેના મૃત્યુ પછી નક્કી કરવામાં આવ્યો હોય ત્યારે,

સન ૨૦૧૬નો
૩૧મો.

(ક) કોઇ વ્યક્તિ દ્વારા ચલાવવામાં આવતો ધંધો, તેના મૃત્યુ પછી તેના કાયદેસર પ્રતિનિધિ અથવા અન્ય વ્યક્તિ દ્વારા ચાલુ હોય તો, તેવા કાયદેસર પ્રતિનિધિ અથવા અન્ય વ્યક્તિ આ અધિનિયમ હેઠળ બાકી વેરો, વ્યાજ અથવા દંડ ભરવાને જવાબદાર રહેશે; અને

(ખ) કોઇ વ્યક્તિએ ચાલુ રાખેલો ધંધો તેના મૃત્યુ પહેલાં કે પછી બંધ કરવામાં આવે તો, તેનો કાયદેસર પ્રતિનિધિ મૃતકની સંપત્તિમાંથી, જેટલા પ્રમાણમાં ચાર્જ વસૂલ કરી શકાય તેમ હોય તેટલા પ્રમાણમાં આ અધિનિયમ હેઠળ એવી વ્યક્તિ પાસેથી વેરો, વ્યાજ અથવા દંડ વસૂલ કરી શકાશે;

(૨) ઇનસોલ્વન્સી એન્ડ બેંકરપ્સી અધિનિયમ, ૨૦૧૬માં અન્યથા જોગવાઈ કરવામાં આવી હોય તે સિવાય, આ અધિનિયમ હેઠળ વેરો, વ્યાજ અથવા દંડ ચૂકવવા જવાબદાર વેરાપાત્ર વ્યક્તિ હિન્દુ અવિભક્ત કુટુંબ અથવા વ્યક્તિઓના એસોસિએશનની હોય અને હિન્દુ અવિભક્ત કુટુંબ અથવા વ્યક્તિઓના એસોસિએશનની મિલકતો જુદા જુદા સભ્યો અથવા સભ્યોના જૂથો વચ્ચે, વહેંચી દેવામાં આવી હોય, ત્યારે, દરેક સભ્ય અથવા સભ્યોના જૂથો, મિલકતની વહેંચણી કરવામાં આવે ત્યાં

સન ૨૦૧૬નો
૩૧મો.

સુધીમાં, આ અધિનિયમ હેઠળ વેરાપાત્ર વ્યક્તિ પાસેથી બાકી હોય, તેવો વેરો, વ્યાજ અથવા દંડ, એવો વેરો, દંડ અથવા વ્યાજ વહેંચણી પહેલા નક્કી કરવામાં આવ્યો હોય કે ના હોય પરંતુ ચૂકવવાનો બાકી હોય અથવા વહેંચણી પછી નક્કી કરવામાં આવ્યો હોય, તે વેરો, વ્યાજ અથવા દંડ, સંયુક્ત રીતે અથવા વ્યક્તિગત રીતે ભરવાને જવાબદાર રહેશે.

(૩) ઇનસોલ્વન્સી એન્ડ બેંકરપ્સી અધિનિયમ, ૨૦૧૬માં અન્યથા જોગવાઈ કરવામાં આવી હોય તે સિવાય, આ અધિનિયમ હેઠળ વેરો, વ્યાજ અથવા દંડ ભરવાને જવાબદાર વેરાપાત્ર વ્યક્તિ, પેઢી હોય અને પેઢીનું વિસર્જન થાય ત્યારે, ભાગીદાર હોય તેવી દરેક વ્યક્તિ, વિસર્જન કરવામાં આવે ત્યાં સુધીમાં, આ અધિનિયમ હેઠળ પેઢી તરફના બાકી વેરા, વ્યાજ અથવા દંડ, એવો વેરો, વ્યાજ અથવા દંડ વિસર્જન પહેલા નક્કી કરવામાં આવ્યો હોય કે ના હોય પરંતુ ચૂકવવામાં બાકી રહી ગયો હોય અથવા વિસર્જન પછી નક્કી કરવામાં આવ્યો હોય, તે વેરો, વ્યાજ અથવા દંડ સંયુક્ત રીતે અથવા વ્યક્તિગત રીતે ભરવાને જવાબદાર રહેશે.

સન ૨૦૧૬નો
૩૧મો.

સન ૨૦૧૬નો
૩૧મો.

(૪) ઇનસોલ્વન્સી એન્ડ બેંકરપ્સી અધિનિયમ, ૨૦૧૬-માં અન્યથા જોગવાઈ કરવામાં આવી હોય તે સિવાય, આ અધિનિયમ હેઠળ વેરો, વ્યાજ અથવા દંડ ભરવાને જવાબદાર વેરાપાત્ર વ્યક્તિ,-

(ક) જે સગીર વતી ગાર્ડિયન દ્વારા ધંધો ચલાવવામાં આવતો હોય, તે સગીરનો ગાર્ડિયન હોય; અથવા

(ખ) લાભાર્થી માટે ટ્રસ્ટ હેઠળ ધંધો ચલાવનાર વ્યક્તિ ટ્રસ્ટી હોય, ત્યારે, ગાર્ડિયનશીપ અને ટ્રસ્ટને સમાપ્ત કરવામાં આવે તો, સગીર અથવા લાભાર્થી, ગાર્ડિયનશીપ અથવા ટ્રસ્ટની સમાપ્તિ સુધી, વેરાપાત્ર વ્યક્તિ તરફથી બાકી વેરો, વ્યાજ અથવા દંડ, એવો વેરો, વ્યાજ અથવા દંડ ગાર્ડિયનશીપ અથવા ટ્રસ્ટની સમાપ્તિ પહેલા નક્કી થયો હોય કે ન હોય પરંતુ ચૂકવવાનો બાકી રહી ગયો હોય અથવા ત્યારબાદ નક્કી કરવામાં આવ્યો હોય, તે (વેરો, વ્યાજ અથવા દંડ) ચૂકવવાને જવાબદાર રહેશે.

૯૪. (૧) વેરાપાત્ર વ્યક્તિ, કોઈ પેઢી, અથવા વ્યક્તિઓનું એસોસિએશન અથવા હિન્દુ અવિભક્ત કુટુંબની હોય અને આવી પેઢી, એસોસિએશન અથવા કુટુંબ દ્વારા ધંધો બંધ કરી દેવામાં આવ્યો હોય ત્યારે,-

બીજા કેસોમાં
જવાબદારી.

(ક) એવો ધંધો બંધ કરવાનું નક્કી કરવામાં આવે તેવી તારીખ સુધીમાં એવી પેઢી, એસોસિએશન અથવા કુટુંબ દ્વારા આ અધિનિયમ હેઠળ

ચુકવવાપાત્ર વેરો, વ્યાજ અથવા દંડ, જાણે કે એવો ધંધો બંધ કરવામાં આવ્યો ન હોય, અને

(ખ) દરેક વ્યક્તિ જે વ્યસાય (ધંધો) આ રીતે બંધ કર્યાના સમયે, આવી પેઢીની ભાગીદાર હોય અથવા એસોસિએશન અથવા કુટુંબની સભ્ય હોય, તે (વ્યવસાય) આ રીતે બંધ કર્યા હોય તેમ છતાં, નક્કી કરેલા અને લાદેલા દંડની ચુકવણી માટે સંયુક્ત અને વ્યક્તિગત રીતે પાત્ર રહેશે અને આ વ્યવસાય (ધંધો) આ રીતે બંધ કર્યા પહેલા અથવા તે પછી જે વેરો અને વ્યાજ નક્કી કરવામાં આવ્યા હોય અથવા દંડ લાદવામાં આવ્યો હોય તેટલો વેરો અને વ્યાજ અથવા દંડ, આવી પેઢી, એસોસિએશન અથવા કુટુંબ દ્વારા ચુકવવાપાત્ર રહેશે અને દરેક આવી વ્યક્તિ અથવા ભાગીદાર, અથવા સભ્ય, પોતે વેરાપાત્ર વ્યક્તિ હોય તો ઉપર જણાવેલી આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ, તેટલે અંશે લાગુ પડશે.

(ર) પેઢી અથવા વ્યક્તિઓના એસોસિએશનની રચના કરવામાં ફેરફાર કરવામાં આવ્યો હોય ત્યારે, પુનઃરચના પહેલા તે પેઢીના ભાગીદારો અથવા એસોસિએશનના સભ્યો તરીકે એ વિદ્યમાન હતા અથવા પુનઃરચના પછી તે તરીકે વિદ્યમાન હોય ત્યારે, તેઓ કલમ ૯૦ની જોગવાઈઓને બાધ આવ્યા સિવાય, તેની પુનઃરચના પહેલા કોઈપણ મુદત માટે એવી પેઢી અથવા એસોસિએશન તરફથી બાકી વેરો, વ્યાજ અથવા દંડ, સંયુક્ત રીતે અથવા વ્યક્તિગત રીતે ભરવાને જવાબદાર થશે.

(૩) પેટા-કલમ (૧)ની જોગવાઈઓ વેરાપાત્ર વ્યક્તિને લાગુ પડે છે તેટલે સુધી, વેરાપાત્ર વ્યક્તિ (તે) જેનું પેઢી અથવા વ્યક્તિઓના એસોસિએશનનું વિસર્જન થયું હોય અથવા વેરાપાત્ર વ્યક્તિ જે હિન્દુ અવિભક્ત કુટુંબ હોય, તેના દ્વારા કરવામાં આવતા ધંધાના સંબંધમાં વિભાજનને અસર થઈ હોય અને તદનુસાર ધંધો બંધ કરવા માટે તે પેટા-કલમના સંદર્ભમાં, વિસર્જન કરવા અથવા વિભાજનના સંદર્ભ તરીકે ગણાશે.

સ્પષ્ટીકરણ: આ પ્રકરણના હેતુઓ માટે,-

(ક) મર્યાદિત જવાબદારી ભાગીદારી અધિનિયમ, ૨૦૦૮ની જોગવાઈઓ સન ૨૦૦૯નો હેઠળ બનેલી અને રજિસ્ટર્ડ થયેલી “મર્યાદિત જવાબદારી ભાગીદારી”ને ક્ષેત્રે. પણ એક પેઢી તરીકે વિચારણામાં લઈ શકાશે.

(ખ) “કોર્ટ” એટલે જિલ્લા કોર્ટ, હાઇકોર્ટ અથવા સર્વોચ્ચ ન્યાયાલય.

પ્રકરણ-૧૭

અગ્રિમ ચુકાદો

- વ્યાખ્યા. ૯૫. મુખ્ય પ્રકરણમાં, સંદર્ભથી અન્યથા અપેક્ષિત હોય તે સિવાય,
- (ક) “અગ્રિમ ચુકાદો” એટલે અરજદાર દ્વારા હાથ ધરવામાં આવી રહ્યું હોય અથવા હાથ ધરાવા ધાર્યું હોય તેવા માલ અથવા સેવા પૂરી પાડવાના સંબંધમાં કલમ ૯૭ની પેટા-કલમ (૨)માં અથવા કલમ ૧૦૦ની પેટા-કલમ (૧)માં નિર્દિષ્ટ કરેલ બાબત અંગે અથવા ઉપસ્થિત થયેલ પ્રશ્ન અંગે અરજદાર માટે સત્તામંડળ અથવા અપીલ સત્તામંડળે કરવાનો નિર્ણય.
- (ખ) “અપીલ સત્તામંડળ” કલમ ૯૯ હેઠળ રચાયેલ અગ્રિમ ચુકાદા માટેનું અપીલ સત્તામંડળ.
- (ગ) “અરજદાર” એટલે આ અધિનિયમ હેઠળ રજિસ્ટર્ડ થયેલ અથવા રજિસ્ટ્રેશન મેળવવા ઇચ્છતી કોઈપણ વ્યક્તિ;
- (ઘ) “અરજી” એટલે કલમ ૯૭ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ સત્તામંડળને કરવાની અરજી;
- (ચ) “સત્તામંડળ” એટલે કલમ ૯૬ હેઠળ રચાયેલ અગ્રિમ ચુકાદા માટેનું સત્તામંડળ;

અગ્રિમ ચુકાદા
માટે
સત્તામંડળની
રચના.

૯૬. (૧) સરકાર જાહેરનામાથી અગ્રિમ ચુકાદા માટે ગુજરાત અગ્રિમ ચુકાદા માટેનું સત્તામંડળ નામે ઓળખાતા સત્તામંડળની રચના કરશે:

પરંતુ સરકાર, કાઉન્સિલ (પરિષદ)ની ભલામણ પરથી રાજ્ય માટે કાર્ય કરવા માટે અન્ય રાજ્યમાં આવેલ કોઈપણ સત્તામંડળને જાહેર કરી શકશે.

(૨) સત્તામંડળ, કેન્દ્ર સરકાર અને રાજ્ય સરકાર અનુક્રમે નીચે તેવા,-

(૧) કેન્દ્રીય વેરા અધિકારીઓમાંથી એક સભ્ય; અને

(૨) રાજ્ય વેરા અધિકારીઓમાંથી એક સભ્ય;

-નું બનેલું રહેશે.

(૩) સભ્યોની લાયકાતો, નિમણૂકની પદ્ધતિઓ અને તેમની સેવાની બોલીઓ અને શરતો ઠરાવવામાં આવે તેવી રહેશે.

૯૭. (૧) આ પ્રકરણ હેઠળ અગ્રિમ ચુકાદો મેળવવા ઇચ્છતા અરજદારે જે કહેવાતા પ્રશ્ન અંગે અગ્રિમ ચુકાદો માગ્યો હોય, તે માટે ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી રીતે અને તેવી ફી સાથે અરજી કરી શકાશે.

અગ્રિમ ચુકાદા માટેની અરજી.

(૨) આ અધિનિયમ હેઠળ જે પ્રશ્ન અંગે અગ્રિમ ચુકાદો માગવામાં આવ્યો હોય તે પ્રશ્નના નીચેના સંબંધમાં રહેશે,-

- (ક) કોઇપણ માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના વર્ગીકરણ;
- (ખ) આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલ જાહેરનામાને લાગુ પાડવાનું;
- (ગ) માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને પૂરા પાડવા માટેનો સમય અને મૂલ્ય નક્કી કરવાનું;
- (ઘ) ચૂકવેલ અથવા ચૂકવેલ હોવાનું ગણાશે તેવા ઇનપુટ વેરા શાખાની સ્વીકાર્યતા;
- (ચ) કોઇપણ માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને ઉપર વેરો ચૂકવવાની જવાબદારી નક્કી કરવાની;
- (છ) કોઇ માલ અથવા સેવાના અથવા તે બંનેના સંબંધમાં અરજદારે કોઇ ખાસ બાબત કરેલ હોય, તો તે શબ્દપ્રયોગના અર્થ મુજબ માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના પુરવઠામાં પરિણમે છે કે કેમ;
- (જ) અરજી રજિસ્ટર્ડ કરાવવી આવશ્યક છે કે કેમ;

અરજી મળ્યે કરવાની કાર્યરીતિ.

૯૮. (૧) અરજદારની અરજી મળ્યે, સત્તામંડળ તેની કોપી (નકલ) સંબંધિત અધિકારીને મોકલાવશે અને જરૂર જણાય તો, સંબંધિત રેકર્ડ પૂરું પાડવા માટે તે (અરજદાર)ને બોલાવી શકશે:

પરંતુ કોઇપણ કેસમાં, સત્તામંડળ દ્વારા કોઇપણ રેકર્ડ મંગાવવામાં આવ્યું હોય ત્યારે, એવું રેકર્ડ શક્ય હોય તેટલું જલ્દી સંબંધિત અધિકારીને પરત કરવું જોઈશે.

(૨) સત્તામંડળ, અરજદારની અરજી અને મંગાવેલ રેકર્ડની તપાસ કર્યા પછી અને અરજદાર અથવા તેના અધિકૃત પ્રતિનિધિ અને સંબંધિત અધિકારી અથવા તેના સંબંધિત પ્રતિનિધિને સાંભળ્યા બાદ હુકમથી અરજી ગ્રાહ્ય રાખી શકશે અથવા નકારી શકશે:

પરંતુ સત્તામંડળ અરજીમાં ઊભો કરવામાં આવેલો પ્રશ્ન પહેલેથી જ અનિર્ણિત હોય અથવા આ અધિનિયમની કોઇપણ જોગવાઇઓ હેઠળ અરજદારના કિસ્સામાં કોઇપણ કાર્યવાહીમાં નિર્ણય લેવાય ગયો હોય ત્યારે, અરજીને ગ્રાહ્ય રાખી શકશે નહિ:

વધુમાં, આ પેટા-કલમ હેઠળ અરજી નામંજૂર કરી શકાશે નહિ, સિવાય કે અરજદારને સુનાવણીની તક આપવામાં આવી હોય:

વળી, અરજી નામંજૂર કરવામાં આવી હોય ત્યારે, એવી નામંજૂરી માટેના કારણો હુકમમાં નિર્દિષ્ટ કરવા જોઇશે.

(૩) પેટા-કલમ (૨) હેઠળ કરેલ દરેક હુકમની નકલ અરજદારને અને સંબંધિત અધિકારીને મોકલવી જોઇશે.

(૪) પેટા-કલમ (૨) હેઠળ અરજી ગ્રાહ્ય રાખવામાં આવી હોય ત્યારે, અરજદાર દ્વારા તેની (સત્તામંડળ) સમક્ષ મુકવામાં આવે તેવી, અથવા સત્તામંડળ દ્વારા મેળવવામાં આવે તેવી વધુ મહત્વની હકીકત (મટીરીયલ્સ) અને અરજદારને અથવા તેના અધિકૃત પ્રતિનિધિ તેમજ સંબંધિત અધિકારી અથવા તેના અધિકૃત પ્રતિનિધિને સુનાવણીની વાજબી તક આપ્યા પછી, અરજીમાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવેલ પ્રશ્ન અંગે પોતાનો અગ્રીમ ચુકાદો સંભળાવી શકશે.

(૫) જે કોઇપણ પ્રશ્ન અંગે અગ્રીમ ચુકાદો આપવામાં આવે તે અંગે, સત્તામંડળના સભ્યોમાં મતભેદ હોય ત્યારે, તેઓ જે મુદ્દા અંગે મતભેદ હોય તે કહેશે અને એવા પ્રશ્ન અંગે સુનાવણી અને નિર્ણય માટે અપીલ સત્તાધિકારીને પૂછાણ કરી શકશે.

(૬) સત્તાધિકારી, અરજી મળ્યાની તારીખથી નેવુ દિવસની અંદર લેખિતમાં અગ્રીમ ચુકાદો સંભળાવશે.

(૭) સત્તામંડળ દ્વારા સંભળાવવામાં (આપવામાં) આવેલ અગ્રીમ ચુકાદાની નકલ ઉપર, એવા નિર્ણય (ચુકાદો) બાદ સભ્યો દ્વારા યોગ્ય રીતે સહી કરેલી અને ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે પ્રમાણિત કરેલી નકલ અરજદારને, સંબંધિત અધિકારીને અને હકુમત ધરાવતા અધિકારીને મોકલવી જોઇશે.

૯૯. સરકાર, જાહેરનામાથી, અગ્રિમ ચુકાદો આપતા સત્તામંડળ દ્વારા સંભળાવવામાં આવેલ ચુકાદા સામે અપીલની સુનાવણી માટે માલ અને એવા વેરા માટેના અગ્રિમ ચુકાદા માટે અપીલ સત્તામંડળ, ગુજરાત રાજ્ય તરીકે ઓળખાતા સત્તામંડળની રચના કરશે:

- (૧) બોર્ડ દ્વારા મુકરર કરવામાં આવેલ કેન્દ્રીય વેરા મુખ્ય કમિશનર; અને
- (૨) રાજ્ય વેરા કમિશનર.

પરંતુ સરકાર, કાઉન્સિલની ભલામણ પરથી રાજ્યમાં અપીલ સત્તામંડળ તરીકે કાર્ય કરવા બીજા રાજ્યમાં અથવા સંઘ પ્રદેશમાં આવેલ કોઈપણ અપીલ સત્તામંડળની જાહેરાત કરી શકશે.

૧૦૦. (૧) કલમ ૯૮ની પેટા-કલમ (૪) હેઠળ સંભળાવવામાં આવેલ કોઈપણ અગ્રિમ ચુકાદાથી નારાજ થયેલ સંબંધિત અધિકારી, હક્કમત ધરાવતા અધિકારી અથવા અરજદાર અપીલ સત્તામંડળને અપીલ કરશે.

(૨) આ કલમ હેઠળની દરેક અપીલ, જે તારીખે અગ્રિમ ચુકાદો આપવામાં આવ્યો હોય તેની વિરુદ્ધ કરવાની અપીલ અંગે સંબંધિત અધિકારી, હક્કમત ધરાવતા અધિકારી અને અરજદારને જાણ કરવામાં આવે તે તારીખથી ત્રીસ દિવસની મુદતની અંદર ફાઇલ કરવી જોઈશે:

પરંતુ અપીલ અધિકારીને એવી ખાતરી થાય કે અપીલ કરનારને ત્રીસ દિવસની સદરહુ મુદતની અંદર અપીલ કરવામાં પૂરતા કારણોસર અટકાવવામાં આવ્યો હોય, તો ત્રીસ દિવસથી વધુ નહિ તેટલી વધુ મુદતની અંદર તે રજૂ કરવાની પરવાનગી આપી શકશે.

(૩) આ કલમ હેઠળ દરેક અપીલ ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં હોવી જોઈશે, ઠરાવવામાં આવે તેટલી ફી જોડેલી હોવી જોઈશે અને ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે તેની ખરાઈ કરેલી હોવી જોઈશે.

૧૦૧. (૧) અપીલ સત્તામંડળ, પક્ષકારોને અપીલ કરવા અથવા સુનાવણીની તક આપ્યા પછી, પોતાને યોગ્ય લાગે તેમ, કરવામાં આવેલ અપીલ સામેનો નિર્ણય અને આપવામાં આવેલ ચુકાદાને બહાલી આપતો અથવા તેમાં ફેરફાર કરતો એવો હુકમ પસાર કરી શકશે.

અગ્રિમ ચુકાદો
(નિર્ણય) આપવા
માટે એપેલેટ
(અપીલ)
સત્તામંડળની
રચના.

અપીલ
સત્તામંડળને
કરવાની
અપીલ.

અપીલ
સત્તામંડળનો
હુકમ.

(૨) પેટા-કલમ (૧)માં ઉલ્લેખેલ હુકમ, કલમ ૧૦૦ હેઠળ અપીલની તારીખથી, અથવા કલમ ૯૮ની પેટા-કલમ (૫) હેઠળના સંદર્ભથી, નેવુ દિવસની મુદતની અંદર કરી શકશે.

(૩) અપીલ અથવા સંદર્ભમાં ઉલ્લેખેલ કોઈ મુદ્દો અથવા મુદ્દાઓ અંગે અપીલ સત્તામંડળમાં મતભેદ હોય ત્યારે, અપીલ અથવા સંદર્ભ હેઠળના પ્રશ્નના સંબંધમાં કોઈ અગ્રીમ ચુકાદો આપી શકાશે નહિ એવું માની લેવામાં આવશે.

(૪) અપીલ સત્તામંડળ દ્વારા જાહેર કરવામાં આવેલ અગ્રીમ ચુકાદાની નકલ, સભ્યો દ્વારા યોગ્ય રીતે સહી કરેલી અથવા ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે પ્રમાણિત કરેલી નકલ, એવા નિર્ણયની જાહેરાત પછી અરજદાર, સંબંધિત અધિકારી, હક્કમત ધરાવતા અધિકારી અને સત્તામંડળને મોકલવી જોઈશે.

૧૦૨. સત્તામંડળ અથવા અપીલ સત્તામંડળ, રેકર્ડમાં અંકિત થયેલ દેખાઈ આવતી કોઈપણ ભૂલ, જો એવી ભૂલ સત્તામંડળ અથવા અપીલ સત્તામંડળને સ્વયં ધ્યાન પર આવી હોય અથવા સંબંધિત અધિકારી, હક્કમત ધરાવતા અધિકારી અથવા અરજદાર અથવા અપીલ કરનાર દ્વારા હુકમ થયાની તારીખથી છ મહિનાની અંદર ધ્યાન પર લાવવામાં આવી હોય, તો તે સુધારવા માટે, કલમ ૯૮ અથવા કલમ ૧૦૧ હેઠળ પોતે કરેલો કોઈપણ હુકમ સુધારી શકશે.

અગ્રીમ ચુકાદા સુધારવા બાબત.

પરંતુ વેરા જવાબદારીનો વધારો અથવા ગ્રાહ્ય ઇનપુટ વેરા શાખની રકમના ઘટાડાને લગતા કરેલ કોઈ સુધારાનો અમલ કરવો જોઈશે નહિ, સિવાય કે અરજદાર અથવા અપીલ કરનારને સુનાવણીની તક આપવામાં આવી હોય.

૧૦૩. (૧) આ પ્રકરણ હેઠળ સત્તામંડળ અથવા અપીલ સત્તામંડળ દ્વારા સંભળાવવામાં આવેલ અગ્રીમ ચુકાદો ફક્ત,-

અગ્રીમ ચુકાદો લાગુ પાડવા બાબત.

(ક) કલમ ૯૭ના પેટા-કલમ (૨)માં ઉલ્લેખેલ કોઈપણ બાબતના સંબંધમાં, જે અરજદાર દ્વારા માગવામાં આવ્યો હોય, તે અરજદારને,

(ખ) અરજદારના સંબંધમાં સંબંધિત અધિકારી અથવા હક્કમત ધરાવતા અધિકારીને જ બંધનકર્તા રહેશે.

(૨) પેટા-કલમ (૧)માં ઉલ્લેખેલ અગ્રીમ ચુકાદો બંધનકર્તા રહેશે, સિવાય કે મૂળ અગ્રીમ ચુકાદાના સમર્થનમાં કોઈ કાયદા, હકીકત અથવા સંજોગોમાં ફેરફાર કરવામાં આવ્યો હોય.

૧૦૪. (૧) સત્તામંડળ અથવા અપીલ સત્તામંડળને એમ જણાય કે કલમ ૯૮ની પેટા-કલમ (૪) હેઠળ અથવા કલમ ૧૦૧ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ તેના (સત્તામંડળ અથવા અપીલ સત્તામંડળ દ્વારા) આપવામાં આવેલ અગ્રિમ ચુકાદો, અરજદાર અથવા અપીલ કરનાર દ્વારા કપટથી અથવા મહત્વની હકીકત છુપાવીને અથવા ખોટી રજૂઆત કરીને મેળવવામાં આવ્યો હોય ત્યારે, તે હુકમથી એવા ચુકાદાને પ્રારંભથી જ રદબાતલ તરીકે જાહેર કરી શકશે અને તેમ થયે આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની તમામ જોગવાઈઓ જાણે કે એવો અગ્રિમ ચુકાદો ક્યારેય આપવામાં આવ્યો ન હતો તેમ અરજદારને લાગુ પડશે.

અમુક સંજોગોમાં અગ્રિમ ચુકાદાને રદબાતલ ગણવા બાબત.

પરંતુ અરજદારને અથવા અપીલ કરનારને સુનાવણીની તક આપવામાં આવી હોય તે સિવાય, આ પેટા-કલમ હેઠળ કોઈ હુકમ કરી શકાશે નહિ.

સ્પષ્ટીકરણ:- કલમ ૭૩ની પેટા-કલમો (૨) અને (૧૦) અથવા કલમ ૭૪ની પેટા-કલમ (૨) અને (૧૦)માં નિર્દિષ્ટ કરેલ મુદતની ગણતરી કરતી વખતે, એવા અગ્રિમ ચુકાદાની તારીખથી શરૂ થતી મુદત અને આ પેટા-કલમ હેઠળના હુકમની તારીખથી પૂરી થતી મુદત બાકાત કરવી જોઈશે.

(૨) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ કરેલ હુકમની નકલ અરજદાર, સંબંધિત અધિકારી અથવા હક્કમત ધરાવતા અધિકારીને મોકલવી જોઈશે.

સત્તામંડળ અને અપીલ સત્તામંડળની સત્તા.

૧૦૫. (૧) સત્તામંડળ અથવા અપીલ સત્તામંડળને પોતાની સત્તા વાપરવાના હેતુ માટે નીચે સંબંધી;

(ક) શોધ કરવાની અને તપાસણી કરવા;

(ખ) કોઈપણ વ્યક્તિને હાજર રાખવાની તેની સોગંદ પર જુબાની લેવા;

(ગ) કમિશનો કાઢવાની અને હિસાબોના ચોપડા અને અન્ય રેકર્ડ રજૂ કરવા ફરજ પાડવા માટે, દીવાની કાર્યરીતિ અધિનિયમ, ૧૯૦૮ હેઠળ દીવાની કોર્ટની તમામ સત્તા રહેશે.

સન ૧૯૦૮નો ૫મો.

(૨) સત્તામંડળ અથવા અપીલ સત્તામંડળ, કલમ ૧૯૫ના હેતુઓ માટેની દીવાની કોર્ટ તરીકે ગણાશે પણ ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમ, ૧૯૭૩ના પ્રકરણ-૨૬ના હેતુ માટે ગણાશે નહિ અને સત્તામંડળ અથવા અપીલ સત્તામંડળ સમક્ષની દરેક કાર્યવાહી કલમો ૧૯૩ અને ૨૨૮ના અર્થ મુજબ અને ભારતના ફોજદારી અધિનિયમની કલમ ૧૯૬ના હેતુ માટેની ન્યાયિક કાર્યવાહી હોવાની ગણાશે.

સન ૧૯૦૮નો ૫મો.

સન ૧૯૭૪નો ૨જો.

સન ૧૯૬૦નો ૪૫મો.

સત્તામંડળ અને
અપીલ
સત્તામંડળની
કાર્યરીતિ.

૧૦૬. સત્તામંડળ અથવા અપીલ સત્તામંડળને, આ પ્રકરણની જોગવાઈઓને અધીન રહીને, પોતાની કાર્યરીતિનું નિયમન કરવાની સત્તા રહેશે.

પ્રકરણ-૧૮

અપીલ અને ફેરતપાસ

અપીલ
સત્તામંડળને
અપીલ કરવા
બાબત.

૧૦૭. (૧) આ અધિનિયમ અથવા ન્યાય નિર્ણય કરતા સત્તામંડળ દ્વારા કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ કરેલા કોઈ નિર્ણય અથવા હુકમથી નારાજ થયેલી કોઈપણ વ્યક્તિ, જે તારીખથી સદરહુ નિર્ણય અથવા હુકમ અંગેની જાણ એવી વ્યક્તિને કરવામાં આવે તે તારીખથી ત્રણ મહિનાની અંદર ઠરાવવામાં આવે તેવા અપીલ સત્તામંડળને અપીલ કરી શકશે.

(૨) કમિશનર, સદરહુ નિર્ણય અથવા હુકમની કાયદેસરતા અથવા ઔચિત્ય અંગે પોતાને ખાતરી કરાવાના હેતુ માટે આપમેળે અથવા કેન્દ્રીય વેરા કમિશનર તરફથી કરવામાં આવેલી વિનંતી પરથી આ અધિનિયમ હેઠળ અથવા કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ ન્યાય નિર્ણય કરનાર સત્તામંડળે જે કોઈપણ કાર્યવાહીના રેકર્ડના આધારે કોઈ નિર્ણય અથવા હુકમ કર્યો હોય તે કોઈપણ કાર્યવાહીનું રેકર્ડ મંગાવી શકશે અને તેની તપાસ કરી શકશે અને કમિશનર દ્વારા પોતાના હુકમમાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવા સદરહુ નિર્ણય અથવા હુકમમાંથી ઊભા થતા એવા મુદ્દાના નિકાલ માટે સદરહુ નિર્ણય અથવા હુકમની જાણ થયાની તારીખથી છ મહિનાની અંદર અપીલ સત્તામંડળને લાગુ પાડવા માટે પોતાના તાબાના કોઈપણ અધિકારીને આદેશ કરી શકશે.

(૩) પેટા-કલમ (૨) હેઠળના હુકમ અનુસાર અધિકૃત કરેલ અધિકારી અપીલ સત્તામંડળને અરજી કરે ત્યારે, એવી અરજીની અપીલ સત્તામંડળ દ્વારા તજવીજ કરવામાં આવશે, જાણે કે તે ન્યાય નિર્ણય કરતા સત્તામંડળના નિર્ણય અથવા હુકમની વિરુદ્ધની અપીલ હોય અને એવો અધિકૃત અધિકારી અપીલ કરનાર હોય અને અપીલને લગતી આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ એવી અરજીને લાગુ પડશે.

(૪) અપીલ સત્તામંડળ, પોતાને ખાતરી થાય કે અપીલ કરનારને ત્રણ મહીના અથવા યથાપ્રસંગ છ મહીનાની ઉપર્યુક્ત મુદતની અંદર અપીલ રજૂ કરવામાં પૂરતા કારણસર અટકાવવામાં આવ્યો હોય તો, તેને (અપીલ કરનારને) એક મહિનાથી વધુ મુદતની અંદર અપીલ રજૂ કરવા દેવાની પરવાનગી આપી શકાશે.

(૫) આ કલમ હેઠળની દરેક અપીલ ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં હોવી જોઈશે અને ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે તેની ખરાઈ કરેલી હોવી જોઈશે.

(૬) અપીલ કરનારે-

(ક) વાદગ્રસ્ત હુકમમાંથી ઊભા થતા વેરા, વ્યાજ, દંડ, ફી અને શિક્ષાની રકમના પોતે કબૂલ કર્યા હોય તેવા ભાગની સંપૂર્ણ રકમની, અને

(ખ) જેના સંબંધમાં અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હોય તેવા સદરહુ હુકમમાંથી ઊભા થતા વિવાદગ્રસ્ત વેરાની બાકી રહેતી રકમના દસ ટકા જેટલી રકમની,

-ચૂકવણી કરી હોય તે સિવાય, પેટા-કલમ (૧) હેઠળ કોઈ અપીલ દાખલ કરી શકાશે નહિ.

(૭) અપીલ કરનારે પેટા-કલમ (૬) હેઠળ રકમની ચૂકવણી કરી હોય ત્યારે, બાકી રકમ(બેલેન્સ) માટે વસુલાતની કાર્યવાહી સ્થગિત કરી હોવાનું ગણાશે.

(૮) અપીલ સત્તામંડળ અપીલ કરનારને સુનાવણીની તક આપશે.

(૯) અપીલ સત્તામંડળ, પક્ષકારો અપીલની સુનાવણીના કોઈપણ તબક્કે પૂરતા કારણો બતાવે તો, પક્ષકારો અથવા તેમનામાંથી કોઈપણને સમય આપી શકશે અને લેખિતમાં કારણોની નોંધ કરીને, અપીલની સુનાવણી મુલતવી રાખી શકશે:

પરંતુ અપીલની સુનાવણી દરમિયાન પક્ષકારને વધુમાં વધુ ત્રણ વખત, એવી અપીલની સુનાવણી મુલતવી રાખવાનો સમય આપી શકશે.

(૧૦) જો તેને(અપીલ અધિકારી) ખાતરી થાય કે અપીલના કારણો(આધારો)માંથી તે કારણો(આધારો)નો કાર્યલોપ (ભૂલ) જાણીબૂઝીને અથવા ગેરવાજબી રીતે કરવામાં આવી હોય તો, અપીલ સત્તામંડળ, અપીલ કરનારને અપીલના કારણો(આધારો) નિર્દિષ્ટ કરેલ ન હોય તેવી અપીલના કોઈપણ કારણો(આધારો) ઉમેરવાની પરવાનગી આપી શકશે.

(૧૧) અપીલ સત્તામંડળ જરૂરી જણાય તેવી વધુ તપાસ કર્યા પછી, પોતાને ન્યાયી અને વાજબી લાગે તેમ, નિર્ણય અથવા હુકમ સામે થયેલ અપીલ અંગે નિર્ણય અથવા હુકમને બદલાવી આપતો, ફેરફાર કરતો અથવા તેને રદ કરતો એવો હુકમ કરી શકશે પણ જેણે(ન્યાય નિર્ણય કરનાર સત્તામંડળે) તે સદરહુ નિર્ણય અથવા હુકમ કર્યો હોય તેને આ કેસ (બાબત) પાછો મોકલવો જોઈશે નહિ:

પરંતુ અપીલ કરનારને સૂચિત હુકમ સામે કારણ દર્શાવવાની વાજબી તક આપવામાં આવી હોય તે સિવાય, વધુ કિંમતના માલની જપ્તી અથવા જપ્ત કરવાને બદલે કોઈ ફી અથવા દંડ વધારતો અથવા રીફંડ અથવા ઇનપુટ વેરા શાખ ઘટાડતો કોઈ હુકમ કરી શકાશે નહિ:

વધુમાં, અપીલ સત્તામંડળનો એવો અભિપ્રાય હોય કે કોઈ વેરો ચૂકવવામાં આવ્યો ન હોય અથવા ઓછો ચૂકવવામાં આવ્યો હોય અથવા ભૂલથી રીફંડ કરવામાં આવ્યો હોય ત્યારે અથવા ઇનપુટ વેરા શાખ ખોટી રીતે પ્રાપ્ત કરવામાં આવી હોય અથવા ઉપયોગ કરવામાં આવી હોય ત્યારે, એવો વેરો અથવા ઇનપુટ વેરા શાખ ચૂકવવા માટે અરજદારને ફરમાવતો કોઈ હુકમ કરી શકાશે નહિ, સિવાય કે અરજદારને સૂચિત હુકમ સામે કારણ દર્શાવતી નોટિસ આપવામાં આવી હોય અને કલમ ૭૩ અથવા કલમ ૭૪ હેઠળ નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવેલ સમય મર્યાદાની અંદર હુકમ કરવામાં આવ્યો હોય.

(૧૨) અપીલનો નિકાલ કરતા અપીલ સત્તામંડળનો હુકમ લેખિતમાં હોવો જોઈશે તેમજ અપીલનો નિકાલ કરવા માટેના મુદ્દાઓ, તેની ઉપરના નિર્ણય અને એવા નિર્ણય માટેના કારણો જણાવવા જોઈશે.

(૧૩) અપીલ સત્તામંડળ, તેમ કરવાનું શક્ય હોય ત્યારે, જે તારીખે તે(અપીલ) ફાઇલ કરવામાં આવી હોય તે તારીખથી એક મહિનાની મુદતની અંદર દરેક અપીલની સુનાવણી કરીને નિર્ણય કરવો જોઈશે:

પરંતુ કરવામાં આવેલ હુકમને કોર્ટ અથવા ટ્રીબ્યુનલના હુકમથી સ્થગિત (મુલતવી) રાખવામાં આવે ત્યારે, સ્થગિત કરવામાં આવેલી એવી મુદતને, એક વર્ષની મુદતની ગણતરી કરવામાંથી બાકાત રાખવી જોઈશે.

(૧૪) અપીલનો નિકાલ થયે, અપીલ સત્તામંડળ, તેણે કરેલા હુકમા અંગેની જાણ, અપીલ કરનારને, પ્રતિવાદીને અને ન્યાયનિર્ણય કરતા સત્તામંડળને કરવી જોઈશે.

(૧૫) અપીલ સત્તામંડળ દ્વારા કરવામાં આવેલ હુકમની નકલ, કમિશનરને અથવા આ અર્થે તેણે મુકરર કરેલા સત્તાધિકારીને અને કેન્દ્રીય વેરાની હકૂમત ધરાવતા કમિશનરને અથવા આ અંગે તેણે મુકરર કરેલા સત્તાધિકારીને પણ મોકલવી જોઈશે.

(૧૬) આ કલમ હેઠળ કરેલ દરેક હુકમ, કલમ ૧૦૮ અથવા કલમ ૧૧૩ અથવા કલમ ૧૧૮ની જોગવાઈઓને અધીન આખરી ગણાશે અને તે પક્ષકારોને બંધનકર્તા રહેશે.

૧૦૮. (૧) કલમ ૧૨૧ અને તે હેઠળ કરેલા કોઈપણ નિયમોની જોગવાઈઓને અધીન ફેરતપાસ રહીને, ફેરતપાસ, સત્તામંડળ, આપમેળે અથવા તેને મળેલી માહિતી પરથી અથવા સત્તામંડળની સત્તા કેન્દ્રીય વેરા કમિશનર તરફથી થયેલી વિનંતી પરથી, કોઈ કાર્યવાહીનું રેકર્ડ મંગાવીને તપાસી શકશે અને તેને એવું જણાય કે તેના કોઈ તાબાના અધિકારી દ્વારા આ અધિનિયમ હેઠળ અથવા કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ કરેલો કોઈ નિર્ણય અથવા હુકમ ભૂલભરેલો હોય જે મહેસૂલી હિતોને લાગે વળગે તેટલે સુધી, પ્રતિકૂળ હોય તેમજ કાયદા વિરુદ્ધનો અને ગેરવાજબી હોય અથવા ચોક્કસ મહત્વની હકીકતોને ધ્યાનમાં લેવામાં આવી ના હોય, પછી તે તે ચોક્કસ મહત્વની હકીકત સદરહુ હુકમ કરવાના સમયે ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવી હોય કે ન હોય અથવા ભારતના કોમ્પ્ટ્રોલર અને ઓડીટર જનરલ દ્વારા નિરિક્ષણના પરિણામરૂપ હોય, તો તે, જરૂર જણાય તો, એવી મુદત માટે, પોતાને યોગ્ય લાગે તેમ એવા નિર્ણય અથવા હુકમના અમલને સ્થગિત કરી શકશે અને સંબંધિત વ્યક્તિને સુનાવણીની વાજબી તક આપ્યા પછી અને જરૂરી જણાય તેવી વધુ પૂછપરછ કર્યા પછી પોતાને ન્યાયી અને વાજબી લાગે તેમ, સદરહુ નિર્ણય અથવા હુકમમાં વધારા કરતો, અથવા તેમાં ફેરફાર કરતો અથવા તેને રદ કરતો સહિતનો એવો હુકમ કરી શકશે.

(૨) ફેરતપાસ કરતા સત્તામંડળ, પેટા-કલમ (૧) હેઠળની કોઈપણ સત્તા વાપરી શકશે નહિ, જો

- (ક) કલમ ૧૦૭ અથવા કલમ ૧૧૨ અથવા કલમ ૧૧૭ અથવા કલમ ૧૧૮ હેઠળની અપીલને અધીન રહીને હુકમ કરવામાં આવ્યો હોય; અથવા
- (ખ) કલમ ૧૦૭ની પેટા-કલમ (૨) હેઠળ નિર્દિષ્ટ કરેલી મુદત સમાપ્ત થઈ ના હોય અથવા સુધારો કરવાનો નિર્ણય અથવા હુકમ કર્યા પછી ત્રણ વર્ષ કરતાં વધુ મુદત પુરી થઈ હોય; અથવા
- (ગ) શરૂઆતના તબક્કે, આ કલમ હેઠળ ફેરતપાસ માટેના હુકમને અગાઉથી જ ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યો હોય; અથવા
- (ઘ) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ સત્તા વાપરવા માટે હુકમ કરવામાં આવ્યો હોય, તો,

પરંતુ ફેરતપાસ સત્તામંડળ, એવી અપીલમાં હુકમની તારીખથી એક વર્ષની મુદત પૂરી થયા પહેલાં અથવા તે પેટા-કલમના ખંડ (ખ)માં ઉલ્લેખેલ ત્રણ વર્ષની મુદત પૂરી થયા પહેલાં, આ બેમાંથી જે પછીનું હોય તે અંગે, જે કોઈ મુદ્દો, પેટા-કલમ (૨)ના ખંડ (ક)માં ઉલ્લેખેલ

અપીલમાં ઉભો કરવામાં આવ્યો ન હોય અને નિર્ણય કરવામાં આવ્યો ન હોય તે મુદ્દા અંગે પેટા-કલમ (૧) હેઠળ હુકમ કરી શકશે.

(૩) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ ફેરતપાસમાં કરેલ દરેક હુકમ કલમ ૧૧૩ અથવા કલમ ૧૧૭ અથવા કલમ ૧૧૮ની જોગવાઈઓને અધીન આખરી ગણાશે અને પક્ષકારોને બંધનકર્તા રહેશે.

(૪) જે મુદ્દો, સદરહુ નિર્ણય અથવા હુકમમાં સમાવિષ્ટ હોય તે મુદ્દા અંગે અપીલ ટ્રિબ્યુનલે અથવા હાઇકોર્ટે કોઈ બીજી કાર્યવાહીમાં તેનો નિર્ણય આપ્યો હોય અને અપીલ ટ્રિબ્યુનલ અને હાઇકોર્ટના એવા નિર્ણયની સામે હાઇકોર્ટ અથવા સુપ્રીમ કોર્ટ સર્વોચ્ચ ન્યાયાલયમાં અપીલ અનિર્ણિત હોય તો, અપીલ ટ્રિબ્યુનલના નિર્ણયની તારીખ અને હાઇકોર્ટના નિર્ણયની તારીખ અથવા સુપ્રીમ કોર્ટ(સર્વોચ્ચ ન્યાયાલય)ના નિર્ણયની તારીખ વચ્ચે પસાર થયેલી મુદત(સમય)ને આ કલમ હેઠળ નોટિસ કાઢીને ફેરતપાસ માટેની કાર્યવાહી શરૂ કરી દેવામાં આવી હોય, ત્યારે, પેટા-કલમ (૨)ના ખંડ (ખ)માં ઉલ્લેખેલ મર્યાદાની મુદતની ગણતરી કરવામાંથી બાકાત રાખવામાં આવશે.

(૫) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ કરેલા હુકમને કોર્ટ અથવા અપીલ ટ્રિબ્યુનલના હુકમથી સ્થગિત કરવામાં આવ્યો હોય ત્યારે, એવી રીતે સ્થગિત કરેલા હુકમની મુદતને, પેટા-કલમ (૨)ના ખંડ (ખ)માં ઉલ્લેખેલ મર્યાદાની મુદતને (મુદત મર્યાદા) ગણતરી કરવામાંથી બાકાત રાખવી જોઈશે.

(૬) આ કલમના હેતુ માટે,-

(૧) “રેકર્ડ” એ શબ્દપ્રયોગમાં ફેરતપાસ સત્તામંડળ દ્વારા તપાસવાના સમયે ઉપલબ્ધ (રેકર્ડ) સહિત આ અધિનિયમ હેઠળની કોઈપણ કાર્યવાહીને લગતા તમામ રેકર્ડનો સમાવેશ થશે.

(૨) “નિર્ણય” એ શબ્દપ્રયોગમાં ફેરતપાસ સત્તાધિકારી કરતા નીચલા દરજ્જાના કોઈપણ અધિકારીએ આપેલ માહિતીનો સમાવેશ થશે.

૧૦૯. (૧) આ પ્રકરણની જોગવાઈઓને અધીન રહીને, કેન્દ્રીય માલ અને વેરા અધિનિયમ હેઠળ રચાયેલ માલ અને સેવા વેરા ટ્રિબ્યુનલ, આ અધિનિયમ હેઠળ અપીલ સત્તામંડળ અથવા ફેરતપાસ સત્તામંડળ દ્વારા કરવામાં આવેલ હુકમની સામે સુનાવણી માટે અપીલની ટ્રિબ્યુનલ ગણાશે.

અપીલ ટ્રિબ્યુનલ અને તેની બેન્ય.

(૨) રાજ્યમાં આવેલ રાજ્યની બેન્ય અને ક્ષેત્રિય બેન્યની રચના અને તેની હક્કમત, કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમની કલમ ૧૦૯ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમો અનુસારની રહેશે.

૧૧૦. રાજ્ય બેન્ય અને વિસ્તાર (એરિયા) બેન્યના પ્રમુખ અને સભ્યોની લાયકાત, તેમની નિમણૂક, પગાર અને ભથ્થાં, હોદ્દાની મુદત, રાજીનામુ, રુખસદ, કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમની કલમ ૧૧૦ની જોગવાઈ અનુસાર રહેશે.

અપીલ ટ્રિબ્યુનલના પ્રમુખ અને સભ્યો, તેમની લાયકાત, નિમણૂક, સેવાની શરતો વગેરે.

સન ૧૯૦૮નો ૫મો.

૧૧૧. (૧) અપીલ ટ્રિબ્યુનલ પોતાની સમક્ષની કોઇપણ કાર્યવાહી અથવા પોતાની સમક્ષની અપીલનો નિકાલ કરતી વખતે દીવાની કાર્યરીતિ અધિનિયમ, ૧૯૦૮માં નિયત કરેલી કાર્યરીતિને બંધનકર્તા રહેશે નહિ પરંતુ કુદરતી ન્યાયનીસિધ્ધાંત દ્વારા અને આ અધિનિયમની અને તે હેઠળ કરેલા નિયમોની અન્ય જોગવાઈઓને અધીન રહીને, માર્ગદર્શન મેળવશે અને અપીલ ટ્રિબ્યુનલને પોતાની કાર્યરીતિનું નિયમન કરવાની સત્તા રહેશે.

અપીલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષની કાર્યરીતિ.

(૨) અપીલ ટ્રિબ્યુનલને, આ અધિનિયમ હેઠળ પોતાના કાર્યો બજાવવાના હેતુઓ માટે, નીચેની બાબતના સંબંધના દાવાની ઇન્સાફી કાર્યવાહી કરતી વખતે દીવાની કાર્યરીતિ અધિનિયમ, ૧૯૦૮ હેઠળ દીવાની કોર્ટમાં નિહિત થયેલી હોય તેવી જ સત્તા રહેશે:-

સન ૧૯૦૮નો ૫મો.

- (ક) કોઇપણ વ્યક્તિને બોલાવવાની અને હાજર રખાવવાની અને તેની સોગંદ ઉપર જુબાની લેવાની;
- (ખ) દસ્તાવેજો મેળવવા (શોધવા) અને તે રજૂ કરવા ફરમાવવું;
- (ગ) સોગંદનામા પર પુરાવો મેળવવાની;
- (ઘ) ભારતના પુરાવા અધિનિયમ, ૧૮૭૨ ની કલમો ૧૨૩ અને ૧૨૪ની જોગવાઈઓને અધીન રહીને, કોઇપણ કચેરીમાંથી કોઇપણ જાહેર રેકર્ડ અથવા દસ્તાવેજ અથવા એવા રેકર્ડ અથવા દસ્તાવેજની નકલ માંગવાની;
- (ચ) સાક્ષીઓ અથવા દસ્તાવેજો તપાસવા માટે કમીશનો કાઢવાની;

સન ૧૮૭૨નો ૧લો.

- (છ) કોઈ કસૂર અથવા તે અંગે એકતરફી નિર્ણય કરવામાં આવ્યો હોય તેવા હુકમ (રજૂઆત) ને રદ કરવાની;
- (જ) કોઈ કસૂર માટેની કોઈ રજૂઆતને રદ કરવાનો કોઈ હુકમ અથવા તેણે એકતરફી કરેલા કોઈ હુકમને રદબાતલ કરવો; અને
- (ઝ) ઠરાવવામાં આવે તેવી બીજી બાબતો.

(૩) અપીલ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા કરવામાં આવેલો કોઈપણ હુકમ, તે (અપીલ ટ્રિબ્યુનલ) તે જ રીતે અમલ કરી શકશે, જાણે કે તે, તેમાં અનિર્ણિત દાવા અંગે કોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલ હુકમનામું હોય અને

(ક) કંપનીની વિરુદ્ધના કિસ્સામાં, જેની હક્કમતમાં કંપનીની રજિસ્ટર્ડ કચેરી આવેલી હોય; અથવા

(ખ) કોઈ બીજી વ્યક્તિની વિરુદ્ધના હુકમના કિસ્સામાં, જેની હક્કમતમાં સંબંધિત વ્યક્તિ સ્વૈચ્છાએ રહેતી હોય અથવા ધંધો ચલાવતી હોય અથવા લાભ માટે વ્યક્તિગત રીતે કામ કરતી હોય;

-તેની સ્થાનિક હદોમાં આવેલી કોર્ટને પોતાના હુકમો અમલબજવણી માટે મોકલવાએ અપીલ ટ્રિબ્યુનલ માટે કાયદેસર ગણાશે.

(૪) અપીલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષની તમામ કાર્યવાહી કલમો ૧૯૩ અને ૨૨૮ ના અર્થ મુજબની અને ભારતના ફોજદારી અધિનિયમની કલમ ૧૯૬ના હેતુઓ માટે ન્યાયિક કાર્યવાહી ગણાશે અને અપીલ ટ્રિબ્યુનલ, ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમ, ૧૯૭૩ની કલમ ૧૯૫ અને પ્રકરણ ૨૬ ના હેતુઓ માટે દીવાની કોર્ટ તરીકે હોવાનું ગણાશે.

સન ૧૮૬૦નો
૪૫મો.
સન ૧૯૭૪નો
૨જો.

૧૧૨.(૧) આ અધિનિયમની કલમ ૧૦૭ અથવા કલમ ૧૦૮ અથવા કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ પોતાની વિરુદ્ધ કરેલ હુકમની નારાજ થયેલ કોઈપણ વ્યક્તિ, જેની સામે અપીલ કરવા ધાર્યું હોય તેવા હુકમની જાણ અપીલ કરતી વ્યક્તિને કરવામાં આવે તે તારીખથી ત્રણ મહિનાની અંદર એવા હુકમની વિરુદ્ધ અપીલ ટ્રિબ્યુનલને અપીલ કરી શકશે.

અપીલ
ટ્રિબ્યુનલને
અપીલો
કરવા
બાબત.

(૨) અપીલ ટ્રિબ્યુનલ, પોતાની વિવેકબુદ્ધિ અનુસાર, જેમાં વેરા અથવા ઇનપુટ વેરા શાખનો સમાવેશ થયેલ હોય અથવા જેમાં વેરા અથવા ઇનપુટ વેરા શાખના તફાવતનો સમાવેશ થયેલ હોય અથવા એવા હુકમથી નક્કી કરેલ દંડ, ફી અથવા શિક્ષાની રકમ, પચાસ હજાર રૂપિયા કરતાં વધુ ન હોય, ત્યારે એવી કોઈ પણ અપીલ સ્વીકારવાની ના પાડી શકશે.

(૩) કમિશનર પોતાની મેળે, અથવા કેન્દ્રીય વેરા કમિશનરની વિનંતી પરથી સદરહુ હુકમની કાયદેસરતા અથવા ઐચિત્ય અંગે પોતાની ખાતરી કરવાના હેતુ માટે, આ અધિનિયમ હેઠળ અથવા કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ અપીલ સત્તામંડળ અથવા પ્રાદેશિક (ક્ષેત્રીય) સત્તામંડળ ધ્વારા કરવામાં આવેલ કોઇપણ હુકમનું રેકર્ડ મંગાવીને તપાસી શકશે અને કમિશનર ધ્વારા પોતાના હુકમમાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવા સદરહુ હુકમમાંથી ઉભા થતાં એવા મુદ્દાના નિકાલ માટે, જે તારીખે સદરહુ હુકમ કરવામાં આવ્યો હોય તે તારીખથી છ મહિનાની અંદર સદરહુ હુકમ અપીલ સત્તામંડળને લાગુ પાડવા માટે પોતાના તાબાના કોઇ પણ અધિકારીને હુકમથી આદેશ આપી શકશે.

(૪) પેટા કલમ(૩) હેઠળના હુકમ અનુસાર અધિકૃત અધિકારી, અપીલ ટ્રિબ્યુનલને અરજી કરે ત્યારે, એવી અરજી બાબતે અપીલ ટ્રિબ્યુનલે, જાણે કે, તે કલમ ૧૦૭ ની પેટા કલમ (૧૧) હેઠળ અથવા કલમ ૧૦૮ ની પેટા કલમ (૧) હેઠળના હુકમ સામે અપીલ કરવામાં આવી હોય તે રીતે તજવીજ કરવી જોઇશે અને આ અધિનિયમની જોગવાઇઓ એવી અરજીની એવી રીતે લાગુ પડશે, જેમ પેટા કલમ (૧) હેઠળ ફાઇલમાં કરવામાં આવેલ અપીલોના સબંધમાં તે લાગુ પડતી હોય.

(૫) આ કલમ હેઠળ અપીલ કરવામાં આવી હોય તેવી નોટિસ મળ્યેથી, જે પક્ષકાર વિરુદ્ધ અપીલ કરવામાં આવી હોય તે પક્ષકાર, તે આવા હુકમ અથવા તેના ભાગ વિરુદ્ધ અપીલ કરી શક્યો ન હોય તેમ છતાં, જેની વિરુદ્ધ અપીલ કરવામાં આવી હોય તેવા હુકમના કોઇ ભાગ સામે, નોટિસ મળ્યાના પિસ્તાળીસ દિવસની અંદર, ઠરાવેલી રીતે ખરાઇ કરેલા સામા વાંધાની યાદી દાખલ કરી શકાશે અને આવી યાદીનો નિકાલ, પેટા-કલમ (૧)માં નિર્દિષ્ટ કરેલા સમયની અંદર તે રજૂ કરેલી અપીલ હોય તેમ અપીલ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા કરવામાં આવશે.

(૬) અપીલ ટ્રિબ્યુનલ, પેટા-કલમ (૧)માં ઉલ્લેખેલ મુદત પૂરી થયા પછી ત્રણ મહિનાની મુદતની અંદર અપીલ ગ્રાહ્ય રાખી શકશે અથવા તેને (અપીલ ટ્રિબ્યુનલને), એવી ખાતરી થાય કે, તે મુદતની અંદર તે (અપીલ) રજૂ કરવામાં આવી ન હોય તે માટે પુરતા કારણો હોય તો, પેટા કલમ (૫) માં ઉલ્લેખેલ મુદત પૂરી થયા પછી પિસ્તાળીસ દિવસની અંદર (અપીલ) યાદી ફાઇલ કરવાની પરવાનગી આપી શકશે.

(૭) અપીલ ટ્રિબ્યુનલને કરવાની અપીલ, ઠરાવવામાં આવે તેવા નમુનમાં હોવી જોઇશે, તેવી રીતે ખરાઇ કરેલી હોવી જોઇશે અને ઠરાવવામાં આવે તેવી ફી જોડેલી હોવી જોઇશે.

(૯) પેટા કલમ(૧) હેઠળ કોઈ અપીલ ફાઇલ કરી શકાશે નહીં, સિવાય કે અપીલ કરનારે,-

(ક) પોતાના દ્વારા ગ્રાહ્ય રાખવામાં આવેલ હોય તેવી વિરુદ્ધના હુકમમાંથી (ઉત્પન્ન થયેલી) પૂર્ણ રકમ અથવા વેરો, વ્યાજ, દંડ, ફી અને શિક્ષાની રકમનો એવો ભાગ; અને

(ખ) જેના સંબંધમાં અપીલ ફાઇલ કરવામાં આવી હોય તેવા સદરહુ હુકમમાંથી ઉત્પન્ન થયેલી, કલમ ૧૦૭ ની પેટા કલમ(૬) હેઠળ ચૂકવેલી રકમ ઉપરાંત, વિવાદી વેરાની બાકી રકમની વીસ ટકા રકમ ચૂકવેલ હોય.

(૯) અપીલ કરનારે પેટા-કલમ (૮) મુજબ રકમ ચૂકવી હોય ત્યારે, બાકી રકમ (બેલેન્સ) માટેની વસુલાતની કાર્યવાહી, અપીલનો નિકાલ થાય ત્યાં સુધી સ્થગિત કરવામાં આવી હોવાનું ગણાશે.

(૧૦) અપીલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષની,-

(ક) ભૂલને સુધારવા માટે અથવા બીજા કોઈ હેતુ માટેની અપીલમાં, અથવા

(ખ) અપીલ અથવા અરજીના પુનઃસ્થાપન માટે કરવામાં આવેલી દરેક અરજી સાથે ઠરાવવામાં આવે તેવી ફી જોડેલી હોવી જોઈશે.

૧૧૩. (૧) અપીલ ટ્રિબ્યુનલ, અપીલના પક્ષકારોને સુનાવણીની વાજબી તક આપ્યા પછી, જેની સામે અપીલ કરવામાં આવી હોય તેવા નિર્ણય અથવા હુકમને બહાલી આપતો, તેમા ફેરફાર કરતો અથવા તે રદ કરતો, પોતાને યોગ્ય લાગે તેમ, તે અંગે એવા હુકમો કરી શકશે અથવા આવો કેસ, જરૂરી હોય તો, વધારાના પુરાવા લીધા પછી નવા ચુકાદો અથવા નિર્ણય માટે પોતાને યોગ્ય લાગે તેવા આદેશો સાથે અપીલ સત્તામંડળ અથવા પ્રાદેશક સત્તામંડળ અથવા અસલ ન્યાયનિર્ણય કરતા સત્તામંડળને પાછો મોકલી શકશે.

(૨) અપીલ ટ્રિબ્યુનલ, અપીલની સુનાવણીના કોઈપણ તબક્કે પૂરતા કારણ બતાવવામાં આવ્યા હોય, તો પક્ષકારોને અથવા તે પૈકીના કોઈને પણ સમય (મુદત) આપી શકશે અને લેખિતમાં કારણોની નોંધ કરીને, અમલની સુનાવણીને મોકૂફ રાખી શકશે:

પરંતુ અપીલની સુનાવણી દરમિયાન એવી કોઈપણ મોકૂફીને ત્રણ વખત કરતાં વધુ આપવું જોઈશે નહીં

અપીલ
ટ્રિબ્યુનલનો
હુકમ.

(૩) જો એવી ભૂલ આપમેળે (પોતાને) ધ્યાનમાં આવી હોય અથવા કમિશનર ધ્વારા અથવા કેન્દ્રીય વેરા કમિશનર દ્વારા અથવા હુકમનામાની તારીખથી ત્રણ મહિનાની મુદતની અંદર અપીલને અન્ય પક્ષકાર ધ્વારા ધ્યાન પર લાવવામાં આવી હોય તો, અપીલ ટ્રિબ્યુનલ પેટા-કલમ (૧) હેઠળ પોતે કરેલ કોઈ પણ હુકમ સુધારી શકશે જેથી કરીને, રેકર્ડમાં અંકીત થયેલી દેખાઈ આવતી કોઈ પણ ભૂલ સુધારી શકાય :

પરંતુ પક્ષકારોને સુનાવણીની તક આપવામાં આવી હોય તે સિવાય આકારણીનો વધારો કરતો અથવા રિફંડમાં અથવા ઇનપુટ વેરા શાખનો ઘટાડો કરતો અથવા અન્ય પક્ષકારોની જવાબદારીમાં વધારો કરતા એવા સુધારાનો અમલ કરવો જોઈશે નહીં

(૪) અપીલ ટ્રિબ્યુનલે શક્ય હોય તેટલે સુધી, જે તારીખે અપીલ ફાઇલ કરવામાં આવી હોય તે તારીખથી, એક મહિનાની મુદતની અંદર દરેક અપીલને સાંભળીને નિર્ણય કરવો જોઈશે.

(૫) અપીલ ટ્રિબ્યુનલે આ કલમ હેઠળ કરેલ દરેક હુકમની નકલ, અપીલ સત્તામંડળ અથવા પ્રાદેશિક સત્તામંડળ અથવા યથાપ્રસંગ, અસલ ન્યાયનિર્ણય કરતાં સત્તામંડળ અને અપીલ કરનાર અને કમિશનર અથવા કેન્દ્રીય ન્યાયનિર્ણય કરતાં વેરા કમિશનરને મોકલવી જોઈશે.

(૬) કલમ ૧૧૭ અથવા કલમ ૧૧૮ માં જોગવાઈ કરવામાં આવી હોય તે સિવાય, અપીલ પર અપીલ ટ્રિબ્યુનલે કરેલો હુકમ આખરી ગણાશે અને પક્ષકારોને બંધનકર્તા રહેશે.

રાજ્યના પ્રમુખની નાણાકીય અને વહીવટી સત્તા. ૧૧૪. રાજ્યના પ્રમુખ, ઠરાવવામાં આવે તેવી, રાજ્યમાંની રાજ્ય બેન્ચ અને અપીલ ટ્રિબ્યુનલની પ્રાદેશિક બેન્ચ ઉપર નાણાકીય અને વહીવટી સત્તા વાપરશે:

પરંતુ, રાજ્ય પ્રમુખને, રાજ્ય બેન્ચ અથવા પ્રાદેશિક બેન્ચના કોઈ બીજા સભ્ય અથવા કોઈ પણ અધિકારીને, એવો સભ્ય અથવા અધિકારી તેને સોંપવામાં આવેલી સત્તા વાપરતી વખતે રાજ્યના પ્રમુખનો આદેશ અને દેખરેખ હેઠળ કાર્ય કરવાનું ચાલુ રાખશે, તે શરતને અધીન રહીને, પોતે યોગ્ય ગણે તેમ, તેની એવી નાણાકીય અને વહીવટી સત્તા સોંપવાનો અધિકાર રહેશે.

અપીલ દાખલ કરવા માટે ચૂકવેલ રકમના ઉપર ચૂકવવા બાબત. ૧૧૫. અપીલ કરનાર દ્વારા કલમ ૧૦૭ ની પેટા-કલમ (૬) હેઠળ અથવા કલમ ૧૧૨ ની પેટા-કલમ (૮) હેઠળ ચૂકવેલ રકમનું અપીલ સત્તામંડળ અથવા અપીલ ટ્રિબ્યુનલના કોઈ પણ હુકમના પરિણામ રૂપ રિફંડ આપવાનું ફરમાવવામાં આવ્યું હોય ત્યારે, એવી રકમના રિફંડની તારીખ સુધીમાં, રકમની ચૂકવણીની તારીખથી એવા

રિફંડના સંબંધમાં રિફંડ ઉપર, કલમ ૫૬ હેઠળ નિર્દિષ્ટ કરેલ દરે વ્યાજ ચૂકવવાપાત્ર થશે.

અધિકૃત કરેલ
પ્રતિનિધિ
દ્વારા હાજર
થવા બાબત.

૧૧૬. (૧) આ અધિનિયમ હેઠળ નિમણૂક પામેલ અધિકારી અથવા આ અધિનિયમ હેઠળની કોઈપણ કાર્યવાહીના સંબંધમાં અપીલ સત્તામંડળ અથવા અપીલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ હાજર થવા હકદાર હોય તેવી અથવા ફરમાવવામાં આવી હોય તેવી વ્યક્તિને, આ કલમની બીજી જોગવાઈઓને આધીન રહીને, સોગંદ અથવા સોગંદનામા ઉપર જુબાની આપવા માટે વ્યક્તિગત રીતે હાજર રાખવા અન્યથા આ અધિનિયમ હેઠળ ફરમાવવામાં આવ્યું હોય ત્યારે, અધિકૃત પ્રતિનિધિ દ્વારા હાજર કરી શકાશે.

(૨) આ અધિનિયમના હેતુઓ માટે, “અધિકૃત પ્રતિનિધિ” એટલે તે અર્થે હાજર થવા પેટા-કલમ (૧) માં ઉલ્લેખ વ્યક્તિ દ્વારા અધિકૃત કરવામાં આવેલ વ્યક્તિ,-

(ક) તેનો સંબંધી અથવા નિયમિત કર્મચારી હોય અથવા :

(ખ) ભારતમાં કોઈપણ કોર્ટમાં વકીલાત કરવા હકદાર હોય તેવો વકીલ અને ભારતની કોઈપણ કોર્ટમાં વકીલાત કરતી રોકવામાં આવી ન હોય તેવી વ્યક્તિ; અથવા

(ગ) કોઈ પણ ચાર્ટર્ડ અકાઉન્ટન્ટ અથવા ખર્ચ અકાઉન્ટન્ટ અથવા કંપની સેક્રેટરી, જે પ્રેક્ટીસ કરવા માટે પ્રમાણપત્ર ધરાવતો હોય અને પ્રેક્ટીસ કરતાં રોકવામાં આવી ન હોય તેવી વ્યક્તિ; અથવા

(ઘ) કોઈ પણ રાજ્ય સરકાર, સંઘ સરકાર અથવા બોર્ડના વાણિજ્યિક વેરા વિભાગના નિવૃત્ત અધિકારી જેણે, સરકાર હેઠળની તેની સેવા દરમિયાન વીસ વર્ષથી ઓછી નહિ તેટલી મુદત સુધી, ગ્રુપ-બી રાજ્યપત્રિત અધિકારીના દરજ્જાથી ઉતરતા દરજ્જાનો ન હોય તેવી જગ્યા ઉપર કામ કર્યું હોય :

પરંતુ એવો અધિકારી પોતાની નિવૃત્તિની અથવા રાજીનામાની તારીખથી એક વર્ષની મુદત માટે આ અધિનિયમ હેઠળ કોઈપણ કાર્યવાહી સમક્ષ હાજર થવાને હકદાર થશે નહિ.

(ચ) સંબંધિત રજીસ્ટર્ડ થયેલ વ્યક્તિ વતી માલ અને સેવા વેરા વ્યવસાયી તરીકે કાર્ય કરવા અધિકૃત કરવામાં આવી હોય તેવી વ્યક્તિ.

(૩) (ક) સરકારી સેવામાંથી બરતરફ કરવામાં આવી હોય અથવા દૂર કરવામાં આવી હોય તેવી વ્યક્તિ, અથવા

(ખ) આ અધિનિયમ, કેન્દ્રિય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ, સંકલિત માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ, અથવા સંઘ રાજ્ય ક્ષેત્ર માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ અથવા કોઈ વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ અથવા માલના વેચાણ અથવા માલ અને સેવાના પુરવઠા અથવા તે બંને ઉપર વેરા નાખવા સંબંધી (તજવીજ કરવા સંબંધી) રાજ્ય વિધાનસભાએ પસાર કરેલા અધિનિયમ(કાયદા) પૈકી કોઈપણ અધિનિયમ હેઠળની કોઈ પણ કાર્યવાહી સાથે સંકળાયેલા ગુના માટે દોષિત જાહેર થયેલ વ્યક્તિ, અથવા

(ગ) ઠરાવેલ સત્તામંડળ દ્વારા ગેરવર્તણૂક કરવામાં દોષી જણાયેલ હોય ;

(ઘ) તેને નાદાર તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યો હોય,

(૧) ખંડો (ક), (ખ) અને (ગ) માં ઉલ્લેખેલ વ્યક્તિના કિસ્માં તમામ સમય માટે અને

(૨) જે સમય દરમિયાન ખંડ (ઘ) માં ઉલ્લેખેલ વ્યક્તિના કિસ્સા નાદારી ચાલુ હોય તે મુદત સુધી,

તેવી વ્યક્તિ પેટાકલમ (૧) હેઠળ કોઈ વ્યક્તિનું પ્રતિનિધિત્વ કરવા લાયક ગણાશે નહિ-

(૪) કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ અથવા બીજા કોઈ રાજ્યના માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ અથવા રાજ્યક્ષેત્ર માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ ગેરલાયક ઠરાવવામાં આવી હોય તેવી કોઈ વ્યક્તિ, આ અધિનિયમ હેઠળ ગેરલાયક ઠરાવવામાં આવી છે એમ ગણાશે.

હાઇકોર્ટને
અપીલ.

૧૧૭. (૧) અપીલ ટ્રિબ્યુનલની રાજ્ય બેનચ અથવા વિસ્તાર બેનચ દ્વારા કરવામાં આવેલા કોઈ હુકમથી નારાજ થયેલી કોઈ વ્યક્તિ, હાઇકોર્ટને અપીલ કરી શકશે અને હાઇકોર્ટને ખાતરી થાય કે કેસમાં કાયદાના મહત્વના પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે, તો તે આવી આવી અપીલ સ્વીકારી શકશે.

(૨) નારાજ થયેલી વ્યક્તિએ જેની વિરુદ્ધ અપીલ કરવામાં આવી હોય તેવો હુકમ મળ્યાની તારીખથી એકસો અને એસી દિવસની મુદતની અંદર પેટા-કલમ (૧) હેઠળ અપીલ રજૂ કરવી જોઈશે અને તેની ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં, તેવી રીતે ચકાસણી કરેલી હોવી જોઈશે :

પરંતુ હાઇકોર્ટને ખાતરી થાય કે આવી મુદતની અંદર અપીલ રજૂ ન કરવા માટે પૂરતું કારણ હોય, તો તે આવી મુદત પૂરી થયા પછી, અપીલ સ્વીકારી શકશે.

(૩) હાઇકોર્ટને ખાતરી થાય કે કોઇ કેસમાં કાયદાના મહત્વના પ્રશ્નનો સમાવેશ થયો હોય, ત્યારે તે પ્રશ્ન સ્પષ્ટપણે રજૂ કરી શકશે અને આ રીતે સ્પષ્ટપણે રજૂ કરેલા પ્રશ્નના આધારે જ અપીલની સુનાવણી કરવી જોઈશે તથા પ્રતિવાદીને, અપીલની સુનાવણી વખતે, કેસમાં એવા પ્રશ્નનો સમાવેશ થતો નથી તેવી દલીલ કરવાની પરવાનગી આપવી જોઈશે :

પરંતુ હાઇકોર્ટને ખાતરી થાય કે કેસમાં આવા પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે, તો આ પેટા-કલમમાંના કોઇપણ મજકૂરથી, કારણોની નોંધ કરીને, તેણે (હાઇકોર્ટે) સ્પષ્ટપણે રજૂ ન કરેલા કાયદાના બીજા કોઇ મહત્વના પ્રશ્ન અંગે કોર્ટની અપીલ અંગે સુનાવણી કરવાની સત્તા લઇ લીધી અથવા ટૂંકાવેલી (ઓછી કરી) હોવાનું ગણાશે નહિ.

(૪) હાઇકોર્ટ આ રીતે સ્પષ્ટપણે રજૂ કરેલા કાયદાના પ્રશ્ન અંગે નિર્ણય કરવો જોઈશે અને જેના આધારે આવો નિર્ણય કરવામાં આવ્યો હોય તેવા કારણોનો સમાવેશ કરતો તે અંગેનો આવો ચુકાદો આપવો જોઈશે તથા પોતે યોગ્ય ગણે તેમ આવો ખર્ચ આપી શકશે.

(૫) હાઇકોર્ટ-

(ક) રાજ્ય બેન્ચ અથવા વિસ્તાર (એરિયા) બેન્ચ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવી હોય તેવી કોઇ બાબત; અથવા

(ખ) આમાં પેટા-કલમ (૩)માં ઉલ્લેખ્યા પ્રમાણે, કાયદાના આવા પ્રશ્નના નિર્ણયના કારણે, રાજ્ય બેન્ચ અથવા વિસ્તાર (એરિયા) બેન્ચ દ્વારા ખોટી રીતે નક્કી કરવામાં આવી હોય તેવી કોઇ બાબત નક્કી કરી શકશે.

(૬) હાઇકોર્ટ સમક્ષ અપીલ રજૂ કરવામાં આવી હોય, ત્યારે હાઇકોર્ટના ઓછામાં ઓછા બે ન્યાયાધીશની બનેલી બેન્ચ દ્વારા તેની સુનાવણી કરવી જોઈશે અને આવા ન્યાયાધીશના અભિપ્રાય અનુસાર અથવા આવા ન્યાયાધીશની બહુમતી હોય તો, તે અનુસાર તે અંગે નિર્ણય કરવો જોઈશે.

(૭) આવી કોઇપણ બહુમતી ન હોય, ત્યારે ન્યાયાધીશ જે કાયદાના મુદ્દા અંગે ભિન્ન અભિપ્રાય ધરાવતા હોય તે કાયદાનો મુદ્દો જણાવવો જોઈશે અને હાઇકોર્ટના એક અથવા બીજા વધુ ન્યાયાધીશે માત્ર તે મુદ્દા પર જ કેસ અંગે ત્યાર પછી સુનાવણી કરવી જોઈશે તથા જે ન્યાયાધીશે તે કેસ અંગે પ્રથમ સુનાવણી આપી હોય તે સહિતના કેસ અંગે

જેમણે સુનાવણી આપી હોય તે ન્યાયાધીશોની બહુમતીના અભિપ્રાય અનુસાર આવા મુદ્દા અંગે નિર્ણય કરવો જોઈશે.

(૮) હાઇકોર્ટ, આ કલમ હેઠળ તેની સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવેલી અપીલ અંગે ચુકાદો આપે, ત્યારે ચુકાદાની પ્રમાણિત નકલના આધારે બેમાંથી એક બાજુથી આવા ચુકાદાનો અમલ કરવાવો જોઈશે.

સન ૧૯૦૮નો
૫-મો.

(૯) આ અધિનિયમમાં અન્યથા જોગવાઈ કરી હોય તે સિવાય, હાઇકોર્ટને અપીલને લગતી દીવાની કાર્યરીતિ અધિનિયમ, ૧૯૦૮ની જોગવાઈઓ, શક્ય હોય ત્યાં સુધી આ કલમ હેઠળની અપીલના કિસ્સામાં લાગુ પડશે.

૧૧૮. (૧) સર્વોચ્ચ ન્યાયાલય (સુપ્રિમ કોર્ટ)ને,-

સર્વોચ્ચ
ન્યાયાલયને
અપીલ.

(ક) અપીલ ટ્રિબ્યુનલની રાષ્ટ્રીય બેન્ચ અથવા પ્રાદેશિક બેન્ચ દ્વારા કરવામાં આવેલા કોઈ હુકમ પરથી; અથવા

(ખ) કોઈ કેસમાં કલમ ૧૧૭ હેઠળ કરવામાં આવેલી અપીલના સંબંધમાં, ચુકાદો અથવા હુકમ થયા પછી તરત જ નારાજ થયેલા પક્ષકાર દ્વારા તેની પોતાની દરખાસ્ત પર અથવા તેના વતી કરવામાં આવેલી અરજી પર, સર્વોચ્ચ ન્યાયાલયને અપીલ કરવા માટે હાઇકોર્ટ તેને યોગ્ય હોવાનું પ્રમાણિત કરે, તેવા હાઇકોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલા કોઈ ચુકાદા અથવા હુકમ પરથી;

- અપીલ કરી શકશે.

(૨) સર્વોચ્ચ ન્યાયાલયને અપીલને લગતી દીવાની કાર્યરીતિ અધિનિયમ, ૧૯૦૮ની જોગવાઈઓ, શક્ય હોય ત્યાં સુધી, હાઇકોર્ટના હુકમનામાને કારણે અપીલના કિસ્સામાં તે લાગુ પડે છે તેમ આ કલમ હેઠળ અપીલના કિસ્સામાં લાગુ પડશે.

સન ૧૯૦૮નો
૫-મો.

(૩) હાઇકોર્ટના ચુકાદામાં ફેરફાર કરવામાં આવ્યો હોય અથવા તેને રદ કરવામાં આવ્યો હોય, ત્યારે હાઇકોર્ટના ચુકાદાના કિસ્સામાં કલમ ૧૧૭માં જોગવાઈ કરેલી રીતે, સર્વોચ્ચ ન્યાયાલયના હુકમને અસર આપવી જાઈશે.

અપીલ વગેરે
રજૂ કરી હોવા
છતાં,
ચૂકવવાપાત્ર
બાકી નીકળતી
રકમ.

૧૧૯. હાઇકોર્ટ (ઉચ્ચ ન્યાયાલય) અથવા સર્વોચ્ચ ન્યાયાલયને અપીલ કરવામાં આવી હોય તેમ છતાં, કલમ ૧૧૩ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ અપીલ ટ્રિબ્યુનલની રાષ્ટ્રીય અથવા પ્રાદેશિક બેન્ચ દ્વારા કરવામાં આવેલા હુકમ અથવા કલમ ૧૧૩ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ અપીલ ટ્રિબ્યુનલની રાજ્ય બેન્ચ અથવા વિસ્તાર (એરિયા) બેન્ચ દ્વારા કરવામાં આવેલા હુકમ અથવા યથાપ્રસંગ, કલમ ૧૧૭ હેઠળ હાઇકોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલા

હુકમના કારણે, સરકારને ચૂકવવાપાત્ર રકમ, આ રીતે કરવામાં આવેલા હુકમ અનુસાર ચૂકવવાપાત્ર રહેશે.

અમુક કિસ્સામાં અપીલ રજૂ ન કરવા બાબત.

૧૨૦. (૧) કાઉન્સિલની ભલામણો પરથી કમિશનરે, આ પ્રકરણની જોગવાઈઓ હેઠળ, રાજ્ય વેરાના અધિકારી દ્વારા અપીલ અથવા અરજી રજૂ કરવાની બાબતનું નિયમન કરવાના હેતુઓ માટે, પોતે યોગ્ય ગણે તેમ, આવી નાણાકીય મર્યાદા નક્કી કરતાં હુકમો અથવા સૂચના અથવા આદેશો વખતોવખત આપવા જોઈશે.

(૨) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ આપેલા હુકમો અથવા સૂચના અથવા આદેશો અનુસાર, રાજ્ય વેરાના અધિકારીએ, આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ નિર્ણય અથવા હુકમ વિરુદ્ધ અપીલ અથવા અરજી રજૂ કરી ન હોય, ત્યારે આવા અથવા આ પ્રકારના મુદ્દા અથવા કાયદાના પ્રશ્નોનો સમાવેશ કરતા બીજા કોઈ કિસ્સામાં, આવા અધિકારીને અપીલ અથવા અરજી રજૂ કરતા રોકી શકાશે નહિ.

(૩) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ કરવામાં આવેલા હુકમો અથવા સૂચના અથવા આદેશો અનુસાર, રાજ્ય વેરાના અધિકારી દ્વારા કોઈપણ અપીલ અથવા અરજી રજૂ કરવામાં આવી ન હોય તેવી હકીકત હોવા છતાં, અપીલ અથવા અરજીમાંની પક્ષકાર હોય તેવી કોઈપણ વ્યક્તિએ એવી દલીલ કરવી જોઈશે નહિ કે રાજ્ય વેરાના અધિકારીએ, અપીલ અથવા અરજી રજૂ ન કરીને, વિવાદિત મુદ્દા પરના નિર્ણયમાં વાંધો ઉઠાવ્યો નથી.

(૪) આવી અપીલ અથવા અરજી પર સુનાવણી કરતા, અપીલ ટ્રિબ્યુનલ અથવા કોર્ટે, પેટા-કલમ (૧) હેઠળ આપેલા હુકમો અથવા સૂચના અથવા આદેશો અનુસાર, રાજ્ય વેરાના અધિકારી દ્વારા જે સંજોગો હેઠળ અપીલ અથવા અરજી રજૂ કરવામાં આવી ન હોય તે સંજોગો ધ્યાનમાં લેવા જાઈશે.

૧૨૧. આ અધિનિયમની કોઈ જોગવાઈઓથી કંઈપણ વિરુદ્ધનું હોય તેમ છતાં, નીચેની બાબતો પૈકીની કોઈ એક અથવા વધુ બાબતોને લગતો આવો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હોય અથવા હુકમ કરવામાં આવ્યો હોય, તો રાજ્ય વેરા અધિકારી દ્વારા કરવામાં આવેલા કોઈ નિર્ણય અથવા લેવામાં આવેલા હુકમ વિરુદ્ધ કોઈપણ અપીલ કરી શકાશે નહિ:-

જેની સામે અપીલ ન કરી શકાય તેવા નિર્ણયો અને હુકમો.

(ક) એક અધિકારીથી બીજા અધિકારી સુધી કાર્યવાહીની તબદીલી માટે આદેશ આપવા કમિશનર અથવા સત્તા આપવામાં આવી હોય તેવા બીજા સત્તાધિકારીનો હુકમ; અથવા

- (ખ) ખાતાના ચોપડા, પત્રક (રજિસ્ટર) અને બીજા દસ્તાવેજાની જપ્તી અથવા તેને રાખવા સંબંધી હુકમ; અથવા
- (ગ) આ અધિનિયમ હેઠળ ફોજદારી કાર્યવાહી મંજૂર કરતો હુકમ ; અથવા
- (ઘ) કલમ ૮૦ હેઠળ કરવામાં આવેલો હુકમ.

પ્રકરણ ૧૯
ગુના અને દંડ

૧૨૨. (૧) વેરાપાત્ર વ્યક્તિ જે-

અમુક ગુના
માટે શિક્ષા.

- (૧) કોઈ ભરતિયું કાઢી આપ્યા સિવાય, કોઈ માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંને પૂરી પાડે અથવા આવા પુરવઠાના સંબંધમાં, અયોગ્ય અથવા ખોટું ભરતિયું કાઢી આપે;
- (૨) આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરીને, માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંને પૂરી પાડ્યા સિવાય, કોઈ ભરતિયું અથવા બિલ કાઢી આપે;
- (૩) કોઈ રકમ વેરા તરીકે વસૂલ કરે પણ આવી ચુકવણી જે તારીખે ચૂકવવાપાત્ર હોય તે તારીખથી ત્રણ મહિનાની મુદતથી વધારે મુદતની અંદર સરકારને તે ચૂકવવામાં નિષ્ફળ જાય;
- (૪) આ અધિનિયમની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરીને, કોઈ વેરો વસૂલ કરે પણ આવી ચુકવણી જે તારીખે ચૂકવવાપાત્ર હોય તે તારીખથી ત્રણ મહિનાની મુદતથી વધારે મુદતની અંદર સરકારને તે ચૂકવવામાં નિષ્ફળ જાય;
- (૫) કલમ ૫૧ની પેટા-કલમ (૧)ની જોગવાઈઓ અનુસાર, વેરાની કપાત કરાવવામાં નિષ્ફળ જાય અથવા સદરહુ પેટા-કલમ હેઠળ કપાત કરાવવાની જરૂરી હોય તેવી રકમ કરતાં ઓછી રકમની કપાત કરાવે અથવા તેની પેટા-કલમ (૨) હેઠળ સરકારને વેરા તરીકે કપાત કરેલી રકમ ચૂકવવામાં નિષ્ફળ જાય;
- (૬) કલમ ૫૨-ની પેટા-કલમ (૧)ની જોગવાઈઓ અનુસાર, વેરો વસૂલ કરવામાં નિષ્ફળ જાય અથવા સદરહુ પેટા-કલમ હેઠળ વસૂલ કરવાને જરૂર હોય તેટલી રકમ કરતાં ઓછી રકમ વસૂલ કરે અથવા કલમ ૫૨-ની પેટા-કલમ (૩) હેઠળ વેરા તરીકે વસૂલ કરેલી રકમ સરકારને ચૂકવવામાં તે નિષ્ફળ જાય;

(૭) આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરીને, માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંનેની સંપૂર્ણતઃ અથવા અંશતઃ ખરેખર પ્રાપ્તિ સિવાય, ઇનપુટ વેરા શાખ લે અથવા તેનો ઉપયોગ કરે;

(૮) આ અધિનિયમ હેઠળ વેરાનું રિફંડ ઇનકપટથી મેળવે;

(૯) કલમ ૨૦ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોનું ઉલ્લંઘન કરીને, ઇનપુટ વેરા શાખ લે અથવા તેનું વિતરણ કરે;

(૧૦) આ અધિનિયમ હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર વેરાની ચુકવણી ટાળવાના હેતુથી, નાણાકીય રેકર્ડમાં કપટથી ફેરફાર કરે અથવા બદલે અથવા બનાવટી હિસાબો અથવા દસ્તાવેજો રજૂ કરે અથવા કોઈ ખોટી માહિતી અથવા પત્રક પૂરા પાડે;

(૧૧) આ અધિનિયમ હેઠળ રજિસ્ટર થવાને પાત્ર હોય પણ રજિસ્ટ્રેશન (નોંધણી) મેળવવામાં નિષ્ફળ જાય;

(૧૨) રજિસ્ટ્રેશન (નોંધણી) માટે અરજી કરતી વખતે અથવા ત્યાર પછી રજિસ્ટ્રેશન વિગતોના સંબંધમાં, કોઈ ખોટી માહિતી પૂરી પાડે ;

(૧૩) આ અધિનિયમ હેઠળ કોઈ અધિકારીને તેમની ફરજો બજાવતા અવરોધે અથવા અટકાવે;

(૧૪) આ અર્થે નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવા દસ્તાવેજોના કવર સિવાય કોઈ વેરાપાત્ર માલની હેરફેર કરે;

(૧૫) પોતાનું ટર્નઓવર છુપાવે જેના કારણે આ અધિનિયમ હેઠળ વેરો (ચૂકવવાનું) ટાળવામાં આવે;

(૧૬) આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની જોગવાઈઓ અનુસાર, હિસાબના ચોપડા અને બીજા દસ્તાવેજો રાખવામાં, તેને નિભાવવામાં અથવા પોતાના કબજામાં રાખવામાં નિષ્ફળ જાય ;

(૧૭) આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની જોગવાઈઓ અનુસાર, અધિકારી દ્વારા માંગવામાં આવેલી માહિતી અથવા દસ્તાવેજો પૂરા પાડવામાં નિષ્ફળ જાય અથવા આ અધિનિયમ હેઠળની કોઈ કાર્યવાહી દરમિયાન, ખોટી માહિતી અથવા દસ્તાવેજ પૂરા પાડે;

(૧૮) તેને એવું માનવાને કારણે હોય તેવો આ અધિનિયમ હેઠળ જપ્તીને પાત્ર હોય એવો કોઈ માલ પૂરો પાડે, તેની હેરફેર કરે અથવા તેનો સંગ્રહ કરે;

(૧૯) બીજી રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિના રજિસ્ટ્રેશન (નોંધણી) નંબરનો ઉપયોગ કરીને, કોઈ ભરતિયું અથવા દસ્તાવેજ કાઢી આપે;

(૨૦) કોઈ મહત્વના પુરાવા અથવા દસ્તાવેજો સાથે ચેડા કરે અથવા તેનો નાશ કરે;

(૨૧) આ અધિનિયમ હેઠળ અટકાયત કરવામાં આવ્યા હોય, જપ્ત કરવામાં આવ્યા હોય અથવા ટાંચમાં લેવામાં આવ્યા હોય તેવા કોઈ માલનો નિકાલ કરે અથવા તેની સાથે ચેડા કરે;

તો તે દસ હજાર રૂપિયાનો દંડ અથવા વેરો ચૂકવવાનું ટાબ્યું હોય તેને સમકક્ષ રકમ અથવા કલમ ૫૧ હેઠળ કપાત ન કરવામાં આવેલો વેરા અથવા ઓછો કપાત કરવામાં આવેલો વેરો અથવા કપાત કરવામાં આવેલો પણ સરકારને ચૂકવવામાં ન આવેલો વેરો અથવા કલમ ૫૨ હેઠળ વસૂલ ન કરવામાં આવેલો વેરો અથવા ઓછો વસૂલ કરવામાં આવેલો વેરો અથવા વસૂલ કરવામાં આવેલો પણ સરકારને ચૂકવવામાં ન આવેલો વેરો અથવા અનિયમિતપણે લીધેલી હોય અથવા આગળ પહોંચાડેલી અથવા વહેંચેલી ઇનપુટ વેરા શાખ અથવા ઇનકપટપૂર્વક દાવો કરેલ રિફંડ, બે માંથી જે વધુ હોય તેટલી રકમ ચૂકવવાને જવાબદાર રહેશે.

(૨) જેના પર કોઈ વેરો ચૂકવવામાં આવ્યો ન હોય અથવા ઓછો વેરો ચૂકવવામાં આવ્યો હોય અથવા ખોટી રીતે રિફંડ લેવામાં આવ્યું હોય અથવા ઇનપુટ વેરા શાખનો લાભ ખોટી રીતે મેળવવામાં આવ્યો હોય અથવા તેનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હોય તેવા કોઈ માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંને પૂરી પાડતી હોય તેવી કોઈ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ,

(ક) વેરો ટાળવા માટે, ઇનકપટ કર્યાના અથવા જાણીબુજીને કોઈ ખોટી રજૂઆત કર્યાના અથવા હકીકતો છુપાવવાના કારણ સિવાયના કોઈ કારણસર તેને દસ હજાર રૂપિયાનો દંડ અથવા આવી વ્યક્તિ ચૂકવવાપાત્ર વેરાના દસ ટકા, એ બેમાંથી જે વધુ હોય તેટલી રકમ ચૂકવવાને જવાબદાર રહેશે;

(ખ) વેરો ટાળવા માટે, ઇનકપટ કર્યાના અથવા જાણીબુજીને કોઈ ખોટી રજૂઆત કર્યાના અથવા હકીકતો છુપાવવાના કારણસર, દસ હજાર રૂપિયાને સમકક્ષ હોય તેટલો દંડ અથવા આવી પાસેથી ચૂકવવાપાત્ર વેરો, બેમાંથી જે વધુ હોય તેટલી રકમ ચૂકવવાને જવાબદાર રહેશે.

(૩) કોઈ વ્યક્તિ જે-

- (ક) પેટા-કલમ (૧) ના ખંડો (૧) થી (૨૧) માં નિર્દિષ્ટ કરેલા ગુના પૈકીના કોઈ ગુનામાં સહાય કરે અથવા તેમાં મદદગારી કરે;
- (ખ) આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમો હેઠળ જપ્તીને પાત્ર છે, તેવું તે જાણતો હોય અથવા તેમ માનવાને કારણો હોય તેવા કોઈ માલનો કબજો સંપાદિત કરે અથવા કોઈ માલની હેરફેર કરવામાં, માલને દૂર કરવામાં, જમા કરવામાં, રાખવામાં, છૂપાવવામાં, પૂરો પાડવામાં અથવા ખરીદવામાં પોતે કોઈ રીતે સંડોવાય અથવા બીજી કોઈ રીતે કોઈ માલની તજવીજ કરે;
- (ગ) આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની કોઈ જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરવામાં આવી રહ્યું છે, તેવું તે જાણતો હોય અથવા તેમ માનવાને કારણો હોય તેવી સેવાઓનો કોઈ પુરવઠો મેળવે અથવા તેના પુરવઠા સાથે કોઈ રીતે સંબંધિત થાય અથવા બીજી કોઈ રીતે તેની તજવીજ કરે;
- (ઘ) પુરાવો આપવા માટે ઉપસ્થિત થવા અથવા તપાસમાં પુરાવો રજૂ કરવા સમન પાઠવવામાં આવ્યું હોય, ત્યારે રાજ્ય વેરાના અધિકારી સમક્ષ ઉપસ્થિત થવામાં નિષ્ફળ જાય;
- (ચ) આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની જોગવાઈ અનુસાર, ભરતિયું કાઢી આપવામાં નિષ્ફળ જાય અથવા હિસાબના તેના ચોપડામાં ભરતિયા અંગેનો હિસાબ આપવામાં નિષ્ફળ જાય,

તે પચીસ હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની શિક્ષા માટે જવાબદાર થશે.

માહિતી ૧૨૩. કલમ ૧૫૦ હેઠળ માહિતી પત્રક પૂરું પાડવાનું ફરમાવ્યું હોય તેવી વ્યક્તિ, તેની પત્રક પૂરું પેટા-કલમ (૩) હેઠળ કાઢી આપવામાં આવેલી નોટિસમાં નિર્દિષ્ટ કરેલી મુદતની અંદર પાડવામાં આવું કરવામાં નિષ્ફળ થાય, તો યોગ્ય અધિકારી, આવું પત્રક પૂરું પાડવામાં નિષ્ફળ નિષ્ફળ થયા હોવાનું ચાલુ રહ્યું હોય તે મુદતના દરેક દિવસ માટે એકસો રૂપિયાનો દંડ ચૂકવવાને બદલ દંડ. એવી વ્યક્તિ જવાબદાર થશે તેવો આદેશ આપી શકશે :

પરંતુ આ કલમ હેઠળ નાખવામાં આવેલો દંડ, પાંચ હજાર રૂપિયા કરતાં વધુ હોવો જોઈશે નહિ.

૧૨૪. કલમ ૧૫૧ હેઠળ કોઈ માહિતી અથવા પત્રક પૂરું પાડવા માટે ફરમાવ્યું હોય તેવી કોઈ વ્યક્તિ,- આંકડા પૂરા પાડવા માટેની નિષ્ફળતા બદલ દંડ.

(ક) વાજબી કારણ સિવાય, તે કલમ હેઠળ ફરમાવવામાં આવે તેવી માહિતી અથવા પત્રક પૂરું પાડવામાં નિષ્ફળ જાય; અથવા

(ખ) તે ખોટું હોવાનું જાણતો હોય તેવી કોઈ માહિતી અથવા પત્રક સ્વેચ્છાપૂર્વક પૂરું પાડે અથવા પૂરું પડાવે,

તો તે દસ હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની શિક્ષાને પાત્ર થશે અને ગુનો કરવાનું ચાલુ રહ્યું હોય તે કિસ્સામાં, જે સમય દરમિયાન ગુનો ચાલુ રહ્યો હોય તેના પ્રથમ દિવસ પછીના દરેક દિવસ માટે, પચીસ હજાર રૂપિયાની મહત્તમ મર્યાદાને અધીન રહીને, એકસો રૂપિયા સુધીના વધુ દંડની શિક્ષાને પાત્ર થશે.

૧૨૫. કોઈ વ્યક્તિ, જે, આ અધિનિયમમાં જેના માટે કોઈપણ દંડની અલગથી જોગવાઈ કરવામાં ન આવી હોય તેવા આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા કોઈ નિયમોની જોગવાઈઓ પૈકીની કોઈ જોગવાઈનું ઉલ્લંઘન કરે, તે પચીસ હજાર રૂપિયા સુધીના દંડને પાત્ર થશે. સામાન્ય દંડ.

૧૨૬. (૧) આ અધિનિયમ હેઠળ કોઈપણ અધિકારી, વેરા નિયમન અથવા કાર્યરીતિ વિષયક આવશ્યકતાના નાના (ગૌણ) ભંગ બદલ અથવા ખાસ કરીને, જે સહેલાઈથી સુધારી શકાય તેવા અને છળકપટપૂર્વકના ઉદ્દેશ અથવા ગંભીર બેદરકારી સિવાય કરવામાં આવેલા દસ્તાવેજીકરણમાં કોઈ ચૂક અથવા ભૂલ બદલ કોઈ દંડ નાખી શકશે નહિ. દંડને લગતી સામાન્ય નિયમબદ્ધતા (આચારસંહિતા).

સ્પષ્ટીકરણ .- આ પેટા-કલમના હેતુ માટે,-

(ક) સંબંધિત વેરાની રકમ, પાંચ હજાર રૂપિયા કરતાં ઓછી હોય, તો ભંગ-એ, “નાના (ગૌણ) ભંગ” તરીકે ગણાશે.

(ખ) દસ્તાવેજીકરણમાંની ચૂક અથવા ભૂલ, રેકર્ડ પરની દેખીતી હોય તેવી ભૂલ હોય, તો તેને સહેલાઈથી સુધારી શકાય તેવી હોવાનું ગણાશે.

(૨) અધિનિયમ હેઠળ નાખવામાં આવેલો દંડ, દરેક કેસની હકીકતો અને તેના સંજોગો પર આધારિત રહેશે અને તે ભંગ કર્યાની માત્રા તથા તેની ગંભીરતાને પ્રમાણસર રહેશે.

(૩) કોઇ વ્યક્તિને સુનાવણીની વાજબી તક આપ્યા સિવાય, તેના પર કોઇપણ દંડ નાખવામાં આવશે નહિ.

(૪) કોઇ કાયદા, વિનિયમ અથવા કાર્યરીતિવિષયક જરૂરિયાતના ભંગ બદલ હુકમ દ્વારા દંડ નાખતી વખતે અધિકારીએ, ભંગનો પ્રકાર અને જેના હેઠળ ભંગ બદલ દંડની રકમ નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવી હોય તે લાગુ પડતો કાયદો, વિનિયમ અથવા કાર્યરીતિ નિર્દિષ્ટ કરવી જોઇશે.

(૫) આ અધિનિયમ હેઠળ અધિકારીને ભંગ કર્યા અંગેની જાણ થાય તે પહેલા કોઇ વ્યક્તિ, સ્વૈચ્છિક રીતે વેરા કાયદા, વિનિયમ અથવા કાર્યરીતિવિષયક જરૂરિયાતનું ભંગ કર્યા અંગેના સંજોગો, આ અધિનિયમ હેઠળ અધિકારીને જાહેર કરે, ત્યારે યોગ્ય અધિકારી, તે વ્યક્તિ માટે દંડનું પ્રમાણ નક્કી કરતી વખતે, આ હકીકતને, શિક્ષા હળવી કરતાં પરિબળ તરીકે ગણી શકશે.

(૬) આ કલમની જોગવાઇઓ, આ અધિનિયમ હેઠળ નિર્દિષ્ટ કરેલો દંડ, નક્કી કરેલી રકમ હોય અથવા નક્કી કરેલી (નિયત) ટકાવારી તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યો હોય, તેવા કેસમાં લાગુ પડશે નહિ.

અમુક કિસ્સામાં દંડ નાખવાની સત્તા. ૧૨૭. યોગ્ય અધિકારી, એવો અભિપ્રાય ધરાવતો હોય કે વ્યક્તિ દંડને પાત્ર છે અને તેને કલમ ૬૨ અથવા કલમ ૬૩ અથવા કલમ ૬૪ અથવા કલમ ૭૩ અથવા કલમ ૭૪ અથવા કલમ ૧૨૯ અથવા કલમ ૧૩૦ હેઠળની કોઇ કાર્યવાહીઓ હેઠળ આવરી લેવામાં આવ્યો નથી, ત્યારે તેઓ આવી વ્યક્તિને, સુનાવણીની વાજબી તક આપ્યા પછી, આલો દંડ નાખતો હુકમ કાઢી શકશે.

દંડ અથવા ફી અથવા બંને જતું કરવાની સત્તા. ૧૨૮. સરકાર, જાહેરનામાથી, વેરાદાતાના આવા વર્ગ માટે અને કાઉન્સિલની ભલામણો પર તેમાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવા હળવા કરતાં સંજોગો હેઠળ કલમ ૧૨૨ અથવા કલમ ૧૨૩ અથવા કલમ ૧૨૫-માં ઉલ્લેખ કરવામાં આવેલો કોઇ દંડ અથવા કલમ ૪૭ માં ઉલ્લેખ કરવામાં આવેલી કોઇ વિલંબ ફીને અંશતઃ અથવા સંપૂર્ણતઃ જતી કરી શકશે.

માર્ગમાં હોય તેવા માલ અને વાહનની અટકાયત, જપ્તી અને તેને મુક્ત કરવા બાબત. ૧૨૯. (૧) આ અધિનિયમમાં ગમે તે મજદૂર હોય તેમ છતાં, કોઇ વ્યક્તિ, આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની જોગવાઇઓનું ઉલ્લંઘન કરીને, માર્ગમાં હોય તેવા કોઇ માલની હેરફેર કરે અથવા સંગ્રહ કરે, ત્યારે આલો તમામ માલ અને સદરહુ માલ અને આવા માલને લગતાં દસ્તાવેજો લઇ જવા માટે, હેરફેરના સાધન તરીકે વાપરવામાં આવતા વાહન, અટકાયત અથવા જપ્તીને પાત્ર થશે અને આવી અટકાયત અથવા જપ્તી પછી, તેને નીચે મુજબ મુક્ત કરવામાં આવશે,-

(ક) માલનો માલિક, આવા વેરા અને દંડની ચુકવણી માટે તૈયાર થાય, ત્યારે લાગુ પડતો વેરો અને આવા માલ પર ચૂકવવાપાત્ર વેરાના એક સો ટકાને સમકક્ષ દંડ અને મુક્તિ (માફી) આપવામાં આવેલા માલના કિસ્સામાં, માલની કિંમતના બે ટકાને સમકક્ષ રકમ અથવા પચીસ હજાર રૂપિયા, બેમાંથી જે ઓછું હોય તેની ચુકવણી કર્યેથી;

(ખ) માલનો માલિક, આવા વેરા અને દંડની ચુકવણી માટે તૈયાર થાય નહિ, ત્યારે લાગુ પડતો વેરો અને માલ પર ચૂકવેલી વેરા રકમ ઘટાડીને, માલની કિંમતના પચાસ ટકાને સમકક્ષ દંડની ચુકવણી કર્યેથી અને મુક્તિ (માફી) આપેલા માલના કિસ્સામાં માલની કિંમતના પાંચ ટકાને સમકક્ષ રકમ અથવા પચીસ હજાર રૂપિયા બેમાંથી જે ઓછું હોય, તેની ચુકવણી કર્યેથી;

(ગ) ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી રીતે ખંડ (ક) અથવા ખંડ(ખ) હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર રકમને સમકક્ષ જામીનગીરી પૂરી પાડયેથી:

પરંતુ માલની હેરફેર કરતી વ્યક્તિને, અટકાયત અથવા જપ્તીનો હુકમ બજાવ્યા વિના આવા કોઇપણ માલ અથવા વાહનની અટકાયત કરી શકાશે નહિ અથવા તેને જપ્ત કરી શકાશે નહિ.

(ર) કલમ ૬૭ની પેટા-કલમ (૬) ની જોગવાઈઓ, ઉચિત ફેરફારો સાથે માલ અને વાહનોની અટકાયત અને જપ્તી માટે લાગુ પડશે.

(૩) માલ અથવા વાહનોની અટકાયત કરતાં અથવા તેને જપ્ત કરતાં યોગ્ય અધિકારીએ, ચૂકવવાપાત્ર વેરા અને દંડ નિર્દિષ્ટ કરતી નોટિસ આપવી જોઈશે અને ત્યાર પછી ખંડ (ક) અથવા ખંડ (ખ) અથવા ખંડ (ગ) હેઠળ વેરા અને દંડની ચુકવણી માટે હુકમ કરવો જોઈશે.

(૪) સંબંધિત વ્યક્તિને સુનાવણીની વાજબી તક આપ્યા સિવાય, પેટા-કલમ (૩) હેઠળ કોઇપણ વેરા, વ્યાજ અથવા દંડ નક્કી કરવા જોઈશે નહિ.

(૫) પેટા-કલમ (૧) માં ઉલ્લેખેલી રકમની ચુકવણી કર્યેથી, પેટા-કલમ (૩) માં નિર્દિષ્ટ કરેલી નોટિસના સંબંધમાં તમામ કાર્યવાહીઓ, પૂર્ણ થયેલી છે એમ ગણાશે.

(૬) કોઇ માલની હેરફેર કરતી વ્યક્તિ અથવા માલનો માલિક, આવી અટકાયત અથવા જપ્તીના સાત દિવસની અંદર પેટા-કલમ (૧) માં જોગવાઈ કર્યા પ્રમાણે, વેરા અને દંડની રકમ ચુકવવામાં નિષ્ફળ જાય, તો ત્યારે કલમ ૧૩૦ની જોગવાઈઓ અનુસાર, વધુ કાર્યવાહીઓ કરવી જોઈશે:

પરંતુ અટકાયત કરવામાં આવેલો અથવા જપ્ત કરવામાં આવેલો માલ, ખરાબ થઈ જાય તેવો અથવા જોખમી પ્રકારનો હોય અથવા સમય જતાં તેની કિંમત ઘટવાની સંભાવના હોય, ત્યારે સાત દિવસની સદરહુ મુદત, યોગ્ય અધિકારી ઘટાડી શકશે.

માલ અથવા
વાહનોનું
વર્ગીકરણ અને
દંડ નાખવા
બાબત.

૧૩૦. (૧) આ અધિનિયમમાં ગમે તે મજકૂર હોય તેમ છતાં, કોઈ વ્યક્તિ-

(૧) આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની કોઈ જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરીને, વેરાની ચુકવણી ટાળવાના ઉદ્દેશ સાથે કોઈ માલ પૂરો પાડે અથવા મેળવે; અથવા

(૨) આ અધિનિયમ હેઠળ વેરો ચૂકવવાને તે પાત્ર હોય તેવા કોઈ માલનો હિસાબ આપે નહિ; અથવા

(૩) રજિસ્ટ્રેશન (નોંધણી) માટે અરજી કર્યા સિવાય, આ અધિનિયમ હેઠળ વેરો ચૂકવવાને પાત્ર હોય તેવો કોઈ માલ પૂરો પાડે; અથવા

(૪) વેરાની ચુકવણી ટાળવાના ઉદ્દેશ સાથે આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની કોઈ જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરે; અથવા

(૫) આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરીને, માલ લઈ જવા માટે, હેરફેરના સાધન તરીકે કોઈ વાહનનો ઉપયોગ કરે સિવાય કે વાહનનો માલિક પુરવાર કરે કે માલિકની પોતાની તેના એજન્ટ, હોય તો, તેની અને વાહનનો હવાલો ધરાવતી વ્યક્તિની જાણ અથવા મૂક સંમતિ વિના આ રીતે તેનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો,

તો આવા તમામ માલ અથવા વાહનો, જપ્તી માટે પાત્ર રહેશે અને કલમ ૧૨૨ હેઠળ વ્યક્તિ, દંડને પાત્ર રહેશે.

(૨) આ અધિનિયમથી કોઈ માલ અથવા વાહનની જપ્તીને અધિકૃત કરવામાં આવે ત્યારે તેનો ન્યાયનિર્ણય કરતાં સદરહુ અધિકારીને પોતે યોગ્ય લાગે તેટલો દંડ, જપ્તીને બદલે ચૂકવવા માટે માલના માલિકને વિકલ્પ આપવો જોઈશે:

પરંતુ આવો લેવાપાત્ર દંડ, જપ્ત કરેલા માલ ઉપર લેવાપાત્ર વેરાને બાદ કરતાં તેની (જપ્ત કરેલા માલની) બજાર કિંમત કરતાં વધવો જોઈશે નહિ :

વધુમાં, લેવાપાત્ર આવા દંડ અને શિક્ષાની એકંદર રકમ, કલમ ૧૨૯ ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ લેવાપાત્ર શિક્ષાની રકમ કરતાં ઓછી હોવી જોઈશે નહિ:

વળી, આવું કોઈ વાહન, માલ અથવા ભાડા માટે મુસાફરો લઈ જવા માટે ઉપયોગમાં લેવાતું હોય, ત્યારે વાહનના માલિકને, વાહનની જપ્તીના બદલે, તેના પર હેરફેર કરવામાં આવતા માલ પર ચૂકવવાપાત્ર વેરાને સમકક્ષ દંડ ચૂકવવાનો વિકલ્પ આપવો જોઈશે.

(૩) પેટા-કલમ (૨) હેઠળ માલ અથવા વાહનની જપ્તીને બદલે, કોઈ દંડ નાખવામાં આવ્યો હોય, ત્યારે પેટા-કલમ (૧) માં ઉલ્લેખેલા આવા માલ અથવા વાહનનો માલિક અથવા વ્યક્તિ, વધુમાં, આવા માલ અથવા વાહનના સંબંધમાં ચૂકવવાપાત્ર કોઈ વેરા, દંડ અને ચાર્જ (ખર્ચ)ને પાત્ર થશે.

(૪) માલ અથવા વાહનની જપ્તી માટે અથવા દંડ નાખવા માટેનો કોઈપણ હુકમ, વ્યક્તિને સુનાવણીની વાજબી તક આપ્યા વિના કરવો જોઈશે નહિ.

(૫) આ અધિનિયમ હેઠળ કોઈ માલ અથવા વાહનને જપ્ત કરવામાં આવે, ત્યારે આવા માલ અથવા વાહનનો માલિકી હક, તેમ થતાં, સરકારમાં નિહિત થશે.

(૬) જપ્તી અંગેનો ન્યાયનિર્ણય આપતા યોગ્ય અધિકારીએ, જપ્ત કરેલી વસ્તુ લઈ લેવી જોઈશે અને તેનો કબજો લેવો જોઈશે અને પોલીસના દરેક અધિકારીએ, આવા યોગ્ય અધિકારીની માંગણી પર, આવો કબજો લેવામાં તથા તેને ધરાવવામાં તેમની સહાય કરવી જોઈશે.

(૭) યોગ્ય અધિકારીએ, પોતાને ખાતરી થાય કે જપ્ત કરેલો માલ અથવા વાહનની આ અધિનિયમ હેઠળની બીજી કોઈ કાર્યવાહીઓમાં આવશ્યકતા નથી અને જપ્તીને બદલે દંડ ચૂકવવા માટે ત્રણ મહિનાથી વધુ નહિ તેટલો વાજબી સમય આપ્યા પછી, તેઓ (યોગ્ય અધિકારી), આવા માલ અથવા વાહનનો નિકાલ કરી શકશે અને તેની વેચાણ ઉપજ, સરકારમાં જમા કરી શકશે.

જપ્તી અથવા દંડથી બીજી શિક્ષામાં દરમિયાનગીરી (હસ્તક્ષેપ) થશે નહિ.

૧૩૧. ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમ, ૧૯૭૩ માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓને બાધ આપ્યા સિવાય, આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની જોગવાઈઓ હેઠળ કરવામાં આવેલી કોઈપણ જપ્તી અથવા નાખવામાં આવેલો દંડથી, આ અધિનિયમ અથવા તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા બીજા કોઈ કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળ બીજી કોઈ શિક્ષા, અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિને કરવામાંથી અટકાવી શકાશે નહિ.

સન ૧૯૭૪નો ૨-જો.

અમુક ગુના માટેની શિક્ષા .

૧૩૨. (૧) જે કોઈ, નીચેના પૈકીના કોઈ ગુના કરે, જેમ કે :-

(ક) વેરો ટાળવાના ઉદ્દેશ સાથે, આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરીને, કોઈ ભરતિયું કાઢી આપ્યા સિવાય, કોઈ માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંને પૂરી પાડે;

(ખ) આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરીને, માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંને પૂરી પાડ્યા સિવાય, કોઈ ભરતિયું અથવા બિલ કાઢી આપે, જેનાથી ઇનપુટ વેરા શાખ અથવા વેરાના રિફંડની ખોટી રીતે પ્રાપ્તિ થાય અથવા તેનો ઉપયોગ થાય;

(ગ) ખંડ (ખ)માં ઉલ્લેખેલું આવું ભરતિયું અથવા બિલ વાપરતાં ઇનપુટ વેરા શાખ પ્રાપ્ત થાય;

(ઘ) કોઈ રકમ વેરા તરીકે વસૂલ કરે પરંતુ આવી ચુકવણી જે તારીખે બાકી નીકળતી હોય તે તારીખથી ત્રણ મહિનાની મુદત કરતાં વધુ મુદતમાં સરકારને તે ચૂકવવા માટે નિષ્ફળ થાય;

(ચ) ખંડો (ક) થી (ઘ) હેઠળ આવો ગુનો આવરી લીધેલો ન હોય, ત્યારે વેરો ચૂકવવાનું ટાળે અથવા ઇનપુટ વેરા શાખને ઇનકપટપૂર્વક પ્રાપ્ત કરે અથવા ઇનકપટપૂર્વક રિફંડ મેળવે;

(છ) આ અધિનિયમ હેઠળ બાકી નીકળતી વેરાની ચુકવણી ટાળવાના ઉદ્દેશ સાથે, નાણાકીય રેકર્ડ ખોટી રીતે રજૂ કરે અથવા તેને બદલે અથવા બનાવટી હિસાબો અથવા દસ્તાવેજો રજૂ કરે અથવા કોઈ ખોટી માહિતી પૂરી પાડે;

(જ) આ અધિનિયમ હેઠળ કોઈ અધિકારીને પોતાની ફરજો બજાવવામાં અવરોધે અથવા અટકાવે,

(ઝ) આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમો હેઠળ જપ્તીને પાત્ર હોય તેવા તેની જાણમાં હોય અથવા તેમ માનવાને કારણો હોય તેવા કોઈ માલનો કબજો સંપાદિત કરે અથવા માલની હેરફેર કરવામાં, તેને દૂર કરવામાં, તેને જમા કરવામાં, રાખવામાં, છુપાવવામાં, તેને પૂરો પાડવામાં, તેની ખરીદી કરવામાં પોતે કોઈ રીતે સંડોવાય અથવા બીજી કોઈ રીતે તેની તજવીજ કરે;

(ટ) આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરવામાં આવતું હોય તે તેની જાણમાં હોય અથવા તેમ માનવાને કારણો હોય તેવી સેવાઓ મેળવે અથવા તે પૂરી પાડવામાં કોઈ રીતે તે

સંડોવાય હોય અથવા સેવાઓના કોઈ પુરવઠા સાથે બીજી કોઈ રીતે તજવીજ કરે;

(ઠ) કોઈ મહત્વના પુરાવા અથવા દસ્તાવેજો સાથે ચેડા કરે અથવા તેનો નાશ કરે,

(ડ) આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમો હેઠળ તેને પૂરી પાડવાનું ફરમાવ્યું હોય તેવી કોઈ માહિતી પૂરી પાડવામાં નિષ્ફળ જાય અથવા (વાજબી માન્યતા હોય તે સિવાય, તેણે પૂરી પાડેલી માહિતી સાચી છે તે સાબિત કરવાનો બોજો, તેના પર રહેશે) ખોટી માહિતી પૂરી પાડે; અથવા

(ઢ) આ કલમના ખંડો (ક) થી (ડ) માં ઉલ્લેખેલા ગુના પૈકીનો કોઈ ગુનો કરવાનો પ્રયત્ન કરે અથવા તે કરવામાં મદદગારી,

તેને નીચે જણાવ્યા મુજબની શિક્ષા થશે-

(૧) ટાળવામાં આવેલી વેરાની રકમ અથવા ખોટી રીતે મેળવેલી અથવા ઉપયોગમાં લીધેલી ઇનપુટ વેરા શાખની રકમ અથવા ખોટી રીતે લીધેલા રિફંડની રકમ પાંચસો લાખ રૂપિયા કરતાં વધુ હોય તેવા કિસ્સામાં, પાંચ વર્ષની મુદત સુધીની કેદની અને ઇંડની શિક્ષાને પાત્ર થશે;

(૨) ટાળવામાં આવેલી વેરાની રકમ અથવા ખોટી રીતે મેળવેલી અથવા ઉપયોગમાં લીધેલી ઇનપુટ વેરા શાખની રકમ અથવા ખોટી રીતે લીધેલા રિફંડની રકમ બસો લાખ રૂપિયા કરતાં વધુ પણ પાંચસો લાખ રૂપિયા કરતાં વધુ ન હોય તેવા કિસ્સામાં, ત્રણ વર્ષની મુદત સુધીની કેદની અને ઇંડની શિક્ષાને પાત્ર થશે;

(૩) બીજા કોઈ ગુનાના કિસ્સામાં ટાળવામાં આવેલી વેરાની રકમ અથવા ખોટી રીતે મેળવેલી અથવા ઉપયોગમાં લીધેલી ઇનપુટ વેરા શાખની રકમ અથવા ખોટી રીતે લીધેલા રિફંડની રકમ એકસો લાખ રૂપિયા કરતાં વધુ પણ બસો લાખ રૂપિયા કરતાં વધુ ન હોય તેવા કિસ્સામાં, એક વર્ષની મુદત સુધીની કેદની અને ઇંડની શિક્ષાને પાત્ર થશે;

(૪) ખંડ (છ) અથવા ખંડ (જ) અથવા ખંડ (ઠ)માં નિર્દિષ્ટ કરેલો ગુનો કરે અથવા ગુનો કરવામાં મદદગારી કરે, ત્યારે તે કિસ્સામાં, છ

મહિનાની મુદત સુધીની કેદની અથવા દંડની અથવા બંને શિક્ષાને પાત્ર થશે.

(૨) આ કલમ હેઠળ કોઈ વ્યક્તિને કોઈ ગુના માટે દોષિત ઠરાવવામાં આવી હોય તેને ફરીથી તે ગુના માટે દોષિત ઠરાવવામાં આવે, ત્યારે બીજા અને ત્યાર પછીના દરેક ગુના માટે, પાંચ વર્ષની મુદત સુધીની કેદની અને દંડની શિક્ષાને પાત્ર થશે.

(૩) વિરુદ્ધના ખાસ અને પૂરતા કારણો ન હોય, ત્યારે, કોર્ટના ચુકાદામાં તેની નોંધ કરીને, પેટા-કલમ (૧)ના ખંડો (૧) (૨) અને (૩) તથા પેટા-કલમ (૨) માં ઉલ્લેખેલી કેદ, ઓછામાં ઓછા છ મહિનાની મુદત માટે રહેશે.

(૪) ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમ, ૧૯૭૩ માં ગમે તે મજફૂર હોય તેમ છતાં, આ અધિનિયમ હેઠળના તમામ ગુના, પેટા-કલમ (૫)માં ઉલ્લેખેલા ગુના સિવાય, પોલીસ અધિકાર બહારના અને જામીનપાત્ર રહેશે.

સન ૧૯૭૪નો
રજો.

(૫) પેટા-કલમ (૧) ના ખંડ (ક) અથવા ખંડ (ખ) અથવા ખંડ (ગ) અથવા ખંડ (ઘ)માં નિર્દિષ્ટ ગુના અને તે પેટા-કલમના ખંડ (ટ) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના, પોલીસ અધિકારના અને બિન-જામીનપાત્ર રહેશે.

(૬) કમિશનરની પૂર્વ-મંજૂરી સિવાય, આ કલમ હેઠળ કોઈ ગુના માટે વ્યક્તિ સામે ફોજદારી કાર્યવાહી ચલાવી શકાશે નહિ.

સ્પષ્ટીકરણ.- આ કલમના હેતુઓ માટે, “વેરા” એ શબ્દપ્રયોગમાં આ અધિનિયમ, કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ, સંકલિત માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ ટાળવામાં આવેલા વેરાની રકમ અથવા ખોટી રીતે મેળવેલા અથવા ઉપયોગમાં લીધેલા ઇનપુટ વેરા શાખની રકમ અથવા ખોટી રીતે લીધેલા રિફંડની રકમ, માલ અને સેવા વેરા (રાજ્યોને વળતર) અધિનિયમ હેઠળ લેવામાં આવેલા સેસ (ઉપકર) નો સમાવેશ થશે.

૧૩૩. (૧) કલમ ૧૫૧ હેઠળ આંકડાના સંગ્રહ અથવા તેના સંકલન અથવા કોમ્પ્યુટરીકરણના સંબંધમાં રોકાયેલી કોઈ વ્યક્તિ અથવા કલમ ૧૫૦ ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ નિર્દિષ્ટ માહિતીની પ્રાપ્તિ ધરાવતા કોઈ રાજ્ય વેરા અધિકારી અથવા કોમન (સામાન્ય) પોર્ટલ પર સેવાની જોગવાઈના સંબંધમાં રોકાયેલી કોઈ વ્યક્તિ, અથવા કોમન પોર્ટલના એજન્ટ સદરહુ કલમો હેઠળ તેની ફરજોની અમલ બજવણીમાં હોય તે સિવાય આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમો હેઠળ પૂરા પાડેલા કોઈ પત્રકની કોઈ માહિતી અથવા વિગતો જાણીબુજીને પ્રગટ કરે, ત્યારે અથવા આ અધિનિયમ

અધિકારીઓ
અને અમુક બીજી
વ્યક્તિઓની
જવાબદારી.

હેઠળના અથવા તસમયે અમલમાં હોય તેવા બીજા કોઈ અધિનિયમ હેઠળના ગુના બદલ ફોજદારી કાર્યવાહીના હેતુઓ માટે તેને છ મહિનાની મુદતની કેદની અથવા પચીસ હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની અથવા બંને શિક્ષાને થશે.

(૨) કોઈ વ્યક્તિ-

(ક) જે સરકારી કર્મચારી હોય તેની વિરુદ્ધ સરકારની પૂર્વ-મંજૂરી હોય તે સિવાય, આ કલમ હેઠળ કોઈ ગુના માટે ફોજદારી કાર્યવાહી કરી શકાશે નહિ.

(ખ) જે સરકારી કર્મચારી ન હોય તેની વિરુદ્ધ કમિશનરની પૂર્વ-મંજૂરી હોય તે સિવાય, આ કલમ હેઠળ કોઈ ગુના માટે ફોજદારી કાર્યવાહી કરી શકાશે નહિ.

૧૩૪. કોઈપણ કોર્ટ, કમિશનરની પૂર્વ-મંજૂરી હોય તે સિવાય, આ અધિનિયમ અથવા ગુનાની ન્યાયિક નોંધ તે હેઠળ કરેલા નિયમો હેઠળ શિક્ષાપાત્ર કોઈ ગુનાની ન્યાયિક નોંધ લઈ શકશે નહિ અને પ્રથમ વર્ગના મેજિસ્ટ્રેટથી ઊતરતા દરજ્જાની હોય તેવી કોઈપણ કોર્ટ, આવા કોઈ ગુના બદલ ફોજદારી કાર્યવાહી કરી શકશે નહિ.

૧૩૫. આરોપીના ભાગે દોષપાત્ર માનસિક સ્થિતિની આવશ્યકતા હોય તેવા આ દોષપાત્ર અધિનિયમ હેઠળના ગુના માટે કોઈ ફોજદારી કાર્યવાહીમાં, કોર્ટે આવી માનસિક સ્થિતિ માનસિક અસ્તિત્વમાં છે તેમ માની લેવું જોઈશે પણ આરોપીને પોતાના બચાવ માટે તે હકીકત સ્થિતિની પુરવાર કરવી જોઈશે કે તે ફોજદારી કાર્યવાહીમાં ગુના તરીકેનો આરોપ મૂકવામાં પૂર્વધારણા. આવ્યો હોય તેવા કૃત્યના સંબંધમાં તેની આવી કોઈ માનસિક સ્થિતિ (અસ્તિત્વમાં) ન હતી.

સ્પષ્ટીકરણ.- આ કલમના હેતુઓ માટે, -

(૧) “દોષપાત્ર માનસિક સ્થિતિ” એટલે ઇરાદો, આશય, હકીકતની જાણ, હકીકતમાં માન્યતા અથવા તે માનવાનું કારણ;

(૨) જ્યારે હકીકત, વાજબી શંકા સિવાય અસ્તિત્વમાં છે તેવું કોર્ટ દ્વારા માનવામાં આવે અને જ્યારે માત્ર મોટી શક્યતા દ્વારા તેનું અસ્તિત્વ પુરવાર કરવામાં ન આવે ત્યારે જ હકીકત સાબિત થયેલી હોવાનું કહેવાય.

અમુક સંજોગો હેઠળ પત્રકોની સુસંગતતા.

૧૩૬. આ અધિનિયમ હેઠળ કોઈ તપાસ અથવા કાર્યવાહીઓની પ્રક્રિયા દરમિયાન કલમ ૭૦ હેઠળ આપવામાં આવેલા કોઈ સમન્સના પ્રત્યુત્તરમાં વ્યક્તિએ ઉપસ્થિત થયેથી તૈયાર કરેલું અને સહી કરેલું પત્રક, આ અધિનિયમ હેઠળના ગુના માટેની કોઈ ફોજદારી કાર્યવાહીમાં પુરવાર કરવાના હેતુ માટે સુસંગત રહેશે, નીચે જણાવેલી બાબતોનો હકીકતોના તથ્ય તરીકે સમાવેશ થાય છે,-

(ક) જેણે પત્રક તૈયાર કર્યું હોય તેવી વ્યક્તિ મૃત્યુ પામી હોય અથવા શોધી શકાય તેમ ન હોય અથવા પુરાવો આપવા માટે અસમર્થ હોય અથવા વિરુદ્ધના પક્ષકાર દ્વારા બહાર રાખવામાં આવી હોય અથવા કોઈ પણ અંશે વિલંબ અથવા ખર્ચ કર્યા વિના જેની ફાજરી મેળવી શકાય તેમ ન હોય જે કેસના સંજોગો હેઠળ, કોર્ટ બિનવાજબી ગણે ત્યારે; અથવા

(ખ) જેણે પત્રક તૈયાર કર્યું હોય તેવી વ્યક્તિને કોર્ટ સમક્ષ કેસમાં સાક્ષી તરીકે તપાસવામાં આવી હોય અને કેસના સંજોગોના સંબંધમાં કોર્ટનો અભિપ્રાય હોય કે ન્યાયના હિતમાં પત્રકને પુરાવા તરીકે સ્વીકારવું જોઈશે ત્યારે .

કંપનીએ
કરેલા ગુના.

૧૩૭. (૧) આ અધિનિયમ હેઠળ ગુનો કરનારી વ્યક્તિ, કંપની હોય ત્યારે દરેક વ્યક્તિ, જે ગુનો કરવામાં આવ્યો હોય તે સમયે કંપનીનો હવાલો સંભાળતી હોય અથવા કંપનીના કાર્યસંચાલન માટે કંપનીને જવાબદાર હોય તેમજ કંપની, ગુનાની દોષિત હોવાનું ગણાશે તથા તેમની વિરુદ્ધ ફોજદારી કાર્યવાહી ચલાવી શકાશે અને તદનુસાર તેમને શિક્ષા કરી શકાશે.

(૨) પેટા-કલમ (૧) માં ગમે તે મજદૂર હોય તેમ છતાં, આ અધિનિયમ હેઠળ કંપની દ્વારા ગુનો કરવામાં આવ્યો હોય અને તેવું પુરવાર કરવામાં આવે કે કંપનીના કોઈ ડિરેક્ટર, મેનેજર, સેક્રેટરી અથવા બીજા અધિકારીની સંમતિથી અથવા મૂકસંમતિથી ગુનો કરવામાં આવ્યો છે અથવા તેમના ભાગે કોઈ બેદરકારીના કારણે થયો છે, ત્યારે આવા ડિરેક્ટર, મેનેજર, સેક્રેટરી અથવા બીજા અધિકારી, તે ગુના માટે દોષિત હોવાનું ગણાશે અને તેમની સામે ફોજદારી કાર્યવાહી ચલાવી શકાશે અને તદનુસાર તેમને શિક્ષા કરી શકાશે.

(૩) આ અધિનિયમ હેઠળ ગુનો, ભાગીદારી પેઢી અથવા મર્યાદિત ભાગીદારી જવાબદારી (પેઢી) અથવા હિંદુ અવિભક્ત કુટુંબ અથવા ટ્રસ્ટ હોય તેવી વેરાપાત્ર વ્યક્તિ દ્વારા કરવામાં આવ્યો હોય, ત્યારે ભાગીદાર અથવા કર્તા અથવા મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી તે ગુનાનો દોષિત હોવાનું ગણાશે અને તેમની સામે ફોજદારી કાર્યવાહી ચલાવી શકાશે તથા તદનુસાર તેમને શિક્ષા કરી શકાશે અને પેટા-કલમ (૨) ની જોગવાઈઓ, ઉચિત ફેરફારો સાથે આવી વ્યક્તિઓને લાગુ પડશે.

(૪) આ કલમમાંના કોઈપણ મજદૂરથી, આ અધિનિયમમાં જોગવાઈ કરેલી કોઈ શિક્ષાને આવી કોઈ વ્યક્તિ પાત્ર ઠરશે નહિ, જો તે પુરવાર કરે કે ગુનો તેની જાણ બહાર થયો હતો અથવા તેવો ગુનો થતો અટકાવવા માટે તેણે તમામ પૂરતી કાળજી રાખી હતી.

સ્પષ્ટીકરણ.- આ કલમના હેતુઓ માટે-

- (૧) “કંપની” એટલે સંસ્થાપિત મંડળ અને તેમાં પેઢી અથવા વ્યક્તિઓની બીજા એસોસિએશનનો સમાવેશ થાય છે.
- (૨) પેઢીના સંબંધમાં “ડિરેક્ટર” એટલે પેઢીમાંનો ભાગીદાર.

૧૩૮. (૧) આ અધિનિયમ હેઠળના કોઈ ગુનાની માંડવાળ, ફોજદારી કાર્યવાહી શરૂ થતા પહેલાં અથવા ત્યારપછી કમિશનર દ્વારા, ગુનાની આરોપી વ્યક્તિએ કેન્દ્ર સરકાર અથવા યથાપ્રસંગ, રાજ્ય સરકારને, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે આવી માંડવાળની રકમની ચુકવણી કરીને શકાશે. ગુનાની માંડવાળ.

પરંતુ આ કલમમાંનો કોઈ પણ મજકૂર નીચેનાને લાગુ પડશે નહિ.

(ક) કલમ ૧૩૨-ની પેટા-કલમ (૧) ના ખંડો (ક) થી (છ) માં નિર્દિષ્ટ કરેલા ગુના પૈકીના કોઈ ગુના અને સદરહુ પેટા-કલમ ના ખંડો (ક) થી (છ) માં નિર્દિષ્ટ કરેલા ગુનાને સંબંધિત હોય તેવા ખંડ (૧) માં નિર્દિષ્ટ કરેલા ગુનાના સંબંધમાં, જેને એક વખત માંડવાળ કરવાની પરવાનગી આપવામાં આવી હોય તેવી વ્યક્તિને;

(ખ) એક કરોડ રૂપિયા કરતાં વધુ કિંમતના પુરવઠાના સંબંધમાં, આ અધિનિયમ અથવા કોઈ રાજ્ય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ અથવા કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ અથવા સંઘપ્રદેશ માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ અથવા સંકલિત માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ, ખંડ (ક) માં ઉલ્લેખેલા હોય તે સિવાયના, કોઈપણ ગુનાના સંબંધમાં, જેને એક વખત માંડવાળ કરવાની પરવાનગી આપવામાં આવી હોય તેવી વ્યક્તિને;

(ગ) આ અધિનિયમ હેઠળ ગુનો જે તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા બીજા કોઈ કાયદા હેઠળ પણ ગુનો હોય તેવો ગુનો કરવાનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હોય તેવી વ્યક્તિને;

(ઘ) આ અધિનિયમ હેઠળ કોર્ટે ગુના માટે ગુનેગાર ઠરાવી હોય તેવી વ્યક્તિને;

(ચ) કલમ ૧૩૨-ની પેટા-કલમ (૧) ના ખંડ (જ) અથવા ખંડ (ઠ) અથવા ખંડ (ડ) માં નિર્દિષ્ટ કરેલો ગુનો કરવાનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હોય તેવી વ્યક્તિને; અને

(છ) ઠરાવવામાં આવે તેવી વ્યક્તિઓના અથવા ગુનાના બીજા કોઈ વર્ગને:

વધુમાં, આ કલમની જોગવાઈઓ હેઠળ કોઈ માંડવાળની પરવાનગી આપવામાં આવી હોય તો તેનાથી બીજા કોઈ કાયદા હેઠળ શરૂ કરવામાં આવેલી કાર્યવાહીઓ, હોય તો તેને અસર થશે નહિ:

વળી, આવા ગુનાને સંબંધિત વેરા, વ્યાજ અને દંડની ચુકવણી કર્યા પછી જ માંડવાળની પરવાનગી આપવી જોઈશે.

(૨) આ કલમ હેઠળ ગુનાની માંડવાળ કરવા માટેની રકમ, દસ હજાર રૂપિયા કરતાં ઓછી નહિ તેટલી ન્યૂનતમ રકમ અથવા સંબંધિત વેરાના પચાસ ટકા બેમાંથી જે વધુ હોય તેને અને ત્રીસ હજાર રૂપિયા કરતાં ઓછી નહિ તેટલી મહત્તમ રકમ અથવા વેરાના એકસો અને પચાસ ટકા, બેમાંથી જે વધુ હોય તેને અધીન રહીને ઠરાવવામાં આવે તેટલી રહેશે.

(૩) કમિશનર નક્કી કરે તેટલી માંડવાળની રકમની ચૂકવણી કર્યેથી, તે જ ગુનાના સંબંધમાં, આરોપી વ્યક્તિ વિરુદ્ધ વધુ કોઈપણ કાર્યવાહી શરૂ કરવી જોઈશે નહિ અને કોઈ ફોજદારી કાર્યવાહી, સદરહુ ગુનાના સંબંધમાં અગાઉથી શરૂ કરવામાં આવી હોય, તો તે સમાપ્ત થયેલી ગણાશે.

પ્રકરણ ૨૦

વચગાળાની જોગવાઈઓ.

૧૩૯. (૧) નિયત તારીખે અને તે તારીખથી વિદ્યમાન કાયદા પૈકીના કોઈ કાયદા હેઠળ વિદ્યમાન રજિસ્ટર થયેલી અને માન્ય (કાયદેસર) કાયમી ખાતા નંબર ધરાવતી વ્યક્તિને આવી વેરાદાતાનું સ્થળાંતર. શરતોને અધીન રહીને અને ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી રીતે કામચલાઉ ધોરણે રજિસ્ટ્રેશન (નોંધણી) પ્રમાણપત્ર આપવું જોઈશે, જેને પેટા-કલમ (૨) હેઠળ છેવટના (આખરી) રજિસ્ટ્રેશન (નોંધણી) પ્રમાણપત્રથી બદલવામાં આવ્યું હોય તે સિવાય, આ રીતે ઠરાવવામાં આવેલી શરતોનું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હોય, તો તે રદ થવાને પાત્ર ગણાશે.

(૨) છેવટના (આખરી) રજિસ્ટ્રેશન (નોંધણી) પ્રમાણપત્રને, ઠરાવવામાં આવે નમૂનામાં અને તેવી રીતે તથા તેવી શરતોને અધીન રહીને, આપવામાં આવશે.

(૩) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ વ્યક્તિને આપવામાં આવેલું રજિસ્ટ્રેશન (નોંધણી) પ્રમાણપત્ર, આવી વ્યક્તિ, કલમ ૨૨ અથવા કલમ ૨૪ હેઠળ રજિસ્ટ્રેશન (નોંધણી)ને

પાત્ર ન હતી તેવી તેણે આપેલી અરજી અનુસાર સદરહુ નોંધણી રદ કરવામાં આવે, તો તે રજિસ્ટ્રેશન (નોંધણી) પ્રમાણપત્ર, આપવામાં આવેલું ગણાશે નહિ.

૧૪૦. (૧) કલમ ૧૦ હેઠળ વેરો ચૂકવવા ઇચ્છતી વ્યક્તિ સિવાયની રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ તેણે પૂરા પાડેલા નિયત દિવસ પહેલાની તરત આવતા દિવસે પૂરી થતી મુદતને લગતા પત્રકમાં આગળ લઈ જવામાં આવેલ મૂલ્યવર્ધિત વેરો અને પ્રવેશ વેરોની રકમની, શાખ, હોય તો તેના વીજાણુ શાખ ખાતાવહી (ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ લેજર) માં લેવા માટે હકદાર રહેશે.

ઇનપુટ વેરા
શાખ માટે
વચગાળાની
જોગવાઈઓ.

પરંતુ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિને, નીચેના સંજોગોમાં શાખ લેવાની પરવાનગી આપવામાં આવશે નહિ:-

(૧) શાખની સદરહુ રકમ, આ અધિનિયમ હેઠળ ઇનપુટ વેરા શાખ તરીકે મળવાપાત્ર ન હોય ત્યારે; અથવા

(૨) નિયત તારીખ પહેલાના તરતની છ મહિનાની મુદત માટે, વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ જરૂરી હોય તેવા તમામ પત્રકો તેણે પૂરા પાડ્યા ન હોય ત્યારે; અથવા

(૩) શાખની સદરહુ રકમ, તારીખ :૩૧મી ડિસેમ્બર, ૨૦૦૧ના જાહેરનામા ક્રમાંક : (જીએચએન-૫૧) જીએસટી- ૨૦૦૧ એસ.૪૯ (૩૫૫)ઠ, તારીખ : ૧૧મી ઓક્ટોબર, ૨૦૧૩ના જાહેરનામા ક્રમાંક : (જીએચએન-૨૪) વીએટી- ૨૦૧૩/ એસ.૪૦ (૧૦) (૮)-ઠ અને વેચેલા માલ પર ચૂકવેલ મૂલ્યવર્ધિત વેરાના રિફંડનો દાવો કરતા બીજા કોઈ જાહેરનામા હેઠળ વેચેલા માલને લગતી હોય ત્યારે .

વધુમાં, કેન્દ્રીય વેચાણવેરા (રજિસ્ટ્રેશન અને ટર્નઓવર) બાબતના નિયમો, ૧૯૫૭ ના નિયમ ૧૨-માં ઠરાવેલી રીતે અને ઠરાવેલી સમયમર્યાદાની અંદર જેને પ્રમાણભૂત ઠરાવવામાં આવી ન હોય તેવી કેન્દ્રીય વેચાણવેરા અધિનિયમ, ૧૯૫૬ની કલમ ૩, કલમ ૫-ની પેટા-કલમ (૩), કલમ ૬, કલમ ૬ ક અથવા કલમ ૮ ની પેટા-કલમ (૮) ને સંબંધિત કોઈ દાવાને જવાબદાર હોય તેવી મોટા પ્રમાણની સદરહુ શાખ, વીજાણુ શાખ ખાતાવહી (ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ લેજર) માં જમા કરાવવાને પાત્ર રહેશે નહિ:

વળી, બીજા પરંતુકમાં નિર્દિષ્ટ કરેલી શાખને સમકક્ષ રકમ, કેન્દ્રીય વેચાણવેરા રજિસ્ટ્રેશન અને ટર્નઓવર બાબતના નિયમો, ૧૯૫૭ ના નિયમ ૧૨-માં ઠરાવેલી રીતે

સદરહુ ઢાવાને પ્રમાણિત ઠરાવવામાં આવે, ત્યારે વિઢમાન કાયઢા હેઠળ રિફંડ કરવી જોઈશે.

(૨) કલમ ૧૦ હેઠળ વેરો ચૂકવવા ઈચ્છતી વ્યક્તિ સિવાયની રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે, નિયત ઢિવસ પહેલા તરત આવતા ઢિવસે પૂરી થતી મુઢત માટે, વિઢમાન કાયઢા હેઠળ, તેણે પૂરા પાડેલા પત્રકમાં, મૂડીરૂપ માલના સંબંધમાં, આગળ લઈ જવામાં ન આવેલી વણભોગવેલી ઈનપુટ વેરા શાખની શાખને તેના વીજાણુ શાખ ખાતાવઢી (ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ લેજર)માં લેવાને હકઢાર રહેશે:

પરંતુ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિને, વિઢમાન કાયઢા હેઠળ, સઢરહુ શાખ, ઈનપુટ વેરા શાખા તરીકે મળવાપાત્ર હોય અને આ અધિનિયમ હેઠળ ઈનપુટ વેરા શાખ તરીકે મળવાપાત્ર તે સિવાય, શાખને લેવાની પરવાનગી આપવી જોઈશે નહિ.

સ્પષ્ટીકરણ.- આ કલમના હેતુઓ માટે, “વણભોગવેલી ઈનપુટ વેરા શાખ” એ શબ્ઢપ્રયોગનો અર્થ, વિઢમાન કાયઢા હેઠળ, સઢરહુ મૂડીરૂપ માલના સંબંધમાં, સઢરહુ વ્યક્તિ જેને હકઢાર હોય તે ઈનપુટ વેરા શાખની એકંઢર રકમમાંથી વિઢમાન કાયઢા હેઠળ વેરાપાત્ર વ્યક્તિ ઢ્વારા મૂડીરૂપ માલના સંબંધમાં, અગાઉ મેળવેલી (ભોગવેલી) ઈનપુટ વેરા શાખની રકમ બાઢ કર્યા પછી, બાકી રહેતી રકમ એવો થાય છે.

(૩) વિઢમાન કાયઢા હેઠળ, રજિસ્ટર થવાને પાત્ર ન હોય અથવા ગમે તે નામે ઓળખાતા મુક્તિ આપેલા માલ અથવા વેરામુક્ત માલના વેચાણના અથવા રાજ્યમાં પ્રથમ તબક્કે જે માલ માટે વેરો ચૂકવ્યો હોય તેવા માલ અને વિઢમાન કાયઢા હેઠળ પરંતુ આ અધિનિયમ હેઠળ વેરો ચૂકવવાને પાત્ર હોય તેવા રાજ્યમાં વેરાને અધીન ન હોય તેવા ત્યાર પછીના વેચાણમાં રોકાયેલી રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ અથવા માલનું વેચાણ હોય તો તે સમયે ઈનપુટ વેરા શાખને વ્યક્તિ હકઢાર હોય, તો તે નીચેની શરતોને અધીન રહીને, નિયત ઢિવસે જથ્થા (સ્ટોક)માં ઢરાવેલી ઉત્પાઢક સામગ્રી (ઇનપુટ) અને અમુક અંશે તૈયાર કરેલા અથવા સંપૂર્ણપણે તૈયાર કરેલા માલમાં સમાવિષ્ટ ઉત્પાઢક સામગ્રીના સંબંધમાં, મૂલ્યવર્ધિત વેરો અને પ્રવેશ વેરો, હોય તો, તેની શાખ તેના વીજાણુ શાખ ખાતાવઢી (ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ લેજર)માં લેવા માટે હકઢાર રહેશે:-

(૧) આ અધિનિયમ હેઠળ વેરાપાત્ર પુરવઠો તૈયાર કરવા માટે એવી ઉત્પાઢક સામગ્રી અથવા માલ વાપરવામાં આવતા હોય અથવા વાપરવા માટે અભિપ્રેત હોય;

(૨) આ અધિનિયમ હેઠળ આવી ઉત્પાદક સામગ્રી પર ઈનપુટ વેરા શાખ માટે સદરહુ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ પાત્ર હોય;

(૩) આવી ઉત્પાદક સામગ્રીના સંબંધમાં, વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ, સદરહુ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, વેરાની ચુકવણી અંગેનો પુરાવો દર્શાવતા ભરતિયાં અથવા બીજા ઠરાવેલા દસ્તાવેજો/ કબજામાં હોય; અને

(૪) આવા ભરતિયાં અથવા બીજા ઠરાવેલા દસ્તાવેજો, નિયત દિવસ પહેલાની તરતના બાર મહિના કરતા વહેલા ન હોય તેમ કાઢી આપવામાં આવ્યા હોય :

પરંતુ સેવાઓના ઉત્પાદક અથવા સેવાઓ પૂરી પાડનાર સિવાયની રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, ઉત્પાદક સામગ્રીના સંબંધમાં, વેરાની ચુકવણી અંગેનો પુરાવો દર્શાવતા ભરતિયાં અથવા બીજા કોઈ દસ્તાવેજો/ કબજામાં ન હોય ત્યારે, સહિત આવી રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિને ઠરાવવામાં આવે તેવી શરતો, મર્યાદા અને બાંધધરીને અધીન રહીને અને સદરહુ વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ ઘટાડેલી કિંમતે સેવા મેળવનારને આવી શાખનો લાભ આપવો જોઈશે એ હકીકતને પણ અધીન રહીને, ઠરાવવામાં આવે તેવા દરે અને તેવી રીતે શાખ લેવાની પરવાનગી આપવી જોઈશે.

(૪) વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ પરંતુ આ અધિનિયમ હેઠળ વેરાને પાત્ર હોય તેવા ગમે તે નામે ઓળખાતા વેરાપાત્ર માલ તેમજ મુક્તિ આપી હોય તેવા માલ અથવા વેરામુક્ત માલના વેચાણમાં રોકાયેલી રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ,-

(ક) પેટા-કલમ (૧) ની જોગવાઈઓ અનુસાર વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ તેણે પૂરા પાડેલા પત્રકમાં આગળ લઈ જવામાં આવેલો મૂલ્યવર્ધિત વેરો અને પ્રવેશ વેરો હોય, તો તેની શાખની રકમ; અને

(ખ) પેટા-કલમ (૩) ની જોગવાઈઓ અનુસાર ગમે તે નામે ઓળખાતા આવા મુક્તિ આપેલા માલ અથવા વેરામુક્ત માલને સંબંધિત નિયત દિવસે જથ્થામાં ધરાવેલી ઉત્પાદક સામગ્રી (ઇનપુટ) અને જથ્થામાં ધરાવેલા અમુક અંશે (અંશતઃ) તૈયાર કરેલા અથવા સંપૂર્ણપણે (સંપૂર્ણતઃ) તૈયાર કરેલા માલમાં સમાવિષ્ટ ઉત્પાદક સામગ્રી (ઇનપુટ)ના સંબંધમાં મૂલ્યવર્ધિત વેરો અને પ્રવેશ વેરો હોય તો તેની શાખની રકમ

તેના વીજાણુ શાખ ખાતાવહી (ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ લેજર)માં લેવા માટે હકદાર રહેશે.

(૫) રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, નિયત તારીખે અથવા તે પછી મેળવેલી ઉત્પાદક સામગ્રી (ઇનપુટ)ના સંબંધમાં મૂલ્યવર્ધિત વેરો અને પ્રવેશ વેરો, હોય તો, તેની શાખને, પરંતુ તે ભરતિયાં અથવા વેરો ચૂકવતાં બીજા કોઈ દસ્તાવેજને નિયત દિવસથી ત્રીસ દિવસની મુદતની અંદર આવી વ્યક્તિના હિસાબના ચોપડામાં નોંધવામાં આવ્યાં હોય તે શરતને અધીન રહીને, વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ (પુરવઠો) પૂરો પાડનાર દ્વારા જેના સંબંધમાં વેરો ચૂકવવામાં આવ્યો હોય તેવી વેરાની શાખને, તેના વીજાણુ શાખ ખાતાવહી (ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ લેજર)માં લઈ જવાને હકદાર રહેશે :

પરંતુ ત્રીસ દિવસની મુદત, કમિશનર દ્વારા ત્રીસ દિવસથી વધુ નહિ હોય તેટલી વધુ મુદત માટે પૂરતું કારણ દર્શાવ્યેથી લંબાવી શકાશે:

વધુમાં, આ પેટા-કલમ હેઠળ જેના સંબંધમાં શાખ લેવામાં આવી હોય તેના સંબંધમાં ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે સદરહુ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ, પત્રક પૂરું પાડવું જોઈશે.

(૬) વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ નક્કી કરેલા દરે વેરો ચૂકવતી અથવા ચૂકવવાપાત્ર વેરાના બદલે નક્કી કરેલી રકમ ચૂકવતી હોય તેવી રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, નીચેની શરતોને અધીન રહીને, નિયત દિવસે જથ્થામાં ધરાવેલી ઉત્પાદક સામગ્રી (ઇનપુટ) અને જથ્થામાં ધરાવેલા અમુક અંશે તૈયાર કરેલા અથવા સંપૂર્ણપણે તૈયાર કરેલા માલમાં સમાવિષ્ટ ઉત્પાદક સામગ્રી (ઇનપુટ)ના સંબંધમાં, મૂલ્યવર્ધિત વેરા શાખને,

વીજાણુ શાખ ખાતાવહી (ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ લેજર)માં લેવા માટે હકદાર રહેશે:

(૧) આવી ઉત્પાદક સામગ્રી (ઇનપુટ) અથવા માલ, આ અધિનિયમ હેઠળ વેરાપાત્ર પુરવઠો તૈયાર કરવા માટે વાપરવામાં આવતો હોય અથવા વાપરવા માટે ઇરાદો હોય;

(૨) સદરહુ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, કલમ ૧૦ હેઠળ વેરો ચૂકવતી ન હોય;

(૩) સદરહુ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ આ અધિનિયમ હેઠળ આવી ઉત્પાદક સામગ્રી પર ઈનપુટ વેરા શાખ માટે પાત્ર હોય;

(૪) સદરહુ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, ઉત્પાદક સામગ્રી (ઇનપુટ)ના સંબંધમાં, વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ વેરાની ચુકવણી દર્શાવતા ભરતિયાં અથવા બીજા ઠરાવેલા દસ્તાવેજોનો કબજો ધરાવતી હોય; અને

(૫) આવાં ભરતિયાં અથવા બીજા ઠરાવેલા દસ્તાવેજો, નિયત દિવસ પહેલાની તરતના બાર મહિનાથી પહેલા નહિ તેમ કાઢી આપવામાં આવ્યાં હોય.

(૭) પેટા-કલમો (૩), (૪) અને (૬) હેઠળની શાખની રકમની ગણતરી, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે કરવી જોઈશે.

૧૪૧. (૧) કામકાજના સ્થળે મેળવેલી કોઈ ઉત્પાદન સામગ્રી (ઇનપુટ)ને, નિયત દિવસ પહેલા, વિદ્યમાન કાયદાની જોગવાઈઓ અનુસાર તે તરીકે મોકલવામાં આવી હોય (છૂટક) કામને અથવા વધુ પ્રક્રિયા (પ્રોસેસિંગ), ચકાસણી (ટેસ્ટિંગ), મરામત (રિપેર), રિકન્ડિશનિંગ અથવા બીજા કોઈ હેતુ માટે, પરચૂરણ (છૂટક) કામ પર રાખેલા કામદારને અંશતઃ પ્રક્રિયા કર્યા પછી, તે મોકલવામાં આવી હોય અને નિયત દિવસે અથવા તે પછી, સદરહુ સ્થળે આવી ઉત્પાદક સામગ્રીને પરત મોકલવામાં આવી હોય, ત્યારે આવી ઉત્પાદક સામગ્રી, પરચૂરણ (છૂટક) કામ પૂર્ણ થયા પછી અથવા અન્યથા નિયત દિવસથી છ મહિનાની અંદર સદરહુ સ્થળે મોકલવામાં આવે તે કિસ્સામાં, કોઈપણ વેરો ચૂકવવાપાત્ર રહેશે નહિ: પરચૂરણ
લગતી
વચગાળાની
જોગવાઈઓ .

પરંતુ છ મહિનાની મુદત, કમિશનર દ્વારા બે મહિનાથી વધુ નહિ તેટલી વધુ મુદત માટે, પૂરતું કારણ દર્શાવ્યેથી લંબાવી શકાશે:

વધુમાં, આવી ઉત્પાદક સામગ્રી (ઇનપુટ)ને આ પેટા-કલમમાં નિર્દિષ્ટ કરેલી મુદતની અંદર પરત કરવામાં આવી ન હોય, તો કલમ ૧૪૨-ની પેટા-કલમ (૮) ના ખંડ (ક) ની જોગવાઈઓ અનુસાર ઇનપુટ વેરા શાખ, વસૂલ થવાને પાત્ર રહેશે.

(૨) કોઈ અમુક અંશે તૈયાર કરેલા માલને, નિયત દિવસ પહેલા, વિદ્યમાન કાયદાની જોગવાઈઓ અનુસાર અમુક ઉત્પાદન પ્રક્રિયા કરવા માટે, કામકાજના સ્થળથી બીજી કોઈ જગા સુધી મોકલવામાં આવ્યો હોય અને આવા માલ (જેનો આમાં હવે પછી, આ પેટા-કલમમાં “સદરહુ માલ” તરીકે ઉલ્લેખ કર્યો છે તે) ને નિયત દિવસે અથવા તે પછી, સદરહુ સ્થળે પરત મોકલવામાં આવ્યો હોય, ત્યારે ઉત્પાદન પ્રક્રિયા કર્યા પછી અથવા અન્યથા નિયત દિવસથી છ મહિનાની અંદર સદરહુ માલ પરત મોકલવામાં આવે તે કિસ્સામાં, કોઈપણ વેરો ચૂકવવાપાત્ર થશે નહિ;

પરંતુ છ મહિનાની મુદત, કમિશનર દ્વારા બે મહિનાથી વધુ નહિ તેટલી વધુ મુદત માટે, પૂરતું કારણ દર્શાવ્યેથી લંબાવી શકાશે

વધુમાં, સદરહુ માલને, આ પેટા-કલમમાં નિર્દિષ્ટ કરેલી મુદતની અંદર પરત મોકલવામાં આવે, તો કલમ ૧૪૨-ની પેટા-કલમ (૮) ના ખંડ (ક) ની જોગવાઈઓ અનુસાર ઇનપુટ વેરા શાખ વસૂલ થવાને રહેશે:

વળી માલ મોકલતી (રવાના કરતી) વ્યક્તિ, વિદ્યમાન કાયદાની જોગવાઈઓ અનુસાર, આ પેટા-કલમમાં નિર્દિષ્ટ કરેલી મુદતની અંદર ભારતમાં વેરાની ચુકવણી કર્યેથી અથવા આયાત માટે વેરાની ચુકવણી સિવાય, સદરહુ માલને બીજી જગાએથી માલને મોકલવાના હેતુથી કોઈ રજિસ્ટર વ્યક્તિની જગાએ માલ તબદીલ કરી શકશે.

(૩) કોઈ માલને, નિયત દિવસ પહેલા, વિદ્યમાન કાયદાની જોગવાઈઓ અનુસાર ચકાસણી અથવા બીજી કોઈ પ્રક્રિયા હાથ ધરવા માટે, કામકાજના સ્થળેથી રજિસ્ટર થયેલી હોય અથવા ન હોય તેવી બીજી જગાએ મોકલવામાં આવે અને આવો માલ, નિયત દિવસે અથવા તે પછી, કામકાજના સદરહુ સ્થળે પરત મોકલવામાં આવે, ત્યારે અને સદરહુ માલ, ચકાસણી અથવા બીજી કોઈ પ્રક્રિયા કર્યા પછી, નિયત દિવસથી છ મહિનાની અંદર આવા સ્થળે પરત મોકલવામાં આવે તે કિસ્સામાં, કોઈપણ વેરો ચૂકવવાપાત્ર રહેશે નહિ :

પરંતુ છ મહિનાની મુદત, કમિશનર દ્વારા બે મહિનાથી વધુ નહિ તેટલી વધુ મુદત માટે, પૂરતું કારણ દર્શાવ્યેથી લંબાવી શકાશે

વધુમાં, સદરહુ માલને, આ પેટા-કલમમાં નિર્દિષ્ટ કરેલી મુદતની અંદર પરત મોકલવામાં આવે, તો કલમ ૧૪૨-ની પેટા-કલમ (૮) ના ખંડ (ક) ની જોગવાઈઓ અનુસાર ઇનપુટ વેરા શાખ વસૂલ થવાને રહેશે:

વળી માલ મોકલતી (રવાના કરતી) વ્યક્તિ, વિદ્યમાન કાયદાની જોગવાઈઓ અનુસાર, આ પેટા-કલમમાં નિર્દિષ્ટ કરેલી મુદતની અંદર ભારતમાં વેરાની ચુકવણી કર્યેથી અથવા આયાત માટે વેરાની ચુકવણી સિવાય, સદરહુ માલને સદરહુ બીજી જગાએથી સદરહુ બીજી જગાએ માલ તબદીલ કરી શકશે.

(૪) પેટા-કલમો (૧), (૨) અને (૩) હેઠળ વેરો, ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી રીતે અને તેટલા સમયની અંદર નિયત દિવસે માલ મોકલતી વ્યક્તિ અને પરચૂરણ (છૂટક) કામ પર રાખેલી વ્યક્તિ, સદરહુ વ્યક્તિ વતી કામે રાખેલા કામદારે

જથ્થામાં ધરાવેલી ઉત્પાદક સામગ્રી (ઇનપુટ) અથવા માલની વિગતો જાહેર કરે, તે કિસ્સામાં જ ચૂકવવાપાત્ર રહેશે નહિ.

૧૪૨. (૧) કોઇ માલ જેના પર નિયત દિવસ પહેલા છ મહિનાથી વહેલું નહિ તેમ તેના વેચાણના સમયે, વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ વેરો, હોય તો તેને ચૂકવવામાં આવ્યો હોય તેને (માલને) નિયત દિવસે અથવા તે પછી, કામકાજના કોઇ સ્થળે પરત મોકલવામાં આવે, ત્યારે રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ ચૂકવેલા વેરાના રિફંડ માટે પાત્ર રહેશે, આવા માલને નિયત દિવસથી છ મહિનાની મુદતની અંદર રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ સિવાયની વ્યક્તિ દ્વારા કામકાજના સદરહુ સ્થળે પરત મોકલવામાં આવે તથા આવો માલ, યોગ્ય અધિકારીને ખાતરી થાય તે મુજબ ઓળખી શકાય તેમ હોય ત્યારે:

પ્રકીર્ણ
વચગાળાની
જોગવાઈઓ.

પરંતુ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ દ્વારા સદરહુ માલને પરત મોકલવામાં આવ્યો હોય, તો આવા માલનો પુરવઠો પરત મોકલવાની બાબત હોવાનું ગણાશે.

(૨) (ક) નિયત દિવસ પહેલા કરવામાં આવેલા કરાર અનુસાર કોઇ માલની કિંમત, નિયત દિવસે અથવા તે પછી વધારવામાં આવે, ત્યારે આવા માલનું વેચાણ કર્યું હોય તેવી રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ, આવી કિંમત સુધારણાની ત્રીસ દિવસની અંદર ઠરાવવામાં આવે તેથી વિગતોનો સમાવેશ કરતું પૂરક ભરતિયું અથવા ઉધારપત્ર (ડેબીટનોટ) (માલ) મેળવનારને આપવું જોઇશે અને આ અધિનિયમના હેતુઓ માટે, આવું પૂરક ભરતિયું અથવા ઉધારપત્ર (ડેબીટનોટ), આ અધિનિયમ હેઠળ બહારના પુરવઠાના સંબંધમાં કાઢી આપેલું હોવાનું ગણાશે;

(ખ) નિયત દિવસ પહેલા કરવામાં આવેલા કરાર અનુસાર કોઇ માલની કિંમત, નિયત દિવસે અથવા તે પછી ઘટાડવામાં આવે, ત્યારે આવા માલનું વેચાણ કર્યું હોય તેવી રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, આવી કિંમત સુધારણાની ત્રીસ દિવસની અંદર ઠરાવવામાં આવે તેથી વિગતોનો સમાવેશ કરતું શાખપત્ર (માલ) મેળવનારને આપી શકશે અને આ અધિનિયમના હેતુઓ માટે, આવું શાખપત્ર, આ અધિનિયમ હેઠળ બહારના પુરવઠાના સંબંધમાં કાઢી આપેલું હોવાનું ગણાશે:

પરંતુ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિને, શાખ આપવાના કારણે તેની વેરા જવાબદારી ઘટાડવાની પરવાનગી તે કિસ્સામાં જ આપવી જોઇશે કે શાખપત્ર (જમા) મેળવનારે, વેરા જવાબદારીના આવા ઘટાડાને અનુરૂપ તેની ઇનપુટ વેરા શાખ ઘટાડી હોય.

(૩) કોઈ વ્યક્તિએ નિયત દિવસ પહેલા તે દિવસે અથવા તે પછી, વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ ચૂકવેલા ઇનપુટ વેરા શાખ, વેરા, વ્યાજ અથવા બીજી કોઈ રકમના રિફંડ માટે કોઈ વ્યક્તિએ રજૂ કરેલા રિફંડ માટેના દરેક દાવાનો નિકાલ, વિદ્યમાન કાયદાની જોગવાઈઓ અનુસાર કરવો જોઈશે અને તેને આખરે જમા મળતી કોઈ રકમ, સદરહુ કાયદાની જોગવાઈઓ અનુસાર તેને રોકડમાં ચૂકવવી જોઈશે:

પરંતુ ઇનપુટ વેરા શાખની રકમના રિફંડ માટેનો કોઈ દાવો, સંપૂર્ણ: અથવા અંશત: નામંજૂર કરવામાં આવે ત્યારે આ રીતે નામંજૂર કરેલી રકમ, રદ થશે:

વધુમાં, ઇનપુટ વેરા શાખની કોઈ રકમનું કોઈપણ રિફંડ આ અધિનિયમ હેઠળ સદરહુ રકમની સિલક, નિયત દિવસે આગળ લઈ જવામાં આવી હોય, ત્યારે મંજૂર કરવામાં (આપવામાં) આવશે નહિ.

(૪) નિયત દિવસ પહેલા અથવા તે પછી આયાત કરેલા માલના સંબંધમાં, વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ ચૂકવેલા કોઈ વેરાના રિફંડ માટે, નિયત દિવસ પછી રજૂ કરેલા રિફંડ માટેના દરેક દાવાનો નિકાલ, વિદ્યમાન કાયદાની જોગવાઈઓ અનુસાર કરવો જોઈશે:

પરંતુ ઇનપુટ વેરા શાખના રિફંડ માટેનો કોઈ દાવો સંપૂર્ણત: અથવા અંશત: નામંજૂર કરવામાં આવે, ત્યારે આ રીતે નામંજૂર કરેલી રકમ રદ થશે:

વધુમાં, ઇનપુટ વેરા શાખની કોઈ રકમનું કોઈપણ રિફંડ આ અધિનિયમ હેઠળ સદરહુ રકમની સિલક, નિયત દિવસે રોજ આગળ લઈ જવામાં આવી હોય, ત્યારે મંજૂર કરવામાં (આપવામાં) આવશે નહિ.

(૫) આ અધિનિયમમાં કંઈપણ વિરુદ્ધનું હોય તેમ છતાં, નિયત દિવસ પહેલા ઉલટાવવામાં આવેલી ઇનપુટ વેરા શાખની કોઈ રકમ, આ અધિનિયમ હેઠળ ઇનપુટ વેરા શાખ તરીકે મળવાપાત્ર રહેશે નહિ.

(૬) (ક) વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ નિયત દિવસ પહેલા, તે દિવસે અથવા તે દિવસ પછી, શરૂ કરવામાં આવેલા ઇનપુટ વેરા શાખ માટેના દાવાને લગતી અપીલ ફેરતપાસ, સમીક્ષા અથવા સંદર્ભ (પુછાણ) ની દરેક કાર્યવાહીનો નિકાલ, વિદ્યમાન કાયદાની જોગવાઈઓ અનુસાર કરવો જોઈશે અને દાવો કરનારને મળવાપાત્ર હોવાનું જણાયેલી શાખની કોઈ રકમ, વિદ્યમાન કાયદાની જોગવાઈઓ અનુસાર, તેને રોકડમાં રિફંડ કરવી જોઈશે તથા નામંજૂર કરેલી રકમ, હોય તો, તે આ અધિનિયમ હેઠળ ઇનપુટ વેરાશાખ તરીકે મળવાપાત્ર રહેશે નહિ :

પરંતુ ઇનપુટ વેરા શાખની કોઇ રકમનું કોઇપણ રિફંડ આ અધિનિયમ હેઠળ સદરહુ રકમની સિલક, નિયત દિવસે રોજ આગળ લઇ જવામાં આવી હોય, ત્યારે મંજૂર કરવામાં (આપવામાં) આવશે નહિ.

(ખ) વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ નિયત દિવસ પહેલાં, નિયત દિવસે અથવા તે પછી ઇનપુટ વેરા શાખની વસૂલાતના સંબંધમાં શરૂ કરાયેલ કોઇ અપીલ, ફેરતપાસ, સમીક્ષા અથવા સંદર્ભની દરેક કાર્યવાહીનો નિકાલ વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ કરવો જોઇશે અને એવી અપીલ, ફેરતપાસ, સમીક્ષા અથવા સંદર્ભના પરિણામે વસૂલવાપાત્ર વેરા શાખની કોઇ રકમ, વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ વસૂલ કરેલ હોય તે સિવાય, આ અધિનિયમ હેઠળ વેરાની બાકી તરીકે વસૂલ કરવી જોઇશે અને એ રીતે વસૂલ કરેલ રકમ આ અધિનિયમ હેઠળ ઇનપુટ વેરા શાખ તરીકે મળવાપાત્ર થશે નહિ.

(૭) (ક) વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ નિયત દિવસ પહેલાં, નિયત દિવસે અથવા તે પછી કોઇપણ આઉટપુટ વેરાની જવાબદારીના સંબંધમાં શરૂ કરાયેલ કોઇ અપીલ, ફેરતપાસ, સમીક્ષા અથવા સંદર્ભની દરેક કાર્યવાહીનો નિકાલ વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ કરવો જોઇશે અને એવી અપીલ, ફેરતપાસ, સમીક્ષા અથવા સંદર્ભના પરિણામે વસૂલવાપાત્ર વેરા શાખની કોઇ રકમ, વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ વસૂલ કરેલ હોય તે સિવાય, આ અધિનિયમ હેઠળ વેરાની બાકી તરીકે વસૂલ કરવી જોઇશે અને એ રીતે વસૂલ કરેલ રકમ આ અધિનિયમ હેઠળ ઇનપુટ વેરા શાખ તરીકે મળવાપાત્ર થશે નહિ.

(ખ) વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ નિયત દિવસ પહેલાં, નિયત દિવસે અથવા તે પછી આઉટપુટ વેરાની જવાબદારીના સંબંધમાં શરૂ કરાયેલ કોઇ અપીલ, ફેરતપાસ, સમીક્ષા અથવા સંદર્ભની દરેક કાર્યવાહીનો નિકાલ વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ કરવો જોઇશે અને દાવેદારને ચુકવવાપાત્ર જણાય તેવી કોઇ રકમ, વિદ્યમાન કાયદાની જોગવાઇઓ અનુસાર, તેને રોકડમાં રિફંડ કરવી જોઇશે અને મંજૂર ન કરેલ રકમ, હોય તો, તે આ અધિનિયમ હેઠળ ઇનપુટ વેરા શાખ તરીકે મળવાપાત્ર થશે નહિ.

(૮) (ક) વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ નિયત દિવસ પહેલાં, નિયત દિવસે અથવા તે પછી શરૂ કરાયેલ કોઇ આકારણી અથવા ન્યાયનિર્ણયની કાર્યવાહીમાં કોઇ વ્યક્તિ પાસેથી કોઇ વેરા, વ્યાજ અથવા દંડની કોઇ રકમ વસૂલવાપાત્ર હોય, ત્યારે એવી

રકમ, વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ વસૂલ કરેલ હોય તે સિવાય, આ અધિનિયમ હેઠળ વેરાની બાકી તરીકે વસૂલ કરવી જોઈશે અને એ રીતે વસૂલ કરેલ રકમ આ અધિનિયમ હેઠળ ઇનપુટ વેરા શાખ તરીકે મળવાપાત્ર થશે નહિ.

(ખ) વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ નિયત દિવસ પહેલાં, નિયત દિવસે અથવા તે પછી શરૂ કરાયેલ કોઈ આકારણી અથવા ન્યાયનિર્ણયની કાર્યવાહીમાં કોઈ વેરાપાત્ર વ્યક્તિ, કોઈ વેરા, વ્યાજ, દંડ અથવા શિક્ષાની કોઈ રકમનું રિફંડ મેળવવાને પાત્ર થતી હોય, ત્યારે એવી રકમ, વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ રોકડમાં રિફંડ તરીકે આપવી જોઈશે અને મંજૂર ન કરેલ રકમ, હોય તો, તે આ અધિનિયમ હેઠળ ઇનપુટ વેરા શાખ તરીકે મળવાપાત્ર થશે નહિ.

(૯) (ક) વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ રજૂ કરેલ કોઈ રિટર્ન(પત્રક), નિયત દિવસ પછી સુધારવામાં આવ્યું હોય અને આવી સુધારણા પછી, કોઈ રકમ વસૂલવાપાત્ર હોવાનું અથવા ઇનપુટ વેરા શાખની કોઈ રકમ મળવાપાત્ર ન હોવાનું જણાય, તો એવી રકમ, વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ વસૂલ કરેલ હોય તે સિવાય, આ અધિનિયમ હેઠળ વેરાની બાકી તરીકે વસૂલ કરવી જોઈશે અને એ રીતે વસૂલ કરેલ રકમ આ અધિનિયમ હેઠળ ઇનપુટ વેરા શાખ તરીકે મળવાપાત્ર થશે નહિ.

(ખ) વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ પૂરૂ પાડેલ કોઈ રિટર્નમાં, નિયત દિવસ પછી પરંતુ વિદ્યમાન કાયદામાં સુધારણા માટે નિર્દિષ્ટ કરેલ સમયમર્યાદાની અંદર સુધારો કરાયેલ હોય અને એવી સુધારણા અનુસાર કોઈ વેરાપાત્ર વ્યક્તિને કોઈ રકમ રિફંડ અથવા કોઈ ઇનપુટ વેરા શાખ આપવાનું જરૂરી જણાય તો, એવી રકમ, વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ રોકડમાં રિફંડ તરીકે આપવી જોઈશે અને મંજૂર ન કરેલ રકમ, હોય તો, તે આ અધિનિયમ હેઠળ ઇનપુટ વેરા શાખ તરીકે મળવાપાત્ર થશે નહિ.

(૧૦) આ પ્રકરણમાં અન્યથા જોગવાઈ કરી હોય તે સિવાય, નિયત દિવસ પહેલાં કરાયેલ કોઈ કરાર અનુસાર નિયત દિવસે અથવા તે પછી પુરા પડાયેલ કોઈ માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્ને, આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ વેરાને પાત્ર થશે.

(૧૧) (ક) કલમ ૧૨ માં ગમે તે મજકૂર હોય તેમ છતાં, ગુજરાત મૂલ્ય વર્ધિત વેરા અધિનિયમ, ૨૦૦૫ હેઠળ કોઈ માલ પર લેવાપાત્ર થતાં વેરાના પ્રમાણ સુધી, આ અધિનિયમ હેઠળ સદરહુ માલ પર કોઈ વેરો ચૂકવવાપાત્ર થશે નહિ.

સન ૨૦૦૫નો
ગુજરાતનો
૧લો.

(ખ) કલમ ૧૩ માં ગમે તે મજકૂર હોય તેમ છતાં, નાણા અધિનિયમ, ૧૯૯૪ હેઠળ કોઈ સેવા પર લેવાપાત્ર થતાં વેરાના પ્રમાણ સુધી, આ અધિનિયમ હેઠળ સદરહુ સેવા પર કોઈ વેરો ચૂકવવાપાત્ર થશે નહિ.

સન ૧૯૯૪નો
૩૨ મો.

(ગ) ગુજરાત મૂલ્ય વર્ધિત વેરા અધિનિયમ, ૨૦૦૫ અને નાણા અધિનિયમ, ૧૯૯૪ના પ્રકરણ ૫, એ બન્ને હેઠળ પૂરવડા પર વેરો ચૂકવવામાં આવ્યો હોય, ત્યારે આ અધિનિયમ હેઠળ વેરો લેવાપાત્ર થશે અને વેરાપાત્ર વ્યક્તિ, નિયત દિવસ પછી પૂરા પાડેલ પૂરવઠાના પ્રમાણમાં વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ ચૂકવેલા મૂલ્ય વર્ધિત વેરા અથવા સેવા કર માટે ક્રેડિટ(શાખ) મેળવવા હકદાર થશે અને એવી ક્રેડિટની ગણતરી ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે કરવામાં આવશે.

સન ૨૦૦૫નો
ગુજરાતનો
૧લો.

સન ૧૯૯૪નો
૩૨મો.

(૧૨) નિયત દિવસની અગાઉના છ મહિના કરતાં વહેલો નહિ તેમ મંજૂરીને આધારે મોકલેલો હોય તેવો કોઈ માલ, ખરીદનાર સ્વીકારે નહિ અથવા તે નામંજૂર કરે અને નિયત દિવસે અથવા તે પછી વેચનારને પાછો મોકલે, ત્યારે આવો માલ નિયત દિવસથી છ મહિના સુધીમાં પરત મોકલવામાં આવ્યો હોય, તો તેના પર કોઈ વેરો ભરવાપાત્ર થશે નહિ:

પરંતુ કમિશનર, છ મહિનાની સદરહુ મુદત, પૂરતું કારણ દર્શાવ્યેથી, બે મહિના કરતાં વધુ નહિ તેટલી વધુ મુદત સુધી લંબાવી આપી શકશે:

વધુમાં, એવો માલ આ અધિનિયમ હેઠળ વેરાપાત્ર હોય અને આ પેટા-કલમમાં નિર્દિષ્ટ કરેલ મુદત પછી પરત કરેલ હોય, તો માલ પરત કરનાર વ્યક્તિ વેરો ભરવા જવાબદાર થશે:

વળી, એવો માલ મંજૂરીને અધીન રહીને મોકલેલો હોય અને આ અધિનિયમ હેઠળ વેરાપાત્ર હોય અને આ પેટા-કલમમાં નિર્દિષ્ટ કરેલ મુદતની અંદર પરત કરેલ ન હોય, તો જોશે માલ મોકલેલ હોય તે વ્યક્તિ વેરો ભરવા જવાબદાર થશે.

સન ૨૦૦૫નો
ગુજરાતનો
૧લો.

(૧૩) કોઈ સપ્લાયર (માલ પૂરો પાડનાર)-એ જે ગુજરાત મૂલ્ય વર્ધિત વેરા અધિનિયમ, ૨૦૦૫ હેઠળ મૂળસ્થાને વેરાની કપાતને પાત્ર હોય તેવા કોઈ માલનું વેચાણ કર્યું હોય અને નિયત દિવસ પહેલાં તે માલ માટે ઇનવોઇસ(ભરતિયું) પણ કાઢી આપેલ હોય, ત્યારે સદરહુ સપ્લાયરને નિયત દિવસે અથવા તે પછી ચૂકવણી કરાયેલ હોય, તો કપાત કરનારે સદરહુ કલમ ૫૧ હેઠળ કોઈ વેરાની મૂળસ્થાનેથી કપાત કરવી જોઈશે નહિ.

(૧૪) નિયત દિવસે પ્રિન્સિપાલ (માલિક)નો કોઇ માલ અથવા કેપિટલ ગુડઝ, એજન્ટની જગ્યામાં પડેલા હોય, તો એજન્ટ નીચેની શરતોને પરિપૂર્ણ કરીને એવા માલ અથવા કેપિટલ ગુડઝ પર ભરેલ વેરાની શાખ લેવા હકદાર થશે:-

- (૧) એજન્ટ, આ અધિનિયમ હેઠળ રજિસ્ટર થયેલ વેરાપાત્ર વ્યક્તિ હોય;
- (૨) પ્રિન્સિપાલ (માલિક) અને એજન્ટ બન્ને, નિયત દિવસની તરત અગાઉના દિવસે એવા એજન્ટ પાસે પડેલા માલ અથવા કેપિટલ ગુડઝના સ્ટોકની વિગતો, આ અર્થે ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી રીતે તેટલા સમયની અંદર જાહેર કરે;
- (૩) એવા માલ અથવા કેપિટલ ગુડઝ માટેના ભરતિયાં, નિયત દિવસની તરત અગાઉના બાર મહિના કરતાં વહેલાં નહિ તેમ કાઢી આપેલ હોય; અને
- (૪) પ્રિન્સિપાલે, એવા-
  - (ક) માલ; અથવા
  - (ખ) કેપિટલ ગુડઝ, અથવા

ના સંબંધમાં ઇનપુટ વેરા શાખ પરત કરેલ હોય અથવા લીધેલ ન હોય અથવા એવી શાખ લીધેલ હોય અને એવી શાખ તેણે લીધેલ શાખના પ્રમાણમાં પરત કરેલ હોય.

સન ૨૦૦૫નો
ગુજરાતનો
૧લો.

સ્પષ્ટીકરણ.- આ પ્રકરણના હેતુઓ માટે “કેપિટલ ગુડઝ” એ શબ્દપ્રયોગનો અર્થ, ગુજરાત મૂલ્ય વર્ધિત વેરા અધિનિયમ, ૨૦૦૩માં જે આપેલો છે તે જ થશે.

પ્રકરણ ૨૧

પ્રકીર્ણ

જોબ વર્કની કાર્યવાહી. ૧૪૩. (૧) રજિસ્ટર થયેલી કોઇ વ્યક્તિ (જેનો આમાં હવે પછી, “પ્રિન્સિપાલ” તરીકે ઉલ્લેખ કર્યો છે તે) જાણ હેઠળ અને ઠરાવવામાં આવે તેવી શરતોને અધીન રહીને, વેરાની ચુકવણી કર્યા વગર કોઇ જોબ વર્ક કરનારને જોબ વર્ક માટે કોઇ ઇનપુટ અથવા કેપિટલ ગુડઝ મોકલી શકશે અને ત્યારપછી ત્યાંથી બીજા જોબ વર્ક કરનારને અને તે જ પ્રમાણે આગળ મોકલી આપી શકશે અને તેણે,-

(ક) જોબ વર્ક પૂરૂ થયાં પછી અથવા અન્યથા, મોલ્ડ અને ડાઇ, જીઝ અને ફીક્સચર્સ અથવા ઓજારો સિવાયના ઇનપુટ અથવા કેપિટલ ગુડઝ, તે બહાર મોકલ્યાના અનુક્રમે

એક અને ત્રણ વર્ષની અંદર તેના ધંધાના કોઈ સ્થળે કોઈ વેરાની ચુકવણી કર્યા વગર પાછા મંગાવી શકશે;

(ખ) જોબ વર્ક પૂરૂ થયાં પછી અથવા અન્યથા, મોલ્ડ અને ડાઇ, જીઝ અને ફીક્સચર્સ અથવા ઓજારો સિવાયના ઇનપુટ અથવા કેપિટલ ગુડ્ઝ, ધંધાના સ્થળેથી તે બહાર મોકલ્યાના અનુક્રમે એક અને ત્રણ વર્ષની અંદર જોબ વર્ક કરનારના કામકાજના સ્થળેથી વેરો ભરીને આવા ઇનપુટ ભારતની અંદર મોકલી શકશે અથવા યથાપ્રસંગ, વેરો ચુકવીને અથવા વેરાની ચુકવણી કર્યા વગર તેની નિકાસ કરી શકશે:

પરંતુ પ્રિન્સિપાલ, આ ખંડની જોગવાઈઓ અનુસાર જોબ વર્ક કરનારના કામકાજના સ્થળેથી માલ મોકલી શકશે નહિ સિવાયકે -

(૧) જોબ વર્ક કરનાર કલમ ૨૫ હેઠળ રજિસ્ટર થયેલ હોય; અથવા

(૨) પ્રિન્સિપાલ, કમિશનર જાહેર કરે તેવો માલ પૂરો પાડવામાં રોકાયેલ હોય, તે કિસ્સામાં, સદરહુ પ્રિન્સિપાલે જોબ વર્ક કરનારના કામકાજના સ્થળને પોતાના ધંધાના વધારાના સ્થળ તરીકે જાહેર કરેલ હોય.

(૨) ઇનપુટ અથવા કેપિટલ ગુડ્ઝ માટેના યોગ્ય હિસાબો રાખવાની જવાબદારી પ્રિન્સિપાલની રહેશે.

(૩) જોબવર્ક માટે મોકલાયેલ ઇનપુટ પેટા-કલમ(૧)ના ખંડ (ક) ની જોગવાઈઓ અનુસાર જોબવર્ક પૂરૂ થયાં પછી અથવા અન્યથા પ્રિન્સિપાલને પરત મળેલ ન હોય અથવા પેટા-કલમ(૧)ના ખંડ (ખ) ની જોગવાઈઓ અનુસાર જોબ વર્ક કરનારના કામકાજના સ્થળેથી તે મોકલાવ્યાના એક વર્ષની અંદર ખરીદનારને મોકલવામાં આવ્યાં ન હોય, ત્યારે પ્રિન્સિપાલે એવા ઇનપુટ તે બહાર મોકલ્યાની તારીખથી જોબ વર્ક કરનારને પૂરા પાડેલ છે એમ ગણાશે.

(૪) જોબવર્ક માટે મોકલાયેલ મોલ્ડ અને ડાઇ, જીઝ અને ફીક્સચર્સ અથવા ઓજારો સિવાયના કેપિટલ ગુડ્ઝ પેટા-કલમ(૧)ના ખંડ (ક) ની જોગવાઈઓ અનુસાર પ્રિન્સિપાલને પરત મળેલ ન હોય અથવા પેટા-કલમ(૧)ના ખંડ (ખ) ની જોગવાઈઓ અનુસાર જોબ વર્ક કરનારના કામકાજના સ્થળેથી તે બહાર મોકલાવ્યાના ત્રણ વર્ષની અંદર (ખરીદનારને) મોકલવામાં આવ્યાં ન હોય, ત્યારે પ્રિન્સિપાલે એવા સદરહુ કેપિટલ ગુડ્ઝ, તે બહાર મોકલ્યાની તારીખથી જોબ વર્ક કરનારને પૂરા પાડેલ છે એમ ગણાશે.

(પ) પેટા-કલમો (૧) અને (૨)માં ગમે તે મજકૂર હોય તેમ છતાં, જોબ વર્ક દરમિયાન ઉત્પન્ન થયેલ કોઈ કચરા અથવા ભંગારનો, જોબ વર્ક કરનાર રજિસ્ટર થયેલ હોય, તો તેણે અને રજિસ્ટર થયેલ ન હોય, તો પ્રિન્સિપાલે વેરો ભરીને, જોબ વર્ક કરનારના કામકાજના સ્થળેથી સીધો જ નિકાલ કરી શકાશે.

સ્પષ્ટીકરણ.- જોબ વર્કના હેતુ માટે, ઇનપુટમાં તેની ઉપર પ્રિન્સિપાલે અથવા જોબ વર્ક કરનારે કરેલ કોઈ ક્રિયા અથવા પ્રક્રિયાના લીધે મળતાં કોઈ વચગાળાના માલનો સમાવેશ થાય છે.

અમુક કેસોમાં ૧૪૪. કોઈ દસ્તાવેજ,-

દસ્તાવેજો
માની લેવા
બાબત.

- (૧) કોઈ વ્યક્તિએ આ અધિનિયમ અથવા તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઈ કાયદા હેઠળ રજૂ કરેલ હોય; અથવા
- (૨) આ અધિનિયમ અથવા તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઈ કાયદા હેઠળ કોઈ વ્યક્તિની કસ્ટડી અથવા નિયંત્રણમાંથી જપ્ત કરેલ હોય; અથવા
- (૩) આ અધિનિયમ અથવા તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઈ કાયદા હેઠળની કોઈ કાર્યવાહી દરમિયાન ભારતની બહારના કોઈ સ્થળેથી મેળવવામાં આવેલ હોય,

અને એવો દસ્તાવેજ, એવી વ્યક્તિ અથવા તેની સાથે સંયુક્ત રીતે જેની સામે કેસ ચાલતો હોય તેવી કોઈ બીજી વ્યક્તિ સામે પુરાવા તરીકે ફરિયાદપક્ષ તરફથી સોંપવામાં આવ્યો હોય, ત્યારે કોર્ટ,-

(ક) એવી વ્યક્તિ વિરૂધ્ધનું પુરવાર કરે તે સિવાય, માની લેશે કે-

- (૧) એવા દસ્તાવેજમાંની વિગતો સાચી છે;
- (૨) એવા દસ્તાવેજમાંની સહી અને બીજો તમામ ભાગ જે કોઈ ચોક્કસ વ્યક્તિના હસ્તાક્ષરમાં હોવાનું અભિપ્રેત છે અથવા કોર્ટ એવું માની લેશે કે તેના પર જે ચોક્કસ વ્યક્તિની સહી હોવી જોઈએ અથવા જેના હસ્તાક્ષરમાં તે હોવો જોઈએ તે જ વ્યક્તિએ તેના પર સહી કરેલ છે અથવા તેના જ હસ્તાક્ષર છે અને દસ્તાવેજ કરવાના અથવા તે પ્રમાણિત કરવાના કિસ્સામાં, તે જેણે કરવાનું અથવા પ્રમાણિત કરવાનું અભિપ્રેત છે તે જ વ્યક્તિએ તે કરેલ અથવા પ્રમાણિત કરેલ છે;

(ખ) જો એવો દસ્તાવેજ અન્યથા પુરાવા તરીકે ગ્રાહ્ય રાખી શકાય તેમ હોય, તો તેના પર યોગ્ય સ્ટેમ્પ ન લગાડેલ હોય તેમ છતાં તે દસ્તાવેજને પુરાવા તરીકે સ્વીકારી શકશે.

૧૪૫. (૧) તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઈ બીજા કાયદામાં ગમે તે મજકૂર હોય તેમ છતાં,-

દસ્તાવેજના માઇક્રો ફિલ્મ , ફેસિમાઇલ નકલ અને કોમ્પ્યુટર પ્રિન્ટઆઉટને પુરાવા તરીકે સ્વીકારવા બાબત.

- (ક) દસ્તાવેજની માઇક્રોફિલ્મ અથવા એવી માઇક્રોફિલ્મમાં સમાવિષ્ટ દ્રશ્ય અથવા દ્રશ્યોની પ્રતિકૃતિ; અથવા
- (ખ) દસ્તાવેજની ફેસિમાઇલ નકલ; અથવા
- (ગ) દસ્તાવેજમાંનું કોઈ નિવેદન જે ઠરાવવામાં આવે તેવી શરતોએ કોઈ કોમ્પ્યુટરમાંથી મેળવેલ છાપેલ સામગ્રીમાં સમાવિષ્ટ હોય; અથવા
- (ઘ) કોઈ માહિતીની પ્રત્યક્ષ નકલો સહિત કોઈ ડિવાઇસ(સંરચના) અથવા માધ્યમમાં ઇલેક્ટ્રોનિક સ્વરૂપે સંગ્રહ કરેલી કોઈ માહિતી,

આ અધિનિયમ અને તે હેઠળ કરેલા નિયમોના હેતુઓ માટે દસ્તાવેજ ગણાશે અને અસલ પુરાવા અથવા પુરાવા તરીકે અસલમાંનો કોઈ ભાગ અથવા જેનો સીધો પુરાવો ગ્રાહ્ય રાખવામાં આવે તેવા પુરાવામાં જણાવેલ કોઈ હકિકતની અસલ રજૂ કર્યા સિવાય જ તે હેઠળની કોઈ કાર્યવાહીમાં પુરાવા તરીકે સ્વીકારવામાં આવશે.

(૨) આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમો હેઠળની કોઈ કાર્યવાહીમાં, આ કલમની રૂએ પુરાવા તરીકે કોઈ નિવેદન આપવાનું જરૂરી હોય, ત્યારે-

- (ક) નિવેદન ધરાવતા દસ્તાવેજની ઓળખ અને તે જે રીતે રજૂ કરેલ હોય તે રીત દર્શાવતું પ્રમાણપત્ર; અથવા
- (ખ) એવો દસ્તાવેજ કોમ્પ્યુટર દ્વારા રજૂ કરાયેલ છે તે દર્શાવવાના હેતુ માટે યોગ્ય હોય તે પ્રમાણે તે દસ્તાવેજ રજૂ કરવામાં સંકળાયેલ કોઈ ડિવાઇસની એવી વિગતો આપતું પ્રમાણપત્ર,

એવા પ્રમાણપત્રમાં જણાવેલ કોઈ બાબતનો પુરાવો ગણાશે અને આ પેટા-કલમના હેતુઓ માટે એવી બાબત જણાવતી વ્યક્તિની ઉત્તમ જાણ અને માન્યતા અનુસાર જણાવાયેલી બાબત પૂરતી ગણાશે.

કોમન પોઈલ.

૧૪૬. સરકાર, કાઉન્સિલની ભલામણ પરથી, રજિસ્ટ્રેશન, વેરાની ચુકવણી, રિટર્ન(પત્રક) રજૂ કરવા, એકત્રિત વેરાની ગણતરી અને પતાવટ, ઇલેક્ટ્રોનિક વે બિલ વગેરેને

સુવિધાજનક બનાવવા અને ઠરાવવામાં આવે તેવા બીજા કાર્યો કરવા અને તેવા હેતુઓ માટે કોમન ગુડઝ એન્ડ સર્વિસ ટેક્સ (માલ અને સેવા વેરા) ઇલેક્ટ્રોનિક પોર્ટલ જાહેર કરી શકશે.

નિકાસ ગણતા વ્યવહારો . ૧૪૭. સરકાર, કાઉન્સિલની ભલામણ પરથી, ભારતમાં બનાવાયેલ હોય એવો પૂરો પાડેલ માલ ભારતની બહાર જતો ન હોય અને એવો માલ પૂરો પાડવા બદલની ચુકવણી ભારતીય રૂપિયામાં અથવા વિનિમયયોગ્ય વિદેશી ઈન્ડિયામણના સ્વરૂપમાં મળતું હોય, તેવા વ્યવહારોને નિકાસ ગણવામાં આવશે એમ જાહેર કરી શકશે.

અમુક પ્રક્રિયાઓ માટે ખાસ કાર્યરીતિ. ૧૪૮. સરકાર, કાઉન્સિલની ભલામણ પરથી અને ઠરાવવામાં આવે તેવી શરતો અને સાવચેતીઓને અધીન રહીને, રજિસ્ટર થયેલ વ્યક્તિઓના અમુક વર્ગો અને એવી વ્યક્તિઓએ અનુસરવાની ખાસ કાર્યરીતિ રજિસ્ટ્રેશન, રિટર્ન(પત્રક) રજૂ કરવા, વેરાની ચુકવણી અને એવી વ્યક્તિઓના વહીવટ સહિતની બાબતો જાહેર કરી શકશે.

માલ અને સેવા કર અનુપાલન રેટિંગ. ૧૪૯. (૧) દરેક રજિસ્ટર થયેલ વ્યક્તિને સરકાર દ્વારા માલ અને સેવા વેરા અનુપાલન રેટિંગ સ્કોર આપવામાં આવશે જે તેના આ અધિનિયમની જોગવાઈઓના પાલનના રેકર્ડ પર આધારિત હશે.

(૨) માલ અને સેવા વેરા અનુપાલન રેટિંગ સ્કોર ઠરાવવામાં આવે તેવા માપદંડોને આધારે નક્કી કરવામાં આવશે.

(૩) માલ અને સેવા વેરા અનુપાલન રેટિંગ સ્કોર સામયિક અંતરાલોએ અઘાવત કરવામાં આવશે અને તેની જાણ રજિસ્ટર થયેલ વ્યક્તિઓને કરવામાં આવશે અને ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે પબ્લિક(જાહેર) ડોમેઇનમાં પણ તે મૂકવામાં આવશે.

માહિતી ૧૫૦. (૧) કોઈ વ્યક્તિ-

પત્રક(રિટર્ન) રજૂ કરવાની જવાબદારી.

(ક) જે વેરાપાત્ર વ્યક્તિ હોય; અથવા

(ખ) સ્થાનિક સત્તામંડળ અથવા જાહેર મંડળ અથવા એસોસિએશન હોય; અથવા

(ગ) મૂલ્ય વર્ધિત વેરા અથવા વેચાણ વેરા અથવા રાજ્ય આબકારી જકાત વસૂલવા માટે જવાબદાર હોય તેવું રાજ્ય સરકારનું કોઈસત્તામંડળ અથવા આબકારી જકાત અથવા કસ્ટમ ડ્યુટી વસૂલવા માટે જવાબદાર હોય તેવું કેન્દ્ર સરકારનું કોઈ સત્તામંડળ હોય; અથવા

સન ૧૯૬૧નો ૪૩મો.	(ઘ) આવક વેરા અધિનિયમ, ૧૯૬૧ની જોગવાઈઓ હેઠળ નીમાયેલ આવક વેરા સત્તામંડળ; અથવા	
સન ૧૯૩૪નો ૨ જો.	(ચ) ભારતીય રિઝર્વ બેન્ક અધિનિયમ, ૧૯૩૪ની કલમ ૪૫-ક ના ખંડ(ક)ના અર્થ મુજબની કોઈ બેન્કીંગ કંપની; અથવા	
સન ૨૦૦૩નો ૩૬મો.	(છ) રાજ્ય વિદ્યુત બોર્ડ અથવા વીજળી અધિનિયમ, ૨૦૦૩ હેઠળ વીજ વિતરણ અથવા પ્રવહનનો લાઇસન્સધારક અથવા કેન્દ્ર સરકાર અથવા રાજ્ય સરકાર દ્વારા તેવી જ કામગીરી સોંપાયેલ હોય તેવી કોઈ બીજી કાનૂની વ્યક્તિ; અથવા	
સન ૧૯૦૮નો ૧૬મો.	(જ) રજિસ્ટ્રેશન અધિનિયમ, ૧૯૦૮ની કલમ ૬ હેઠળ નીમાયેલ રજિસ્ટ્રાર અથવા સબ રજિસ્ટ્રાર; અથવા	
સન ૨૦૧૩નો ૧૮મો.	(ઝ) કંપની અધિનિયમ, ૨૦૧૩ના અર્થ મુજબનો રજિસ્ટ્રાર; અથવા	
	(ટ) મોટર વાહન અધિનિયમ, ૧૯૮૮ હેઠળ મોટર વાહનોનું રજિસ્ટ્રેશન કરવા સત્તા અપાયેલ રજિસ્ટર કરનાર સત્તામંડળ; અથવા	સન ૧૯૮૮નો
	(ઠ) વાજબી વળતરનો અધિકાર અને જમીન સંપાદન, પુનઃવસન અને ફેરપતાવટ અધિનિયમ, ૨૦૧૩ની કલમ ૩ના ખંડ (ગ)માં ઉલ્લેખેલ કલેક્ટર; અથવા	સન ૨૦૧૩નો
	(ડ) જામીનગીરી કરાર (નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૫૬ની કલમ ૨ ના ખંડ (છ)માં ઉલ્લેખેલ માન્ય સ્ટોક એક્સચેન્જ; અથવા	સન ૧૯૫૬નો ૪૨ મો.
	(ઢ) ડિપોઝિટરી અધિનિયમ, ૧૯૯૬ની કલમ ૨ ના ખંડ (ચ)માં ઉલ્લેખેલ ડિપોઝિટરી; અથવા	સન ૧૯૯૬નો ૨૨મો.
	(ત) ભારતીય રિઝર્વ બેન્ક અધિનિયમ, ૧૯૩૪ની કલમ ૩ હેઠળ રચાયેલ ભારતીય રિઝર્વ બેન્કનો કોઈ અધિકારી; અથવા	સન ૧૯૩૪નો ૨ જો.
	(થ) કંપની અધિનિયમ, ૨૦૧૩ હેઠળ રજિસ્ટર થયેલ માલ અને સેવા વેરા તંત્ર, એક કંપની; અથવા	સન ૨૦૧૩નો ૧૮મો.
	(દ) કલમ ૨૫ ની પેટા-કલમ (૯) હેઠળ જેને યુનિક આઇડેન્ટિટી નંબર (અનન્ય ઓળખ ક્રમાંક-આધાર નંબર) આપેલ હોય તેવી વ્યક્તિ; અથવા	
	(ધ) કાઉન્સિલની ભલામણ પરથી, સરકાર નિર્દિષ્ટ કરે તેવી બીજી કોઈ વ્યક્તિ, જે રજિસ્ટ્રેશનનો રેકર્ડ અથવા કોઈ સામયિક રિટર્નના હિસાબનું નિવેદન	

અથવા વેરાની ચુકવણીની અથવા માલ અને સેવા અથવા તે બન્નેના વ્યવહારોની વિગતો ધરાવતા દસ્તાવેજઅથવા બેન્ક ખાતાને લગતાં વ્યવહારો અથવા વીજ વપરાશ અથવા માલની ખરીદી, વેચાણ અથવા વિનિમયના વ્યવહારો અથવા તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઈ કાયદા હેઠળ કોઈ મિલકતમાંના હક અથવા હિતનું રેકર્ડ જાળવવા માટે જવાબદાર હોય, તેણે ઠરાવવામાં આવે તેવી મુદત માટેના, તેટલા સમયની અંદર, તેવા નમૂનામાં અને તેવી રીતે તથા તેવા સત્તામંડળ અથવા એજન્સીને તે સંબંધી માહિતીનું પત્રક પૂરું પાડવું જોઈશે.

(૨) કમિશનર અથવા તેણે આ અર્થે અધિકૃત કરેલ કોઈ અધિકારીને એમ જણાય કે માહિતી પત્રકમાં પૂરી પડાયેલ માહિતી ક્ષતિયુક્ત છે, તો તે, માહિતી પત્રક પૂરી પાડનાર વ્યક્તિને તે ક્ષતિ અંગે જાણ કરી શકશે અને જાણ કર્યાની તારીખથી ત્રીસ દિવસની મુદતની અંદર અથવા આ અર્થે કરેલ અરજી પરથી સદરહુ સત્તાધિકારી છૂટ આપે તેટલી વધુ મુદતની અંદર તે ક્ષતિ સુધારવા માટેની તક આપી શકશે અને ત્રીસ દિવસની સદરહુ મુદત અથવા એવી રીતે છૂટ આપેલ વધારાની મુદત દરમિયાન ક્ષતિ સુધારવામાં ન આવે, તો આ અધિનિયમની બીજી જોગવાઈઓમાં ગમે તે મજકૂર હોય તેમ છતાં, એવું માહિતી પત્રક રજૂ ન કરેલું ગણાશે અને આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ લાગુ પડશે.

(૩) જેને માહિતી પત્રક રજૂ કરવા ફરમાવેલ હોય તેવી કોઈ વ્યક્તિ, પેટા-કલમ (૧) અથવા પેટા-કલમ (૨)માં નિર્દિષ્ટ કરેલ સમયની અંદર માહિતી પત્રક રજૂ ન કરે, તો સદરહુ સત્તાધિકારી તેના પર એવું માહિતી પત્રક, એવી નોટિસની તારીખથી નેવું દિવસની અંદર રજૂ કરવા ફરમાવતી નોટિસ બજાવી શકશે અને એવી વ્યક્તિએ માહિતી પત્રક રજૂ કરવું જોઈશે.

૧૫૧. (૧) કમિશનર, તેને એમ કરવું જરૂરી જણાય, તો આ અધિનિયમથી તજવીજ આંકડા એકઠા કરાયેલી અથવા તેની સાથે સંકળાયેલી કોઈ બાબતને લગતાં આંકડા એકઠા કરવાં, કરવાની જાહેરનામાથી આદેશ કરી શકશે. સત્તા.

(૨) આવું જાહેરનામું બહાર પડાયેથી, કમિશનર અથવા તેણે અધિકૃત કરેલ વ્યક્તિ, જેના સંબંધમાં આંકડા એકઠા કરવાના હોય તે સંબંધમાં, સંબંધિત વ્યક્તિઓને ઠરાવવામાં આવે તેવા નમૂનામાં અને તેવી રીતે એવી માહિતી અથવા પત્રકો રજૂ કરવા ફરમાવી શકશે.

૧૫૨. (૧) કલમ ૧૫૦ અથવા કલમ ૧૫૧ના હેતુઓ માટે કોઈ બાબતના સંબંધમાં કોઈ માહિતી જાહેર વ્યક્તિગત પત્રક અથવા તેના કોઈ ભાગમાં આપેલ કોઈ માહિતી, સંબંધિત વ્યક્તિ કરવાને બાધ. અથવા તેના અધિકૃત પ્રતિનિધિની લેખિત સંમતિ સિવાય, એવી રીતે પ્રસિધ્ધ કરી શકાશે નહિ જેથી કરીતે તે કોઈ ચોક્કસ વ્યક્તિને લગતી છે એમ ઓળખાઈ જાય અને એવી કોઈ માહિતી આ અધિનિયમ હેઠળની કોઈ કાર્યવાહીના હેતુ માટે ઉપયોગ કરી શકાશે નહિ.

(૨) આ અધિનિયમ અથવા તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઈ અધિનિયમ હેઠળના કામના હેતુઓ માટે હોય તે સિવાય, આ અધિનિયમના હેતુઓ માટે આંકડા એકઠા કરવા અથવા તેના સંગ્રહ અથવા કોમ્પ્યુટરાઇઝેશનમાં રોકાયેલ ન હોય તેવી કોઈપણ વ્યક્તિને, કલમ ૧૫૧માં ઉલ્લેખેલ કોઈ માહિતી અથવા કોઈ વ્યક્તિગત પત્રક જોવા અથવા તેમાં એક્સેસ(પ્રવેશ) ની પરવાનગી આપી શકાશે નહિ.

(૩) કમિશનરના અભિપ્રાય પ્રમાણે એવી માહિતી પ્રસિધ્ધ કરવાનું જાહેર હિતમાં ઇચ્છનીય હોય, તો આ કલમમાંનો કોઈ મજકૂર, કોઈ વેરાપાત્ર વ્યક્તિઓના વર્ગ અથવા વ્યવહારોના વર્ગને લાગુ પડશે નહિ.

તજજની સહાય લેવા બાબત.

૧૫૩. મદદનીશ કમિશનરથી ઉતરતા દરજ્જાના ન હોય તેવા કોઈ અધિકારી, કેસના પ્રકાર અને જટિલતાને ધ્યાનમાં રાખીને અને મહેસૂલના હિતમાં, તેની સમક્ષની કાર્યવાહીના ચકાસણી, તપાસ, તપાસણી અથવા કોઈ બીજા તબક્કે કોઈ તજજની સહાય લઈ શકશે.

નમૂના લેવાની સત્તા.

૧૫૪. કમિશનર અથવા તેણે અધિકૃત કરેલ કોઈ અધિકારી, પોતે જરૂરી ગણે ત્યારે, કોઈ વેરાપાત્ર વ્યક્તિના કબજામાં હોય તેવા માલના નમૂના લઈ શકશે.

સાબિતીનો બોજો.

૧૫૫. કોઈ વ્યક્તિ એવો દાવો કરતો હોય કે પોતે આ અધિનિયમ હેઠળ ઇનપુટ વેરા શાખ માટે હકદાર છે, તો તે સાબિત કરવાનો બોજો તેવી વ્યક્તિ પર રહેશે.

વ્યક્તિઓ જાહેર સેવકો ગણવા બાબત.

૧૫૬. આ અધિનિયમ હેઠળ કાર્ય કરતી તમામ વ્યક્તિઓ ભારતના ફોજદારી અધિનિયમની કલમ ૨૧ના અર્થ મુજબ જાહેર સેવકો ગણાશે.

સન ૧૮૬૦નો ૪૫મો.

અધિનિયમ હેઠળ લીધેલા પગલાંને રક્ષણ .

૧૫૭. (૧) આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમો હેઠળ શુદ્ધબુધ્ધીથી કરેલા અથવા કરવા ધારેલા કોઈ કૃત્ય બદલ અપીલ ટ્રિબ્યુનલના પ્રમુખ, રાજ્ય પ્રમુખ, સભ્યો, અધિકારીઓ અથવા બીજા કર્મચારીઓ અથવા સદરહુ અપીલ ટ્રિબ્યુનલે અધિકૃત કરેલ

કોઈ બીજી વ્યક્તિ સામે કોઈ દાવો, ફોજદારી કામ અથવા બીજી કાનૂની કાર્યવાહી માંડી શકાશે નહિ.

(૨) આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમો હેઠળ શુધ્ધબુધ્ધીથી કરેલા અથવા કરવા ધારેલા કોઈ કૃત્ય બદલ આ અધિનિયમ હેઠળ નીમાયેલા અથવા અધિકૃત કરાયેલા અધિકારી સામે કોઈ દાવો, ફોજદારી કામ અથવા બીજી કાનૂની કાર્યવાહી માંડી શકાશે નહિ.

જાહેર સેવક દ્વારા
માહિતી જાહેર
કરવા બાબત.

૧૫૮. (૧) આ અધિનિયમ અનુસાર કરાયેલ કોઈ નિવેદન, રજૂ કરાયેલ રિટર્ન અથવા હિસાબો અથવા દસ્તાવેજ અથવા આ અધિનિયમ હેઠળની (ફોજદારી કોર્ટ સમક્ષની કાર્યવાહી સિવાયની) કાર્યવાહીમાં પુરાવા તરીકે અપાયેલ કોઈ રેકર્ડ અથવા આ અધિનિયમ હેઠળની કોઈ કાર્યવાહીનું કોઈ રેકર્ડ, પેટા-કલમ (૩)માં જોગવાઈ કરેલ હોય તે સિવાય, જાહેર કરવા જોઈશે નહિ.

(૨) ભારતના પુરાવા અધિનિયમ, ૧૮૭૨માં ગમે તે મજફૂર હોય તેમ છતાં, કોઈ કોર્ટ, પેટા-કલમ(૩)માં અન્યથા જોગવાઈ કરેલ હોય તે સિવાય, આ અધિનિયમ હેઠળ નીમાયેલ અથવા અધિકૃત કરાયેલ કોઈ અધિકારીને પેટા-કલમ (૧)માં ઉલ્લેખેલ વિગતોના સંબંધમાં, પોતાની સમક્ષ રજૂ કરવા કે પુરાવો આપવા ફરમાવી શકશે નહિ.

સન ૧૮૭૨નો
૧લો.

(૩) આ કલમમાંનો કોઈ મજફૂર નીચેની માહિતી જાહેર થવાને લાગુ પડશે નહિ,-

(ક) ભારતના ફોજદારી અધિનિયમ અથવા ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, ૧૯૮૮ અથવા તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઈ બીજા કાયદા હેઠળ કામ ચલાવવાના હેતુ માટે કોઈ નિવેદન, રિટર્ન, હિસાબો, દસ્તાવેજો, પુરાવા, સોગંદનામું અથવા જુબાની સંબંધી કોઈ વિગતો; અથવા

સન ૧૯૬૦નો
૪૫મો.
સન
૧૯૮૮નો

(ખ) આ અધિનિયમના ઉદ્દેશો પાર પાડવા માટે આ અધિનિયમના અમલ માટે કામ કરતી કેન્દ્ર સરકાર, રાજ્ય સરકાર અથવા કોઈ વ્યક્તિની કોઈ વિગતો; અથવા

(ગ) કોઈ નોટિસની બજાવણી અથવા કોઈ માગણાની વસૂલાત માટેની કોઈ પ્રક્રિયામાં આ અધિનિયમ હેઠળની કોઈ કાયદેસર કાર્યવાહી દરમિયાન એવી જાહેરાત થયેલ હોય તેની કોઈ વિગતો; અથવા

(ઘ) રાજ્ય સરકાર અથવા કોઈ સત્તામંડળ જેમાં પક્ષકાર હોય તેવી આ અધિનિયમ અથવા તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઈ બીજા કાયદા હેઠળ એવા

કોઈ સત્તામંડળને કોઈ સત્તા વાપરવા અધિકૃત કરાયેલ હોય તે અધિનિયમ હેઠળની કોઈ કાર્યવાહીમાં ઉભી થયેલી બાબત ને લગતી એવી કોઈ વિગતો; અથવા

(ચ) આ અધિનિયમ હેઠળ લાદેલ વેરાની આવક અથવા વેરાના રિફંડના ઓડિટના હેતુ માટે નીમાયેલ કોઈ અધિકારીની કોઈ વિગતો; અથવા

(છ) આ અધિનિયમ હેઠળ નીમાયેલ અથવા અધિકૃત કરાયેલ કોઈ અધિકારી અથવા તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઈ બીજા કાયદા હેઠળ તપાસ અધિકારી તરીકે નીમાયેલ વ્યક્તિ અથવા વ્યક્તિઓની વર્તણૂકની કોઈ તપાસના હેતુઓ માટે સંગત હોય તેવી કોઈ વિગતો; અથવા

(જ) સરકાર કોઈ વેરા અથવા જકાત લઈ અથવા વસુલી શકે તે હેતુ માટે જરૂરી હોય તેવી કેન્દ્ર સરકાર અથવા કોઈ રાજ્ય સરકારના અધિકારીને લગતી એવી કોઈ વિગતો; અથવા

(ઝ) તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઈ કાયદા હેઠળ તેની અથવા પોતાની સત્તા વાપરતી વખતે કોઈ જાહેર સેવક અથવા વૈધાનિક સત્તામંડળ દ્વારા કાયદેસર રીતે બહાર પડાયેલ હોય તેવી કોઈ વિગતો; અથવા

(ટ) કાયદા વ્યવસાયી, કોસ્ટ એકાઉન્ટન્ટ, ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ અથવા યથાપ્રસંગ, કંપની સેક્રેટરીના વ્યવસાયમાં કામ કરતાં સભ્યો સામે શિસ્તવિષયક પગલાં લેવા સત્તા અપાયેલ સત્તામંડળ દ્વારા કોઈ વ્યવસાયી એડવોકેટ, વેરા વ્યવસાયી, વ્યવસાયી કોસ્ટ એકાઉન્ટન્ટ, વ્યવસાયી કંપની સેક્રેટરી સામે ગેરવર્તણૂક સંબંધી આરોપને લગતી કોઈ તપાસ સંબંધી આ અધિનિયમ હેઠળની કાર્યવાહીને લગતી કોઈ વિગતો; અથવા

(ઠ) કોઈ ઓટોમેટેડ સિસ્ટમ (સ્વચાલિત પ્રણાલી)માં કોઈ ડેટા એન્ટ્રી કરવાના હેતુ માટે અથવા કોઈ ઓટોમેટેડ સિસ્ટમ (સ્વચાલિત પ્રણાલી)નું સંચાલન કરવા, તેને અદ્યાવત કરવા અથવા તેની જાળવણી કરવાના હેતુ માટે કોઈ એજન્સીને નીમેલ હોય અને એવી એજન્સી ઉપર્યુક્ત હેતુઓ સિવાયના હેતુઓ સિવાય એવી વિગતોનો ઉપયોગ ન કરવા અથવા જાહેર ન કરવા કરારથી બંધાયેલી હોય તેવી કોઈ વિગતો; અથવા

(ડ) તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઈ કાયદાના હેતુઓ માટે જરૂરી હોય તેવી સરકારના કોઈ અધિકારીને આપેલ કોઈ વિગતો; અથવા

(ઢ) કમિશનરના અભિપ્રાય મુજબ જાહેર હિતમાં કોઈ માહિતી પ્રસિધ્ધ કરવાનું ઇચ્છનીય હોય, તો પ્રસિધ્ધ કરવા માટેની વેરાપાત્ર વ્યક્તિઓના વર્ગ અથવા કોઈ વ્યવહારોના વર્ગને લગતી માહિતી.

અમુક કેસોમાં વ્યક્તિઓ સંબંધી માહિતી પ્રસિધ્ધ કરવા બાબત.

૧૫૯. (૧) કમિશનર અથવા તેણે આ અર્થે અધિકૃત કરેલ કોઈ બીજા અધિકારીનો એવો અભિપ્રાય હોય કે કોઈ વ્યક્તિનું નામ અથવા કોઈ વ્યક્તિના સંબંધમાં આ અધિનયમ હેઠળની કોઈ કાર્યવાહી અથવા ફોજદારી કામને લગતી કોઈ બીજી વિગતો પ્રસિધ્ધ કરવાનું જાહેર હિતમાં જરૂરી અથવા ઇષ્ટ છે, તો તે, પોતે યોગ્ય ગણે તેવી રીતે એવું નામ અથવા વિગતો પ્રસિધ્ધ કરાવી શકશે.

(૨) આ અધિનયમ હેઠળ કરાયેલ કોઈ ઇંડના સંબંધમાં, કલમ ૧૦૭ હેઠળ અપીલ સત્તાધિકારીને અપીલ રજૂ કરવાનો સમય, કોઈ અપીલ રજૂ કરાયા વિના પૂરો થઈ ગયેલ હોય અથવા રજૂ કરાયેલ અપીલનો નિકાલ કરવામાં આવ્યો હોય તે સિવાય આ કલમ હેઠળ કોઈ પ્રસિધ્ધિ કરી શકાશે નહિ.

સ્પષ્ટીકરણ.- કમિશનર અથવા તેણે આ અર્થે અધિકૃત કરેલ કોઈ બીજા અધિકારીનો એવો અભિપ્રાય હોય કે કેસના સંજોગો અનુસાર એમ કરવું વાજબી છે, તો કોઈ પેઢી, કંપની અથવા વ્યક્તિઓના એસોસિએશનના કિસ્સામાં, પેઢીના ભાગીદારો, કંપનીના ડિરેક્ટર, મેનેજિંગ એજન્ટ્સ, સેક્રેટરી અને ખજાનચી અથવા મેનેજર અથવા યથાપ્રસંગ, એસોસિએશનના સભ્યોના નામ પણ પ્રસિધ્ધ કરી શકાશે.

૧૬૦. (૧) આ અધિનયમની કોઈ જોગવાઈ અનુસાર કરેલ, સ્વીકારેલ, આપેલ, બહાર પાડેલ, શરૂ કરેલ અથવા કરેલ, સ્વીકારેલ, આપેલ, બહાર પાડેલ, શરૂ કરેલ હોવાનું અભિપ્રેત હોય તેવી કોઈ આકારણી, ફેર આકારણી, ન્યાયનિર્ણય, સમીક્ષા, ફેરતપાસ, અપીલ, સુધારણા, નોટિસ, સમન્સ અથવા બીજી કાર્યવાહી, જો એવી આકારણી, ફેર આકારણી, ન્યાય નિર્ણય, સમીક્ષા, ફેરતપાસ, અપીલ, સુધારણા, નોટિસ, સમન્સ અથવા બીજી કાર્યવાહી આ અધિનયમ અથવા બીજા કોઈ વિદ્યમાન કાયદાના ઉદ્દેશો, હેતુઓ અને જરૂરીયાતો અનુસાર મહત્વની અને સુસંગત હોય, તો તેમાંની કોઈ ભૂલ, ક્ષતિ અથવા કાર્યલોપના કારણ માત્રથી જ તે અમાન્ય ઠરશે નહિ.

અમુક આધારો પર આકારણીની કાર્યવાહી વગેરે અમાન્ય ન ઠરવા બાબત.

(૨) કોઈ નોટિસ, ફુકમ અથવા યથાપ્રસંગ, પત્રવ્યવહાર જેની સાથે કરવામાં આવ્યા હોય તે વ્યક્તિએ તે બાબતે જરૂરી કામગીરી કરેલ હોય અને તેની અગાઉના તબક્કે તે અંગે પ્રશ્ન ઉઠાવવામાં આવ્યો ન હોય અથવા એવી નોટિસ, ફુકમ અથવા પત્રવ્યવહાર સંબંધી કાર્યવાહી અગાઉથી જ શરૂ થયેલ હોય, ચાલુ હોય અથવા આખરી કરવામાં

આવેલ હોય, તો આવા નોટિસ, હુકમ અથવા યથાપ્રસંગ, પત્રવ્યવહાર સામે કોઈ પ્રશ્ન ઉઠાવી શકાશે નહિ.

૧૬૧. કલમ ૧૬૦ની જોગવાઈઓને બાધ આવ્યા સિવાય અને આ અધિનિયમની કોઈ બીજી જોગવાઈઓમાં ગમે તે મજદૂર હોય તેમ છતાં, કોઈ નિર્ણય અથવા હુકમ અથવા નોટિસ અથવા પ્રમાણપત્ર આપનાર કોઈ સત્તાધિકારી, એવા કોઈ નિર્ણય અથવા હુકમ અથવા નોટિસ અથવા પ્રમાણપત્ર અથવા બીજા દસ્તાવેજમાં કોઈ ભૂલ હોય તો, તે પોતાની મેળે અથવા આ અધિનિયમ હેઠળ નીમાયેલ કોઈ અધિકારી અથવા કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ નીમાયેલ કોઈ અધિકારી અથવા એવો કોઈ નિર્ણય અથવા હુકમ અથવા નોટિસ અથવા પ્રમાણપત્ર અથવા યથાપ્રસંગ, બીજો દસ્તાવેજ કાઢી આપ્યાની તારીખથી ત્રણ મહિનાની મુદતની અંદર અસર પામેલ વ્યક્તિ, એવી ભૂલ ધ્યાને લાવી હોય, તો રેકર્ડની કોઈ દેખીતી ભૂલ સુધારી શકશે:

રેકર્ડની દેખીતી ભૂલો સુધારવા બાબત.

પરંતુ એવા કોઈ નિર્ણય અથવા હુકમ અથવા નોટિસ અથવા પ્રમાણપત્ર અથવા બીજો દસ્તાવેજ કાઢી આપ્યાની તારીખથી છ મહિનાની મુદત પૂરી થયા પછી એવો કોઈ સુધારો કરી શકાશે નહિ:

વધુમાં શરતચૂક અથવા કાર્યલોપને કારણે ઉભી થયેલ હોય તેવી સંપૂર્ણપણે કારકુની અથવા ગણિતિક પ્રકારની હોય તેવી ભૂલના સુધારાને છ મહિનાની સદરહુ મુદત લાગુ પડશે નહિ:

વળી, એવા સુધારાથી કોઈ વ્યક્તિને પ્રતિકૂળ અસર થતી હોય, તો સત્તાધિકારીએ એવો સુધારો કરતી વખતે કુદરતી ન્યાયના સિધ્ધાંતો અનુસરવા જોઈશે.

દીવાની કોર્ટની હકૂમતને બાધ .

૧૬૨. કલમો ૧૧૭ અને ૧૧૮માં જોગવાઈ કરેલ હોય તે સિવાય, આ અધિનિયમ હેઠળ કરેલ અથવા કરવાનું અભિપ્રેત હોય તેવા કોઈ કૃત્યને લીધે ઉભા થયેલ અથવા તેને લગતાં કોઈ પ્રશ્નની તજવીજ કરવાની અથવા તેનો નિર્ણય કરવાની કોઈ દીવાની કોર્ટને હકૂમત રહેશે નહિ.

ફી લેવા બાબત.

૧૬૩. કોઈ વ્યક્તિએ તે હેતુ માટે કરેલ અરજી પરથી તેને કોઈ હુકમ અથવા દસ્તાવેજની નકલ પૂરી પાડવાની હોય, ત્યારે ઠરાવવામાં આવે તેવી ફી ચુકવવાની રહેશે.

નિયમો કરવાની સરકારની સત્તા.

૧૬૪.(૧) સરકાર, કાઉન્સિલની ભલામણ પરથી, આ અધિનિયમની જોગવાઈઓનો અમલ કરવા માટે જાહેરનામાથી નિયમો કરી શકશે.

(૨) પેટા-કલમ (૧)ની જોગવાઈઓની વ્યાપકતાને બાધ આવ્યા સિવાય, સરકાર, જેના માટે આ અધિનિયમથી નિયમો કરવા જરૂરી હોય અથવા જરૂરી બની શકે તેવી ઠરાવવામાં આવે તેવી બાબતો અથવા જેના સંબંધમાં નિયમો કરીને જોગવાઈઓ કરવી જરૂરી હોય અથવા જરૂરી બનશે તેવી બાબતો માટે નિયમો કરી શકશે.

(૩) આ કલમથી મળેલ નિયમો કરવાની સત્તામાં, નિયમોને પશ્ચાદ્વર્તી અસર આપવાનો અથવા તેમાંના કોઈ નિયમને આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ અમલમાં આવે તેનાથી વહેલી નહિ તેવી કોઈ તારીખે અમલી બનાવવાનો સમાવેશ થાય છે.

(૪) પેટા-કલમ(૧) અથવા પેટા-કલમ(૨) હેઠળ કરેલા કોઈ નિયમોથી એવી જોગવાઈ કરી શકાશે કે તેનું ઉલ્લંઘન કરનાર દસ હજાર રૂપિયાથી વધારે નહિ તેટલા દંડની શિક્ષાને પાત્ર થશે.

૧૬૫. સરકાર જાહેરનામાથી, આ અધિનિયમની જોગવાઈઓનો અમલ કરવા માટે, આ અધિનિયમ અને તે હેઠળ કરેલા નિયમો સાથે સુસંગત હોય તેવા વિનિયમો કરી શકશે. વિનિયમો કરવાની સત્તા .

૧૬૬. આ અધિનિયમ હેઠળ સરકારે કરેલ દરેક નિયમ, વિનિયમ અને જાહેરનામું, તે કરવામાં અથવા બહાર પાડવામાં આવે તે પછી, બનતી ત્વરાએ, રાજ્ય વિધાનમંડળ સમક્ષ તેનું સત્ર ચાલુ હોય, ત્યારે ત્રીસ દિવસની કુલ મુદત જે એક અથવા ત્યારપછીના બે અથવા વધુ સત્રોની બનેલી હોય તેટલી મુદત સુધી મૂકવા જોઈશે અને તે સત્રની તરતપછીનું સત્ર પૂરૂ થતાં પહેલા અથવા ઉપર્યુક્ત ત્યારપછીના સત્રોમાં રાજ્ય વિધાનમંડળ નિયમ, વિનિયમ અથવા યથાપ્રસંગ, જાહેરનામામાં કોઈ ફેરફાર કરવા સંમત થાય અથવા એમ સંમત થાય કે નિયમ, વિનિયમ અથવા જાહેરનામું કરવા જોઈશે નહિ, તો નિયમ, વિનિયમ અથવા યથાપ્રસંગ, જાહેરનામું એવા સુધારેલા સ્વરૂપમાં અમલી રહેશે અથવા યથાપ્રસંગ, અમલમાં રહેશે નહિ; તેમ છતાં આવા સુધારા અથવા રદ થવાથી, નિયમ, વિનિયમ અથવા યથાપ્રસંગ, જાહેરનામાથી અગાઉ કરેલ કોઈ કૃત્યને બાધ આવશે નહિ. નિયમો, વિનિયમો અને જાહેરનામા રજૂ કરવા બાબત.

૧૬૭. કમિશનર, જાહેરનામાથી, તેમાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવી શરતોને અધીન રહીને એમ આદેશ કરી શકશે કે આ અધિનિયમ હેઠળ કોઈ સત્તાધિકારી અથવા અધિકારીએ વાપરવાની કોઈ સત્તા, એવા જાહેરનામામાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવા બીજા સત્તાધિકારી અથવા અધિકારી પણ વાપરી શકશે. સત્તાની સોંપણી .

૧૬૮. કમિશનર, આ અધિનિયમના અમલીકરણમાં સમાનતા લાવવાના હેતુ માટે જરૂરી અને ઇષ્ટ ગણે, તો રાજ્ય કર અધિકારીઓને પોતે યોગ્ય ગણે તેવા હુકમો, સૂચનાઓ અથવા આદેશો બહાર પાડવાની સત્તા .

અથવા આદેશો આપી શકશે અને તેમ થયેથી આ અધિનિયમના અમલમાં કામે રાખેલા એવા અધિકારીઓ તમામ બીજી વ્યક્તિઓએ તેવા હુકમો, સૂચનાઓ અથવા આદેશોનું અનુસરણ અને પાલન કરવું જોઈશે.

૧૬૯. (૧) આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમો હેઠળના કોઈ નિર્ણય, હુકમ, સમન્સ, નોટિસ અથવા બીજા પત્રવ્યવહારની બજવણી નીચેની પૈકી કોઈ એક પદ્ધતિથી કરવી જોઈશે:-

અમુક
સંજોગોમાં
નોટિસની
બજવણી .

(ક) સીધા જ અથવા કુરિયર સહિતના સંદેશવાહક મારફત જેને મોકલેલ હોય તે વ્યક્તિને અથવા વેરાપાત્ર વ્યક્તિને અથવા વેરાપાત્ર વ્યક્તિ વતી કાર્યવાહીમાં હાજર રહેવાની અધિકૃતી ધરાવતા તેના મેનેજર અથવા અધિકૃત પ્રતિનિધિને અથવા એડવોકેટને અથવા વેરા વ્યવસાયીને અથવા તેણે તેના કામકાજના સંબંધમાં નિયમિત ધોરણે કામે રાખેલ વ્યક્તિને અથવા વેરાપાત્ર વ્યક્તિની સાથે રહેતા કુટુંબના કોઈ પુખ્ત સભ્યને આપી અથવા સોંપીને; અથવા

(ખ) જેને મોકલવા ધાર્યું હોય તેને અથવા તેના અધિકૃત પ્રતિનિધિને, તેના કામકાજના અથવા નિવાસના છેલ્લા જાણીતાં સ્થળે રજિસ્ટર્ડ પોસ્ટ અથવા સ્પીડ પોસ્ટ અથવા કુરીયર મારફત સ્વીકૃતિ પહોંચ બાકી હોય તેમ; અથવા

(ગ) રજિસ્ટ્રેશનના સમયે તેણે પૂરા પાડેલા અથવા વખતોવખત સુધાર્યા પ્રમાણેના તેના ઇ-મેઇલ એડ્રેસ પર મેઇલ(પત્ર) મોકલીને; અથવા

(ઘ) કોમન પોર્ટલ પર ઉપલબ્ધ કરાવીને; અથવા

(ચ) વેરાપાત્ર વ્યક્તિ અથવા જેના નામે બજવણી કરવાની હોય તે વ્યક્તિના છેલ્લા જાણીતા રહેઠાણનું, ધંધાનું અથવા જ્યાં તે અંગત લાભ માટે કામ કરતી હતી તે સ્થળ જેમાં આવેલું હોય તે વિસ્તારમાં ફેલાવો ધરાવતા વર્તમાનપત્રમાં પ્રસિધ્ધ કરીને ; અથવા

(છ) ઉપર્યુક્ત પૈકીના કોઈ પ્રકાર વ્યવહાર્ય ન હોય, તો તેના ધંધા અથવા રહેઠાણના છેલ્લા જાણીતા સ્થળે કોઈ દેખાઇ આવે તેવી જગ્યાએ ચોંટાડીને અને કોઈ કારણસર આ પ્રકાર પણ વ્યવહાર્ય ન હોય, તો જેણે આવો નિર્ણય અથવા હુકમ કર્યો હોય અથવા એવું સમન્સ અથવા નોટિસ કાઢી હોય તે સંબંધિત અધિકારી અથવા સત્તાધિકારીની કચેરીના નોટિસ બોર્ડ પર તેની એક નકલ ચોંટાડીને.

(૨) દરેક નિર્ણય, હુકમ, સમન્સ, નોટિસ અથવા બીજો પત્રવ્યવહાર, તે સોંપવામાં આવે અથવા પ્રસિધ્ધ કરવામાં આવે અથવા તેની નકલ પેટા-કલમ(૧)માં જોગવાઈ કરેલી રીતે ચોટાડવામાં આવે તે તારીખથી બજાવેલ છે એમ ગણાશે.

(૩) આવો નિર્ણય, હુકમ, સમન્સ, નોટિસ અથવા બીજો પત્રવ્યવહાર રજિસ્ટર્ડ ટપાલ અથવા સ્પીડ પોસ્ટથી મોકલવામાં આવ્યો હોય, ત્યારે વિરૂધ્ધનું પુરવાર થાય તે સિવાય આવી ટપાલને પહોંચતા સામાન્ય રીતે થતો સમય પૂરો થતાં જેને તે મોકલેલ હોય તે(વ્યક્તિ)ને તે મળી ગયેલ છે એમ ગણાશે.

૧૭૦. વેરા, વ્યાજ, શિક્ષા અથવા દંડની રકમ અથવા આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ રિફંડની અથવા કોઈ બીજી લેણી રકમની ગણતરી રૂપિયાના તેના સૌથી નજીકના ગુણાંક સાથે કરવી જોઈશે અને આ હેતુ માટે, એવી રકમ રૂપિયાના કોઈ ભાગ જેટલા પૈસાની બનેલી હોય, ત્યારે, એવો ભાગ પચાસ પૈસા કરતાં વધુ હોય, તો તેને એક રૂપિયા તરીકે ગણવો જોઈશે અને જો એવો ભાગ પચાસ પૈસા કરતાં ઓછો હોય, તો તેને ગણતરીમાં લેવો જોઈશે નહિ.

વેરા
વગેરેની
પતાવટ.

૧૭૧. (૧) કોઈ માલ અથવા સેવા પૂરી પાડવા ઉપર વેરાના દરમાં કોઈ ઘટાડાનો અથવા ઇનપુટ વેરા શાખનો લાભ જેને અપાય તેણે તેના સમપ્રમાણમાં ભાવમાં પણ ઘટાડો કરવો જોઈશે.

નફાખોરી
વિરૂધ્ધના
પગલાં.

(૨) કેન્દ્ર સરકાર, કાઉન્સિલની ભલામણ પરથી, જાહેરનામાથી, કોઈ રજિસ્ટર થયેલ વ્યક્તિને મળેલ ઇનપુટ વેરા શાખ અથવા કરના દરમાં ઘટાડાના પરિણામે તેણે પૂરા પાડેલ માલ અથવા સેવાની કિંમતમાં ખરેખર કોઈ સમપ્રમાણ ઘટાડો થયો છે કે કેમ તે ચકાસવા કોઈ સત્તામંડળ રચી શકશે અથવા તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઈ કાયદા હેઠળ રચાયેલ કોઈ વિદ્યમાન સત્તામંડળને સત્તા આપી શકશે.

(૩) પેટા-કલમ (૨)માં ઉલ્લેખેલ સત્તામંડળ, ઠરાવવામાં આવે તેવી સત્તા વાપરશે અને તેવા કાર્યો કરશે.

૧૭૨. (૧) આ અધિનિયમની જોગવાઈઓનો અમલ કરવામાં કોઈ મુશ્કેલી ઉભી થાય, તો સરકાર, કાઉન્સિલની ભલામણો પરથી, રાજપત્રમાં, સામાન્ય અથવા ખાસ હુકમ પ્રસિધ્ધ કરીને, સદરહુ મુશ્કેલી દૂર કરવા માટે જરૂરી અથવા ઇષ્ટ હોય તેવા આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમો અથવા વિનિયમોની જોગવાઈઓ સાથે અસંગત ન હોય તેવા નિયમો કરી શકશે:-

મુશ્કેલી દૂર
કરવા બાબત.

પરંતુ આ અધિનિયમના આરંભની તારીખથી ત્રણ વર્ષની મુદત પૂરી થયા પછી, આવો કોઈ હુકમ કરી શકાશે નહિ.

(૨) આ કલમ હેઠળ કરેલો દરેક હુકમ, તે કરવામાં આવે તે પછી, બનતી ત્વરાએ, રાજ્ય વિધાનમંડળ સમક્ષ મૂકવો જોઈશે.

૧૭૩. (૧) આ અધિનિયમમાં અન્યથા જોગવાઈ કરેલ હોય તે સિવાય, આ અધિનિયમના આરંભની તારીખે અને તે પછી,- રદ કરવા બાબત.

(૧) ગુજરાત સ્થાનિક વિસ્તારોમાં નિર્દિષ્ટ માલના પ્રવેશ પર વેરા (સુધારા) અધિનિયમ, ૨૦૦૧; સન ૨૦૦૧ નો ગુજરાતનો ૨૨મો.

(૨) ગુજરાત (હોટેલ અને નિવાસગૃહ) સુખસુવિધા કર (સુધારા) અધિનિયમ, ૧૯૭૭; અને સન ૧૯૭૭નો ગુજરાતનો ૨૪મો.

(૩) ગુજરાત મનોરંજન કર અધિનિયમ, ૧૯૭૭ સન ૧૯૭૭નો ગુજરાતનો ૧૬મો.

(જેનો આમાં હવે પછી, “રદ થયેલા અધિનિયમો” તરીકે ઉલ્લેખ કર્યો છે તે), આથી, રદ કરવામાં આવે છે.

(૨) રદ થયેલા કોઈ અધિનિયમ અથવા રદ થયેલી આવી જોગવાઈ હેઠળ કરવામાં આવેલા દરેક રજિસ્ટ્રેશન, આપવામાં આવેલા દરેક પ્રમાણપત્ર, લાઈસન્સ અથવા યથાપ્રસંગ, પરવાનગી, નિયત તારીખથી અમલમાં આવે તે રીતે રદ થયેલી ગણાશે અને નિયત તારીખથી ત્રણ મહિનાની મુદતની અંદર તેને રદ કરવા માટે, આવા પ્રમાણપત્ર, લાઈસન્સ અથવા યથાપ્રસંગ, પરવાનગી રદ કરવા માટે સક્ષમ સત્તાધિકારીને તે પરત કરવા જોઈશે. સક્ષમ સત્તાધિકારીએ, સદરહુ પ્રમાણપત્ર, લાઈસન્સ અથવા પરવાનગીની તેની પોતાની નકલ અને તેમને પરત કરવામાં આવેલી નકલને પણ રદ કરવી જોઈશે અને તેને રદ કર્યા પછી, રદ કરેલી નકલ, આવા પ્રમાણપત્ર, લાઈસન્સ અથવા પરવાનગી અગાઉ ધરાવનારને પરત કરવી જોઈશે.

અપવાદ . ૧૭૪. (૧) કલમમાં નિર્દિષ્ટ કરેલા અધિનિયમો રદ થવાથી,-

(ક) આવા સુધારા અથવા રદ થવાના સમયે અમલમાં ન હોય અથવા વિદ્યમાન ન હોય તેવી કોઈ બાબત ફરી પ્રચલિત થશે નહિ; અથવા

(ખ) સુધારેલા અધિનિયમો અથવા રદ થયેલા અધિનિયમો અને હુકમોના અગાઉ થયેલા અમલને અથવા તે હેઠળ યોગ્ય રીતે કરાયેલા અથવા થયેલા કૃત્યોને અસર થશે નહિ; અથવા

(ગ) રદ થયેલા અધિનિયમો અથવા આવા રદ થયેલા અધિનિયમો હેઠળના હુકમો હેઠળ સંપાદિત કરેલા, મેળવેલા અથવા પ્રાપ્ત કરેલા કોઈ હક, વિશેષાધિકાર, ફરજ અથવા જવાબદારીને અસર થશે નહિ:

પરંતુ કોઈ જાહેરનામાથી કોઈ રોકાણ સામે પ્રોત્સાહન તરીકે અપાયેલ કોઈ વેરા મુક્તિ, સદરહુ જાહેરનામું નિયત દિવસે અથવા તે પછી રદ કરવામાં આવેલ હોય, તો વિશેષાધિકાર તરીકે ચાલુ રહેશે નહિ; અથવા

(ઘ) લેણા હોય અથવા લેણા થાય તેવા કોઈ વેરા, સરચાર્જ, શિક્ષા, દંડ, વ્યાજને અથવા રદ થયેલા અધિનિયમોની જોગવાઈઓ વિરુદ્ધ કરેલ કોઈ ગુના અથવા ઉલ્લંઘનના સંબંધમાં કરવામાં આવેલ કોઈ જપ્તી અથવા લાદવામાં આવેલ કોઈ શિક્ષાને અસર થશે નહિ; અથવા

(ચ) ઉપર્યુક્ત પ્રમાણેના કોઈ વેરા, સરચાર્જ, શિક્ષા, દંડ, વ્યાજ, હક, વિશેષાધિકાર, ફરજ, જવાબદારી, જપ્તી અથવા શિક્ષાના સંબંધમાંની કોઈ તપાસણી, તપાસ, ખરાઈ (ચકાસણી અને ઓડિટ સહિત), આકારણીની કાર્યવાહી, ન્યાયનિર્ણય અને કોઈ બીજી કાનૂની કાર્યવાહી અથવા બાકી લેણાની વસૂલાત અથવા ઉપાયને અસર થશે નહિ અને એવી કોઈ તપાસણી, તપાસ, ખરાઈ (ચકાસણી અને ઓડિટ સહિત), આકારણીની કાર્યવાહી, ન્યાયનિર્ણય અને કોઈ બીજી કાનૂની કાર્યવાહી અથવા બાકી લેણાની વસૂલાત અથવા ઉપાય શરૂ કરી શકાશે, ચાલુ રાખી શકાશે અથવા અમલમાં લાવી શકાશે અને એવા કોઈ વેરા, સરચાર્જ, શિક્ષા, દંડ, વ્યાજ, જપ્તી અથવા શિક્ષા જાણે કે આ અધિનિયમો એવી રીતે રદ કરવામાં આવ્યા ન હોય તે રીતે જ લઈ શકાશે અથવા કરી શકાશે; અથવા

(છ) સદરહુ રદ થયેલા અધિનિયમો હેઠળ નિયત દિવસ પહેલાં, નિયત દિવસે અથવા તે પછી, શરૂ કરાયેલ હોય તેવા અપીલ, ફેરતપાસ, સમીક્ષા અથવા સંદર્ભને લગતી કોઈ કાર્યવાહીને અસર થશે નહિ અને એવી કાર્યવાહીઓ, જાણે કે આ અધિનિયમ અમલમાં આવ્યો ન હોય અને સદરહુ

અધિનિયમો રદ કરવામાં આવ્યા ન હોય તેવી જ રીતે રદ થયેલા અધિનિયમો હેઠળ ચાલુ રાખવામાં આવશે.

સન ૧૯૦૪નો
મુંબઇનો ૧લો.

(૨) (સદરહુ અધિનિયમો) રદ થવાને કારણે, કલમ ૧૭૩માં ઉલ્લેખેલ ચોક્કસ બાબતોમાં જણાવેલી વિગતોથી, ગુજરાત સામાન્ય કલમ અધિનિયમ ૧૯૦૪ની કલમ ૭ અથવા કલમ ૭૬ અથવા કલમ ૨૫ના સામાન્ય અમલને બાધ આવશે નહિ અથવા અસર થશે નહિ.

અનુસૂચિ ૧

(કલમ ૭ (૧) (ગ))

અવેજ વિના કરવામાં આવી હોવા છતાં પુરવઠા તરીકે હોવાનું ગણાતી પ્રવૃત્તિઓ

૧. ધંધાની અસ્કયામતો પર ઇનપુટ વેરા શાખ મેળવેલ હોય તો તેવી અસ્કયામતોની કાયમી તબદીલી અથવા નિકાલ.
૨. કલમ ૨૫ માં નિર્દિષ્ટ કર્યા પ્રમાણેની સંબંધિત વ્યક્તિઓ અથવા ચોક્કસ વ્યક્તિઓ વચ્ચે - ધંધાના વ્યવહાર તરીકે અથવા તે આગળ ધપાવવા માટે માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્ને પૂરા પાડવામાં આવેલ હોય:
પરંતુ કામે રાખનાર દ્વારા કર્મચારીને કોઇ નાણાકીય વર્ષમાં અપાયેલ પચાસ હજાર રૂપિયા કરતાં વધુ નહિ તેટલા મૂલ્યની ભેટને માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્ને પૂરા પાડેલ છે એમ ગણાશે નહિ.
૩. (ક) પ્રિન્સિપાલ વતી કોઇ માલ પૂરો પાડવાની જવાબદારી કોઇ એજન્ટે લીધેલ હોય, ત્યારે પ્રિન્સિપાલે તેના એજન્ટને પૂરો પાડેલ એવો માલ; અથવા
(ખ) પ્રિન્સિપાલ વતી કોઇ માલ સ્વીકારવાની જવાબદારી કોઇ એજન્ટે લીધેલ હોય, ત્યારે એજન્ટે પ્રિન્સિપાલને પૂરો પાડેલ એવો માલ; અથવા
૪. ધંધાનું કામકાજ ચલાવવા દરમિયાન, કોઇ વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ તેની સાથે સંકળાયેલ વ્યક્તિ અથવા ભારત બહારની તેની કોઇ બીજી સંસ્થા પાસેથી કરેલી સેવાની આયાત.

અનુસૂચિ ૨
(કલમ ૭ (૧) (ઘ))

માલના પુરવઠા અથવા સેવાના પુરવઠા તરીકે હોવાનું ગણાતી પ્રવૃત્તિઓ

૧. તબદીલી

(ક) માલના માલિકી હકની કોઈ તબદીલી એ માલ પૂરો પાડેલ છે;

(ખ) માલ પરના હકની કોઈ તબદીલી અથવા માલના માલિકી હકની તબદીલી વિના માલમાંના વણવહેંચાયેલ હિસ્સાની તબદીલી એ સેવા પૂરી પાડેલ છે;

(ગ) માલમાંની મિલકત ભવિષ્યની કોઈ તારીખે કબૂલાત મુજબના પૂરા અવેજની ચુકવણી કર્યેથી તબદીલ થશે એમ નિયત થયેલ હોય તેવી કોઈ કબૂલાત હેઠળ કરાયેલ માલના માલિકી હકની કોઈ તબદીલી એ માલ પૂરો પાડેલ છે;

૨. જમીન અને મકાન

(ક) કોઈ જમીનનો ભોગવટો કરવા માટેનો કોઈ ભાડાપટ્ટો, ગણોત્તરક, સુખાધિકાર, લાઇસન્સ એ સેવા પૂરી પાડેલ ગણાશે;

(ખ) વાણિજ્યિક, ઔદ્યોગિક અથવા રહેણાક સંકુલ સહિતનું કોઈ મકાન ધંધા અથવા વ્યાપાર માટે સમગ્રતઃ અથવા તેનો કોઈ ભાગ ભાડાપટ્ટે અથવા ભાડે આપવો એ સેવા પૂરી પાડેલ ગણાશે.

૩. ક્રિયા અથવા પ્રક્રિયા

કોઈ બીજી વ્યક્તિના માલ પર કરવામાં આવેલ કોઈ ક્રિયા અથવા પ્રક્રિયા એ સેવા પૂરી પાડેલ ગણાશે.

૪. ધંધાકીય અસ્કયામતોની તબદીલી

(ક) કોઈ માલ કોઈ ધંધાની અસ્કયામતનો ભાગ બનતો હોય અને એ ધંધો ચલાવતી વ્યક્તિના આદેશથી અથવા તે હેઠળ એવા માલની તબદીલી અથવા નિકાલ કરવામાં આવે જેથી તે એવી અસ્કયામતનો ભાગ હોતો બંધ થાય, તો આવી તબદીલી અથવા નિકાલ ભલે કોઈ અવેજ સાથે અથવા તે વિના કરેલ હોય, ત્યારે તે વ્યક્તિ દ્વારા માલ પૂરો પડાયેલ છે એમ ગણાશે.

(ખ) કોઈ ધંધો ચલાવતી વ્યક્તિના આદેશથી અથવા તે હેઠળ, ધંધાના હેતુ માટે રાખેલ અથવા ઉપયોગ કરવાના માલનો કોઈ ખાનગી ઉપયોગ કરવામાં આવે અથવા કોઈ વ્યક્તિને તે ધંધા સિવાયના ઉપયોગ માટે ઉપલબ્ધ કરાવવામાં

આવે, ત્યારે ભલે કોઈ અવેજ સાથે અથવા તે વિના કરેલ હોય પરંતુ એવો ઉપયોગ અથવા એવી રીતે ઉપલબ્ધ કરાવવાને સેવા પૂરી પાડેલ છે એમ ગણાશે.

(ગ) કોઈ વ્યક્તિ વેરાપાત્ર વ્યક્તિ હોતી બંધ થાય, ત્યારે તેના દ્વારા ચલાવાતા ધંધાની અસ્કયામતોનો ભાગ બનતો હોય તેવો કોઈ માલ, તે એવી રીતે વેરાપાત્ર વ્યક્તિ હોતો બંધ થયો તેની તરત પહેલાં તેના ધંધાને આગળ ધપાવવા માટે પૂરો પાડેલ છે એમ ગણાશે, સિવાય કે-

(૧) ધંધો પુરોગામી તરીકે બીજી વ્યક્તિને તબદીલ કરેલ હોય; અથવા

(૨) ધંધો કોઈ અંગત પ્રતિનિધિ દ્વારા ચલાવાતો હોય જે વેરાપાત્ર વ્યક્તિ ગણાશે.

પ. સેવા પૂરી પાડવા બાબત

નીચેની બાબતો એ સેવા પૂરી પાડેલ છે એમ ગણાશે:-

(ક) કોઈ સ્થાવર મિલકત ભાડે આપવી;

(ખ) કોઈ ખરીદનારને સમગ્રતઃ અથવા અંશતઃ વેચવા ધારેલ હોય તેવા સંકુલ અથવા મકાન સહિતના કોઈ સંકુલ, મકાન, બાંધકામના માળખા અથવા તેના ભાગનું બાંધકામ સિવાય કે એમ ફરમાવેલ હોય કે સંપૂર્ણ અવેજ કોઈ સક્ષમ સત્તામંડળનું પૂર્ણતા પ્રમાણપત્ર મળ્યા પછી અથવા તેના પ્રથમ ભોગવટા પછી એ બન્નેમાંથી જે વહેલું હોય તે પછી મળેલ હોય.

સ્પષ્ટીકરણ.- આ કલમના હેતુઓ માટે-

(૧) “સક્ષમ સત્તાધિકારી” એ શબ્દપ્રયોગ એટલે સરકાર અથવા તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઈ કાયદા હેઠળ પૂર્ણતા પ્રમાણપત્ર આપવા અધિકૃત કરેલ કોઈ સત્તાધિકારી અથવા એવું પ્રમાણપત્ર એવા સત્તાધિકારી પાસેથી લેવું જરૂરી ન હોય, ત્યારે નીચેના પૈકી કોઈપણ:-

(૧) આર્કિટેકટ અધિનિયમ, ૧૯૭૨ હેઠળ રચાયેલ કાઉન્સિલ ઓફ આર્કિટેકચરમાં રજિસ્ટર થયેલ કોઈ આર્કિટેકટ; અથવા

(૨) ઇન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ એન્જિનીયર્સ (ભારત)માં રજિસ્ટર થયેલ કોઈ ચાર્ટર્ડ એન્જિનીયર; અથવા

સન
૧૯૭૨નો
૨૦મો.

(૩) સંબંધિત સ્થાનિક મંડળ અથવા શહેર અથવા નગર અથવા ગામ અથવા વિકાસ અથવા આયોજન સત્તામંડળના લાઇસન્સ ધરાવતા સર્વેયર;

(૨) “બાંધકામ” એ શબ્દપ્રયોગમાં, કોઇ વિદ્યમાન મકાનના માળખામાં કોઇ વધારા, સુધારા, બદલાવ અથવા તેના આકારમાં ફેરફારનો સમાવેશ થશે;

(ગ) કોઇ બૌદ્ધિક મિલકત હકની હંગામી તબદીલી અથવા તેનો ઉપયોગ કરવા અથવા તે ભોગવવાની પરવાનગી;

(ઘ) કોઇ ઇન્ફર્મેશન ટેકનોલોજી સોફ્ટવેરનો વિકાસ, ડિઝાઇન, પ્રોગ્રામીંગ, કસ્ટમાઇઝેશન, એડેપ્ટેશન, અપગ્રેડેશન(અદ્યાવત કરવા), એન્હેન્સમેન્ટ(વધારો), અથવા તેનો ઉપયોગ(ઇમ્પ્લીમેન્ટેશન);

(ચ) કોઇ કૃત્ય કરવાથી દૂર રહેવાની ફરજ સ્વીકારવી, અથવા કોઇ કૃત્ય અથવા સ્થિતિને ચલાવી લેવી અથવા કોઇ કૃત્ય કરવું; અને

(છ) રોકડ, વિલંબિત ચુકવણી અથવા બીજા કિંમતી અવેજ બદલ કોઇ હેતુ માટે કોઇ માલનો ઉપયોગ કરવાના અધિકારની (નિર્દિષ્ટ મુદત માટે હોય કે ન હોય તેવી) તબદીલી.

૬. સંયુક્ત પુરવઠો પૂરો પાડવા બાબત

નીચે પ્રમાણે પૂરો પાડેલ સંયુક્ત પુરવઠો એ સેવા પૂરી પાડેલ ગણાશે:-

(ક) કલમ ૨ ના ખંડ (૧૧૯)માં વ્યાખ્યા કર્યા પ્રમાણેનો વર્કસ કોન્ટ્રાક્ટ; અને

(ખ) સેવા અથવા તેના કોઇ ભાગ તરીકે અથવા ગમે તે કોઇ રીતે માનવ વપરાશ માટેની ખાદ્ય અથવા કોઇ બીજી ચીજવસ્તુ અથવા કોઇ પીણું(માનવ વપરાશ માટેના આલ્કોહોલયુક્ત દારૂ સિવાયનું) પૂરૂ પાડવું જ્યારે આવો પુરવઠો, રોકડ, વિલંબિત ચુકવણી અથવા બીજા કિંમતી અવેજ બદલ પૂરો પાડેલ હોય.

૭. માલ પૂરો પાડવા બાબત.

નીચેની બાબત એ માલ પૂરો પાડેલ છે એમ ગણાશે:-

વ્યક્તિઓના બિનસંસ્થાપિત એસોસિએશન અથવા મંડળ દ્વારા તેના સભ્યને રોકડ, વિલંબિત ચુકવણી અથવા બીજા કિંમતી અવેજ બદલ પૂરો પડાયેલ માલ.

અનુસૂચિ ૩
(કલમ ૭ (૨) (ક))

માલના પુરવઠા કે સેવાના પુરવઠા તરીકે ગણી ન શકાય તેવી પ્રવૃત્તિઓ અથવા
લેવડદેવડ

૧. તેના રોજગાર દરમિયાન અથવા તેના સંબંધમાં કર્મચારીએ તેના માલિકને આપેલ સેવા.
૨. તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા કાયદા હેઠળ કોઈ કોર્ટ અથવા ટ્રિબ્યુનલે આપેલી સેવા.
૩. (ક) સંસદસભ્યો, રાજ્ય વિધાનમંડળના સભ્યો, પંચાયતના સભ્યો, નગરપાલિકાઓના સભ્યો અને બીજા સ્થાનિક સત્તામંડળના સભ્યોએ કરેલા કાર્યો.
(ખ) સંવિધાનની જોગવાઈઓ અનુસાર તે ક્ષમતામાં હોદ્દો ધરાવતી કોઈ વ્યક્તિએ બજાવેલ ફરજો; અથવા
(ગ) કેન્દ્ર સરકાર અથવા રાજ્ય સરકાર અથવા સ્થાનિક સત્તામંડળે સ્થાપેલ મંડળમાં અધ્યક્ષ અથવા સભ્ય અથવા ડિરેક્ટર તરીકે કોઈ વ્યક્તિ, જે આ કલમના આરંભ પહેલાં કર્મચારી ગણાતી ન હતી તેણે બજાવેલ ફરજો.
૪. મૃતકની હેરફેર સહિત સ્મશાનયાત્રા, દફનવિધિ, સ્મશાન અથવા શબઘરની સેવાઓ.
૫. જમીનનું વેચાણ અને અનુસૂચિ ૨ ના પરિચ્છેદ ૫ ના ખંડ(ખ)ને અધીન રહીને મકાનનું વેચાણ.
૬. લોટરી, સદ્દા અને જુગારસિવાયના દાવાપાત્ર હક.

સ્પષ્ટીકરણ.- પરિચ્છેદ ૨ ના હેતુઓ માટે, “કોર્ટ” એ શબ્દમાં, જિલ્લા કોર્ટ, હાઇકોર્ટ અને સુપ્રિમ કોર્ટનો સમાવેશ થાય છે.

ઉદ્દેશો અને કારણો

હાલમાં, ભારતના સંવિધાનથી, કેન્દ્ર સરકારને ઉત્પાદન (વસ્તુ નિર્માણ) પર એકસાઇઝ ડ્યુટી (આબકારી જકાત) અને સેવાઓના પુરવઠા પર સેવા કર (વેરા) નાંખવાની સત્તા મળી છે. વધુમાં, તેનાથી રાજ્ય સરકારને, માલના વેચાણ પર મૂલ્ય વર્ધિત વેરા (VAT) નાંખવાની સત્તા મળી છે. રાજવિત્તીય સત્તાનું આ સુવાંગ વિભાજન, દેશમાં પરોક્ષ વેરાની બહુવિધતા (મોટી સંખ્યા) તરફ દોરી ગયું છે. તદુપરાંત, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા માલના આંતર-રાજ્ય વેચાણ પર કેન્દ્રીય વેચાણ વેરા (CST) લેવામાં આવે છે પણ તે, નિકાસ કરનાર રાજ્યો દ્વારા વસૂલાત કરીને પોતાની પાસે રાખવામાં આવે છે. વધુમાં, ગુજરાત રાજ્યમાં, સ્થાનિક વિસ્તારોમાં માલના પ્રવેશ પરના પ્રવેશ વેરા, મનોરંજન કર, સુખસુવિધા કર વગેરે. લેવામાં આવે છે.

(૧) દેશમાં માલ અને સેવાઓ પરના વેરા અંગેની પ્રવર્તમાન વેરા પદ્ધતિને, નીચે મુજબની કેટલીક મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડે છે-

- (ક) કેન્દ્ર અને રાજ્ય સ્તરોએ વેરાની બહુવિધતા, દેશમાં પરોક્ષ વેરાના જટિલ માળખા (રચના)માં પરિણમેલ છે. જે, વેપાર અને ઉદ્યોગ માટે છૂપા ખર્ચ (છૂપી કિંમતો)થી ચાલે છે.
- (ખ) રાજ્યોમાં વિવિધ સ્થળોએ વેરાના દરો અને માળખામાં એકરૂપતા (સમાનતા) નથી અને “વેરા પરના વેરા”ને કારણે વેરાઓમાં વ્યાપક પ્રમાણમાં વધારો થયેલ છે; અને
- (ગ) ઉત્પાદન (વસ્તુ નિર્માણ)ના તબક્કે ચૂકવેલી એકસાઇઝ ડ્યુટી અને સેવા વેરાની શાખ, રાજ્ય સ્તરના વેચાણ વેરા અથવા મૂલ્ય વર્ધિત વેરા ચૂકવતી વખતે અને તેનાથી ઊલટા વ્યવહાર વખતે વેપારીઓને ઉપલબ્ધ થતી નથી. વધુમાં, એક રાજ્યમાં ચૂકવેલા રાજ્ય વેરાની શાખ, અન્ય રાજ્યોમાં ઉપયોગમાં લઈ શકાતી નથી. તેથી, માલ અને સેવાઓની કિંમતોમાં, આ “વેરા પરના વેરા”ના પ્રમાણમાં કૃત્રિમ વધારો થાય છે.

(૨) આ સંદર્ભમાં, સંસદે સંવિધાન (એક સો એકમા સુધારા) અધિનિયમ, ૨૦૧૬ અધિનિયમિત કર્યો હતો, જેનાથી, દેશમાં માલ અને સેવા વેરા (GST)ને દાખલ કરવાનું સરળ બન્યું. સંવિધાનમાંના સુધારાઓથી, સંસદ અને રાજ્ય વિધાનસભાઓ બંનેને, સહવર્તી રીતે, માલ અને સેવાઓના પુરવઠાના સરખા વ્યવહાર પર જી.એસ.ટી. (GST)ની વસૂલાત કરવા માટે કાયદા બનાવવાની સત્તા મળે છે.

(૩) તદનુસાર સંસદે, માલ અને સેવાઓના રાજ્યાંતર્ગત પુરવઠા પર વેરા નાંખવા માટે કેન્દ્રીય જી.એસ.ટી. (GST) અધિનિયમ અને માલ અને સેવાઓના આંતર-રાજ્ય પુરવઠા માટે સંકલિત જી.એસ.ટી. (ICST) અધિનિયમ અને રાજ્યોને વળતર આપવા માટે, સંઘ રાજ્યક્ષેત્રના જી.એસ.ટી. (UTGST) અધિનિયમ અને વળતર અધિનિયમ પસાર કર્યા હતા.

(૪) જી.એસ.ટી. (GST) કાઉન્સિલે, રાજ્ય જી.એસ.ટી. (SGST) વિધેયકનો આદર્શ મુસદ્દો (મોડેલ ડ્રાફ્ટ) મંજૂર કર્યો છે અને રાજ્ય વિધાનમંડળમાં એસ.જી.એસ.ટી. (SGST) વિધેયક પસાર કરવાની વિનંતી સાથે તમામ રાજ્યોને મોકલવામાં આવ્યો છે.

(૫) ઉપરોક્ત બાબતને ધ્યાનમાં લેતાં, ગુજરાત માલ અને સેવા વેરા વિધેયક, ૨૦૧૭ નામનો રાજ્યનો કાયદો હોવાનું જરૂરી બન્યું છે. સૂચિત કાયદાથી, રાજ્ય સરકારને, રાજ્યની અંદર માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્નેના પુરવઠા પર માલ અને સેવા વેરાની વસૂલાત કરવા માટેની સત્તા મળશે.

(૬) સૂચિત ગુજરાત માલ અને સેવા વેરા વિધેયક, ૨૦૦૭થી, દેશમાંના પરોક્ષ વેરાના પ્રચલનને સરળ અને સમાન બનાવશે. અર્થતંત્રમાં ઉત્પાદન ખર્ચ અને કુગાવો ઘટાડવા ધાર્યું છે જેથી કરીને ઘરેલું તેમજ આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે ભારતીય વેપાર અને ઉદ્યોગને વધુ સ્પર્ધાત્મક બનાવી શકાય. એવી પણ આશા રાખવામાં આવે છે કે માલ અને સેવા વેરા દાખલ કરવાથી, સમાન અને સાતત્યપૂર્ણ ભારતીય બજારને પોષશે અને અર્થતંત્રની વૃદ્ધિમાં નોંધપાત્ર ફાળો આપશે. મૂલ્ય વર્ધનની શૃંખલામાં એક તબક્કેથી બીજા તબક્કા સુધી ઇનપુટ વેરા શાખની સતત તબદીલીને કારણે, વેરા ભરનારાઓ દ્વારા વેરા અનુપાલનને પ્રોત્સાહન આપે તેવું સંન્નિહિત તંત્ર (ઇન-બિલ્ટ મિકેનિઝમ) માલ અને સેવા વેરાની યોજના (ડિઝાઇન)માં મહત્વના ભાગ તરીકે વિદ્યમાન છે. સૂચિત

રાજ્ય માલ અને સેવા વેરો, વેરાના વ્યાપને વધુ વિસ્તૃત બનાવશે અને તે, માહિતી (ઇન્ફર્મેશન) ટેકનોલોજીના મજબૂત આંતરમાળખા (ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર)ને કારણે વધુ સારા વેરા અનુપાલનમાં પરિણમશે.

આ વિધેયકથી ઉપર્યુકત ઉદ્દેશો સિદ્ધ કરવા ધાર્યું છે.

કલમો અંગેની નીચેની નોંધોથી, વિધેયકની અગત્યની જોગવાઈઓ સંક્ષિપ્તમાં સમજાવેલી છે :-

કલમ ૧.- આ કલમથી, સૂચિત અધિનિયમની ટૂંકી સંજ્ઞા, વ્યાપ્તિ અને આરંભ માટેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૨.- આ કલમથી, વિધેયકમાં વાપરેલા અમુક શબ્દોની વ્યાખ્યા કરી છે.

કલમ ૩.- આ કલમથી, સૂચિત અધિનિયમના હેતુઓ પાર પાડવા માટે કમિશનરો અને જરૂરી હોય તેવા બીજા વર્ગના અધિકારીઓની નિમણૂક કરવા માટેની જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી એવી પણ જોગવાઈ કરી છે કે ગુજરાત મૂલ્યવર્ધિત વેરા અધિનિયમ, ૨૦૦૩ હેઠળના અધિકારીઓ, સૂચિત અધિનિયમ હેઠળ નિમાયેલા અધિકારીઓ હોવાનું ગણાશે.

કલમ ૪.- આ કલમથી, વિધેયકની કલમ ૩ હેઠળ નિમાયેલા અધિકારીઓ ઉપરાંતના અધિકારીઓની નિમણૂક કરવા માટેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૫.- આ કલમથી, વિધેયકની કલમ ૩ હેઠળ નિમાયેલા અધિકારીઓની સત્તા અને ફરજો માટેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૬.- આ કલમથી, કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ નિમાયેલા અધિકારીઓને, અમુક સંજોગોમાં, રાજ્ય સરકાર, કાઉન્સિલની ભલામણોને આધારે જાહેર કરે તેવી શરતોને અધીન રહીને, સૂચિત અધિનિયમના હેતુઓ માટે, યોગ્ય અધિકારીઓ તરીકે અધિકૃત કરવા માટેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૭.- આ કલમથી, પુરવઠાના ક્ષેત્ર(વ્યાપ) અંગેની જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી, જે પ્રવૃત્તિઓને પુરવઠા તરીકે ગણવી જોઈશે તેવી પ્રવૃત્તિઓની જોગવાઈ કરી છે. વધુમાં, આ કલમથી જોગવાઈ કરી છે કે અવેજ સિવાય કરવામાં આવતી અથવા કરવાનું કબૂલ કરવામાં આવતી સૂચિત અધિનિયમની અનુસૂચિ ૧-માં નિર્દિષ્ટ કરેલી અમુક પ્રવૃત્તિઓને પુરવઠા તરીકે ગણવી જોઈશે.

આ કલમથી, માલના પુરવઠા તરીકે અને સેવાના પુરવઠા તરીકે પણ ન હોય તેવી પ્રવૃત્તિઓ માટેની પણ જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૮.- આ કલમથી, સંયુક્ત અથવા મિશ્ર પુરવઠા પરની વેરાની જવાબદારી માટેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૯.- આ કલમથી, માનવ વપરાશ માટેના આલ્કોહોલયુક્ત દારૂના પુરવઠા સિવાયના, માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના કરવામાં આવતા તમામ આંતરરાજ્ય પુરવઠા પર, કલમ ૧૫ હેઠળ નક્કી કરેલા મૂલ્યએ, ગુજરાત માલ અને સેવા વેરો લેવા અને વસૂલ કરવા માટેની જોગવાઈ કરી છે. વધુમાં, આ કલમથી વધુમાં એવી જોગવાઈ કરી છે કે-

(૧) કાચા પેટ્રોલિયમ, હાઈ સ્પીડ ડીઝલ, (સામાન્ય રીતે પેટ્રોલ તરીકે જાણીતા) મોટર સ્પિરિટ, કુદરતી ગેસ અને એવિએશન ટર્બાઈન ફ્યુઅલના પુરવઠા પરનો રાજ્ય વેરો, કાઉન્સિલની ભલામણો પરથી, સરકાર જાહેર કરે તેવી તારીખથી લેવો જોઈશે;

(૨) રાજ્ય સરકાર, કાઉન્સિલની ભલામણોને આધારે, માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના પુરવઠાના વર્ગ જાહેર કરી શકશે, જેના પરનો વેરો આવા માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને લેનાર દ્વારા વિપરીત ચાર્જ (reverse charge)ને આધારે ભરવો જોઈશે;

(૩) રજિસ્ટર થયેલ ન હોય તેવા પુરવઠાકાર દ્વારા, રજિસ્ટર થયેલ વ્યક્તિને, વેરાપાત્ર માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને પૂરા પાડવાના સંબંધમાં ભરવાનો રાજ્ય વેરો, આવી વ્યક્તિ દ્વારા વિપરીત ચાર્જ (reverse charge)ને આધારે ભરવો જોઈશે;

(૪) રાજ્ય સરકાર, કાઉન્સિલની ભલામણોને આધારે, સેવાના પુરવઠાના વર્ગ જાહેર કરી શકશે, જેના આંતરરાજ્ય પુરવઠા પરનો વેરો, જો આવી સેવા ઈલેક્ટ્રોનિક કોમર્સ ઓપરેટર દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવેલ હોય, તો તેમના દ્વારા ચૂકવવો જોઈશે.

કલમ ૧૦.- આ કલમથી, પતાવટ-વેરા માટેની જોગવાઈ કરી છે. તે, ઠરાવેલી મર્યાદા સુધીનું ટર્નઓવર ધરાવતા નાના વેરો ભરનારાઓ માટે તૈયાર કરવામાં આવેલી વેરો લેવા માટેની વૈકલ્પિક પદ્ધતિ છે. આ કલમથી એવી પણ જોગવાઈ

કરી છે કે અમુક વર્ગના પુરવઠા માટે અથવા અમુક વર્ગના પુરવઠાકાર પતાવટ-વેરાનો વિકલ્પ પસંદ કરી શકશે નહિ. આ કલમ હેઠળ વેરો ભરવાનો વિકલ્પ પસંદ કરતી વ્યક્તિ, ઈનપુટ પર ભરેલા વેરાની શાખ મેળવી શકશે નહિ કે લેનાર પાસેથી કોઈ વેરો વસૂલ કરી શકશે નહિ.

કલમ ૧૧.- આ કલમથી, કોઈ નિર્દિષ્ટ વિગતોવાળા માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેને, સંપૂર્ણપણે અથવા શરતોને અધીન રહીને, સંપૂર્ણ રાજ્ય વેરો અથવા તેનો કોઈ ભાગ ભરવામાંથી, કાઉન્સિલની ભલામણને આધારે મુક્તિ આપવાની રાજ્ય સરકારને સત્તા આપવામાં આવી છે. આ કલમથી, કાઉન્સિલની ભલામણને આધારે, ખાસ હુકમથી, કોઈ માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેને, વેરો ભરવામાંથી મુક્તિ આપવાની પણ રાજ્ય સરકારને સત્તા આપવામાં આવી છે.

કલમ ૧૨.- આ કલમથી, માલ પૂરો પાડવાના સમય માટેની જોગવાઈ કરી છે. આ કલમમાં, સામાન્ય પરિસ્થિતિમાં, વિપરીત ચાર્જ (reverse charge)(ને આધારે વેરો ભરવાની)ની પરિસ્થિતિમાં, વાઉચર પૂરું પાડવાની પરિસ્થિતિમાં અને બાકીની પરિસ્થિતિઓમાં કરવાના પુરવઠાનો સમય વિસ્તૃતપણે દર્શાવવામાં આવેલ છે.

કલમ ૧૩.- આ કલમથી, સેવા પૂરી પાડવાના સમય માટેની જોગવાઈ કરી છે. આ કલમમાં, સામાન્ય પરિસ્થિતિમાં, વિપરીત ચાર્જ (reverse charge)(ને આધારે વેરો ભરવાની)ની પરિસ્થિતિમાં, વાઉચર પૂરું પાડવાની પરિસ્થિતિમાં અને બાકીની પરિસ્થિતિઓમાં કરવાના પુરવઠાનો સમય વિસ્તૃતપણે દર્શાવવામાં આવેલ છે.

કલમ ૧૪.- આ કલમથી, વેરાના દરમાં ફેરફાર થતો હોય, ત્યારે માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને પૂરા પાડવાના સમય માટેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૫.- આ કલમથી, વેરાપાત્ર પુરવઠાના મૂલ્ય માટેની જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી જોગવાઈ કરી છે કે માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્નેના પુરવઠાનું મૂલ્ય એ લેવડદેવડનું મૂલ્ય રહેશે, કે જે પુરવઠાકાર અને પુરવઠો લેનાર સંબંધિત ન હોય અને કિંમત જ પુરવઠા માટેનો મુખ્ય અવેજ હોય, ત્યારે સદરહુ માલ અથવા સેવા અથવા તે બન્નેના પુરવઠા માટે ખરેખર ચૂકવેલી અથવા તેના માટેની ચૂકવવાપાત્ર કિંમત છે. આ કલમમાં, વેરાની ગણતરી કરવાના હેતુ માટે પુરવઠાના મૂલ્યમાં જેનો સમાવેશ કરવામાં આવશે તે બાબતો અને પુરવઠાના

મૂલ્યમાં જેનો સમાવેશ કરવામાં નહિ આવે તે બાબતો નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવેલ છે. આ કલમથી, અમુક પરિસ્થિતિમાં મૂલ્ય નક્કી કરવા માટેના નિયમો કરવાની સત્તા માટેની પણ જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૬.- આ કલમથી, ઇનપુટ વેરા શાખ લેવા માટેની લાયકાત, શરતો અને મુદતની જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી જોગવાઈ કરી છે કે રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેનો કોઈ પુરવઠો કે જે તેના ધંધાના કામકાજ અથવા પ્રગતિ માટે ઉપયોગમાં લેવામાં આવ્યો હોય અથવા ઉપયોગમાં લેવાનો ઇરાદો હોય, તેના ઉપર વસૂલ (ચાર્જ) કરવામાં આવેલા ઇનપુટ વેરાની શાખ લેવા માટે હકદાર રહેશે.

કલમ ૧૭.- આ કલમથી, ઇનપુટ વેરા શાખ અને બ્લોકડ (અટકાવાયેલી) ઇનપુટ વેરા શાખ શાખની વહેંચણી માટે જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી, શાખની વહેંચણીના પ્રમાણની કે જેમાં રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ દ્વારા આંશિક રીતે કોઈ ધંધાના હેતુ માટે અથવા આંશિક રીતે બીજા કોઈ હેતુ માટે માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેનો ઉપયોગ કરવામાં આવતો હોય અથવા રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ દ્વારા શૂન્ય દરવાળા પુરવઠા સહિતના વેરાપાત્ર પુરવઠાને આંશિક રીતે અસર થાય તે માટે માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેનો ઉપયોગ કરવામાં આવતો હોય, તે બાબતની જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી વધુમાં, અનામત સ્વીકારીને, લોન અથવા પેશગી વધારીને સેવાઓ પૂરી પાડવામાં રોકાયેલી નોન-બેંકિંગ નાણાકીય કંપની સહિતની બેંકિંગ કંપની અથવા નાણાકીય સંસ્થા પાસેથી ઇનપુટ વેરા શાખ લેવા અંગેની ખાસ વ્યવસ્થાની જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી, જેના ઉપર ઇનપુટ વેરા શાખ મળવાપાત્ર નથી, તેની યાદીની પણ જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૮.- આ કલમથી, નવું રજિસ્ટ્રેશન, પતાવટ વેરા (કર)-માંથી સામાન્ય વેરા (કર)-માં રૂપાંતર, મુક્તિ આપવામાં આવેલા પુરવઠો વેરાપાત્ર બને તેવા ખાસ સંજોગોમાં અને તેનાથી ઊલટા ક્રમમાં શાખની ઉપલભ્યતા અંગેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૯.- આ કલમથી, (“મુખ્ય માલિક” કહેવાતી) કોઈ વ્યક્તિ કે જેણે ઇનપુટ અથવા કેપિટલ ગુડઝ (મૂડીગત માલ), ઠરાવેલી શરતોને અધીન રહીને, જોબ વર્ક(છૂટક કામ) માટે મોકલ્યો હોય, તેના દ્વારા ઇનપુટ વેરા શાખ લેવા માટેની ખાસ જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૨૦.- આ કલમથી, ઠરાવેલી રીતે અને નિર્દિષ્ટ કરેલી શરતોને અધીન રહીને, ઇનપુટ વેરાની શાખનું વિતરણ જેણે કરવાનું હોય તેવા “ઇનપુટ સેવા વિતરક” અંગેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૨૧.- આ કલમથી, ઇનપુટ સેવા વિતરકે, વિતરણ કરેલી વધારાની ઇનપુટ વેરા શાખ, તેની ઉપરના વ્યાજ સહિત વસૂલ કરવાની રીત અંગેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૨૨.- આ કલમથી, રાજ્યમાં માલ અથવા સેવા અથવા બંનેનો વેરાપાત્ર પુરવઠો તૈયાર કરનાર દરેક પુરવઠાકારનું, જો કોઈ નાણાકીય વર્ષમાં એકંદર ટર્નઓવર, ઠરાવેલી રકમ કરતાં વધારે હોય, તો રજિસ્ટ્રેશન માટેની તેની જવાબદારી ઊભી કરવાનું ધાર્યું છે. આ કલમથી, વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ રજિસ્ટર થયેલી હોય તેવી દરેક વ્યક્તિની નિમણૂકની તારીખથી અમલમાં આવે તે રીતે સૂચિત અધિનિયમ હેઠળ રજિસ્ટ્રેશન માટેની જવાબદારી ઊભી કરી છે.

કલમ ૨૩.- આ કલમથી જોગવાઈ કરી છે કે અમુક વર્ગની વ્યક્તિઓ, રજિસ્ટ્રેશન કરાવવા માટે જવાબદાર નથી.

કલમ ૨૪.- આ કલમથી, ખંડ ૨૨-માં જોગવાઈ કરેલી મુક્તિ આપેલા પુરવઠા કરતાં તેનું એકંદર ટર્નઓવર ઓછું હોય તેમ છતાં, તેમાં જણાવ્યા પ્રમાણે અમુક પુરવઠાકારના ફરજિયાત રજિસ્ટ્રેશન માટેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૨૫.- આ કલમથી, રજિસ્ટ્રેશનની કાર્યરીતિની જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી જોગવાઈ કરી છે કે રજિસ્ટર થવા જવાબદાર હોય, તેવી દરેક વ્યક્તિએ, તે જે તારીખથી રજિસ્ટ્રેશન કરાવવા માટે જવાબદાર બને તે તારીખથી ત્રીસ દિવસની મુદતની અંદર, રજિસ્ટ્રેશન કરાવવા અરજી કરવી જોઈશે. આ કલમથી વધુમાં જોગવાઈ કરી છે કે આકસ્મિક વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ અથવા બિન-નિવાસી વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ, ધંધાના આરંભના ઓછામાં ઓછા પાંચ દિવસ અગાઉ રજિસ્ટ્રેશન માટે અરજી કરવી જોઈશે. આ કલમથી, સ્વૈચ્છિક રજિસ્ટ્રેશનની પણ જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી એવી પણ જોગવાઈ કરી છે કે અમુક સંગઠનોને, ખાસ કરીને આંતરિક પુરવઠા ઉપર ભરેલા વેરાના રિફંડના હેતુ માટે, વિશિષ્ટ ઓળખ નંબર(યુનિક આઇડેન્ટિટી નંબર) કાઢી આપવો જોઈશે.

કલમ ૨૬.- આ કલમથી, કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ રજિસ્ટ્રેશન નંબર અથવા વિશિષ્ટ ઓળખ નંબર કાઢી આપવામાં આવ્યો હોય અથવા

નામંજૂર કરવામાં આવ્યો હોય, ત્યારે તેવા સૂચિત અધિનિયમ હેઠળ રજિસ્ટ્રેશન માટેની અરજીથી રજિસ્ટ્રેશન થયું હોવાનું અથવા તે અરજી નામંજૂર થયેલી હોવાનું ગણાશે, તે બાબતની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૨૭.- આ કલમથી, આકસ્મિક વેરાપાત્ર વ્યક્તિ અને બિન-નિવાસી વેરાપાત્ર વ્યક્તિ માટેની ખાસ જોગવાઈઓ કરી છે.

કલમ ૨૮.- આ કલમથી, રજિસ્ટ્રેશનના સુધારા માટેની જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી, કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ કોઈ સુધારા મંજૂર કરવામાં આવ્યા હોય અથવા નામંજૂર કરવામાં આવ્યા હોય, ત્યારે સુધારા મંજૂર થયા હોવાનું અથવા તે નામંજૂર થયા હોવાનું ગણાશે, તે બાબતની પણ જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૨૯.- આ કલમથી, જોગવાઈ કરી છે કે યોગ્ય અધિકારી, પોતાની મેળે અથવા રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ અથવા આવી વ્યક્તિના મૃત્યુના કિસ્સામાં, તેના કાયદા માન્ય વારસદારે કરેલી અરજીના આધારે, અમુક નિર્દિષ્ટ સંજોગો હેઠળ રજિસ્ટ્રેશન રદ કરી શકશે. આ કલમથી, વધુમાં જોગવાઈ કરી છે કે કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ, રજિસ્ટ્રેશનનું રદ થવું, તે આ અધિનિયમ હેઠળનું રજિસ્ટ્રેશનનું રદ થયું હોવાનું ગણાશે.

કલમ ૩૦.- આ કલમથી, યોગ્ય અધિકારી દ્વારા પોતાની મેળે રજિસ્ટ્રેશન રદ કરવામાં આવ્યું હોય, ત્યારે રજિસ્ટ્રેશન રદ અથવા રદબાતલ કરવા માટેની જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી, વધુમાં જોગવાઈ કરી છે કે કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ, રજિસ્ટ્રેશન રદ અથવા રદબાતલ થવું, તે આ સૂચિત અધિનિયમ હેઠળ રદ કરેલું રજિસ્ટ્રેશન રદબાતલ થયું હોવાનું ગણાશે.

કલમ ૩૧.- આ કલમથી, ઠરાવેલી વિગતો દર્શાવીને, ઠરાવેલી મુદતની અંદર, વેરા ભરતિયું કાઢી આપવા માટેની જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી, રાજ્ય સરકારને, સેવાઓ નિર્દિષ્ટ કરવાની સત્તા મળે છે કે જેના માટે વેરા ભરતિયું બદલે, બીજા કોઈ દસ્તાવેજ કાઢી આપવામાં આવ્યો હોય, તે વેરા ભરતિયું હોવાનું ગણાશે અને જ્યાં કોઈપણ વેરા ભરતિયું કાઢી આપવું આવશ્યક ન હોય તે બાબતની સેવાઓ પણ નિર્દિષ્ટ કરી છે. આ કલમથી, અમુક કિસ્સામાં, વેરા ભરતિયું સિવાયના દસ્તાવેજો કાઢી આપવા માટેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૩૨.- આ કલમથી, રજિસ્ટર ન થયેલી હોય તેવી વ્યક્તિને, વેરો વસૂલ કરવા પર પ્રતિબંધ મૂકવામાં આવે છે. આ કલમથી, એવી પણ જોગવાઈ કરવામાં

આવી છે કે રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ, સૂચિત અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની જોગવાઈઓ અનુસાર વેરો ઉઘરાવવો જોઈશે.

કલમ ૩૩.- આ કલમથી, જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે અવેજના બદલામાં કોઈ પુરવઠો આપવામાં આવે, ત્યારે આવા પુરવઠા માટે વેરો ચૂકવવા જવાબદાર હોય તેવી દરેક વ્યક્તિએ મુખ્યત્વે, આકારણી, વેરા ભરતિયુંને લગતા તમામ દસ્તાવેજો અને બીજા સમાન દસ્તાવેજોમાં કિંમતનો ભાગ બનતી વેરાની રકમ દર્શાવવી જોઈશે.

કલમ ૩૪.- આ કલમથી, નિર્દિષ્ટ કરેલ પરિસ્થિતિઓમાં જમા નોંધો અને ઉધાર નોંધો આપવા માટેની જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી, જે સમયમાં અને જે પત્રકમાં જમા નોંધ અને ઉધાર નોંધની વિગતો જાહેર કરવાનું ફરમાવવામાં આવે તેવા વધુમાં વધુ સમય અને તેવા પત્રક માટેની પણ જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૩૫.- આ કલમથી, એવી જોગવાઈ કરી છે કે દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ, તેના ધંધાના મુખ્ય સ્થળે, નિર્દિષ્ટ કરેલ વિગતોના સાચા હિસાબ દર્શાવતા રેકર્ડ રાખવા જોઈશે અને તેને જાળવવા જોઈશે. આ કલમથી, માલના સંગ્રહ માટે વપરાતી વખાર અથવા ગોદામ અથવા કોઈ અન્ય સ્થળના માલિક અથવા ઓપરેટર ઉપર અને નિર્દિષ્ટ કરેલા રેકર્ડ જાળવવા માટે દરેક પરિવાહક(ટ્રાન્સપોર્ટર) ઉપર જવાબદારી નાંખેલ છે. આ કલમથી, કમિશનરને, નિર્દિષ્ટ હેતુ માટે વધારાના હિસાબો અથવા દસ્તાવેજો જાળવવા માટે અથવા અન્ય ઠરાવેલી રીતે હિસાબો જાળવવા માટે વેરાપાત્ર વ્યક્તિઓના વર્ગને જાહેર કરવાની સત્તા મળે છે. આ કલમથી એવી જોગવાઈ કરી છે કે નાણાકીય વર્ષ દરમિયાન જેમનું ટર્નઓવર ઠરાવેલી મર્યાદા કરતાં વધી જતું હોય તેવી દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ, ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ અથવા કોસ્ટ એકાઉન્ટન્ટ પાસે પોતાના હિસાબો ઓડિટ કરાવવા જાઈશે.

કલમ ૩૬.- આ કલમથી, રજિસ્ટર થયેલી દરેક વ્યક્તિને, હિસાબો અને રેકર્ડ જે વર્ષને લગતાં હોય તે વર્ષ માટે વાર્ષિક પત્રક રજૂ કરવાની નિયત તારીખથી બોંતેર મહિના પૂરા થાય, ત્યાં સુધી તેવા હિસાબી ચોપડા અથવા અન્ય દસ્તાવેજો રાખવાનું ફરમાવે છે.

કલમ ૩૭.- આ કલમથી, રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિઓની અમુક નિર્દિષ્ટ કરેલ કક્ષાઓ સિવાયની અન્ય રજિસ્ટર થયેલ વ્યક્તિઓએ જાવક માલ પુરવઠાની વિગતો રજૂ કરવાની રીત અને તે સમય તેમજ તત્સમાન માલ લેનારાઓને આ

વિગતોની જાણ કરવાની રીત અને તે સમય માટે જોગવાઈ કરી છે. વધુમાં, આ કલમથી, માલ લેનારાઓ તરફથી જાણ કરાયેલ વિગતોનો સ્વીકાર અથવા અસ્વીકારની રીત અને સમય માટે જોગવાઈ કરી છે. વળી, આ કલમથી, લેનારની જાવક માલ પુરવઠાની વિગતો આવક માલ પુરવઠા સાથે અસમાન થવાને પરિણામે થયેલ ભૂલ અથવા ચૂકની સુધારણા માટે તેમજ વેરા અને વ્યાજ, હોય તો, તેની ચૂકવણી માટેની રીત અને તે સમયગાળા માટે જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૩૮.- આ કલમથી, તત્સમાન પુરવઠાકારે રજૂ કરેલી જાવક માલ પુરવઠાની વિગતોની ખરાઈ, માન્યતા સુધારો અથવા કમી કરવા સહિત રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિઓની અમુક નિર્દિષ્ટ કરેલી કક્ષાઓ સિવાયની અન્ય રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિઓએ આવક માલ પુરવઠાની વિગતો રજૂ કરવાની રીત અને તે સમય માટે જોગવાઈ કરી છે. વધુમાં આ કલમથી, તત્સમાન પુરવઠાકારને, માલ લેનારે સુધારા કર્યા પ્રમાણે અથવા સ્વીકાર્યા પ્રમાણે પુરવઠાની વિગતોની જાણ કરવાની રીત અને તે સમય માટે જોગવાઈ કરી છે. વળી આ કલમથી, અસમાન થયેલી વિગતોને પરિણામે થયેલ ભૂલ અથવા ચૂકની સુધારણા માટે તેમજ વેરા અને વ્યાજ, કોઈ હોય તો, તે માટેની રીત અને સમયગાળા માટે જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૩૯.- આ કલમથી, રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિઓની જુદી જુદી કક્ષાઓ દ્વારા પત્રકો રજૂ કરવાની રીત, શરતો અને તેના સમય માટે જોગવાઈ કરી છે. વધુમાં આ કલમથી, એવી જોગવાઈ કરી છે કે પત્રક ફાઇલ કરવાની નિયત તારીખ સુધીમાં વેરો ચૂકવવાનું ફરમાવવામાં આવે છે. વળી આ કલમથી, જે સમય મર્યાદામાં પત્રકમાંની કોઈ ચૂક અથવા ભૂલ ભરેલી વિગતોની સુધારણા કરી શકાય તેવી સમય-મર્યાદા માટે જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૪૦.- આ કલમથી એવી જોગવાઈ કરી છે કે જે તારીખે દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ રજિસ્ટ્રેશન માટે જવાબદાર બની હોય તે તારીખથી જે તારીખે રજિસ્ટ્રેશન મંજૂર કરવામાં આવ્યું હોય તે તારીખ સુધીની વચ્ચેની મુદતમાં માલનો પુરવઠો બહાર મોકલ્યો હોય તેવી વ્યક્તિએ, રજિસ્ટ્રેશન મંજૂર કર્યા પછી તેણે રજૂ કરેલા પ્રથમ પત્રકમાં તે જાહેર કરવું જોઈશે.

કલમ ૪૧.- આ કલમથી એવી જોગવાઈ કરી છે કે દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, ઠરાવેલ શરતો અને નિયંત્રણોને અધીન રહીને પાત્ર ઇનપુટ વેરા શાખ લેવા

માટે વ્યક્તિગતરીતે હકદાર થશે. વધુમાં આ કલમથી, એવી જોગવાઈ કરી છે કે કામચલાઉ ધોરણે લીધેલી શાખનો ઉપયોગ ફક્ત જે પત્રકમાં કામચલાઉ ધોરણે શાખ લેવામાં આવી હોય તે પત્રકમાં સ્વ-આકારણી કરેલ ઉત્પાદન વેરાની ચૂકવણી માટે જ કરવો જોઈશે.

કલમ ૪૨.- આ કલમથી, ઠરાવેલા સમયમાં અને તેવી રીતે, વેરા મુદત માટે લેનારે રજૂ કરેલ આવક માલ પુરવઠાની વિગતોની તત્સમાન વિગતો સાથે સરખામણી કરવા માટેની જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી, બંધ-બેસતી (સમાન) ન હોવાના પરિણામો માટે પણ જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૪૩.- આ કલમથી, ઠરાવેલા સમયમાં અને તેવી રીતે, વેરા મુદત માટે પુરવઠાકારે રજૂ કરેલ જાવક માલ પુરવઠાને લગતી દરેક જમા નોંધની વિગતોની તત્સમાન વિગતો સાથે સરખામણી કરવા માટે જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી, વિગતો બંધ-બેસતી ન હોવાના પરિણામો માટે પણ જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૪૪.- આ કલમથી, એવી જોગવાઈ કરી છે કે વ્યક્તિઓની અમુક નિર્દિષ્ટ કક્ષા સિવાયની અન્ય દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ, ઓડિટ કરેલા વાર્ષિક હિસાબોની નકલ, મેળવણી પત્રક અને ઠરાવવામાં આવે તેવી અન્ય વિગતો સાથે વાર્ષિક પત્રક રજૂ કરવું જોઈશે.

કલમ ૪૫.- આ કલમથી, એવી જોગવાઈ કરી છે કે જેનું રજિસ્ટ્રેશન રદ કરવામાં આવ્યું છે તેવી દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિએ, રદ કર્યાની તારીખ અથવા રદ કરવાનો હુકમ કર્યાની તારીખ, એ બેમાંથી જે મોડું હોય તે તારીખથી ત્રણ મહિનાની અંદર આખરી વાર્ષિક પત્રક રજૂ કરવું જોઈશે.

કલમ ૪૬.- આ કલમથી, પત્રક રજૂ કરવામાં ચૂક કરેલી હોય તેવી રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિને, પંદર દિવસની અંદર તેવું પત્રક રજૂ કરવા ફરમાવતી નોટિસ આપવા માટેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૪૭.- આ કલમથી, પત્રકના વિલંબિત ફાઇલિંગ માટેની ફીની વસૂલાત માટે જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૪૮.- આ કલમથી, માલ અને સેવા વેરા વ્યવસાયીની મંજૂરીની રીત, તેમની પાત્રતા શરતો, ફરજો અને જવાબદારીઓ, તેમને દૂર કરવાની રીત માટે જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી, એવી પણ જોગવાઈ કરી છે કે રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ, જુદા જુદા પત્રકો ફાઇલ કરવા માટે વેરા વ્યવસાયીને સત્તા આપી શકશે

પણ સૂચિત અધિનિયમ હેઠળની તમામ જવાબદારીઓ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિની રહે છે.

કલમ ૪૯.- આ કલમથી, વેરા, વ્યાજ, દંડ અને અન્ય રકમોની ચૂકવણી માટે જોગવાઈ કરી છે. વધુમાં આ કલમથી, ઇલેક્ટ્રોનિક રોકડ ખાતાવહીની જાળવણી માટે જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી એવી જોગવાઈ કરી છે કે રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિના પત્રકના સ્વ-આકારણી કર્યા પ્રમાણેની ઇનપુટ વેરા શાખ તેના ઇલેક્ટ્રોનિક શાખ ખાતાવહીમાં જમા કરવી જોઈશે. આ કલમથી એવી પણ જોગવાઈ કરી છે કે ઇલેક્ટ્રોનિક રોકડ વહી અથવા ઇલેક્ટ્રોનિક જમા વહીમાંની રકમનો કઈ રીતે ઉપયોગ કરી શકાશે. આ કલમથી એમ પણ જોગવાઈ કરી છે કે ઇનપુટ વેરા શાખનો ઉપયોગ કરીને વેરાની ચુકવણીનો હુકમ કરી શકાશે અને અમુક વિરૂધ્ધ ઉપયોગો પર પ્રતિબંધ માટે પણ જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી કોઈ વ્યક્તિને આપેલ ક્રમ પ્રમાણે જવાબદારી પૂરી કરવા પણ ફરમાવેલ છે.

કલમ ૫૦.- આ કલમથી, વેરાની વિલંબિત ચૂકવણી પરના વ્યાજ માટે જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી, સામાન્ય અથવા અન્ય નિર્દિષ્ટ પરિસ્થિતિઓમાં વ્યાજના દરની ટોચ-મર્યાદા નક્કી કરી છે.

કલમ ૫૧.- આ કલમથી, સરકારી વિભાગો, સ્થાનિક સત્તામંડળો, સરકારી એજન્સીઓ અને અન્ય જાહેર કરાયેલ વ્યક્તિઓએ નિર્દિષ્ટ પરિસ્થિતિઓમાં પુરવઠાકારને કરેલ ચૂકવણી અથવા તેના ખાતે જમા કરેલ રકમમાંથી એક ટકાના દરે મૂળ સ્થાનેથી વેરાની કપાત કરવા માટે જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી, કપાતની તારીખ, રાજ્ય સરકારના ખાતે જમા થયેલ કપાત કરેલ રકમની કપાતની તારીખ, ચુકવણીની તારીખ અને ઠરાવેલા પત્રકો રજૂ (ફાઇલ) કરવાની તારીખ વિસ્તૃતપણે દર્શાવવામાં આવેલ છે.

કલમ ૫૨.- આ કલમથી, ઓપરેટર દ્વારા માલના પુરવઠા માટેની અવેજની વસૂલાત કરવાની હોય ત્યારે, ઇલેક્ટ્રોનિક કોમર્સ ઓપરેટર દ્વારા જાહેર કરેલા દરે મૂળ સ્થાનેથી વેરાની વસૂલાત કરવા માટે જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી, વસૂલાતની તારીખ, સરકારના ખાતે જમા થયેલ રકમની વસૂલાતની તારીખ, ચૂકવણી કર્યાની તારીખ અને ઠરાવેલા પત્રકો રજૂ (ફાઇલ) કરવાની તારીખ વિસ્તૃતપણે દર્શાવવામાં આવેલ છે.

કલમ ૫૩.- આ કલમથી, એવી જોગવાઈ કરી છે કે સંકલિત માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ લેણા થયેલા વેરાની ચૂકવણી માટે સૂચિત અધિનિયમ હેઠળ

પ્રાપ્ત થયેલી ઇનપુટ વેરા શાખનો ઉપયોગ કર્યેથી, રાજ્ય વેરા તરીકે વસૂલાત કરેલ રકમ, તેવી રીતે ઉપયોગ કરેલી એવી શાખની સમાન રકમથી ઘટાડેલી ગણાશે અને રાજ્ય સરકારે, ઠરાવવામાં આવે તેવી રીતે અને તેટલા સમયમાં રાજ્ય વેરા ખાતામાંથી એવી રીતે ઘટાડેલી રકમની સમાન રકમ સંકલિત વેરા ખાતે તબદીલ કરવી જોઈશે.

કલમ ૫૪.- આ કલમથી, એવી જોગવાઈ કરી છે કે વધારાના વેરા અને વ્યાજ અથવા કરેલ બીજી કોઈ ચુકવણીના રિફંડનો દાવો પ્રસ્તુત તારીખથી બે વર્ષ પૂરા થતાં પહેલાં કરી શકાશે. આ કલમથી, વધુમાં એવી જોગવાઈ કરી છે કે ઝીરો રેટેડ ટેક્સ (શૂન્ય વેરા) અને વ્યસ્ત વેરા માળખાના કિસ્સામાં, ઉપયોગ ન કરેલી ઇનપુટ વેરા શાખના રિફંડનો દાવો કરી શકાશે. આ કલમથી જે સમયમર્યાદામાં રિફંડની અરજીનો નિર્ણય કરવો જોઈશે તેની પણ જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી, એવી પણ જોગવાઈ કરી છે કે ઝીરો રેટેડ પુરવઠાના કિસ્સામાં નેવુ ટકા સુધીનું અગ્રીમ રિફંડ મંજૂર કરી શકાશે. આ કલમથી, એમ પણ જોગવાઈ કરી છે કે રિફંડનો દાવો કરતી વ્યક્તિએ એ સાબિત કરવું પડશે કે તે અન્યાયી રીતે વેરાનો બોજો ખસેડીને પોતે લાભ લઈ રહ્યો નથી. અરજદાર, વેરાનો બોજો કોઈ બીજી વ્યક્તિ પર ખસેડે, તો અન્યથા રિફંડને પાત્ર થાય તેવી વેરાની અથવા બીજી રકમ, ગ્રાહક કલ્યાણ ફંડ નામના ફંડમાં જમા કરવામાં આવશે.

કલમ ૫૫.- આ કલમથી, નિર્દિષ્ટ વ્યક્તિ અથવા વ્યક્તિઓના વર્ગ-એ મેળવેલ માલ અથવા સેવા અથવા તે બંનેના જાહેર કરેલ પુરવઠા ઉપર ભરવાપાત્ર વેરાની રકમના રિફંડ માટે જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૫૬.- આ કલમથી, રિફંડની વિલંબિત ચુકવણી પર વ્યાજ ચૂકવવા માટે જોગવાઈ કરી છે. તેનાથી, સામાન્ય અને નિર્દિષ્ટ પરિસ્થિતિઓમાં વ્યાજના દરની ટોચમર્યાદા નિયત કરી છે.

કલમ ૫૭.- આ કલમથી, રાજ્ય સરકાર દ્વારા ગ્રાહક કલ્યાણ ફંડની રચના માટે જોગવાઈ કરી છે. તેનાથી, એમ પણ જોગવાઈ કરી છે કે અન્યાયી ફાયદો મેળવેલ હોય તે સિવાય અન્યથા રિફંડપાત્ર હોય તેવી વેરાની અને બીજી રકમો ગ્રાહક કલ્યાણ ફંડમાં જમા કરવી જોઈશે.

કલમ ૫૮.- આ કલમથી, જોગવાઈ કરી છે કે ગ્રાહક સુરક્ષા ફંડમાં જમા કરેલી રકમનો ઉપયોગ, ગ્રાહકોના કલ્યાણ માટે કરવામાં આવશે. આ કલમથી એવી

જોગવાઈ પણ કરી છે કે સરકાર અથવા તેણે નિર્દિષ્ટ કરેલા સત્તાધિકારી, ફંડનો યોગ્ય અને અલગ હિસાબ નિભાવશે તથા હિસાબોના વાર્ષિક પત્રક તૈયાર કરશે.

કલમ ૫૯.- આ કલમથી, દરેક રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ માટે સ્વ-આકારણી અંગેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૬૦.- આ કલમથી, ખાસ સંજાગોમાં વેરાપાત્ર વ્યક્તિ દ્વારા વિનંતી મળ્યેથી, કામચલાઉ આકારણી માટેની જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી, વેરો ચૂકવવાની પદ્ધતિ માટેની જોગવાઈ કરી છે અને કામચલાઉ આકારણી આખરી કરવા માટેની પદ્ધતિ તથા તેની સમયમર્યાદા અંગેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૬૧.- આ કલમથી, પત્રક અને બીજી વિગતોની ચકાસણી તથા પત્રકમાંની વિસંગતતાનો ઉકેલ લાવવાની પદ્ધતિ અને ઓછી કરેલી ચુકવણીની વસૂલાત માટે સુધારાત્મક પગલાં લેવાની પણ જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૬૨.- આ કલમથી, નિયત તારીખ સુધીમાં જેણે પત્રક રજૂ ન કર્યા હોય તેવી વ્યક્તિઓની આકારણીની કાર્યરીતિ માટેની જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી જોગવાઈ કરી છે કે યોગ્ય અધિકારી, તેમની સર્વોત્તમ નિર્ણયશક્તિ અનુસાર, પત્રક રજૂ ન કરનાર વ્યક્તિની વેરા જવાબદારીની આકારણી કરવા માટે કાર્યવાહી શરૂ કરી શકશે.

કલમ ૬૩.- આ કલમથી, રજિસ્ટર થવાને પાત્ર હોય તેમ છતાં, રજિસ્ટર થયેલી ન હોય તેવા વ્યક્તિઓની આકારણીની કાર્યરીતિ અંગેની જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી જોગવાઈ કરી છે કે યોગ્ય અધિકારી, તેમની સર્વોત્તમ નિર્ણયશક્તિ અનુસાર, રજિસ્ટર થયેલી ન હોય તેવી વ્યક્તિની વેરા જવાબદારીની આકારણી કરવા માટેની કાર્યવાહી કરી શકશે.

કલમ ૬૪.- આ કલમથી, અધિક કમિશનર અથવા સંયુક્ત કમિશનરની પરવાનગી સહિત ખાસ સંજાગોમાં સંક્ષિપ્ત આકારણી માટેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૬૫.- આ કલમથી, વેરા જવાબદારી અને વેરા ચુકવણીની યથાર્થતા અંગેની ખરાઈ કરવા માટે, રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિ દ્વારા નિભાવવામાં આવેલા રેકર્ડનું ઓડિટ કરવા માટેની વિગતવાર કાર્યરીતિ અંગેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૬૬.- આ કલમથી, ચાર્ટડ એકાઉન્ટન્ટ અથવા કોસ્ટ એકાઉન્ટન્ટ દ્વારા અમુક સંજાગો હેઠળ રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિના ઓડિટ માટેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૬૭.- આ કલમથી, સૂચિત અધિનિયમની જોગવાઈઓનું અપાલન (થયાના કેસ) શોધી કાઢવા માટે ઝડપી, જપ્તી અને તપાસ કરવા માટેની સત્તા તથા વિગતવાર કાર્યરીતિ અંગેની જોગવાઈ કરી છે. આ સત્તા, સંયુક્ત કમિશનર અથવા સંયુક્ત કમિશનર-એ અધિકૃત કરેલા અધિકારીથી ઊતરતા દરજ્જાના ન હોય તેવા અધિકારી દ્વારા વાપરી શકાશે.

કલમ ૬૮.- આ કલમથી, હેરફેરમાં માલના નિરિક્ષણની જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી એવી જોગવાઈ કરી છે કે સરકાર, નિર્દિષ્ટ કરેલ રકમથી વધારાની કિંમતના કોઈપણ મોકલાવવાના માલને લઈ જતાં વાહનનો હવાલો ધરાવતી વ્યક્તિને ઠરાવેલ દસ્તાવેજો અને સાધનો પોતાની સાથે લઈ જવા ફરમાવી શકશે.

કલમ ૬૯.- આ કલમથી, જે વ્યક્તિએ અમુક નિર્દિષ્ટ ગુનો કર્યો હોય તેવી વ્યક્તિની ધરપકડ કરવાની સત્તા માટેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૭૦.- આ કલમથી, કોઈ પણ તપાસમાં જે કોઈ વ્યક્તિની હાજરીની જરૂર જણાય તેવી કોઈ પણ વ્યક્તિને બોલાવવા માટેની સત્તા મળે છે.

કલમ ૭૧.- આ કલમથી, એવી જોગવાઈ કરી છે કે કોઈ પણ અધિકૃત અધિકારીને મહેસૂલી હિતની સલામતી માટે જરૂરી હોય તેવા, કોઈ પણ ઓડિટ, ચકાસણી, ખરાઈ અને ચેકિંગ (તપાસ) હાથ ધરવાના હેતુઓ માટે રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિના ધંધાના કોઈ પણ સ્થળમાં પ્રવેશવાની સત્તા રહેશે.

કલમ ૭૨.- આ કલમથી સૂચિત અધિનિયમને અમલમાં લાવવામાં રોકાયેલા અધિકારીઓને મદદ કરવા જમીન મહેસૂલ એકઠું કરવામાં રોકાયેલા પોલીસ, રેલવે, કસ્ટમ અને બીજા અધિકારીઓ માટેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૭૩.- આ કલમથી, કોઈ કપટ અથવા જાણી બુઝીને કરેલી ખોટી રજૂઆત અથવા હકીકતોને છૂપાવ્યા સિવાય અન્ય કોઈ કારણોસર વેરો ચૂકવ્યો ન હોય અથવા ઓછો ચૂકવ્યો હોય અથવા ભૂલથી રિફંડ કરવામાં આવ્યું હોય અથવા ખોટી રીત ઈનપુટ વેરા શાખ પ્રાપ્ત કરી હોય અથવા તેનો ઉપયોગ કર્યો હોય તેના નિકાલ માટેની જોગવાઈ કરી છે, જે વર્ષ માટેની વિસંગતતા ધ્યાનમાં આવી હોય તે વર્ષના વાર્ષિક પત્રક ફાઈલ કરવાની નિયત તારીખથી ત્રણ વર્ષની મુદતની અંદર ન્યાયનિર્ણય કરતો હુકમ બહાર પાડવામાં આવશે. આ કલમથી એવી પણ જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે સમય મર્યાદા અગાઉ આશરે ત્રણ મહિને જરૂરી હોય તેવી કારણદર્શક નોટિસ કાઢવાની રહેશે. એવી પણ

જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે જો આવી નોટિસ આપતાં પહેલાં વ્યાજ સાથે વેરો ચૂકવી દેવામાં આવ્યો હોય, તો એસ.સી.એન-એ નોટિસ કાઢવાની જરૂર રહેશે નહિ. આ કલમથી એવી પણ જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે જ્યારે કોઈ પણ વેરાપાત્ર વ્યક્તિ કારણદર્શક નોટિસ આપ્યાના ત્રીસ દિવસની અંદર વ્યાજ સાથે વેરો ચૂકવી દે ત્યારે, તે કોઈ પણ દંડ ચૂકવવાને પાત્ર થશે નહિ અને નોટિસ સંબંધી તમામ કાર્યવાહી પૂર્ણ થયેલ ગણાશે.

કલમ ૭૪.- આ કલમથી, એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે કોઈ કપટ અથવા જાણી બુઝીને કરેલી કોઈ ખોટી રજૂઆત અથવા હકીકતો છૂપાવવામાં આવી હોય તેવા કારણસર કોઈ વેરો ચૂકવવામાં આવ્યો ના હોય અથવા ઓછો ચૂકવવામાં આવ્યો હોય અન્યથા ભૂલથી રિફંડ કરવામાં આવ્યો હોય અથવા ખોટી રીતે ઈનપુટ વેરા શાખ પ્રાપ્ત કરવામાં આવી હોય અથવા તેનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હોય તેવા કિસ્સામાં જે વર્ષ માટે આવી વિસંગતતા ધ્યાનમાં આવી હોય તે વર્ષ માટેના વાર્ષિક પત્રક ફાઈલ કરવાની નિયત તારીખથી પાંચ વર્ષની અંદર ન્યાય નિર્ણય કરતો હુકમ કરવો જોઈશે. વધુમાં, સમયમર્યાદા અગાઉ આશરે છ મહિના અગાઉ કારણ દર્શાવતી નોટિસ કાઢવાની જરૂરી રહેશે. આ કલમથી એવી પણ જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે એવી નોટિસ કાઢતા પહેલા, પંદર ટકાને સમકક્ષ વ્યાજ અને દંડ સાથે વેરો ચૂકવી દેવામાં આવ્યો હોય, તો એવી નોટિસ કાઢવાની જરૂર રહેશે નહિ. આ કલમથી એવી પણ જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે જ્યારે કોઈ વેરાપાત્ર વ્યક્તિ કારણદર્શક નોટિસ કાઢવાના ત્રીસ દિવસની અંદર પચીસ ટકા જેટલા વેરો, વ્યાજ અને દંડ સહિત ચૂકવે ત્યારે, નોટિસ સંબંધી તમામ કાર્યવાહી પૂર્ણ થયેલ હોવાનું ગણાશે. આ કલમથી એવી પણ જોગવાઈ કરી છે કે જ્યારે વેરાપાત્ર વ્યક્તિ હુકમની જાણ થયાની તારીખથી પચાસ ટકા વેરા સાથે વ્યાજ અને દંડ સહિતનો વેરો ચૂકવે ત્યારે, નોટિસ સંબંધી તમામ કાર્યવાહી પૂર્ણ થયેલી ગણાશે.

કલમ ૭૫.- આ કલમથી, વેરો નક્કી કરવા માટેની સામાન્ય જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી એવી જોગવાઈ કરી છે કે મુદત મોફૂફી, હોય તો, તે કારણ દર્શક નોટિસ કાઢવા માટેની અથવા હુકમ કરવા માટેની સમયમર્યાદાની ગણતરી કરતી વખતે, આવી મોફૂફ રાખેલી મુદતને ગણતરી કરવામાંથી બાકાત રાખવી જોઈશે. આ કલમથી વધુમાં એવી જોગવાઈ કરી છે કે જે મુદત દરમિયાન કોઈ પણ અપીલ ફોરમમાં (સત્તામંડળ)માં અપીલ અનિર્ણિત હોય તે મુદતને, એવી નોટિસ કાઢવા માટે અથવા હુકમ કરવા માટેની સમય મર્યાદાની ગણતરી કરતી

વખતે બાકાત રાખવી જોઈશે. આ કલમથી એવી પણ જોગવાઈ છે કે પત્રક મુજબ વણચૂકવેલ સ્વ આકારણી કરેલ વેરા અને તેના પરના વ્યાજની વસૂલાત માટે આવી કોઈ નોટિસ કાઢવાની જરૂર રહેશે નહિ. આ કલમથી એવી પણ જોગવાઈ છે કે વૈધાનિક સમય મર્યાદાની અંદર એવો કોઈ હુકમ કરવામાં આવ્યો ન હોય, તો ન્યાયનિર્ણય (ચુકાદા) અંગેની કાર્યવાહી પૂર્ણ થયેલ હોવાનું ગણાશે.

કલમ ૭૬.- ગ્રાહક તરફથી વ્યાજ સહિત વેરા તરીકે વસૂલ કરેલી કોઈપણ રકમ જેના સંબંધમાં, વસૂલ કરેલી એવી રકમ વેરાપાત્ર હોય કે ન હોય તેને ધ્યાનમાં લીધા વિના સરકારી ખાતામાં જમા કરવી જોઈશે. આ કલમથી વધુમાં, રકમ વસૂલ કરવામાં આવી હોય પરંતુ જમા કરવામાં આવેલ ન હોય તે માટે કારણ દર્શક નોટિસ કાઢવાની જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી એવી પણ જોગવાઈ કરી છે કે આવી નોટિસ કાઢવાની તારીખથી એક વર્ષની અંદર હુકમ કરવાનું જરૂરી રહેશે.

કલમ ૭૭.- આ કલમથી, આંતર રાજ્ય પૂરવઠાને ત્યાર પછી, આંતરરાજ્ય પૂરવઠા તરીકે રાખવાનો હોય ત્યારે તેવી પરિસ્થિતિમાં કેન્દ્રિય વેરા અથવા રાજ્ય વેરાના રિફંડની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૭૮.- આ કલમથી, એવી જોગવાઈ કરી છે કે હુકમ અનુસાર ચૂકવવા પાત્ર રકમ વસૂલાત કાર્યવાહી શરૂ થવી જોઈશે, તે હુકમની સેવામાં ક્ષતિ હોય (જણાય) તે તારીખથી અમુક નિર્દિષ્ટ કરેલ કેસને સિવાય ત્રણ મહિનાની મુદતની અંદર એવી વ્યક્તિને ચૂકવવી જોઈશે.

કલમ ૭૯.- આ કલમથી, સૂચિત કાયદા હેઠળ ચૂકવવા પાત્ર રકમની વસૂલાતની જુદી જુદી રીતો માટેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૮૦.- આ કલમથી, વધુમાં વધુ ચોવીસ હપ્તામાં બાકી (રકમ)ની ચૂકવણી માટેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૮૧.- આ કલમથી, અમુક નિર્દિષ્ટ સંજોગોમાં મિલકતની તબદીલી ફોક (૨૯) કરવી જોઈશે તે અંગેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૮૨.- આ કલમથી સૂચિત અધિનિયમ હેઠળની જવાબદારીઓ નાદારી અને ઇનસોલ્વન્સી એન્ડ બેંકરપ્સી અધિનિયમ, ૨૦૧૬ માં અન્યથા જોગવાઈ કરવામાં

આવી હોય તે સિવાય, વેરા પાત્ર વ્યક્તિની મિલકત પર પ્રથમ ચાર્જ કરવાનો રહેશે.

કલમ ૮૩.- આ કલમથી સૂચિત અધિનિયમની અમુક કલમો હેઠળ કોઈપણ કાર્યવાહીઓ અનિર્ણિત હોય તે દરમિયાન, કમિશનર લેખિતમાં હુકમથી કામ ચલાઉ જપ્તી માટેના હુકમની તારીખથી એક વર્ષની મુદત માટે કોઈ પણ મિલકતને કામ ચલાઉ રીતે જપ્ત કરી શકશે.

કલમ ૮૪.- આ કલમથી, અમુક વસૂલાત કાર્યવાહીઓ ચાલુ રાખવા અને માન્ય ઠરાવવાની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૮૫.- આ કલમથી, જોગવાઈ કરી છે કે વેરાપાત્ર વ્યક્તિ, સમગ્ર: અથવા અંશત: પોતાનો ધંધો તબદીલ કરે અને જે વ્યક્તિને તે તબદીલ કરે તે, સંયુક્ત અથવા પૃથક રીતે, સંપૂર્ણ રીતે અથવા એવી તબદીલીના વિસ્તાર સુધી એવી તબદીલીના સમય સુધી, વેરાપાત્ર વ્યક્તિ તરફથી લેણાં કોઈ વેરા, વ્યાજ અથવા કોઈ દંડ ચૂકવવાને પાત્ર થશે.

કલમ ૮૬.- આ કલમથી, જોગવાઈ કરી છે કે પોતાના પ્રિન્સિપાલ વતી એજન્ટ કોઈ વેરાપાત્ર માલ પૂરો પાડે અથવા મેળવે ત્યારે, એવો એજન્ટ અને તેનો પ્રિન્સિપાલ, સંયુક્ત અને પૃથક રીતે એવા માલ ઉપર વેરો ચૂકવવાને પાત્ર થશે.

કલમ ૮૭.- આ કલમથી, કોર્ટ અથવા ટ્રિબ્યુનલના હુકમ અનુસાર અથવા અન્યથા બે અથવા તેથી વધુ કંપનીના એકત્રિકરણ અથવા જોડાણથી કંપનીઓની જવાબદારી માટે જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૮૮.- આ કલમથી, કોઈ કંપની બંધ થયે કંપની અને તેના ડિરેક્ટરોની જવાબદારી માટે જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૮૯.- આ કલમથી, ખાનગી કંપનીના ડિરેક્ટરની જવાબદારી માટે જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૯૦.- આ કલમથી, પેઢી અને પેઢીના દરેક ભાગીદારની જવાબદારી માટે જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૯૧.- આ કલમથી, સગીર અથવા અસમર્થ વ્યક્તિ વતી કાર્ય કરતા વાલીઓ અને ટ્રસ્ટીઓની જવાબદારી માટે જોગવાઈ કરી છે.

- કલમ ૯૨.- આ કલમથી, કોર્ટ ઓફ વોર્ડ, એડમિનિસ્ટ્રેટર જનરલ, સરકારી ટ્રસ્ટી અથવા કોઈ રિસિવર અથવા મેનેજરની જવાબદારી માટે જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૯૩.- આ કલમથી, અમુક કિસ્સામાં, વેરો, વ્યાજ અથવા દંડ ચૂકવવાની જવાબદારીને લગતી ખાસ જોગવાઈઓ માટે જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૯૪.- આ કલમથી, વેરાપાત્ર વ્યક્તિ પેઢી અથવા વ્યક્તિઓનું મંડળ અથવા હિન્દુ અવિભીકત કુટુંબ હોય અને એવી પેઢી, મંડળ અથવા કુટુંબ ધંધો ચાલુ ન રાખે ત્યારે તેમની જવાબદારી માટે જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૯૫.- આ કલમથી, ચેપ્ટર ઓન એડવાન્સ રૂલિંગમાંના શબ્દો અને શબ્દપ્રયોગની વ્યાખ્યાઓ ધરાવે છે.
- કલમ ૯૬.- આ કલમથી, ગુજરાત ઓથોરિટી ઓફ એડવાન્સ રૂલિંગની રચનાની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૯૭.- આ કલમથી, એડવાન્સ રૂલિંગ માટે અરજી ફાઇલ કરવાના નમૂના, રીત અને ફીની જોગવાઈ કરી છે. આ કલમ, જે પ્રકારના પ્રશ્નો અંગે એડવાન્સ રૂલિંગ મેળવી શકાય તેની યાદીની પણ જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૯૮.- આ કલમથી, એડવાન્સ રૂલિંગ મેળવવા માટે મળેલી અરજી પર વિગતવાર કાર્યરીતિ માટે જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી જોગવાઈ કરી છે કે અરજી મળ્યાની તારીખથી નેવું દિવસમાં એડવાન્સ રૂલિંગ જાહેર કરવું જાઈશે.
- કલમ ૯૯.- આ કલમથી, એડવાન્સ રૂલિંગ માટે ગુજરાત એપેલેટ ઓથોરિટિની રચના માટે જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૧૦૦.- આ કલમથી, જોગવાઈ કરી છે કે એડવાન્સ રૂલિંગથી નારાજ કોઈપણ પક્ષકાર, જેની વિરૂધ્ધ અપીલ કરવાની હોય તે રૂલિંગની જાણ થયાની તારીખથી ત્રીસ દિવસની મુદતની અંદર એપેલેટ ઓથોરિટિને અપીલ કરી શકાશે.
- કલમ ૧૦૧.- આ કલમથી, જોગવાઈ કરી છે કે એડવાન્સ રૂલિંગ માટેના ગુજરાત એપેલેટ ઓથોરિટીએ, અપીલ અથવા રેફરન્સ ફાઇલ કર્યાની તારીખથી નેવું દિવસમાં હુકમ પસાર કરવો જાઈશે. આ કલમથી એવી પણ જોગવાઈ કરી છે કે અપીલ અથવા રેફરન્સમાં ઉલ્લેખેલ કોઈ મુદ્દા પર એપેલેટ ઓથોરિટીના સભ્યો જુદા પડે ત્યારે, અપીલ અથવા રેફરન્સ હેઠળના પ્રશ્નના સંબંધમાં કોઈ એડવાન્સ રૂલિંગ આપી શકાય તેમ નથી એવું માનવમાં આવશે.

- કલમ ૧૦૨.- આ કલમથી, જોગવાઈ કરી છે કે અમુક નિર્દિષ્ટ સંજાગો સિવાય ગુજરાત ઓથોરિટી ફોર એડવાન્સ રૂલિંગ અથવા ગુજરાત એપેલેટ ઓથોરિટી ફોર એડવાન્સ રૂલિંગ, તેણે પસાર કરેલા કોઈપણ હુકમને સુધારી શકશે, જેથી કરીને રેકર્ડ પરની દેખીતી ભૂલ હુકમની તારીખથી છ મહિનાની મુદતમાં સુધારી શકશે.
- કલમ ૧૦૩.- આ કલમથી, જોગવાઈ કરી છે કે ફક્ત અરજદાર અને અરજદારના સંબંધમાં સંબંધિત અધિકારી અથવા હકુમતવાળા અધિકારીને બંધનકર્તા રહેશે. આ કલમથી એવી પણ જોગવાઈ કરી છે કે કાયદા અથવા હકીકતમાં ફેરફાર હોય તે સિવાય એડવાન્સ રૂલિંગ બંધનકર્તા રહેશે.
- કલમ ૧૦૪.- આ કલમથી, એવી જોગવાઈ કરી છે કે એડવાન્સ રૂલિંગ રદબાદલ થશે, જ્યારે રૂલિંગ કપટ અથવા મહત્વની હકીકતો છુપાવીને અથવા હકીકતોની ખોટી રજૂઆત કરીને મેળવેલ હોય.
- કલમ ૧૦૫.- આ કલમથી જોગવાઈ કરી છે કે ગુજરાત ઓથોરિટી ફોર એડવાન્સ રૂલિંગ અથવા ગુજરાત એપેલેટ ઓથોરિટી ફોર એડવાન્સ રૂલિંગને, સૂચિત અધિનિયમ હેઠળ સત્તાઓ વાપરવાના હેતુ માટે, દીવાની કાર્યરીતિ અધિનિયમ, ૧૯૦૮ હેઠળ દીવાની કોર્ટની તમામ સત્તાઓ રહેશે.
- કલમ ૧૦૬.- આ કલમથી જોગવાઈ કરી છે કે ઓથોરિટી અથવા એપેલેટ ઓથોરિટીને પોતાની કાર્યરીતિનું નિયમન કરવાની સત્તા રહેશે.
- કલમ ૧૦૭.- આ કલમથી જોગવાઈ કરી છે કે વેરો ભરનાર અથવા વિભાગ, સૂચિત અધિનિયમ અથવા કેન્દ્રીય માલ અને સેવા કર અધિનિયમ હેઠળ ન્યાયનિર્ણય અધિકારીએ પસાર કરેલા કોઈ નિર્ણય અથવા હુકમની સામે ત્રણ મહિનામાં અપીલ કરી શકશે. કલમથી, વેરો ભરનાર ફાઇલ કરેલ અપીલને દાખલ કરવા માટે દસ ટકાની પ્રિ-ડિપોઝિટ માટેની અને બાકીની રકમ ઉપર ઓટોમેટિક સ્ટે આપવાની જોગવાઈ કરી
- કલમ ૧૦૮.- આ કલમથી, કમિશનરને ફેરતપાસની સત્તા અંગેની જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી જોગવાઈ કરી છે કે ફેરતપાસ સત્તાધિકારી તેની પોતાની દરખાસ્ત પર અથવા કેન્દ્રીય વેરા કમિશનર દ્વારા વિનંતી મળ્યેથી, તેમના તાબામાં હોય તેવા અધિકારીએ મંજૂર કરેલો હુકમ, તેમને ભૂલચૂકવાળો અને મહેસૂલના હિતને બાધક હોવાનું જણાય, તેને સુધારી શકશે.

કલમ ૧૦૯.- આ કલમથી, જોગવાઈ કરી છે કે કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ રચવામાં આવેલું માલ અને સેવા વેરા ટ્રિબ્યુનલ, આ અધિનિયમ હેઠળ અપીલ સત્તાધિકારી અથવા ફેરતપાસ સત્તાધિકારી દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવેલા હુકમો વિરુદ્ધ અપીલ સાંભાળવા માટે, અપીલ ટ્રિબ્યુનલ રહેશે. આ કલમથી, રાજ્ય અને વિસ્તાર (એરિયા) બેન્યની રચના માટેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૧૦.- આ કલમથી, અપીલ ટ્રિબ્યુનલના પ્રમુખ અને સભ્યોની લાયકાત, નિમણૂક, સેવાની શરતો, તેમને દૂર કરવા અંગેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૧૧.- આ કલમથી, અપીલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ કોઈ કાર્યવાહીઓ અથવા તેની સમક્ષ રજૂ કરેલી અપીલનો નિકાલ કરતી વખતે, તેણે (અપીલ ટ્રિબ્યુનલે) અનુસરવાની કાર્યરીતિ અંગેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૧૨.- આ કલમથી, અપીલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અપીલ રજૂ કરવાની વિગતવાર કાર્યરીતિ અંગેની જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી વધુમાં, કેન્દ્રીય માલ અને સેવા વેરા અધિનિયમ હેઠળ મંજૂર કરવામાં આવેલા હુકમ દ્વારા ટ્રિબ્યુનલમાં અપીલ રજૂ કરવાની જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી, અપીલ ટ્રિબ્યુનલમાં વેરાદાતા દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી અપીલની પરવાનગી માટે તકરારી વેરાની રકમની વીસ ટકા રકમને, અગાઉથી જમા કરવા અને બાકીની રકમ પર આપોઆપ મનાઈ આપવા માટેની પણ જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૧૩.- આ કલમથી, જેની વિરુદ્ધ અપીલ રજૂ કરવામાં આવી હોય તેવા નિર્ણય અથવા હુકમને બહાલી આપતી, તેમાં ફેરફાર કરતી અથવા તેને રદ કરતી અપીલ ટ્રિબ્યુનલે અનુસરવાની પ્રક્રિયા અંગેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૧૪.- આ કલમથી, રાજ્ય અને વિસ્તાર (એરિયા) બેન્ય પર અપીલ ટ્રિબ્યુનલના પ્રમુખની નાણાકીય અને વહીવટી સત્તા અંગેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૧૫.- આ કલમથી, અપીલ સત્તાધિકારી અથવા અપીલ ટ્રિબ્યુનલના કોઈ હુકમની સાથોસાથ, અગાઉ જમા કરેલી રકમને રિફંડ કરવાનું ફરમાવ્યું હોય, ત્યારે વેરાની ચુકવણી અંગેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૧૬.- આ કલમથી, અધિકૃત પ્રતિનિધિને લગતી લાયકાત, ગેરલાયકાત, અને બીજી કાર્યરીતિ અંગેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૧૭.- આ કલમથી જોગવાઈ કરી છે કે અપીલ ટ્રિબ્યુનલની રાજ્ય બેન્ચ અથવા વિસ્તાર (એરિયા) બેન્ચના હુકમથી નારજ થયેલી વ્યક્તિ દ્વારા એકસો એસી દિવસની અંદર વ્યક્તિ દ્વારા હાઇકોર્ટમાં અપીલ રજૂ કરી શકાશે. આ કલમથી, એવી પણ જોગવાઈ કરી છે કે હાઇકોર્ટ, કાયદાના મહત્વના પ્રશ્ન અંગે અપીલ સ્વીકારી શકશે.

કલમ ૧૧૮.- આ કલમથી, અપીલ ટ્રિબ્યુનલની રાષ્ટ્રીય બેન્ચ અથવા પ્રાદેશિક બેન્ચના હુકમના સંબંધમાં અથવા હાઇકોર્ટે આપેલા કોઈ ચુકાદા અથવા મંજૂર કરેલા હુકમના સંબંધમાં, સુપ્રિમ કોર્ટ સમક્ષ અપીલ કરવા માટેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૧૯.- આ કલમથી, જોગવાઈ કરી છે કે હાઇકોર્ટ અથવા સુપ્રિમ કોર્ટને અપીલ કરવામાં આવી હોય તેમ છતાં, રાષ્ટ્રીય, પ્રાદેશિક, રાજ્ય, વિસ્તાર (એરિયા) બેન્ચ અથવા હાઇકોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલા હુકમ અનુસાર સરકારને લેણી નીકળતી રકમ ચૂકવવાપાત્ર રહેશે.

કલમ ૧૨૦.- આ કલમથી, જે નાણાકીય મર્યાદા નીચે (હેઠળ) વિભાગ દ્વારા અપીલ રજૂ કરવામાં આવશે નહિ તે નાણાકીય મર્યાદા નક્કી કરતાં હુકમો અથવા સૂચના અથવા આદેશો આપવાની બોર્ડને સત્તા મળે છે.

કલમ ૧૨૧.- આ કલમથી, જે બાબતોમાં રાજ્ય વેરા અધિકારી દ્વારા લીધેલા કોઈ નિર્ણય અથવા મંજૂર કરવામાં આવેલા હુકમની વિરુદ્ધ અપીલ કરી શકાશે નહિ તે બાબતો માટેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૨૨.- આ કલમથી, દંડને પાત્ર હોય તેવું ભરતિયું (આપ્યા) સિવાય પુરવઠો પૂરો પાડવો, (પુરવઠો) પૂરો પાડ્યા સિવાય ભરતિયું આપવું, વગેરે જેવા ગુનાની યાદી માટેની જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી, નિર્દિષ્ટ કરેલા ગુના પૈકીના કોઈ ગુનામાં મદદગારી અથવા સહાય કરતી કોઈ વ્યક્તિ માટે દંડની જોગવાઈ કરી છે, જે હેઠળ સમન્સ પર હાજર થવામાં નિષ્ફળ થયેથી, પચીસ હજાર રૂપિયા સુધીના દંડને પાત્ર થશે.

કલમ ૧૨૩.- આ કલમથી, કલમ ૧૫૦ હેઠળ માહિતી પત્રક પૂરું પાડવામાં નિષ્ફળતા માટે દંડ અંગેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૨૪.- આ કલમથી, કલમ ૧૫૧ હેઠળ કોઈ માહિતી અથવા પત્રક પૂરું પાડવામાં નિષ્ફળ જાય તેવી કોઈ વ્યક્તિ પર દંડ નાખવા અંગેની જોગવાઈ કરી છે.

- કલમ ૧૨૫.- આ કલમથી, સૂચિત અધિનિયમની જોગવાઈઓના કોઈ ઉલ્લંઘન માટે અને આવા ઉલ્લંઘન માટે કોઈપણ દંડ અલગથી નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવ્યો ન હોય, ત્યારે પચીસ હજાર રૂપિયા સુધીના સામાન્ય દંડ માટેની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૧૨૬.- આ કલમથી, સૂચિત અધિનિયમ હેઠળ દંડ નાખતા અધિકારીએ જેનું પાલન કરવું જોઈશે, તેવી સામાન્ય આચારસંહિતા માટેની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૧૨૭.- આ કલમથી સૂચિત અધિનિયમની નિર્દિષ્ટ કલમો હેઠળ કોઈ વ્યક્તિને કોઈ કાર્યવાહીઓ હેઠળ આવરી લેવામાં આવી ન હોય, તો તેના પર દંડ નાખવા માટે યોગ્ય અધિકારીની સત્તા અંગેની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૧૨૮.- આ કલમથી, સૂચિત અધિનિયમની નિર્દિષ્ટ કલમોમાં ઉલ્લેખેલી કોઈ શિક્ષા અથવા વેરાદાતાના નિર્દિષ્ટ વર્ગ માટે કોઈ વિલંબ ફી અને નિર્દિષ્ટ કરેલા સંજોગો હેઠળ અંશતઃ અથવા સંપૂર્ણતઃ માફ કરવાની રાજ્ય સરકારને સત્તા મળે છે.
- કલમ ૧૨૯.- આ કલમથી, હેરફેરમાં હોય તેવા માલ અને વાહનોની અટકાયત, જપ્તી અને તેને મુક્ત કરવાને લગતી જોગવાઈઓ કરી છે. આ કલમથી, આવો માલ મુક્ત કરવા માટે ચૂકવવાપાત્ર રહેશે તેવા દંડ અંગેની જોગવાઈ પણ કરી છે.
- કલમ ૧૩૦.- આ કલમથી, માલ અથવા વાહનોની જપ્તીને લગતી જોગવાઈઓ કરી છે. આ કલમથી આવો માલ મુક્ત કરવા માટે ચૂકવવાપાત્ર રહેશે તેવા દંડ અંગેની જોગવાઈ પણ કરી છે.
- કલમ ૧૩૧.- સૂચિત અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ કરેલી જપ્તી અથવા લાદવામાં આવેલો દંડ, સૂચિત અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ અથવા તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઈ બીજા કાયદા હેઠળની બીજી કોઈ સજાને બાધ આવશે નહિ (સજા) અટકશે નહિ. એ બાબતને આ કલમ સ્પષ્ટ કરે છે.
- કલમ ૧૩૨.- આ કલમથી, કરચોરીની રકમ અથવા ખોટી રીતે મેળવેલ અથવા ઉપયોગમાં લીધેલ ઇનપુટ વેરા શાખની રકમ અથવા ખોટી રીતે લીધેલી રિફંડની રકમના આધારે દંડ અને કેદની સજા માટે ક્રમાનુસાર સજાપાત્ર હોય તેવા ગુનાની યાદી માટેની જોગવાઈ કરી છે. આ કલમથી, પોલીસ અધિકાર બહારનો ગુનો અને જામીનપાત્ર અથવા પોલીસ અધિકારનો ગુનો અને બિન-જામીનપાત્ર ગુના માટેની પણ જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૩૩.- આ કલમથી, કલમ ૧૫૧ હેઠળ આંકડા એકઠા કરવાના હોય તે બાબત સાથે સંકળાયેલી કોઈ વ્યક્તિએ અથવા કોમન (સામાન્ય) પોર્ટલ અથવા કોમન પોર્ટલના એજન્ટ પર સેવાની જોગવાઈના સંબંધમાં રોકાયેલી કોઈ વ્યક્તિએ ખોટી માહિતી જાહેર કરેલી હોય તેના માટે શિક્ષા અને કેદની સજા માટેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૩૪.- આ કલમથી, કમિશનરની પૂર્વ-મંજૂરી સિવાય સૂચિત અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની હેઠળ કોઈ ગુનાની કોર્ટ દ્વારા ન્યાયિક નોંધ લઈ શકાશે નહિ.

કલમ ૧૩૫.- આ કલમથી, આરોપી દ્વારા અન્યથા સાબિત કરવામાં આવે તે સિવાય કોર્ટ દ્વારા તેની અપરાધીક માનસિકતા માની લેવા બાબતે જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૩૬.- આ કલમથી, કોઈ સમન્સના પ્રત્યુત્તરમાં ઉપસ્થિત રહીને વ્યક્તિ દ્વારા કરવામાં આવેલા અને સહી કરેલા નિવેદનોની સુસંગતતા માટેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૩૭.- આ કલમથી, કોઈ વ્યક્તિઓ ગુનો કર્યો હોય અને તે કંપની હોય, તો કંપનીના કામકાજનો હવાલો ધરાવતો અને જવાબદાર હોય તે વ્યક્તિ તે ગુના માટે દોષિત હોવાનું માનવામાં આવશે અને તદ્દુસાર સજા કરવામાં આવશે એ મતલબની જોગવાઈ કરે છે.

કલમ ૧૩૮.- આ કલમથી, ફોજદારી કામ શરૂ કરતા પહેલા અથવા તે પછી, ઠરાવેલી માંડવાળની રકમની ચૂકવણી કમિશનરને ચુકવણી કરીને, સૂચિત કાયદા હેઠળ

કલમ ૧૩૯.- આ કલમથી, વેરો ભરનારને સૂચિત અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ રજિસ્ટર થવું જરૂરી હોય, તો વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ તેવી રજિસ્ટર થયેલ વેરો ભરનાર વ્યક્તિને સૂચિત અધિનિયમ હેઠળ, કામચલાઉ રજિસ્ટ્રેશન (પ્રમાણપત્ર) આપવાનું હોય, તેના (વેરો ભરનાર વ્યક્તિના) સ્થળાંતર માટેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૪૦.- આ કલમથી, વિદ્યમાન કાયદા હેઠળ ઉપલબ્ધ હોય તેવી ઇનપુટ વેરા શાખને આગળ ચાલુ રાખવા માટે વચગાળાની વ્યવસ્થા કરવા માટેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૪૧.- આ કલમથી, છૂટક કામ માટેને લગતી વચગાળાની જોગવાઈઓ માટેની જોગવાઈ કરી છે.

- કલમ ૧૪૨.- આ કલમ, વિભિન્ન પરિસ્થિતિઓમાં વિદ્યમાન વેરા ચૂકવાનારાઓના હેરફેર અંગેની પ્રકીર્ણ જોગવાઈઓ કરે છે.
- કલમ ૧૪૩.- આ કલમથી, છૂટક કામ માટે છૂટક કામદારને વેરાની ચુકવણી વગર, કોઈ ઇનપુટ અથવા મૂડીગત માલ (કેપિટલ ગુડ્સ) મોકલવા માટેની કાર્યરીતિ અને શરતો માટેની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૧૪૪.- આ કલમ, જેના પર ફોજદારી કામ ચલાવવામાં આવતું હોય તે વ્યક્તિ વિરૂધ્ધનું કઈ પુરવાર કરે તે સિવાય, ફોજદારી કામ ચલાવનારાઓએ રજૂ કરેલા દસ્તાવેજો માટે અનુમાન અંગેની જોગવાઈ કરે છે.
- કલમ ૧૪૫.- આ કલમથી, દસ્તાવેજની માઇક્રોફિલ્મ, દસ્તાવેજની ફેસિમાઇલ નકલ અને કોમ્પ્યુટરમાંથી મેળવીને છાપેલી સામગ્રી (પ્રિન્ટઆઉટ)ને પુરાવા તરીકે ગ્રાહ્ય રાખવા અંગેની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૧૪૬.- આ કલમથી, રજિસ્ટ્રેશન, વેરાની ચુકવણી, પત્રક રજૂ કરવા, સંકલિત વેરાની ગણતરી અને પતાવટ, ઇલેક્ટ્રોનિક વે બિલ વગેરેને સુવિધાજનક બનાવવા અને તેવા બીજા કાર્યો કરવા માટે કોમન ગુડ્ઝ એન્ડ સર્વિસ ટેક્સ (માલ અને સેવા વેરા) ઇલેક્ટ્રોનિક પોર્ટલ જાહેર કરવા બાબતની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૧૪૭.- આ કલમથી, સરકારને, કાઉન્સિલની ભલામણ પરથી, માલના અમુક પુરવઠાને નિકાસ ગણવામાં આવશે એમ જાહેર કરવાની સત્તા મળે છે.
- કલમ ૧૪૮.- આ કલમથી, સરકારને, કાઉન્સિલની ભલામણ પરથી, રજિસ્ટર થયેલી વ્યક્તિઓના અમુક વર્ગો અને આવી વ્યક્તિઓએ અનુસરવાની વિશિષ્ટ કાર્યરીતિ જાહેર કરવાની સત્તા મળે છે.
- કલમ ૧૪૯.- આ કલમથી, સોંપણી અને માલ તથા સેવા વેરા અનુપાલન રેટિંગ માપદંડની જોગવાઈ માટેની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૧૫૦.- આ કલમથી, માહિતી પત્રક રજૂ કરવાની ફરજ પાડવામાં આવી હોય તેવી વ્યક્તિઓની યાદી માટેની અને આવી વ્યક્તિઓએ અનુસરવાની કાર્યરીતિ અંગેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૫૧.- આ કલમથી, સૂચિત અધિનિયમ સાથે સંકળાયેલી કોઈ બાબતને લગતાં આંકડા એકત્રિત કરવાનો આદેશ કરવાની સત્તા, કમિશનરને આપવા માટેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૫૨.- આ કલમથી, કલમ ૧૫૧ હેઠળ જરૂરી માહિતી જાહેર કરવાને બાધ હોય, તેવી સ્થિતિ અને ઉદાહરણ અંગેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૫૩.- આ કલમથી, અધિકારીઓને, ચકાસણી, તપાસ, અન્વેષણ અથવા બીજી કોઈ કાર્યવાહીના તબક્કે કોઈ તજજ્ઞની સહાય લેવા માટેની સત્તા મળે છે.

કલમ ૧૫૪.- આ કલમથી, કમિશનર અથવા તેના દ્વારા અધિકૃત કરવામાં આવેલા કોઈ અધિકારીની, વેરાપાત્ર વ્યક્તિના કબજામાં હોય તેવા માલના નમૂના લેવાની સત્તા અંગે જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૫૫.- આ કલમથી એવી જોગવાઈ કરી છે કે કોઈ વ્યક્તિ એવો દાવો કરતી હોય કે પોતે ઇનપુટ વેરા શાખ માટે કાયદેસરની હકદાર છે, તો તે સાબિત કરવાનો બોજો શાખનો દાવો કરનાર તેવી વ્યક્તિ પર રહેશે.

કલમ ૧૫૬.- આ કલમથી એવી જોગવાઈ કરી છે કે સૂચિત અધિનિયમ હેઠળ કાર્ય કરતી તમામ વ્યક્તિઓ, ભારતના ફોજદારી અધિનિયમની કલમ ૨૧ના અર્થ મુજબ જાહેર સેવકો ગણાશે.

કલમ ૧૫૭.- આ કલમથી એવી જોગવાઈ કરી છે કે સૂચિત અધિનિયમ હેઠળ શુદ્ધબુદ્ધિથી કરેલા અથવા કરવા ધારેલા કોઈ કૃત્ય બદલ અપીલ ટ્રિબ્યુનલના પ્રમુખ, રાજ્ય પ્રમુખ, સભ્યો, અધિકારીઓ અથવા બીજા કર્મચારીઓ અથવા સદરહુ અપીલ ટ્રિબ્યુનલે અધિકૃત કરેલી કોઈ બીજી વ્યક્તિ સામે કોઈપણ દાવો, ફોજદારી કામ અથવા બીજી કાનૂની કાર્યવાહી માંડી શકાશે નહિ.

કલમ ૧૫૮.- આ કલમથી એવી જોગવાઈ કરી છે કે સૂચિત અધિનિયમ અનુસાર કરવામાં આવેલું કોઈ નિવેદન, રજૂ કરેલા રિટર્ન અથવા રજૂ કરેલા હિસાબો અથવા દસ્તાવેજમાંની કોઈપણ વિગતો જાહેર કરવી જોઈશે નહિ. આ કલમથી, આવી માહિતી જે ખાસ સંજોગો હેઠળ જાહેર કરી શકાય, તેવા ખાસ સંજોગો માટેની પણ જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૫૯.- આ કલમથી, કમિશનર અથવા તેમણે અધિકૃત કરેલા કોઈ બીજા અધિકારીને, કોઈ વ્યક્તિનું નામ અથવા સૂચિત અધિનિયમ હેઠળની કોઈ

કાર્યવાહી અથવા ફોજદારી કામને લગતી કોઈ બીજી વિગતો પ્રસિદ્ધ કરવાનું જાહેર હિતમાં જરૂરી હોય, તો, તેવી કોઈ વ્યક્તિનું નામ અથવા તેની વિગતો પ્રસિદ્ધ કરવાની સત્તા મળે છે.

કલમ ૧૬૦.- આ કલમથી એવી જોગવાઈ કરી છે કે સૂચિત અધિનિયમની જોગવાઈઓ પૈકીની કોઈ જોગવાઈ અનુસાર કરેલ, સ્વીકારેલ, આપેલ, બહાર પાડેલ, શરૂ કરેલ અથવા કરેલ, સ્વીકારેલ, આપેલ, બહાર પાડેલ, શરૂ કરેલ હોવાનું અભિપ્રેત હોય તેવી કોઈપણ આકારણી, ફેર-આકારણી, ન્યાયનિર્ણય, સમીક્ષા, ફેરતપાસ, અપીલ, સુધારણા, નોટિસ, સમન્સ અથવા બીજી કાર્યવાહી, તેમાંની કોઈ ભૂલ, ક્ષતિ અથવા કાર્યલોપના કારણમાત્રથી જ તે અમાન્ય ઠરશે નહિ અથવા અમાન્ય ઠરી હોવાનું ગણાશે નહિ.

કલમ ૧૬૧.- આ કલમ, કોઈ નિર્ણય અથવા હુકમ અથવા નોટિસ અથવા પ્રમાણપત્ર અથવા બીજા કોઈ દસ્તાવેજના રેકર્ડ પર દેખીતી કોઈ ભૂલ કોઈ સત્તામંડળ સુધારી શકે છે એવી જોગવાઈ કરે છે.

કલમ ૧૬૨.- આ કલમ, સૂચિત અધિનિયમ હેઠળ કોઈપણ કરેલા કાર્યમાંથી ઉદભવતું અથવા તેને લગતો પ્રશ્નની તજવીજ કરવાની અથવા તેના પર નિર્ણય કરવાની દીવાની ન્યાયાલયની હક્કમત પર નિયંત્રણ મૂકે છે.

કલમ ૧૬૩.- આ કલમ, કોઈ વ્યક્તિએ પોતે કરેલી અરજી પરથી તેને પૂરા પાડવામાં આવેલ કોઈ હુકમ અથવા દસ્તાવેજની નકલ માટે ફી વસૂલ થઈ શકે તે મતલબની જોગવાઈ કરે છે.

કલમ ૧૬૪.- આ કલમ, કાઉન્સિલની ભલામણો ઉપર સૂચિત અધિનિયમની જોગવાઈઓ પાર પાડવા માટે નિયમો કરવાની રાજ્ય સરકારને સત્તા આપે છે.

કલમ ૧૬૫.- આ કલમ, સૂચિત અધિનિયમની જોગવાઈઓ પાર પાડવા માટે વિનિયમો કરવાની રાજ્ય સરકારને સત્તા આપે છે.

કલમ ૧૬૬.- આ કલમ, રાજ્ય સરકારે કરેલા નિયમો, વિનિયમો અને જાહેરનામા રાજ્ય વિધાનમંડળ સમક્ષ મૂકવા માટેની જોગવાઈ કરે છે.

કલમ ૧૬૭.- આ કલમથી એવી જોગવાઈ કરી છે કે કમિશનર, સૂચિત અધિનિયમ હેઠળ કોઈ અધિકારી અથવા સત્તાધિકારીએ વાપરવાની સત્તા, નિર્દિષ્ટ શરતોને અધીન રહીને કોઈ બીજા અધિકારી અથવા સત્તાધિકારી પણ વાપરી શકશે એવો આદેશ કરી શકશે.

કલમ ૧૬૮.- આ કલમ, સૂચિત અધિનિયમની જોગવાઈઓના એકસમાન અમલીકરણ માટે રાજ્ય વેરા અધિકારીઓને હુકમો, સૂચનાઓ અથવા આદેશો આપવાની કમિશનરને સત્તા આપે છે.

કલમ ૧૬૯.- આ કલમથી, સૂચિત અધિનિયમ હેઠળ કોઈ નિર્ણય, હુકમ, સમન્સ, નોટિસ અથવા બીજા પત્રવ્યવહારની બજવણી જે પદ્ધતિથી કરવી જોઈશે, તે પદ્ધતિ અંગેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૭૦.- આ કલમથી, વેરા, વ્યાજ, શિક્ષા, દંડની રકમ અથવા બીજી કોઈ ચૂકવવાપાત્ર રકમ અને રિફંડની રકમ અથવા બીજી કોઈ લેણી રકમની ગણતરી અંગેની જોગવાઈ કરી છે.

કલમ ૧૭૧.- આ કલમથી એવી જોગવાઈ કરી છે કે વેરાના દરમાં અથવા ઇનપુટ વેરા શાખમાં થયેલા ઘટાડાને કારણે, કિંમતમાં સમપ્રમાણ ઘટાડાથી થતાં લાભની જાણ ગ્રાહકને કરવી આવશ્યક રહેશે.

કલમ ૧૭૨.- આ કલમથી, રાજ્ય સરકારને, સૂચિત અધિનિયમના આરંભની તારીખથી ત્રણ વર્ષની મુદતની અંદર, કાઉન્સિલની ભલામણો પરથી, સામાન્ય અથવા ખાસ હુકમથી, સૂચિત અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમો અથવા વિનિયમોની જોગવાઈઓ સાથે અસંગત ન હોય તેવી જોગવાઈઓ કરવાની સત્તા મળે છે.

કલમ ૧૭૩.- આ કલમ, કેટલાક રાજ્ય અધિનિયમોના સુધારા માટે જોગવાઈ કરે છે.

કલમ ૧૭૪.- આ કલમ, કેટલાક રાજ્ય અધિનિયમો અને કેટલાક પગલાં અપવાદને રદ કરવા માટે જોગવાઈ કરે છે.

નીતિન પટેલ,

નાણાકીય યાદી

વિધેયકની કલમ ૫૩થી, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સંકલિત માલ અને સેવા વેરા હેઠળ બાકી વેરાની ચુકવણી માટે આ વિધેયક હેઠળ વેરાની વહેંચણી અને ઇનપુટ વેરા શાખના ઉપયોગની તબદીલીની કારણે વેરાનું વિતરણ અને ફંડની પતાવટ માટે જોગવાઈ કરી છે.

૨. વિધેયકની કલમ ૯૬થી, આગોતરા નિર્ણય માટે સત્તામંડળની રચના માટેની જોગવાઈ કરી છે.

૩. વિધેયકની કલમ ૯૯થી, આગોતરા નિર્ણય માટે અપીલ સત્તામંડળની રચના માટેની જોગવાઈ કરી છે.

૪. વિધેયકની કલમ ૧૧૦ની પેટા-કલમ (૮)થી, રાજ્ય બેન્ચ અને વિસ્તાર બેન્ચના પ્રમુખ અને સભ્યોને ચુકવવાના પગાર અને ભથ્થાં માટેની જોગવાઈ કરી છે.

૫. વિધેયકની કલમ ૧૭૧ની પેટા-કલમ (૨)થી, ધંધાકીય એકમ માલ અથવા વેરા ઉપરના ઘટાડેલા વેરાનો લાભ ગ્રાહકને આપે છે તે બાબત સુનિશ્ચિત કરવા નફાખોરી નિષેધ માટે સત્તામંડળની સ્થાપના માટેની જોગવાઈ કરે છે.

સુચિત કાયદા હેઠળ વિભિન્ન કાર્યો કરવા માટે આવર્તક અને બિન-આવર્તક ખર્ચના સંબંધમાં કુલ નાણાકીય જવાબદારીઓ રાજ્ય સરકાર ભોગવશે. વિધેયક હેઠળના વિભિન્ન કાર્યો કરવા માટે વાણિજ્યિક વેરા કમિશનરની કચેરીના મોટાભાગના વિદ્યમાન અધિકારીઓ અને કર્મચારીગણનો ઉપયોગ કરવો જાઈશે. તેમ છતાં, આ તબક્કે ગુજરાત રાજ્યના એકત્રિત ફંડમાંથી ચોક્કસપણે કેટલો આવર્તક અને બિન-આવર્તક ખર્ચ થશે તેનો અંદાજ કાઢવો શક્ય નથી.

નીતિન પટેલ,

ધારાકીય સત્તા સોંપવાની યાદી

આ વિધેયકમાં, નીચેની બાબતોના સંબંધમાં ધારાકીય સત્તાની સોંપણીનો સમાવેશ થાય છે:-

ગુજરાત રાજ્ય માલ અને વેરા વિધેયક, ૨૦૧૭ની કલમ ૧૬૪થી, રાજ્ય સરકારને બીજી બાબતોની સાથો સાથ, નીચેની બાબતોના સંબંધમાં નિયમો કરવાની સત્તા આપવા ધાર્યું છે:-

- (ક) કલમ ૯ હેઠળ વેરાની ઉધરાણી બાબત;
- (ખ) કલમ ૧૦ હેઠળ પતાવટ વેરાનો વિકલ્પ આપતા વ્યક્તિને લાગુ પડતા નિયંત્રણો અને શરતો બાબત;
- (ગ) કલમ ૧૫ હેઠળ માલ અથવા વેરા અથવા તે બન્નેના પુરવઠાના મૂલ્ય બાબત;
- (ઘ) કલમ ૧૬ હેઠળ ઇનપુટ વેરા શાખ મેળવવા ઉપરની શરતો અને નિયંત્રણો તથા વેરા ચૂકવવાના દસ્તાવેજોના વર્ગીકરણ બાબત;
- (ચ) કલમ ૧૮ હેઠળ નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવેલ કેપિટલ ગુડ્ઝ (મૂડી માલ) અને પ્લાન્ટ તથા મશીનરી ઉપરના ઘસારા બાબત;
- (છ) કલમ ૧૯ હેઠળ જોબવર્ક માટે મોકલવામાં આવેલ ઇન પુટ ઉપર ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડીટ(વેરા શાખ)ની છૂટ આપવા માટેની શરતો અને નિયંત્રણો બાબત;
- (જ) કલમ ૧૯ હેઠળ જોબવર્ક માટે મોકલવામાં આવેલ કેપિટલ ગુડ્ઝ ઉપર ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડીટ(વેરા શાખ)ની છૂટ આપવા માટેની શરતો અને નિયંત્રણો બાબત;
- (ઝ) કલમ ૨૦ હેઠળ ઇનપુટ સર્વીસ ડ્રિસ્ટ્ર્યુબ્યુટર દ્વારા ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડીટની વહેંચણીની રીત બાબત;
- (ટ) કલમ ૨૫ હેઠળ રજિસ્ટર કરવા માટેની રીત અને શરતો બાબત;
- (ઠ) કલમ ૨૫ હેઠળ બિઝનેસ વર્ટીકલ માટે અલગ રજિસ્ટ્રેશન કરવા માટેની બાબત;
- (ડ) કલમ ૩૧ હેઠળ જે મુદત માટે વેરા ભરતિયું કાઢવામાં આવશે તે બાબત;
- (ઢ) કલમ ૩૧ હેઠળ વેરા ભરતિયામાં જાહેર કરવાની વિગતો બાબત અને જે સમયે આવા ભરતિયાં કાઢવા જાઇશે તે સમય બાબત;
- (ત) કલમ ૩૪ હેઠળ જમા અને ઉધાર નોંધ ઉપર જાહેર કરવાની વિગતો બાબત;
- (થ) કલમ ૩૫ હેઠળ નોંધાયેલ વ્યક્તિ દ્વારા તેના ધંધાના મુખ્ય સ્થળે જાળવવી જરૂરી હોય તેવી વિગતો બાબત;
- (દ) કલમ ૩૭ હેઠળ બહાર પૂરા પાડેલા માલની વિગતો જે નમૂનામાં અને જે રીતે જાહેર કરવી જોઇશે અને તે નમૂનો અને રીત બાબત;
- (ધ) કલમ ૩૮ હેઠળ અંદર પૂરા પડાયેલા માલ (જાવક પુરવઠા)ની વિગતો જે નમૂનામાં અને જે રીતે જાહેર કરવી જોઇશે અને તે નમૂનો અને રીત બાબત;

- (ન) કલમ ૩૯ હેઠળ નોંધાયેલ વ્યક્તિ દ્વારા જે નમૂનામાં અને જે રીતે પત્રક ફાઇલ કરવું જાઇશે તે નમૂનો અને રીત બાબત;
- (પ) કલમ ૪૧ હેઠળ હંગામી સ્વીકાર અને ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટના દાવા માટેની શરતો અને નિયંત્રણો બાબત;
- (ફ) કલમ ૫૦ હેઠળ વેરાની વિલંબિત ચુકવણી ઉપર વ્યાજની ગણતરી બાબત;
- (બ) કલમ ૫૧ હેઠળ જે રીતે મુળ સ્થાનેથી વેરાની કપાત કરવી જોઇશે તે રીત બાબત;
- (ભ) કલમ ૫૨ હેઠળ જે રીતે મુળ સ્થાનેથી વેરાની ઉઘરાણી કરવી જોઇશે તે રીત બાબત;
- (મ) કલમ ૫૩ હેઠળ ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટની તબદીલી માટેની રીત અને સમય બાબત;
- (ય) કલમ ૫૪ હેઠળ રીફંડ માટેની અરજી જે નમૂનામાં અને જે રીતે કરવી જાઇશે તે નમૂનો અને રીત બાબત;
- (ર) કલમ ૫૫ હેઠળ અમુક કિસ્સામાં રિફંડ ઉપરની શરતો અને નિયંત્રણ બાબત;
- (લ) કલમ ૫૭ હેઠળ ગ્રાહક કલ્યાણ ફંડ જે રીતે રચવું જાઇશે તે રીત બાબત;
- (વ) કલમ ૫૮ હેઠળ જે રીતે ગ્રાહક કલ્યાણ ફંડનો ઉપયોગ કરવો જોઇશે તે રીત બાબત;
- (વક) કલમ ૬૦ હેઠળ જે નમૂનામાં હંગામી આકારણી માટેનું બોન્ડ ફાઇલ કરવું જાઇશે તે નમૂના બાબત;
- (વખ) કલમ ૬૧ હેઠળ પત્રકોની જે રીતે ચકાસણી કરવી જાઇશે તે રીત બાબત;
- (વગ) કલમ ૬૫ હેઠળ વેરા સત્તામંડળ દ્વારા જે આવર્તન (સમયગાળો) અને જે રીતે ઓડિટ કરવું જોઇશે તે સમય અને રીત બાબત;
- (વઘ) કલમ ૯૮ હેઠળ જે રીતે જાહેર કરેલો આગોતરો નિર્ણય પ્રમાણિત કરવો જાઇશે તે રીત બાબત ;
- (વચ) કલમ ૧૦૦ હેઠળ જે નમૂનામાં, જે રીતે અને જેટલી ફી સાથે અપીલ સત્તાધિકારીને અપીલ કરવી જોઇશે તે બાબત ;

- (વઘ) કલમ ૧૦૧ હેઠળ જે રીતે અપીલ સત્તાધિકારી દ્વારા જાહેર કરેલો આગોતરો નિર્ણય પ્રમાણિત કરવો જાઈશે તે રીત બાબત ;
- (વઝ) કલમ ૧૦૭ હેઠળ અપીલ સત્તાધિકારીને કરવાની અપીલ બાબત;
- (વઝ) કલમ ૧૧૨ હેઠળ ઉલટ વાંધાની યાદીની ખરાઈ બાબત;
- (વટ) કલમ ૧૧૪ હેઠળ જે રીતે પ્રમુખ તેની નાણાકીય અને વહીવટી સત્તા વાપરશે તે રીત બાબત;
- (વઠ) કલમ ૧૫૦ હેઠળ વ્યક્તિઓ જે સમયે, જે નમૂનામાં અને જે રીતે પત્રકની માહિતી પૂરી પાડશે તે સમય, નમૂનો અને રીત બાબત;
- (વડ) કલમ ૧૫૧ હેઠળ જે નમૂનામાં અને જે રીતે આંકડાઓ એકત્રિત કરવા જાઈશે તે નમૂનો અને તે રીત બાબત;
- (વઢ) કલમ ૧૬૩ હેઠળ કોઈ હુકમ અથવા દસ્તાવેજની નકલ લેવા માટેની ફી બાબત;
- (વત) કલમ ૧૭૧ હેઠળ સત્તા અને કરવાના તેવા કાર્યો બાબત; અને
- (વથ) નિયમો દ્વારા ઠરાવવામાં આવી હોય અથવા ઠરાવી શકાય અથવા જેના સંબંધમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી હોય તેવી બીજી કોઈ બાબત.

૨. વિધેયકની કલમ ૧૬૫થી, રાજ્ય સરકારને વિનિયમ દ્વારા નિર્દિષ્ટ કરીને ફરમાવી હોય અથવા ફરમાવી શકાય અથવા વિનિયમો દ્વારા જેના સંબંધમાં જોગવાઈ કરવાની હોય તેવી કોઈ બાબત માટે જોગવાઈ કરવા માટે વિનિયમો કરવાની સત્તા મળે છે.

૩. જે બાબતોના સંબંધમાં સદરહુ નિયમો અને વિનિયમો કરવામાં આવે તે બાબતો કાર્યરીતિ અને વહીવટી ઉંડાણને લગતી છે અને તેથી સૂચિત વિધેયકની અંદર જ તે માટે જોગવાઈ કરવી વ્યવહાર્ય નથી.

૪. ઉપર્યુકત ધારાકીય સત્તાની સોંપણી આવશ્યક અને સામાન્ય પ્રકારની છે.

તારીખ : ૩જી મે, ૨૦૧૭.

નીતિન પટેલ.

ગુજરાત વિધાનસભા સચિવાલય

[સન ૨૦૧૭નું ગુજરાત વિધેયક ક્રમાંક: ૨૫]

રાજ્યાંતર્ગત માલ અથવા સેવા અથવા તે બંને પૂરા પાડવાના સંબંધમાં વેરો લેવા અને વસૂલ કરવા અથવા તેની સાથે સંકળાયેલી અથવા તેને આનુષંગિક બાબતો માટેની જોગવાઈ કરવા બાબત વિધેયક.

[શ્રી નીતિન પટેલ,

નાણા મંત્રીશ્રી.]

(સન ૨૦૧૭ના મે મહિનાની ૩જી તારીખે ગુજરાત સરકારી રાજપત્રમાં પ્રસિદ્ધ કર્યા મુજબ)

ડી. એમ. પટેલ,
સચિવ,
ગુજરાત વિધાનસભા.